INFOR
Zał. R. Pieńkowski w 1987 r.

MIESIĘCZNIK

RACHUNKOWOŚĆ BUDŻETOWA

nr 10 (610)
5 października 2026 | rok XXVIII

KSIĘGOWOŚĆ • PODATKI • PRAWO PRACY

TEMAT NUMERU

Stanowienie uchwał podatkowych przez samorząd – praktyczne wskazówki w świetle najnowszych rozstrzygnięć RIO 12

- Najważniejsze etapy procedury – od przygotowania projektu uchwały, przez jej podjęcie, aż po publikację i wejście w życie
- Jak prawidłowo przygotować uchwałę podatkową – wnioski z najnowszych rozstrzygnięć RIO

EWIDENCJA, KLASYFIKACJA, SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Nowelizacja rozporządzenia w sprawie WPF 20

- Prezentacja w WPF nowych grup wydatków (art. 236 uofp)
- Nowe brzmienie wybranych pozycji wzoru WPF

PODATKI

MDR w samorządach – zmiany obowiązujące od 1 października 2026 r. 35

- Nowa definicja schematu podatkowego – zakres zmian i ich praktyczne znaczenie dla JST
- Omówienie przepisów przejściowych oraz zasad stosowania nowych regulacji do spraw w toku

ZAMÓWIENIA PUBLICZNE

Termin wykonania zamówienia – istotne kryterium przy ocenie ofert 45

- Jak prawidłowo dobrać kryteria oceny ofert
- Związek kryteriów oceny ofert z przedmiotem zamówienia

PRAWO PRACY

Nagroda jubileuszowa po uzupełnieniu stażu pracy a okres przedawnienia 50

- Jakie są zasady przedawnienia
- Najnowsze orzecznictwo w tej sprawie

W KOMPLECIE Z NUMEREM

E-DODATKI

do pobrania
www.inforlex.pl

ISSN 1428-8176

Abonament 2027
Przedłuż abonament i odbierz prezent!
oferta2027.infor.pl

eprasa.pl 8a33d0a32e

INFOR
Zał. R. Pieńkowski w 1987 r.

Abonament 2027

OFERTA DLA CIEBIE

Przedłuż abonament na 2027 rok i wybierz prezent!

Wybierz swój prezent na:

oferta2027.infor.pl

Warunkiem otrzymania prezentu jest opłacenie zamówienia na okres 12 miesięcy w terminie wskazanym w specyfikacji. Prezent rzeczowy uzależniony jest od wartości zamówienia.

eprasa.pl 8a33d0a32e

W związku z dynamicznie rozwijającą się sytuacją oraz szybkimi zmianami prawa, co ma bezpośredni wpływ na rozwiązania prawne omawiane w naszym czasopiśmie, redakcja „Rachunkowości Budżetowej" dokłada wszelkich starań, aby **na bieżąco** informować Państwa o wprowadzanych rozwiązaniach.

PRZEGLĄD ORZECZNICTWA

- Ewidencja zdarzeń gospodarczych dotyczących depozytu prosumenckiego 4

KALENDARIUM BUDŻETOWE

Magdalena Grotkiewicz

Kalendarium budżetowe – październik 2026 r. 6

TEMAT NUMERU

Małgorzata Masłowska

Stanowienie uchwał podatkowych przez samorząd – praktyczne wskazówki w świetle najnowszych rozstrzygnięć RIO 12

EWIDENCJA, KLASYFIKACJA, SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Adam Błaszko

Praktyczne aspekty nowelizacji rozporządzenia w sprawie WPF 20

Irena Bruszewska

Ewidencja księgowa nałożonej kary, od której wniesiono odwołanie do SKO 23

Marcin Nagórek

Czy zakupy na aukcjach internetowych należy wykazywać w CRU JSFP 24

Marcin Nagórek

Klasyfikacja budżetowa faktury za zastępstwo procesowe przed KIO 26

Marzena Wojtyła

Odpłatność za pobyt w DPS w nowej klasyfikacji budżetowej 28

Ministerstwo Finansów

Prawidłowe ujęcie VAT w nowej klasyfikacji budżetowej 29

NOWOŚCI WYDAWNICZE

Redakcja RB

Prawa i obowiązki dyrektora szkoły 31

INSTYTUCJE KULTURY

Renata Majewska

Czy od biletów do kina lub do teatru trzeba zapłacić składki społeczne 32

PODATKI

Tomasz Krywan

Czy faktury z użyciem skróconej nazwy gminy uprawniają gminę do odliczania VAT 34

Radosław Kowalski

MDR w samorządach – zmiany obowiązujące od 1 października 2026 r. 35

Łukasz Matusiakiewicz

Jakie skutki podatkowe wiążą się z udzieleniem pożyczki mieszkaniowej sędziemu przez Skarb Państwa 39

Łukasz Matusiakiewicz

Czy fakturę wystawioną poza KSeF można później wprowadzić do systemu 42

ZAMÓWIENIA PUBLICZNE

Macin Nagórek

Różnice w poziomie zabezpieczenia wykonania umowy pomiędzy SWZ a projektem umowy 44

Macin Nagórek

Termin wykonania zamówienia – istotne kryterium przy ocenie ofert 45

INFORLEX – ODPOWIEDZI NA PYTANIA KSIĘGOWYCH

- Jak zatrudniać urzędnika z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności 47
- Czy pracodawca musi zaakceptować wniosek pracownicy o rezygnacji z urlopu rodzicielskiego 47
- Czy można dokonać potrącenia z wynagrodzenia pracownika na podstawie jego ustnego oświadczenia 47

Abonament 2027 Przedłuż abonament i odbierz prezent! oferta2027.infor.pl

eprasa.pl 8a33d0a32e

PRAWO PRACY

Izabela Nowacka

Czy trzeba skierować na badania lekarskie pracownicę, która wróciła z urlopu macierzyńskiego 48

Małgorzata Masłowska

Nagroda jubileuszowa po uzupełnieniu stażu pracy a okres przedawnienia 50

Leszek Jaworski

W jaki sposób pracodawca powinien publikować w BIP informacje, zapewniając jednocześnie ochronę danych osobowych 52

Izabela Nowacka

Co zrobić, gdy pracownik otrzymał dofinansowanie z ZFŚS na podstawie nieprawdziwych danych 55

DODATKI

- Rachunkowość w oświacie nr 10/2026
- Rachunkowość w instytucjach pomocy społecznej nr 10/2026
- Kadry i płace w sferze budżetowej nr 10/2026

E-DODATKI

- ŚCIĄGA KSIĘGOWEGO
  Maksymalne stawki podatków i opłat lokalnych w 2027 r.
- ZBIÓR PRAW nr 3/2026
  ROZPORZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW z dnia 10 stycznia 2013 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego
- DODATEK SPECJALNY
  Nowa klasyfikacja budżetowa – najnowsze wyjaśnienia Ministerstwa Finansów

E-DODATKI

- Rachunkowość Budżetowa w pytaniach i odpowiedziach nr 6/2026
- PLAKAT
  Harmonogram i terminarz inwentaryzacji

dostępne od 20 października br. na e-wydaniu

PRZEGLĄD ORZECZNICTWA

Ewidencja zdarzeń gospodarczych dotyczących depozytu prosumenckiego

NOWA KLASYFIKACJA BUDŻETOWA

Do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku wpłynęło pismo z wnioskiem o zajęcie przez RIO stanowiska w zakresie ewidencji zdarzeń gospodarczych dotyczących depozytu prosumenckiego.

STANOWISKO RIO

Depozyt prosumencki nie stanowi dochodu jednostki budżetowej. Wykorzystywany jest jedynie do rozliczeń zobowiązań z tytułu zakupu energii elektrycznej ciążących na prosumencie energii odnawialnej w stosunku do sprzedawcy energii prowadzącego wirtualny rachunek/konto prosumenta. Zgromadzone na rachunku środki pieniężne można wykorzystać na pokrycie kosztów energii nabywanej przez prosumenta, pomniejszając tym samym kwotę należności wynikającą z wystawionej faktury. Środki pieniężne, które zgromadzone zostały w depozycie prosumenckim, można wykorzystać przez okres 12 miesięcy od momentu ich naliczenia. Po tym okresie nie-

eprasa.pl 8a33d0a32e

wykorzystana nadwyżka zgromadzonej energii, która uznawana jest za nadpłatę, zwracana jest na rachunek/konto prosumenta.

Powyższy sposób rozliczania nie przewiduje przepływu środków ujętych na koncie prosumenta na jego rachunek i opiera się na kompensacie (potrąceniu) wzajemnych roszczeń.

Biorąc powyższe pod uwagę, uprzejmie informuję, że – w ocenie tutejszej Izby – w księgach rachunkowych jednostki ewidencji podlegać będzie jedynie faktura zakupu zużycia energii elektrycznej w kwocie brutto po potrąceniu depozytu prosumenckiego. Zapłacona kwota powinna zostać ujęta w § 426 „Zakup energii" klasyfikacji budżetowej, a zgodnie z nową klasyfikacją budżetową, obowiązującą od 1 stycznia 2027 r., w § 770 „Energia".

Kwoty depozytu prosumenckiego nie będą wykazywane w sprawozdaniu Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych samorządowej jednostki budżetowej. Brak jest również podstaw do wystawiania na rzecz dostawcy energii faktury obejmującej wartość depozytu prosumenckiego.

W przypadku niewykorzystania nadwyżki zgromadzonej energii i powstania nadpłaty w roku następnym wpływ środków na rachunek stanowi dochód klasyfikowany w § 094 „Wpływ z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych", a zgodnie z nową klasyfikacją budżetową, w § 486 „Rozliczenia/zwroty z lat ubiegłych".

Jednocześnie pragnę podkreślić, że wyjaśnienia udzielane przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Gdańsku powinny zostać potraktowane wyłącznie jako stanowisko tutejszej Izby, które nie jest wiążące zarówno dla wnioskującego o udzielenie wyjaśnienia w sprawie stosowania przepisów o finansach publicznych, jak również dla organów rozstrzygających w indywidualnych sprawach. Regionalne izby obrachunkowe nie posiadają bowiem uprawnień do dokonywania powszechnie obowiązującej wykładni przepisów prawa, lecz jedynie do ogólnej interpretacji przepisów związanych z funkcjonowaniem finansów publicznych.

Pismo RIO w Gdańsku z 6 lipca 2026 r.,
znak WIAS.0703.12.2026

Opracowała
MAGDALENA GROTKIEWICZ
prawnik specjalizujący się w tematyce finansów publicznych, rachunkowości i sprawozdawczości budżetowej, redaktor prowadzący „Rachunkowość Budżetową"

FINAŁ KONKURSU

KSIĘGOWY BUDŻETU DEKADY

★ ★

Znamy już **KSIĘGOWEGO BUDŻETU 2026**!

Dnia 2 października 2026 r. w siedzibie wydawnictwa INFOR.PL odbył się drugi etap konkursu **KSIĘGOWY BUDŻETU 2026,** podczas którego finalistki, wyłonione w czasie trwania pierwszego etapu konkursu, rozwiązując test składający się z 30 pytań (od RB 1/2026 do RB 9/2026), walczyły o tytuł **KSIĘGOWEGO BUDŻETU 2026**.

KTO UZYSKAŁ TEN ZASZCZYTNY TYTUŁ?
O tym na naszym portalu facebookowym:
www.facebook.com.rbinforpl
Na FB dostępna będzie również relacja z finału.

KSIĘGOWY BUDŻETU 2026

★ ★

Teraz czas na WIELKIE WYDARZENIE!

Już w październiku, na żywo, podczas Kongresu Samorząd 360°, wyłonimy **KSIĘGOWEGO BUDŻETU DEKADY.** W Wielkim Finale zmierzą się zwyciężczynie dziesięciu edycji konkursu Księgowy Budżetu.

ZAREZERWUJ CZAS
pomiędzy 21 a 23 października 2026 r.
Zarejestruj się na
https://sklep.infor.pl/promocja/konferencja-samorzad-360

PRZYJEDŹ DO GDAŃSKA!
Spotkaj się z ekspertami „Rachunkowości Budżetowej"! Porozmawiaj na najważniejsze tematy, m.in.: klasyfikacja budżetowa 2027, CRU JSFP, KSeF, jawność wynagrodzeń etc.

Do zobaczenia!

Szczegóły na: samorzad360.infor.pl

eprasa.pl 8a33d0a32e

Kalendarium budżetowe – październik 2026 r.

Termin do dnia	Rodzaj dokumentu	Podmiot składający	Podmiot otrzymujący
1	2	3	4
8 czw	budżety JST: kwartalne sprawozdanie **Rb-27ZZ** za III kwartały 2026 r.	jednostki bezpośrednio realizujące zadania, jednostki obsługujące	zarządy JST
12 pn	budżety JST: kwartalne sprawozdanie **Rb-50** za III kwartały 2026 r.	jednostki bezpośrednio realizujące zadania, jednostki obsługujące	zarządy JST
	budżet państwa: miesięczne sprawozdania **Rb-23, Rb-Rb-27, Rb-28, Rb-28NW, Rb-28 Programy, Rb-28NW Programy, Rb-28 Programy WPR** za wrzesień 2026 r.	dysponenci środków budżetu państwa III stopnia	dysponenci środków budżetu państwa II stopnia lub dysponenci części budżetowych
	budżet państwa: kwartalne sprawozdanie **Rb-70** za III kwartały 2026 r.	dysponenci środków budżetu państwa III stopnia	dysponenci środków budżetu państwa II stopnia lub dysponenci części budżetowych
	budżet środków europejskich: miesięczne sprawozdania **Rb-28UE, Rb-28UE WPR** za wrzesień 2026 r.	dysponenci środków budżetu państwa III stopnia	dysponenci środków budżetu państwa II stopnia lub dysponenci części budżetowych
	budżety JST: miesięczne sprawozdania **Rb-27S, Rb-28S** za wrzesień 2026 r. *UWAGA! Sprawozdanie jednostkowe Rb-27S jednostki samorządu terytorialnego (jako jednostki budżetowej i jako organu) – o 11 dni dłużej*	jednostki budżetowe, jednostki obsługujące	zarządy JST
	budżety JST: kwartalne sprawozdanie **Rb-30S** za III kwartały 2026 r.	samorządowe zakłady budżetowe, jednostki obsługujące	zarządy JST
	budżety JST: kwartalne sprawozdanie **Rb-34S** za III kwartały 2026 r.	jednostki budżetowe, jednostki obsługujące	zarządy JST
	budżet państwa: kwartalne sprawozdanie **Rb-34** za III kwartały 2026 r.	dysponenci środków budżetu państwa III stopnia	dysponenci środków budżetu państwa II stopnia lub dysponenci części budżetowych
	budżety JST: kwartalne sprawozdania **Rb-Z, Rb-N** za III kwartały 2026 r. *UWAGA! Sprawozdanie jednostkowe Rb-N jednostki samorządu terytorialnego (jako jednostki budżetowej i jako organu) – 11 dni dłużej*	jednostki budżetowe, samorządowe zakłady budżetowe, jednostki obsługujące	zarządy JST
	budżety JST: kwartalne sprawozdanie **Rb-ZN** za III kwartały 2026 r.	jednostki bezpośrednio realizujące zadania, jednostki obsługujące	zarządy JST
	budżety JST: kwartalne sprawozdanie **Rb-27ZZ** za III kwartały 2026 r.	zarządy JST	dysponenci przekazujący dotacje (RIO do wiadomości)

eprasa.pl 8a33d0a32e

1	2	3	4
12 pn	budżet państwa: miesięczne sprawozdania **Rb-24, Rb-27** z wykonania dochodów budżetu państwa za wrzesień 2026 r.	urzędy skarbowe	dysponenci części 77
	budżet państwa: kwartalne sprawozdania **Rb-Z, Rb-N** za III kwartały 2026 r. *UWAGA! W przypadku naczelników urzędów skarbowych będących dysponentami środków budżetu państwa trzeciego stopnia w ramach części 77. Podatki i inne wpłaty na rzecz budżetu państwa sprawozdania przez nich sporządzane są przekazywane właściwym dyrektorom izb administracji skarbowej, niezależnie od tego, czy są dysponentami środków budżetu państwa drugiego stopnia w ramach tej części, którzy w terminie właściwym dla dysponentów środków budżetu państwa drugiego stopnia przekazują sprawozdanie łączne na podstawie przekazanych sprawozdań jednostkowych i własnego, o ile są dysponentami środków budżetu państwa drugiego stopnia w ramach tej części budżetowej*	dysponenci środków budżetu państwa III stopnia	dysponenci środków budżetu państwa II stopnia lub dysponenci główni środków budżetu państwa
14 śr	jednostki posiadające osobowość prawną oraz pozostałe jednostki: kwartalne sprawozdania **jednostkowe Rb-Z, Rb-N** za III kwartały 2026 r.	uczelnie publiczne	nadzorujący minister
		instytucja gospodarki budżetowej	organ wykonujący funkcje organu założycielskiego
		państwowe instytucje kultury	minister albo kierownik urzędy centralnego (centralny organ administracji rządowej) będący organizatorem instytucji kultury
		jednostki organizacyjne tworzone przez Polską Akademię Nauk	Polska Akademia Nauk
		Narodowy Fundusz Zdrowia	minister właściwy do spraw zdrowia
		samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej (spzoz)	minister, wojewoda, centralny organ administracji rządowej albo uczelnia medyczna, które są podmiotem tworzącym dla spzoz
		państwowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw, z wyłączeniem przedsiębiorstw, instytutów badawczych, instytutów działających w ramach Sieci Badawczej Łukasiewicz, banków oraz spółek prawa handlowego	nadzorujący lub będący organem założycielskim minister, wojewoda, centralny organ administracji rządowej
		samorządowe instytucje kultury *UWAGA! W przypadku samorządowej instytucji kultury sprawozdanie jednostkowe może być sporządzane i przekazywane przez kierownika jednostki obsługującej*	zarząd JST będącej organizatorem instytucji kultury
		samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej	zarząd nadzorującej JST
		wojewódzki fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej	GUS
		samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw, z wyłączeniem wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, banków, spółek prawa handlowego	zarząd nadzorującej JST

eprasa.pl 8a33d0a32e

1	2	3	4
14 śr	budżety JST: kwartalne sprawozdanie **Rb-50** za III kwartały 2026 r.	zarządy JST	dysponenci przekazujący dotacje (RIO do wiadomości)
15 czw	budżet środków europejskich: miesięczne sprawozdania **Rb-28UE, Rb-28UE WPR** za wrzesień 2026 r.	dysponenci środków budżetu państwa II stopnia	dysponenci części budżetowych
	budżet państwa: miesięczne sprawozdania **Rb-23, Rb-27, Rb-28, Rb-28NW, Rb-28 Programy, Rb-28NW Programy, Rb-28 Programy WPR** za wrzesień 2026 r.	dysponenci środków budżetu państwa II stopnia	dysponenci części budżetowych
	budżet państwa: kwartalne sprawozdania **Rb-23PL, Rb-27PL, Rb-28PL, Rb-34PL** za III kwartały 2026 r.	kierownicy placówek	dysponenci części budżetowych
	budżet państwa: kwartalne sprawozdanie **Rb-34** za III kwartały 2026 r.	dysponenci środków budżetu państwa II stopnia	dysponenci części budżetowych
	budżet państwa: kwartalne sprawozdania **Rb-Z, Rb-N** za III kwartały 2026 r. *UWAGA! W przypadku naczelników urzędów skarbowych będących dysponentami środków budżetu państwa trzeciego stopnia w ramach części 77. Podatki i inne wpłaty na rzecz budżetu państwa sprawozdania przez nich sporządzane są przekazywane właściwym dyrektorom izb administracji skarbowej, niezależnie od tego, czy są dysponentami środków budżetu państwa drugiego stopnia w ramach tej części, którzy w terminie właściwym dla dysponentów środków budżetu państwa drugiego stopnia przekazują sprawozdanie łączne na podstawie przekazanych sprawozdań jednostkowych i własnego, o ile są dysponentami środków budżetu państwa drugiego stopnia w ramach tej części budżetowej*	dysponenci środków budżetu państwa II stopnia dysponenci środków budżetu państwa będący jednostkami budżetowymi mającymi siedzibę poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	dysponenci główni środków budżetu państwa
16 pt	budżet państwa: kwartalne sprawozdanie **Rb-70** za III kwartały 2026 r.	dysponenci środków budżetu państwa II stopnia, kierownicy uczelni publicznych	dysponenci części budżetowych
20 wt	budżet środków europejskich: miesięczne sprawozdania **Rb-28UE, Rb-28UE WPR** za wrzesień 2026 r.	dysponenci części budżetowych	Ministerstwo Finansów – Departament Instytucji Płatniczej (dane ze sprawozdań MF przekazuje NIK)
	budżet środków europejskich: miesięczne sprawozdania **Rb-28UE KPO** za wrzesień 2026 r.	dysponent części 34	Ministerstwo Finansów – Departament Instytucji Płatniczej (dane ze sprawozdań MF przekazuje NIK)
	budżet państwa: miesięczne sprawozdania **Rb-23, Rb-27, Rb-28, Rb-28NW** za wrzesień 2026 r.	dysponenci części budżetowych (z wyjątkiem dysponenta części 77)	Ministerstwo Finansów – Departament Budżetu Państwa (dane ze sprawozdań MF przekazuje NIK)
	budżet państwa: miesięczne sprawozdania **Rb-28 Programy, Rb-28NW Programy, Rb-28 Programy WPR** za wrzesień 2026 r.	dysponenci części budżetowych	Ministerstwo Finansów – Departament Instytucji Płatniczej (dane ze sprawozdań MF przekazuje NIK)
	budżet państwa: kwartalne sprawozdania **Rb-Z, Rb-N** za III kwartały 2026 r.	dysponenci państwowych funduszy celowych (nieposiadających osobowości prawnej)	dysponenci główni środków budżetu państwa

eprasa.pl 8a33d0a32e

1	2	3	4
21 śr	budżety JST: miesięczne sprawozdanie jednostkowe **Rb-27S** jednostki samorządu terytorialnego – jako jednostki budżetowej i jako organu za wrzesień 2026 r.	jednostki samorządu terytorialnego (urząd gminy/miasta, starostwa powiatowe, urzędy marszałkowskie)	zarządy JST
22 czw	budżety JST: miesięczne sprawozdania **Rb-27S, Rb-28S** za wrzesień 2026 r. oraz kwartalne sprawozdania **Rb-NDS, Rb-30S, Rb-34S, Rb-Z, Rb-N** za III kwartały 2026 r.	zarządy JST	regionalne izby obrachunkowe
	budżety JST: kwartalne sprawozdanie **Rb-ZN** za III kwartały 2026 r.	zarządy JST	właściwi dysponenci części budżetowych w zakresie dotacji
23 pt	budżet państwa: sprawozdania miesięczne **Rb-40** za wrzesień 2026 r.	dysponent Funduszu Zapasów Interwencyjnych	organ nadzorujący dysponenta Funduszu Zapasów Interwencyjnych
		Prezes Zarządu PFRON	organ nadzorujący PFRON
		kierownicy agencji wykonawczych	organy nadzorujące agencje wykonawcze
		dyrektorzy instytucji gospodarki budżetowej	organy wykonujące funkcje organów założycielskich
		kierujący jednostkami będącymi państwowymi osobami prawnymi	organy nadzorujące państwowe osoby prawne
	budżet państwa: kwartalne sprawozdania **Rb-33** za III kwartały 2026 r.	dysponent Funduszu Zapasów Interwencyjnych	organ nadzorujący dysponenta Funduszu Zapasów Interwencyjnych
		Prezes Zarządu PFRON	organ nadzorujący PFRON
	budżet państwa: kwartalne sprawozdania **Rb-35** za III kwartały 2026 r.	kierownicy agencji wykonawczych	ministrowie nadzorujący agencje wykonawcze
	jednostki posiadające osobowość prawną oraz pozostałe jednostki: kwartalne jednostkowe sprawozdania **Rb-Z, Rb-N** za III kwartały 2026 r.	państwowe fundusze celowe posiadające osobowość prawną	nadzorujący minister, centralny organ administracji rządowej
26 pn	budżet państwa: miesięczne sprawozdanie **Rb-FUS, Rb-FEP** za wrzesień 2026 r.	Prezes ZUS	Ministerstwo Finansów – Departament Budżetu Państwa (dane ze sprawozdań MF przekazuje NIK)
	budżet państwa: miesięczne sprawozdanie **Rb-FER** za wrzesień 2026 r.	Prezes KRUS	
28 śr	budżet państwa: miesięczne sprawozdanie **Rb-27** za wrzesień 2026 r.	dysponent części 77	Ministerstwo Finansów – Departament Budżetu Państwa (dane ze sprawozdań MF przekazuje NIK)
	budżet państwa: kwartalne sprawozdanie **Rb-70** za III kwartały 2026 r.	dysponenci części budżetowych	Główny Urząd Statystyczny, NIK
	budżet środków europejskich: miesięczne sprawozdanie **Rb-27UE** za wrzesień 2026 r.	dysponent części 87	Ministerstwo Finansów – Departament Instytucji Płatniczej, NIK

eprasa.pl 8a33d0a32e

1	2	3	4
28 śr	jednostki posiadające osobowość prawną oraz pozostałe jednostki: kwartalne sprawozdania jednostkowe **Rb-Z, Rb-N** za III kwartały 2026 r.	ZUS oraz zarządzane przez ZUS fundusze, KRUS oraz fundusze zarządzane przez Prezesa KRUS	Główny Urząd Statystyczny
		agencje wykonawcze	Główny Urząd Statystyczny (do wiadomości: minister nadzorujący)
	jednostki posiadające osobowość prawną oraz pozostałe jednostki: kwartalne sprawozdania zbiorcze **Rb-Z, Rb-N** za III kwartały 2026 r.	nadzorujący minister, centralny organ administracji rządowej, organ wykonujący funkcje organu założycielskiego, wojewoda, nadzorująca uczelnia medyczna	Główny Urząd Statystyczny
		zarząd nadzorującej JST	regionalne izby obrachunkowe
	jednostki posiadające osobowość prawną oraz pozostałe jednostki: kwartalne sprawozdania łączne **Rb-Z, Rb-N** za III kwartały 2026 r.	Polska Akademia Nauk	Główny Urząd Statystyczny
30 pt	budżety JST: miesięczne sprawozdania **Rb-27S, Rb-28S** za wrzesień 2026 r. oraz kwartalne sprawozdania **Rb-NDS, Rb-30S, Rb-34S** za III kwartały 2026 r.	regionalne izby obrachunkowe	Ministerstwo Finansów
	kwartalne sprawozdanie **Rb-Z-PPP** o stanie zobowiązań z tytułu umów partnerstwa publiczno-prywatnego za III kwartały 2026 r.	kierownicy jednostek, którzy zawarli umowy partnerstwa publiczno-prywatnego	Ministerstwo Finansów, Główny Urząd Statystyczny *UWAGA! W zakresie budżetu państwa – Ministerstwo Finansów – Departament Gwarancji i Poręczeń oraz Główny Urząd Statystyczny*
	budżet państwa: sprawozdania miesięczne **Rb-40** za wrzesień 2026 r.	dysponenci państwowych funduszy celowych (z wyjątkiem dysponenta Funduszu Zapasów Interwencyjnych)	Ministerstwo Finansów – Departament Budżetu Państwa (dane ze sprawozdań MF przekazuje NIK)
		organ nadzorujący dysponenta Funduszu Zapasów Interwencyjnych	
		organ nadzorujący PFRON	
		organy nadzorujące agencje wykonawcze	
		organy wykonujące funkcje organów założycielskich	
		Prezes KRUS	
		Prezes ZUS	
		organy nadzorujące państwowe osoby prawne	
	budżet państwa: kwartalne sprawozdanie **Rb-34PL, Rb-34** za III kwartały 2026 r.	dysponent części budżetowej	Ministerstwo Finansów – Departament Budżetu Państwa (dane ze sprawozdań MF przekazuje NIK)
	budżet państwa: kwartalne sprawozdania **Rb-33** za III kwartały 2026 r.	dysponenci państwowych funduszy celowych (z wyjątkiem dysponenta Funduszu Zapasów Interwencyjnych)	Ministerstwo Finansów – Departament Budżetu Państwa (dane ze sprawozdań MF przekazuje NIK)
		organ nadzorujący dysponenta Funduszu Zapasów Interwencyjnych	
		organ nadzorujący PFRON	

eprasa.pl 8a33d0a32e

1	2	3	4
30 pt	budżet państwa: kwartalne sprawozdania **Rb-35** za III kwartały 2026 r.	ministrowie nadzorujący agencje wykonawcze	Ministerstwo Finansów – Departament Budżetu Państwa (dane ze sprawozdań MF przekazuje NIK)
	budżet państwa: kwartalne sprawozdanie **Rb-50** za III kwartały 2026 r.	dysponenci części budżetowych	
	budżet państwa: kwartalne sprawozdania **Rb-Z, Rb-N** za III kwartały 2026 r.	dysponenci główni środków budżetu państwa	Główny Urząd Statystyczny
	budżety JST: kwartalne sprawozdania **Rb-Z, Rb-N** za III kwartały 2026 r.	regionalne izby obrachunkowe	Ministerstwo Finansów – plik bazy danych i GUS

UWAGA! *W przypadku gdy dzień przekazania sprawozdania przypada na sobotę lub dzień ustawowo wolny od pracy – terminem przekazania sprawozdania po upływie okresu sprawozdawczego jest (nie później niż) pierwszy dzień roboczy następujący po tym dniu.*

© Ⓟ

Podstawa prawna

- załącznik nr 40, załącznik nr 41, załącznik nr 42 do rozporządzenia Ministra Finansów z 29 stycznia 2025 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2025 r. poz. 133; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 22)
- załącznik nr 5, załącznik nr 6, załącznik nr 7 do rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (j.t. Dz.U. z 2023 r. poz. 652)

MAGDALENA GROTKIEWICZ

prawnik specjalizujący się w tematyce finansów publicznych, rachunkowości i sprawozdawczości budżetowej, redaktor prowadzący „Rachunkowość Budżetową"

Zapraszamy do grup na naszym **facebooku**

www.facebook.com/rbinforpl

Grupa Rachunkowość Budżetowa

Jest nas już ponad **39 658**

W grupie omawiamy m.in.:
- klasyfikację budżetową,
- ewidencję księgową,
- sprawozdawczość budżetową i finansową

Grupa Rachunkowość Budżetowa – OŚWIATA

Jest nas już ponad **8530**

W grupie omawiamy m.in.:
- klasyfikację budżetową w oświacie,
- zasady wyliczania trzynastki dla nauczycieli

Grupa Rachunkowość Budżetowa – POMOC SPOŁECZNA

Jest nas już ponad **3724**

W grupie omawiamy m.in.:
- klasyfikację budżetową wydatków OPS,
- zasady finansowania pobytu w DPS

Grupa Rachunkowość Budżetowa – ŻŁOBKI

Jest nas już ponad **1090**

W grupie omawiamy m.in.:
- księgowanie opłat za pobyt w żłobku,
- zasady tworzenia żłobków (niezbędna dokumentacja)

W poszczególnych grupach omawiane są także inne zagadnienia bezpośrednio związane z codzienną pracą

Obszerne odpowiedzi naszych ekspertów na niektóre z zadawanych pytań można znaleźć na łamach „Rachunkowości Budżetowej"

eprasa.pl 8a33d0a32e

Stanowienie uchwał podatkowych przez samorząd – praktyczne wskazówki w świetle najnowszych rozstrzygnięć RIO

W czwartym kwartale roku kalendarzowego samorządy podejmują decyzje dotyczące podatków i opłat lokalnych, które będą pobierane na ich terenie w kolejnym roku. Choć większość rad gmin i miast co roku przyjmuje obowiązujące w tym zakresie uchwały podatkowe, zawierają one wiele błędów, a organy nadzoru rokrocznie unieważniają wiele uchwał lub ich pojedynczych zapisów. Jakich błędów dotyczyły rozstrzygnięcia nadzorcze wydane w tym zakresie w ostatnim czasie? Na które zapisy samorządy powinny zwrócić szczególną uwagę? W artykule przedstawiamy ich przegląd.

Kompetencje podatkowe rad gmin

W ramach przysługującego im władztwa podatkowego gminy mają między innymi prawo do:

- podejmowania decyzji o poborze lub rezygnacji z poboru opłat lokalnych,
- ustalania stawek podatków i opłat lokalnych (z uwzględnieniem stawek maksymalnych),
- różnicowania wysokości stawek ze względu na przedmiot opodatkowania,
- wprowadzania zwolnień przedmiotowych innych niż ustawowe,
- zarządzania poboru niektórych podatków i opłat lokalnych w drodze inkasa, wyznaczania inkasentów i określania wysokości wynagrodzenia za inkaso.

Rezygnacja z poboru opłat lokalnych jest możliwa w odniesieniu do opłat: od posiadania psów, targowej, miejscowej, uzdrowiskowej, reklamowej. Szczególnie w przypadku dwóch pierwszych ze wskazanych opłat gminy coraz częściej podejmują decyzje o zaniechaniu ich poboru, co ma związek z wysokimi kosztami administracyjnymi takiego poboru i trudnościami w egzekwowaniu należności. Choć rezygnując z możliwości ich wprowadzenia, gmina jednocześnie rezygnuje z ustawowo przewidzianego źródła dochodu, to jednak, w ogólnym rozrachunku, decyzja ta często okazuje się być racjonalnie uzasadniona.

Podejmować uchwały podatkowe, czy nie

Władztwo podatkowe gmin w praktyce nie jest nieograniczone. **Jedną z ram wyznaczających granice, w których rada gminy może się w tym zakresie poruszać, jest wysokość maksymalnych stawek podatków i opłat lokalnych ustalana w oparciu o wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych. W I półroczu 2026 r., w stosunku do I półrocza 2025 r., wyniósł on 102,7, co oznacza wzrost cen o 2,7% i przekłada się na wzrost maksymalnych stawek podatków i opłat lokalnych, a jednocześnie otwiera samorządom drogę do podwyższenia danin pobieranych na ich terenie.**

To oczywiście nie oznacza, że gmina ma obowiązek podnieść stawki. Jeśli w związku z prowadzoną polityką uzna, że nie ma potrzeby ich zmiany, czy też uchwalenia zwolnień przedmiotowych od podatków i opłat lokalnych, nie musi podejmować co roku uchwał podatkowych.

Jeśli taka uchwała nie zostanie podjęta, to w kolejnym roku będą co do zasady miały zastosowanie stawki obowiązujące w roku poprzednim (art. 20a ustawy z 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych; dalej: upol). Trzeba jednak pamiętać, że jeśli na terenie gminy obowiązywały uchwały w sprawie **obniżenia ceny skupu żyta oraz obniżenia ceny sprzedaży drewna, to obowiązują one tylko w roku**

eprasa.pl 8a33d0a32e

podatkowym, na który zostały uchwalone i w przypadku niepodjęcia nowych te wskaźniki będą obowiązywały na terenie gminy w wysokości wynikającej z komunikatów Prezesa GUS.

WAŻNE

Obniżone ceny skupu żyta oraz sprzedaży drewna uchwalone przez radę gminy (miasta) obowiązują tylko w roku podatkowym, na który zostały uchwalone.

Aby gmina mogła podjąć uchwałę podatkową:

- na podstawie komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego ogłoszonego w Monitorze Polskim, w terminie 20 dni po upływie pierwszego półrocza musi zostać określony wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w okresie pierwszego półrocza roku, w którym stawki ulegają zmianie, w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego;
- minister właściwy do spraw finansów publicznych musi ogłosić w drodze obwieszczenia, w Monitorze Polskim, górne granice stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych.

Oba te kroki w odniesieniu do 2027 r. zostały już wykonane, co oznacza, że gminy, które chcą dokonać zmian w omawianym zakresie, mają taką możliwość.

Procedura podejmowania uchwał podatkowych

Uchwały rad gmin stanowią akty prawa miejscowego i co do zasady zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowego składu rady, w głosowaniu jawnym.

Kolejne kroki, które muszą zostać wykonane, aby doszło do zgodnego z prawem podjęcia uchwały, to:

1) zgłoszenie wniosku o uregulowanie określonej sprawy w drodze uchwały rady gminy,
2) opracowanie projektu uchwały,
3) przedłożenie projektu przewodniczącemu rady gminy,
4) przekazanie projektu komisjom rady do zaopiniowania,
5) przekazanie przez komisje opinii przewodniczącemu rady,
6) przekazanie radnym projektu uchwały wraz z odpowiednimi załącznikami,
7) omówienie projektu na sesji rady (debata),
8) głosowanie,
9) podpisanie i zarejestrowanie podjętej uchwały,
10) przekazanie podjętej uchwały organom nadzoru,
11) opublikowanie uchwały.

W praktyce uchwały podatkowe są podejmowane w czwartym kwartale roku, co ma związek z rocznym charakterem podatków i opłat lokalnych. **Aby mogły zacząć obowiązywać, muszą zostać ogłoszone na zasadach i w trybie przewidzianym w przepisach ustawy z 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych, czyli w wojewódzkim dzienniku urzędowym, z zachowaniem wymaganego *vacatio legis*.** Co do zasady, akty normatywne wchodzą w życie po upływie 14 dni od dnia ich ogłoszenia, chyba że dany akt przewiduje termin dłuższy. Uchwała rady gminy dotycząca stawek podatku od nieruchomości na 2027 r. musi więc zostać podjęta przez radę z takim wyprzedzeniem, aby została opublikowana przed końcem 2026 r., a jej minimalny 14-dniowy okres *vacatio legis* musi upłynąć przed 1 stycznia 2027 r.

WAŻNE

Aby uchwała podatkowa mogła zacząć obowiązywać, musi zostać ogłoszona w wojewódzkim dzienniku urzędowym, z zachowaniem wymaganego *vacatio legis*.

Żeby gmina mogła skutecznie realizować, przy wykorzystaniu podjętych uchwał, obraną politykę podatkową, uchwały te muszą być zgodne z prawem i muszą pozytywnie przejść kontrolę prowadzoną przez organy nadzoru. Ustawa z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (dalej: u.s.g.) wskazuje wprost, że nadzór nad działalnością gminną sprawowany jest na podstawie kryterium zgodności z prawem. Organami nadzoru są Prezes Rady Ministrów i wojewoda, a w zakresie spraw finansowych – regionalna izba obrachunkowa.

W odniesieniu do uchwał podatkowych wójt zobowiązany jest do przedłożenia ich re-

eprasa.pl 8a33d0a32e

gionalnej izbie obrachunkowej w ciągu 7 dni od dnia ich podjęcia. Co istotne, nieprzekazanie uchwały w tym terminie nie może być traktowana jako niezgodność z prawem samej uchwały, bo przedmiotem badania przez RIO jest jej zgodność z prawem, a nie tryb jej przedłożenia. Po przedłożeniu uchwały regionalna izba obrachunkowa ma 30 dni na jej zbadanie i wydanie rozstrzygnięcia nadzorczego. Jest ona uprawniona do stwierdzenia w tym terminie jej nieważności w całości lub w części. Przed wydaniem takiego orzeczenia jest zobowiązana powiadomić o tym radę gminy, która ją wydała.

Choć wiele rad gmin podejmuje uchwały podatkowe co roku, a w skali kraju samorządy mają w tym zakresie naprawdę bogate doświadczenie, to w praktyce wiele uchwał lub zawartych w nich pojedynczych postanowień nigdy nie zaczyna obowiązywać i są one unieważniane w ramach przeprowadzania omawianej kontroli nadzorczej. Jakie błędy popełniają rady gmin w tym zakresie najczęściej? W dalszej części przedstawiamy ich najnowszy przegląd.

Najczęstsze błędy w uchwałach podatkowych – najnowsze rozstrzygnięcia nadzorcze RIO

1. Udział w głosowaniu osób mających w sprawie interes prawny

Rada miejska zarządziła pobór podatku rolnego, podatku od nieruchomości i podatku leśnego od osób fizycznych w drodze inkasa, wyznaczyła inkasentów oraz określiła wysokość wynagrodzenia za inkaso. W skład rady wchodziły jednak osoby, które zostały jednocześnie wyznaczone w uchwale na inkasentów.

Kolegium RIO w Bydgoszczy w uchwale z 29 lipca 2026 r. (nr XVIII/59/2026) wskazało, że została ona wydana z naruszeniem prawa. W takiej sytuacji radni nie powinni brać udziału w głosowaniu nad uchwałą. Zgodnie z art. 25a u.s.g., radny nie może bowiem brać udziału w głosowaniu rady ani komisji, jeżeli dotyczy ono jego interesu prawnego. Zgodnie z art. 25a u.s.g., radny nie może brać udziału w głosowaniu rady ani komisji, jeżeli dotyczy ono jego interesu prawnego.

W uzasadnieniu Kolegium, powołując się na wyrok WSA we Wrocławiu z 17 maja 2016 r. (sygn. akt II SA/Wr 229/16), wskazało, że *pod pojęciem interesu prawnego należy rozumieć osobisty, konkretny i aktualny prawnie chroniony interes, który może być realizowany na podstawie określonego przepisu, bezpośrednio wiążący się z indywidualnie i prawnie chronioną sytuacją strony*. Oznacza to, że radni nie mogli brać udziału w głosowaniu w sytuacji, gdy uchwała dotyczyła ich samych i powinni zostać z takiego głosowania wyłączeni.

Analiza wyników głosowania świadczyła jednak o tym, że udział w głosowaniu przedmiotowych radnych nie miał wpływu na podjęcie badanej uchwały, a w konsekwencji nie było podstaw do uznania podjętej uchwały za sprzeczną z prawem i orzeczenia o jej nieważności. To dlatego Kolegium wskazało jedynie, że została ona wydana z naruszeniem prawa.

WAŻNE

Radni nie mogą brać udziału w głosowaniu nad uchwałą w sytuacji, gdy dotyczy ona ich samych. Powinni zostać z takiego głosowania wyłączeni.

Popełnianie przez rady gmin i miast tego rodzaju błędu nie jest wcale rzadkością. Z takiego samego powodu nieważność uchwały stwierdziło Kolegium RIO w Gdańsku (uchwała z 18 czerwca 2026 r., nr 072/g288/P/26). Również w tym przypadku w głosowaniu nad uchwałą zmieniająca uchwałę w sprawie opłaty targowej brał udział radny wyznaczony w jej treści na jednego z inkasentów tej opłaty.

Choć jak wynikało z przeprowadzonej analizy, również w tym przypadku udział przedmiotowego radnego w głosowaniu nie przesądził o jego wyniku, to jednak w uzasadnieniu swojej uchwały Kolegium wskazało, że przepis art. 25a u.s.g. podlega ścisłej wykładni, ponieważ ustanawia zakaz określonego działania. Zakaz działania radnego obejmuje jedynie udział w głosowaniu, czyli prawną możliwość wyrażenia woli. Oddanie głosu przez radnego jest jego uprawnieniem, a nie obowiązkiem, a co za tym idzie, członkowie rady mogą w każdej sprawie głosować nie tylko „za" lub „przeciw", ale także mogą wyrazić swoją wolę przez „wstrzymanie się od głosu" lub niewzięcie udziału w głosowaniu.

Podsumowując, stwierdzono, że *w ocenie Kolegium tut. Izby, udział w głosowaniu radnych podlegających wyłączeniu z mocy przepisu art. 25a ustawy o samorządzie gminnym stanowi istotne naruszenie prawa.*

eprasa.pl 8a33d0a32e

2. Nieuprawnione wprowadzenie zwolnienia podatkowego

Rada gminy w podjętej uchwale postanowiła m.in., że zwalnia się z podatku od nieruchomości budynki, budowle lub ich części oraz grunty wykorzystywane wyłącznie na potrzeby:

1) ***działalności w zakresie ochrony przeciwpożarowej,***
2) ***nieodpłatnej działalności w zakresie kultury fizycznej i sportu,***
3) ***działalności służącej zachowaniu, ochronie i upowszechnianiu kultury ludowej, lokalnej i regionalnej,***
4) ***organizacji wydarzeń i przedsięwzięć o charakterze społecznym, kulturalnym, integracyjnym oraz służących podtrzymywaniu tradycji i dziedzictwa lokalnego,***
5) ***gromadzenia materiałów bibliotecznych,***
6) ***prowadzenia obsługi ekonomiczno-administracyjnej w zakresie oświaty,***
7) ***działalności w zakresie pomocy społecznej,***
8) ***działalności związanej z amatorskim połowem ryb oraz utrzymaniem, ochroną, zagospodarowaniem i zarybianiem wód.***

Kolegium RIO w Krakowie w uchwale z 29 lipca 2026 r. (nr KI.411.90.2026) stwierdziło nieważność części jej zapisów, a w uzasadnieniu wskazało, że stosownie do treści przepisów ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, budowle lub ich części podlegają opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości tylko wówczas, gdy są związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, a zatem tylko takie mogą być przedmiotem zwolnienia od podatku od nieruchomości. Tymczasem rada gminy zwolniła od podatku przedmiot, który nie został w ogóle objęty tym podatkiem, co pozostaje w istotnej sprzeczności z treścią przepisów ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, a więc w tym zakresie stwierdzono nieważność zapisów uchwały.

WAŻNE

Nie można objąć zwolnieniem od podatku przedmiotu, który w ogóle nie został przez ustawodawcę objęty opodatkowaniem.

3. Brak regulacji przejściowych

Rada gminy, w trakcie roku, w podjętej uchwale dokonała zmian w postanowieniach obowiązującej uchwały w zakresie wysokości stawek podatku od nieruchomości od budowli:

1) ***sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przykanalikami – 1,0% ich wartości (…),***
2) ***pozostałych budowli 2% ich wartości (…).***

W uchwale wskazano, że podlega ona publikacji w dzienniku urzędowym województwa i wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia, co miało miejsce 10 lipca 2026 r.

Kolegium RIO w Opolu w uchwale z 22 lipca 2026 r. (nr 19/20/2026) stwierdziło nieważność podjętej uchwały.

Jak wyjaśnił wójt w trakcie prowadzonego postępowania, podjęcie uchwały zmieniającej stawkę podatku od nieruchomości dla budowli związanych z kanalizacją sanitarną było konsekwencją wystąpienia szczególnych okoliczności faktycznych, które zaistniały już po uchwaleniu stawek podatku na rok podatkowy 2026. W trakcie roku gmina przekazała bowiem operatorowi sieci kanalizacyjnej w dzierżawę nowo wybudowane odcinki kanalizacji sanitarnej, a z chwilą objęcia tych budowli w posiadanie zależne operatora powstał obowiązek podatkowy w podatku od nieruchomości, w wyniku czego doszło do istotnego wzrostu obciążenia podatkowego, którego nie można było przewidzieć na etapie uchwalania stawek podatku na początku roku.

Wójt wskazał, że operator wykonuje zadania o charakterze użyteczności publicznej w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków, a ceny świadczonych usług ustalane są w taryfach zatwierdzanych na okres trzech lat, wobec czego przedsiębiorstwo nie posiada możliwości uwzględnienia zwiększonego kosztu podatku od nieruchomości w obowiązujących opłatach ponoszonych przez mieszkańców, a w konsekwencji wzrost obciążeń podatkowych nie mógł zostać zrekompensowany w prowadzonej działalności. Intencją rady gminy podejmującej uchwałę zmieniającą nie było więc naruszenie zasady rocznego charakteru podatku od nieruchomości, a jedynie dostosowanie wysokości stawki do wyjątkowej zmiany okoliczności, która wystąpiła w trakcie roku podatkowego.

W ocenie gminy, okoliczności sprawy miały charakter wyjątkowy i uzasadniały podjęcie działań zmierzających do zachowania równowagi finansowej podmiotu realizującego zadania własne gminy oraz zapewnienia ciągłości świad-

eprasa.pl 8a33d0a32e

czenia usług komunalnych na rzecz mieszkańców.

Z taką argumentacją nie zgodziło się Kolegium RIO w Opolu, które choć nie kwestionowało oceny okoliczności jako wyjątkowych i uzasadniających wprowadzenie zmiany, to jednak w uzasadnieniu podjętej uchwały zwróciło uwagę na to, że rada w uchwale zmieniającej nie zawarła regulacji przejściowych, a tym samym doprowadziła do sytuacji, w której w roku podatkowym 2026 na terenie gminy obowiązywały nie jedna, lecz dwie stawki podatku od nieruchomości w zakresie niektórych budowli. Taka sytuacja nie znajduje podstaw prawnych w art. 5 ust. 1 upol i w sposób istotny narusza ten przepis, a w konsekwencji Kolegium musiało stwierdzić jej nieważność.

WAŻNE

Zmiana w trakcie roku podatkowego stawek podatku o charakterze rocznym bez jednoczesnego wprowadzenia regulacji przejściowych przewidujących retroaktywne działanie uchwały jest sprzeczna z prawem.

Z analogicznych powodów nieważność podjętej uchwały stwierdziło Kolegium RIO w Poznaniu (uchwała z 8 lipca 2026 r., nr 14.710.2026). Tamtejsza rada gminy podjęła uchwałę zmieniającą w sprawie określenia wysokości stawek podatku od środków transportowych. Uchwała została podjęta 17 czerwca 2026 r., a w jej treści wskazano, że wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w dzienniku urzędowym województwa, z mocą obowiązującą od 1 lipca 2026 r. W uzasadnieniu do uchwały nie wskazano powodów obniżenia wybranych stawek podatku. Tymczasem podatek od środków transportowych, tak samo, jak podatek od nieruchomości, jest podatkiem o charakterze rocznym.

W uzasadnieniu uchwały Kolegium RIO w Poznaniu wyjaśniło, że mimo rocznego charakteru nie jest wykluczone obniżenie wysokości stawek w trakcie roku podatkowego, ale musi mieć to miejsce ze skutkiem dla całego roku podatkowego. Oznacza to, że dokonanie w trakcie roku podatkowego zmiany stawek podatku od środków transportowych nie jest dopuszczalne bez jednoczesnego postanowienia przewidującego retroaktywne działanie uchwały (nowej lub zmienianej) w poprawnym brzmieniu. Takie działanie, choć wyjątkowe, jest dopuszczalne na podstawie art. 5 ustawy z 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych. Odstępstwo od zasady niedziałania prawa wstecz należy uzasadnić, tzn. trzeba uzasadnić, dlaczego zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją na przeszkodzie wstecznemu działaniu prawa.

Tymczasem rada gminy w analizowanej uchwale, *obniżając wybrane stawki podatku od środków transportowych i nie przewidując przy tym retroakcji obejmującej okres od dnia 1 stycznia do dnia poprzedzającego dzień wejścia w życie uchwały, spowodowała, że zmniejszone stawki podatku będą obowiązywały jedynie przez część roku, a zatem nie będą to stawki roczne.* Takie działanie należy uznać za sprzeczne z prawem.

4. Uchwała dotycząca kwestii już wcześniej uregulowanych

Rada miejska podjęła uchwałę zmieniającą regulacje dotyczące opłaty miejscowej, zarządzenia jej poboru w drodze inkasa, wyznaczenia inkasentów i wynagrodzenia za inkaso.

Kolegium RIO w Zielonej Górze uchwałą z 14 lipca 2026 r. (nr 154/2026) stwierdziło jednak jej nie-

Abonament 2027

Przedłuż abonament
Rachunkowości Budżetowej
na 2027 rok

Zawsze aktualne i wiarygodne informacje na temat zmian przepisów znajdziesz na

inforlex.pl

22 761 30 30, 801 626 666 bok@infor.pl sklep.infor.pl

eprasa.pl 8a33d0a32e

ważność z powodu istotnego naruszenia prawa. Jak się bowiem okazało, 28 listopada 2025 r. rada podjęła już uchwałę w sprawie zmiany uchwały dotyczącej określenia wysokości opłaty miejscowej, zarządzenia jej poboru w drodze inkasa, określenia inkasentów oraz określenia wynagrodzenia za inkaso opłaty miejscowej na terenie gminy, wprowadziła wówczas także opłatę miejscową oraz określiła jej dzienną stawkę od osób fizycznych przebywających dłużej niż dobę w celach turystycznych, wypoczynkowych lub szkoleniowych. W efekcie uchwała podjęta 19 czerwca 2026 r., zawierająca tożsamą materię, okazała się być bezprzedmiotowa. Jak wskazało Kolegium RIO w Zielonej Górze w uzasadnieniu swojej uchwały, *przyjęte w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z 20 czerwca 2002 r. zasady techniki prawodawczej w § 14 ust. 2 oraz w § 39 ust. 1 w związku z § 143 wprowadzają zasadę, że jeżeli uchwała reguluje dziedzinę spraw uprzednio unormowaną przez inną uchwałę, to uchwała ta powinna zawierać także przepisy przejściowe lub dostosowujące oraz przepisy uchylające. Oznacza to, że jeżeli dany akt prawny zawiera normy dotyczące kwestii już wcześniej uregulowanych, to musi oprócz przepisów merytorycznych zawierać także przepisy porządkujące stan prawny.* W obrocie prawnym nie mogą funkcjonować dwie uchwały organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego regulujące tę samą dziedzinę spraw. Akt prawa miejscowego ma bowiem charakter powszechnie obowiązujący i zgodnie z zasadami techniki prawodawczej, aby wyeliminować wcześniejszą uchwałę z obiegu prawnego, gmina musi podjąć nową uchwałę, która wprost wskazuje na uchylenie poprzedniej.

5. Przekroczenie upoważnienia ustawowego

Rada miejska podjęła uchwałę w sprawie zmiany uchwały w sprawie opłaty targowej. Postanowiła m.in., że inkasentowi przysługuje wynagrodzenie w wysokości 11 500 zł miesięcznie, a warunkiem jego wypłaty jest odprowadzenie pobranej opłaty targowej na rachunek bankowy gminy.

Kolegium RIO w Krakowie uchwałą z 17 czerwca 2026 r. (nr KI.411.75.2026) stwierdziło nieważność jednego z jej zapisów. W uchwale zmieniającej postanowiono m.in., że *ustala się wynagrodzenie inkasenta, o którym mowa w ust. 2 za pobór opłaty targowej w wysokości 11.500,00 zł miesięcznie. Warunkiem wypłaty wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 3, jest odprowadzenie opłaty targowej na rachunek bankowy gminy*.

Kolegium RIO w Krakowie, badając przedmiotową uchwałę, stwierdziło, że wskazane postanowienie wykracza poza zakres delegacji ustawowej udzielonej radzie. Artykuł 19 pkt 2 upol uprawnia bowiem radę do zarządzenia poboru opłaty targowej w drodze inkasa oraz określenia inkasentów i wysokości wynagrodzenia za inkaso. Nie wyposaża natomiast rady gminy w prawo do stanowienia dodatkowych uregulowań w przedmiocie inkasa oraz warunkowania wypłaty inkasentowi wynagrodzenia od odprowadzenia opłaty targowej na rachunek bankowy gminy. Jest tak m.in. dlatego, że obowiązki inkasentów w zakresie między innymi terminowych płatności pobranych podatków i opłat wynikają wprost z mocy prawa – z art. 9 i art. 47 § 4a ustawy z 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa. Ta sama ustawa reguluje zasady odpowiedzialności za niewykonywanie lub nienależyte wykonywanie tych obowiązków. Zapis zamieszczony w uchwale w analizowanej sprawie sprawił, że rada jako organ władzy publicznej przekroczyła granicę udzielonego jej upoważnienia ustawowego, a tym samym nie ma on podstaw w obowiązującym prawie.

WAŻNE

Przepis ustawy ustanawiający upoważnienie do wydania aktu prawa miejscowego podlega ścisłej wykładni językowej i nie może prowadzić do objęcia zakresem upoważnienia materii w nim niewymienionych w drodze wykładni celowościowej.

Analogicznej sytuacji dotyczyła uchwała Kolegium RIO w Bydgoszczy z 20 maja 2026 r. (nr XIII/43/2026) stwierdzająca nieważność jednego z zapisów uchwały rady miejskiej w sprawie zarządzenia poboru podatku od nieruchomości, podatku rolnego, podatku leśnego od osób fizycznych w drodze inkasa oraz określenia inkasentów i wysokości wynagrodzenia za inkaso. W uchwale tej rada postanowiła m.in., że *za inkaso podatków wymienionych w § 1 ustala się wynagrodzenie w wysokości 5% sumy zainkasowanych kwot płatne do 31 grudnia każdego roku.* Tymczasem, jak już wskazywano, przepisy ustawowe upoważniają

eprasa.pl 8a33d0a32e

radę gminy wyłącznie do zarządzenia poboru podatków w drodze inkasa oraz do określenia inkasentów i wysokości wynagrodzenia. Przepisy nie uprawniają rady gminy do określenia szczegółowych zasad dokonywania wypłaty wynagrodzenia za inkaso. W konsekwencji rada, ustalając termin wypłaty wynagrodzenia za inkaso, przekroczyła delegację ustawową.

6. Błędy w zakresie techniki prawodawczej

Rada gminy podjęła uchwałę w sprawie wprowadzenia opłaty targowej. Dokonała nią m.in. zmiany podjętej wcześniej uchwały, w której zawarty był imienny wykaz osób (sołtysów) wyznaczonych na inkasentów opłaty targowej w poszczególnych sołectwach. Zapis zmieniający brzmiał następująco: Na inkasentów opłaty targowej w poszczególnych sołectwach Gminy K. wyznacza się sołtysów, którymi są odpowiednio: w pozycji 15 (…).

Kolegium RIO w Poznaniu uchwałą z 20 maja 2026 r. (nr 11.539.2026) stwierdziło nieważność tego zapisu, wskazując, że rada wyznaczyła inkasenta opłaty targowej wyłącznie dla jednego sołectwa, pomijając wyznaczenie inkasentów dla pozostałych sołectw gminy.

Tymczasem zgodnie z § 87 „Zasad techniki prawodawczej", stanowiących załącznik do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej" wynika, że:

1) zmieniany przepis ustawy przytacza się w pełnym nowym brzmieniu;
2) jeżeli artykuły ustawy są podzielone na jednostki redakcyjne niższego stopnia lub na zdania, a zmian nie wprowadza się we wszystkich jednostkach lub zdaniach, można poprzestać na przytoczeniu pełnego nowego brzmienia tylko zmienianych jednostek lub zdań;
3) jeżeli zmiana przepisu ustawy polega na zastąpieniu w nim, dodaniu lub skreśleniu niektórych wyrazów, liczb, znaków interpunkcyjnych lub innych znaków, a sprzyja to wyrażeniu intencji prawodawcy w sposób zrozumiały dla adresatów, można nie przytaczać jego pełnego nowego brzmienia. W takim przypadku w przepisie zmieniającym wskazuje się jednoznacznie dokonywaną zmianę, stosując w szczególności zwrot:
   a) wyrazy „..." (liczba, nazwa znaku interpunkcyjnego lub innego znaku) zastępuje się wyrazami „..." (liczba, nazwa znaku interpunkcyjnego lub innego znaku),
   b) po wyrazach „..." (liczba, nazwa znaku interpunkcyjnego lub innego znaku) dodaje się wyrazy „..." (liczba, nazwa znaku interpunkcyjnego lub innego znaku),
   c) skreśla się wyrazy „..." (liczba, nazwa znaku interpunkcyjnego lub innego znaku).

Jak z tego wynika, jeżeli intencją rady było dokonanie zmiany polegającej na wyznaczeniu nowego inkasenta tylko dla jednego sołectwa, to powinna albo nadać nowe brzmienie odpowiedniemu zapisowi uchwały zmienianej, przytaczając jego pełną zmienioną treść (wraz z pełnym wykazem inkasentów wyznaczonych dla poszczególnych sołectw), albo dokonać zmiany tego postanowienia poprzez zastąpienie w odpowiednim punkcie wykazu inkasentów wyrazów imienia i nazwiska zastępowanego inkasenta imieniem i nazwiskiem osoby, która go zastąpi. Na zakończenie uzasadnienia swojej decyzji Kolegium RIO w Poznaniu wskazało także, że w podstawie prawnej uchwały podano nieaktualne dane promulgacyjne tekstu jednolitego ustawy o podatkach i opłatach lokalnych.

PODSUMOWANIE

1. **Czwarty kwartał roku to czas, w którym gminy ustalają wysokość podatków i opłat lokalnych na nadchodzący rok.**
2. **Przygotowując uchwały podatkowe na kolejny rok, rady gmin powinny zwracać uwagę nie tylko na wysokość przyjmowanych stawek, lecz również na prawidłowość całej konstrukcji uchwały.**
3. **W szczególności należy pamiętać o:**
   - **przestrzeganiu zasad dotyczących udziału radnych w głosowaniu** – radny nie może brać udziału w głosowaniu, jeżeli uchwała dotyczy jego interesu prawnego,
   - **prawidłowym określaniu zwolnień podatkowych** – zwolnieniem nie można objąć przedmiotu, który w ogóle nie podlega opodatkowaniu,

eprasa.pl 8a33d0a32e

- **uwzględnianiu rocznego charakteru podatków i opłat lokalnych** – zmiana stawek w trakcie roku wymaga szczególnej ostrożności i odpowiedniego uregulowania skutków takiej zmiany,
- **prawidłowym konstruowaniu przepisów przejściowych i dostosowujących** – szczególnie w przypadku zastępowania wcześniejszych regulacji nowymi rozwiązaniami,
- **przestrzeganiu granic ustawowego upoważnienia** – rada gminy nie może regulować kwestii, do których ustawa nie przyznała jej kompetencji,
- **prawidłowym formułowaniu przepisów zmieniających** – zmiana wcześniejszej uchwały powinna jednoznacznie wskazywać, które postanowienia ulegają zmianie i w jakim zakresie,
- **stosowaniu aktualnych podstaw prawnych i danych promulgacyjnych**,
- **dochowaniu wymogów dotyczących ogłoszenia i wejścia w życie uchwały** – uchwała podatkowa musi zostać prawidłowo ogłoszona w wojewódzkim dzienniku urzędowym i uwzględniać wymagane *vacatio legis*.

© Ⓟ

Podstawa prawna

- art. 4 ust. 5 ustawy z 30 października 2002 r. o podatku leśnym (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 176)
- art. 4, art. 5, art. 13 ustawy z 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (j.t. Dz.U. z 2019 r. poz. 1461; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 912)
- art. 9, art. 47 § 4a ustawy z 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 622; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 846)
- art. 5, art. 7 ust. 3, art. 10, art. 12 ust. 4, art. 15 ust. 1, art. 17 ust. 1 i 1a, art. 17a ust. 1, art. 18a ust. 1, art. 19, art. 20, art. 20a ustawy z 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 707)
- art. 14, art. 18 ust. 2 pkt 8 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 662; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 912)
- art. 6 ust. 3 ustawy z 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 1344)
- rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej" (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 300)
- obwieszczenie Ministra Finansów i Gospodarki z 23 lipca 2026 r. w sprawie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych na rok 2027 (M.P. z 2026 r. poz. 741)
- komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z 15 lipca 2026 r. w sprawie wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych w pierwszym półroczu 2026 r. (M.P. z 2026 r. poz. 704)

Powołane orzecznictwo

- wyrok WSA we Wrocławiu z 17 maja 2016 r. (sygn. akt II SA/Wr 229/16)

Powołane piśmiennictwo

- uchwała Kolegium RIO w Bydgoszczy z 29 lipca 2026 r. (nr XVIII/59/2026)
- uchwała Kolegium RIO w Krakowie z 29 lipca 2026 r. (nr KI.411.90.2026)
- uchwała Kolegium RIO w Opolu z 22 lipca 2026 r. (nr 19/20/2026)
- uchwała Kolegium RIO w Zielonej Górze z 14 lipca 2026 r. (nr 154/2026)
- uchwała Kolegium RIO w Poznaniu z 8 lipca 2026 r. (nr 14.710.2026)
- uchwała Kolegium RIO w Gdańsku z 18 czerwca 2026 r. (nr 072/g288/P/26)
- uchwała Kolegium RIO w Krakowie z 17 czerwca 2026 r. (nr KI.411.75.2026)
- uchwała Kolegium RIO w Bydgoszczy z 20 maja 2026 r. (nr XIII/43/2026)

MAŁGORZATA MASŁOWSKA

prawnik specjalizujący się w tematyce prawa podatkowego i prawa pracy, mediator stały dla obszaru właściwości Sądu Okręgowego w Łodzi specjalizujący się w mediacjach pracowniczych, redaktor i dziennikarz portalu INFOR.PL

POLECAMY!

W uzupełnieniu Tematu numeru polecamy Ściągę Księgowego **„Maksymalne stawki podatków i opłat lokalnych w 2027 r."** (dodatek do pobrania z e-wydania „Rachunkowości Budżetowej" nr 10/2026, po zalogowaniu na www.inforlex.pl).

W jednym miejscu zebrano najważniejsze informacje o maksymalnych stawkach podatków i opłat lokalnych na 2027 r., m.in. podatku od nieruchomości, środków transportowych oraz opłat lokalnych. **„Ściąga Księgowego" to praktyczne zestawienie, które warto mieć, przygotowując uchwały na 2027 r.**

INFOR
e-dodatek
ŚCIĄGA KSIĘGOWEGO
MAKSYMALNE STAWKI PODATKÓW I OPŁAT LOKALNYCH W 2027 R.

eprasa.pl 8a33d0a32e

Praktyczne aspekty nowelizacji rozporządzenia w sprawie WPF

Jednostki samorządu terytorialnego (JST) od 2011 r. są zobowiązane do opracowywania wieloletnich prognoz finansowych (dalej: WPF) zgodnie z przepisami art. 226–232 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (dalej: uofp). Obowiązek ten jest realizowany w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Finansów z 10 stycznia 2013 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego (dalej: rozporządzenie w sprawie WPF). W Dzienniku Ustaw z 31 lipca 2026 r. pod poz. 1029 opublikowano nowelizację tego rozporządzenia, dostosowując jego przepisy do reformy finansów publicznych. W artykule omówiono najważniejsze zmiany, które zostały wprowadzone tą nowelizacją.

Wieloletnia prognoza finansowa to dokument, który obejmuje okres roku budżetowego oraz co najmniej trzech kolejnych lat budżetowych. Składnikiem, czy inaczej częścią WPF jest prognoza kwoty długu. Prognoza kwoty długu stanowi część wieloletniej prognozy finansowej i sporządza się ją na okres, na który zaciągnięto oraz planuje się zaciągnąć zobowiązania finansowe w jednostce.

Od 1 sierpnia 2026 r. obowiązuje nowy wzór WPF dla jednostek samorządu terytorialnego, wprowadzony rozporządzeniem Ministra Finansów i Gospodarki z 27 lipca 2026 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego (dalej: rozporządzenie nowelizujące WPF), a wydanym na podstawie art. 230b uofp.

Zakres zmian w rozporządzeniu w sprawie WPF

Generalnie zmiany sprowadzają się do nowelizacji załącznika nr 1 do rozporządzenia w sprawie WPF. W § 2 rozporządzenia nowelizującego WPF wskazano z kolei, że wzór WPF jednostki samorządu terytorialnego określony w załączniku nr 1 stosuje się po raz pierwszy do opracowania projektu uchwały, o którym mowa w art. 230 ust. 2 uofp, przedstawionego wraz z projektem uchwały budżetowej na 2027 r.

Faktyczne zmiany dokonane zostały w zakresie wzorów formularzy, które to druki będą miały zastosowanie do uchwał budżetowych na 2027 r., ale już od fazy ich projektowania. Tym samym opinie o projekcie WPF wydawane na podstawie art. 230 ust. 3 uofp oraz art. 13 pkt 12 i art. 19 ust. 2 ustawy z 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych będą uwzględniały nowy stan prawny.

Dokument uwzględnia również nową klasyfikację budżetową, wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Finansów i Gospodarki z 20 kwietnia 2026 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (dalej: nowe rozporządzenie w sprawie klasyfikacji budżetowej).

Nowe rozporządzenie w sprawie klasyfikacji budżetowej dostosowuje obowiązujące regulacje także do zmian wprowadzonych ustawą z 27 lutego 2026 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (dalej: nowelizacja uofp).

Charakter zmian wprowadzonych w WPF

Zmiany wprowadzone rozporządzeniem nowelizującym WPF dotyczą nadania niektórym pozycjom brzmienia zgodnego ze znowelizowaną ustawą o finansach publicznych.

Nowelizacja ustawy o finansach publicznych wprowadziła m.in. w art. 236 uofp nowe grupowanie wydatków jednostek samorządu terytorialnego, którego celem jest bardziej przejrzyste i jednolite prezentowanie ekonomicznego charakteru wydatków publicznych. Dotyczy to wyodrębnienia w wydatkach bieżących wydatków na uposażenia i wynagrodzenia oraz składek od nich naliczanych oraz wyodrębnienie w wydatkach majątkowych transferów majątkowych obejmujących przepływy, o których mowa w art. 124 ust. 7 uofp.

eprasa.pl 8a33d0a32e

Przepis ten dotyczy transferów majątkowych, o których mowa w art. 124 ust. 1 pkt 5 uofp, obejmujących przepływy finansowe niestanowiące zapłaty za dostarczone towary i usługi przekazywane innym podmiotom, w tym subwencje, dotacje oraz inne przepływy finansowe, które wywołują skutki ekonomiczne odpowiadające dotacjom i subwencjom, przeznaczone na finansowanie wydatków majątkowych.

Jednocześnie Ministerstwo Finansów, nowelizując rozporządzenie w sprawie WPF, przypomina, że sformułowany w art. 226 uofp wymóg realistyczności WPF, jak również z uwagi na fakt, że zgodnie z art. 243 ust. 2 pkt 4 uofp przy obliczaniu relacji, o której mowa w art. 243 ust. 3 uofp, dla roku poprzedzającego rok budżetowy, na który ustalana jest relacja, przyjmuje się planowane wartości wykazane w sprawozdaniu za trzy kwartały z wykonania budżetu JST, a po sporządzeniu sprawozdań rocznych – wartości wykonane za ten rok, z tym że do obliczenia relacji dla poprzednich sześciu lat przyjmuje się wartości wykonane wynikające ze sprawozdań rocznych.

W związku z tym **zaleca się dokonanie aktualizacji danych historycznych w WPF poprzez wskazanie właściwych i faktycznych wartości w kolumnie dotyczącej wykonania roku poprzedzającego rok budżetowy (n-1) niezwłocznie po sporządzeniu sprawozdań rocznych, nie później niż do końca I kwartału roku, na który ustalana jest relacja**.

Reguły opisujące zakres danych ujmowanych w WPF powinny przyczynić się do ujednolicenia prezentacji prognozowanej sytuacji finansowej JST.

Nowe zasady sporządzania WPF – grupowanie wydatków według art. 236 uofp

Jednostki samorządu terytorialnego, jak wskazano wcześniej, będą przygotowywać wieloletnie prognozy finansowe według nowego wzoru już na 2027 r.

Najważniejszą zmianą jest nowe grupowanie wydatków JST, wskazane w art. 236 uofp, mające zapewnić bardziej przejrzystą prezentację wydatków publicznych.

W planie wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego wyszczególnia się w układzie działów i rozdziałów klasyfikacji budżetowej planowane kwoty wydatków bieżących i wydatków majątkowych.

WAŻNE

Przez wydatki bieżące budżetu jednostki samorządu terytorialnego rozumie się wydatki budżetowe niebędące wydatkami majątkowymi.

W planie wydatków bieżących wyodrębnia się w układzie działów i rozdziałów planowane kwoty wydatków bieżących, w szczególności te wskazane w art. 236 ust. 3 uofp.

Zmiany mają więc przede wszystkim charakter porządkujący i techniczny.

Cel nowelizacji rozporządzenia w sprawie WPF

Główny cel nowelizacji rozporządzenia w sprawie WPF to dostosowanie wzoru WPF do obecnie obowiązujących przepisów ustawy o finansach publicznych i zapewnienie jednolitego sposobu prezentowania danych finansowych przez wszystkie jednostki samorządu terytorialnego.

Faktycznie więc od strony praktycznej zmiany dotyczą wprowadzenia nowego formularza, któremu podporządkowane będzie przygotowanie, uchwalanie i zmiany w nowym układzie prognozy (WPF wraz z prognozą kwoty długu).

Aspekty praktyczne nowelizacji rozporządzenia w sprawie WPF

Nowelizacja polega na faktycznym uszczegółowieniu sposobu wykazywania poszczególnych kategorii dochodów i wydatków, informacji o finansowaniu programów realizowanych z udziałem środków europejskich oraz danych dotyczących zadłużenia i limitów jego spłaty.

Istotne jest pozostawienie części służącej prezentacji relacji zrównoważenia wydatków bieżących, o których mowa w art. 242 uofp, generalnie dotyczącej różnicy między dochodami i wydatkami bieżącymi.

Warto zauważyć, że zasady prezentacji pozycji 12 „Stopnie niezachowania relacji określonych w art. 242–244 ustawy w przypadku określonym w.... ** ustawy" z załącznika nr 1 do rozporządzenia w sprawie WPF wykazują nadal wyłącznie jednostki samorządu terytorialnego objęte procedurą wynikającą z art. 240a uofp lub art. 240b uofp.

eprasa.pl 8a33d0a32e

Dedykowane są one więc tylko jednostkom objętym procedurami naprawczymi i dotyczą stopnia niezachowania relacji określonych w ustawie o finansach publicznych.

Technicznie w pozycjach tych należy wykazać jedną z podstaw prawnych, mianowicie art. 240a ust. 4 uofp lub art. 240a ust. 8 uofp, lub art. 240b uofp, określającą procedurę, jaką jest objęta jednostka samorządu terytorialnego.

Pozycje oznaczone symbolem „x" we wzorze sporządza się na okres prognozy kwoty długu, zgodnie z art. 227 ust. 2 uofp. Okres ten nie podlega wydłużeniu w sytuacji planowania wydatków z tytułu niewymagalnych poręczeń i gwarancji. W przypadku planowania wydatków z tytułu niewymagalnych poręczeń i gwarancji w okresie dłuższym niż okres, na który zaciągnięto oraz planuje się zaciągnąć zobowiązania dłużne, informację o wydatkach z tytułu niewymagalnych poręczeń i gwarancji, wykraczających poza wspomniany okres, należy zamieścić w objaśnieniach do WPF.

Tym samym w zakresie oceny zgodności z prawem WPF duże znaczenie nadal przypisuje się wskaźnikom określonym w ustawie o finansach publicznych – art. 242 uofp i art. 243 uofp.

W formularzu pozostawiono także sekcje dotyczące wydatków objętych limitami wieloletnimi, zobowiązań związanych z ochroną zdrowia, finansowania projektów unijnych czy danych o emitowanych obligacjach przychodowych.

Podsumowanie zmian nowelizacji

1. Nowe brzmienie wzoru WPF zachowuje podstawowy układ WPF, obejmujący m.in.:
   - planowane dochody i wydatki,
   - wynik budżetu,
   - poziom zadłużenia,
   - relacje wynikające z przepisów o finansach publicznych,
   - dane dotyczące przedsięwzięć wieloletnich.
2. Zmiana brzmienia wybranych pozycji wzoru WPF w celu zapewnienia zgodności z nowym grupowaniem wydatków, określonym w art. 236 uofp. W tym zakresie:
   - nadanie pozycji 2.1.1 wzoru brzmienia zgodnego z art. 236 ust. 3 pkt 1 lit. a uofp, tj. w wydatkach bieżących zostały wyodrębnione wydatki „na uposażenia i wynagrodzenia oraz składki od nich naliczane",
   - nadanie pozycji 2.2.1 wzoru brzmienia zgodnego z art. 236 ust. 4 pkt 1 uofp, tj. w wydatkach majątkowych zostały wyodrębnione „nakłady na niefinansowe aktywa trwałe (wydatki inwestycyjne) obejmujące wydatki, o których mowa w art. 124 ust. 6 pkt 1 ustawy",
   - nadanie pozycji 2.2.2 brzmienia zgodnego z art. 236 ust. 4 pkt 2 uofp, tj. w wydatkach majątkowych zostały wyodrębnione „transfery majątkowe obejmujące przepływy, o których mowa w art. 124 ust. 7 ustawy".
3. Wprowadzenie zmian redakcyjnych i doprecyzowujących polegających na:
   - nadaniu pozycjom 1.1.1 oraz 1.1.2 brzmienia zgodnego z art. 3 ust. 2 ustawy z 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, tj. odpowiednio „dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych" oraz „dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób prawnych",

POLECAMY!

„Zbiór praw" – ujednolicony przez redakcję tekst rozporządzenia Ministra Finansów z 10 stycznia 2013 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego.

Dodatek do pobrania z e-wydania „Rachunkowości Budżetowej" nr 10/2026, po zalogowaniu na www.inforlex.pl.

eprasa.pl 8a33d0a32e

- nadaniu pozycji 4.4 brzmienia zgodnego z art. 217 ust. 2 pkt 7 uofp, tj. „spłaty udzielonych pożyczek w latach ubiegłych lub środków z lokat dokonanych w latach ubiegłych”.

© Ⓟ

Podstawa prawna

- art. 124, art. 226–232, art. 240a, art. 240b, art. 242 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 1483; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 912)
- art. 13 pkt 12, art. 19 ust. 2 ustawy z 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 7)
- załącznik 1 do rozporządzenia Ministra Finansów z 10 stycznia 2013 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego (j.t. Dz.U. z 2021 r. poz. 83; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 1029)
- rozporządzenie Ministra Finansów i Gospodarki z 27 lipca 2026 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2026 r. poz. 1029)
- rozporządzenie Ministra Finansów i Gospodarki z 20 kwietnia 2026 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz.U. z 2026 r. poz. 582)

ADAM BŁASZKO

doktor nauk prawnych, radca prawny, absolwent studiów podyplomowych z zakresu rachunkowości i podatków, wieloletni pracownik administracji publicznej i służb skarbowych, autor publikacji z zakresu prawa i finansów samorządowych

Ewidencja księgowa nałożonej kary, od której wniesiono odwołanie do SKO

PROBLEM

Burmistrz wymierzył administracyjną karę pieniężną spółce w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych za przekazanie po terminie sprawozdania, o którym mowa w art. 9o ustawy z 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (dalej: ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach). Decyzja została wystawiona 17 marca 2026 r., a data odebrania dokumentu przez spółkę to 3 kwietnia 2026 r. W ciągu 14 dni od daty otrzymania decyzji spółka wniosła odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego (SKO). Od trzech miesięcy nie otrzymano informacji zwrotnej od SKO. Jak powinna wyglądać ewidencja księgowa przedstawionej operacji gospodarczej? Czy należy ująć wartość nałożonej kwoty pozabilansowo jako należność warunkową?

RADA

Na obecnym etapie ujęcie kary pozabilansowo jako należności warunkowej/spornej jest właściwym rozwiązaniem, natomiast nie należy jej ujmować jako należności bilansowej ani wykazywać jako przypisanego dochodu budżetowego.

UZASADNIENIE

Nie należy księgować (dokonywać przypisu należności lub zobowiązania) decyzji pierwszej instancji, od której w ustawowym terminie wniesiono odwołanie do SKO. Taka decyzja nie jest ostateczna i nie rodzi jeszcze wymagalnego, bezspornego zobowiązania lub należności.

WAŻNE

Wniesienie odwołania w terminie wstrzymuje wykonanie decyzji (chyba że nadano jej rygor natychmiastowej wykonalności).

Zgodnie z zasadą memoriału i przepisami ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości (dalej: uor), **przypisu w księgach dokonuje się dopiero w dacie, gdy decyzja staje się ostateczna lub natychmiast wykonalna**. Jest to również zgodne z ekonomiczną konstrukcją należności: należność ujmowana w aktywach powinna przedstawiać istniejące, kontrolowane przez jednostkę prawo do uzyskania świadczenia. Ustawa z 14 czerwca 1960 r. – Kodeks

eprasa.pl 8a33d0a32e

postępowania administracyjnego w art. 130 § 2 stanowi, że wniesienie odwołania w terminie wstrzymuje wykonanie decyzji. W opisanej sytuacji prawo to jest jeszcze przedmiotem postępowania odwoławczego.

Wyjątkiem od tej zasady jest nadanie decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności**.** Jeśli decyzji I instancji nadano taki rygor, podlega ona wykonaniu pomimo wniesienia odwołania, co w specyficznych sytuacjach (np. w prawie podatkowym lub w niektórych finansach publicznych) może wymagać ujęcia w ewidencji.

Jeżeli odwołanie zostało wniesione z uchybieniem terminu (i termin nie został przywrócony), organ stwierdza to postanowieniem, a decyzja pierwotna staje się ostateczna, wówczas podlega ona zaksięgowaniu.

W opisanej sytuacji nie należy ujmować kwoty administracyjnej kary pieniężnej na koncie 221 jako wymagalnej należności. Spółka w terminie wniosła odwołanie od decyzji, a zgodnie z art. 9zd ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, obowiązek zapłaty kary powstaje w terminie 30 dni od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna.

Do czasu rozstrzygnięcia przez SKO można ująć kwotę kary w ewidencji pozabilansowej, np. na koncie „Należności warunkowe/sporne”, jeżeli takie konto zostało przewidziane w zakładowym planie kont jednostki. Dokumenty pozostają w ewidencji pozabilansowej lub w rejestrze spraw w toku do czasu doręczenia ostatecznego rozstrzygnięcia organu odwoławczego.

Po utrzymaniu decyzji w mocy i uzyskaniu przez nią waloru ostateczności kwotę należy wyksięgować z ewidencji pozabilansowej i ująć jako należność bilansową, np.:

- strona Wn konto 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych”,
- strona Ma konto 720 „Przychody z tytułu dochodów budżetowych”.

Jeżeli SKO uchyli decyzję, zapis pozabilansowy należy zamknąć bez ujmowania należności na koncie 221.

© Ⓟ

Podstawa prawna

- art. 130 § 2 ustawy z 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 1691)
- art. 9o, art. 9zd ustawy z 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 733; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 912)
- załącznik nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 909)

IRENA BRUSZEWSKA

dr nauk inżynierii rolniczej, mgr nauk prawnych, ukończyła studia podyplomowe w zakresie: audytu wewnętrznego, finansów i rachunkowości oraz inne. Od 27 lat pracuje na stanowisku skarbnika gminy. Doświadczony wykładowca na studiach podyplomowych, szkoleniach oraz kursach, prelegent na konferencjach i warsztatach z zakresu finansów publicznych i rachunkowości. Autorka i współautorka wielu publikacji. Odpowiedzialna za prowadzenie gospodarki finansowej w jsfp

Czy zakupy na aukcjach internetowych należy wykazywać w CRU JSFP

PROBLEM

W jednostce pracownicy dokonują zakupów na różnego rodzaju portalach aukcyjnych. Zakupy te robione są na dwa różne sposoby:

1) **pracownik dokonuje zakupu samodzielnie, na siebie i rozlicza zakup w ramach zakupów pracowniczych;**
2) **jednostka ma swoje konto i zakup dokonywany jest od razu na fakturę na jednostkę.**

Czy takie zakupy powinny być wykazywane w Centralnym Rejestrze Umów JSFP? Czy potwierdzenie zakupu z serwisu aukcyjnego jest już umową, czy jeszcze nie?

eprasa.pl 8a33d0a32e

RADA

W obu podanych stanach faktyczno-prawnych wysoce prawdopodobne jest, że pojawi się obowiązek ujęcia podanych transakcji w CRU JSFP.

UZASADNIENIE

Za punkt wyjścia, w ocenie prawnej, należy wskazać art. 34a ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (dalej: uofp), zgodnie z którym kierownik jednostki sektora finansów publicznych udostępnia i aktualizuje w CRU JSFP informacje o umowie zawartej przez jednostkę sektora finansów publicznych lub na jej rzecz, jeżeli umowa ta spełnia łącznie następujące warunki:

1) stanowi zamówienie w rozumieniu art. 7 pkt 32 ustawy z 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych,
2) została zawarta w formie **pisemnej, dokumentowej**, elektronicznej albo innej formie szczególnej.

Przywołany przepis posługuje się zróżnicowanymi pod względem prawnym formami umowy, w tym pisemną lub dokumentową. W podanym stanie faktycznym występowanie właśnie formy dokumentowej jest wysoce prawdopodobne, a podany schemat zakupu skłania do wniosku, że właśnie ta forma występuje w przypadku wykorzystania m.in. wspomnianego potwierdzenia zakupu z portalu internetowego.

Rzecz jasna, z cywilnoprawnego punktu widzenia, umowa sprzedaży może być zawierana w wielu formach, w tym wymienionych w art. 34a uofp. Forma dokumentowa to ta forma, której stosowanie może być problematyczne w praktyce (ocena przesłanek jej występowania), bowiem ustawodawca w art. $77^{[2]}$ ustawy z 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (dalej: k.c.) określił, że: *Do zachowania dokumentowej formy czynności prawnej wystarcza złożenie oświadczenia woli w postaci dokumentu, w sposób umożliwiający ustalenie osoby składającej oświadczenie.*

ORZECZNICTWO

W przypadku dokumentowej formy czynności prawnej (art. 77^2 k.c.) ustawodawca określił minimalne wymogi (dwie przesłanki). W celu zachowania ww. formy należy złożyć oświadczenie w postaci dokumentu, oraz sporządzić dokument w taki sposób, aby można było ustalić osobę składającą to oświadczenie. Przykładem zachowania formy dokumentowej czynności prawnej jest (zawarcie umowy) wysłanie wiadomości e-mail (z przypisanej do konkretnej osoby skrzynki mailowej), w treści której znajduje się oświadczenie osoby wyrażającej chęć zawarcia umowy.

Wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach z 17 listopada 2020 r., sygn. akt III Ca 1062/20

Warto również odnotować fragment z uzasadnienia rządowego projektu ustawy zmieniającej ustawę o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw oraz o zmianie niektórych innych ustaw (druk 1863), gdzie m.in. podano: ***Faktury, rachunki czy paragony*** *nie są umowami w rozumieniu przepisów prawa, a tym bardziej nie spełniają definicji form przewidzianych dla zawierania tych umów. Zgodnie m.in. z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 9.01.2013 r., wydanym w sprawie o sygn. akt V ACa 648/12: „(…)* ***sama faktura, będąca rachunkiem, ma umożliwić dłużnikowi spełnienie świadczenia pieniężnego, nie jest jednak dowodem zawarcia umowy czy też jej wykonania przez wystawcę faktury****. (…) Sam fakt odbioru faktury i jej ujawnienia w księgach pozwanej nie przesądza jeszcze o zawarciu przez strony umowy o określonej treści i jej wykonaniu przez powoda w zakresie świadczenia niepieniężnego. (…)". W tego typu dokumentach nie zawsze, a wręcz rzadko odzwierciedlana jest wartość zawartej umowy. Najczęściej w dokumentach tych prezentowana jest wysokość potencjalnego pojedynczego wydatku, który będzie realizowany w ramach zawartej umowy. Pojęcie wydatku jest odmienne od pojęcia wartości umowy. Na wartość umowy może bowiem składać się suma wielu wydatków (np. suma wydatków miesięcznych za świadczenie usług), a będą też przypadki umów, w ramach których nie zostanie zrealizowany żaden wydatek (np. w przypadku odstąpienia od realizacji umowy).*

Czy każdą fakturę należy wykazać w CRU JSFP

W świetle przedstawionych argumentów należy uznać, że **samo wystawienie faktury/potwier-**

eprasa.pl 8a33d0a32e

dzenia zakupu nie jest umową w znaczeniu cywilnoprawnym. Te dokumenty raczej potwierdzają fakt zawarcia umowy, czyli czynność prawną już zaistniałą.

WAŻNE

Nie powinno się wykazywać w CRU JSFP samych potwierdzeń zakupu/faktur, chyba że istnieją inne towarzyszące im oświadczenia woli, udokumentowane treści np. e-maile, w których deklaruje się zawarcie danej umowy.

Odnosząc się do podanych dwóch przypadków dokonywania zakupów, to przede wszystkim warto nawiązać do konstrukcji wskazanego już art. 34a ust. 1 uofp, gdzie mowa o dwóch odrębnych stanach faktyczno-prawnych, gdy:

1) umowa jest zawarta przez jednostkę sektora finansów publicznych lub
2) umowa jest zawarta na jej rzecz.

Z takiej konstrukcji wynika więc, że niekoniecznie czynnikiem determinującym ujmowanie w CRU JSFP jest zawarcie umowy przez daną jednostkę, bowiem może to być również umowa zawarta przez inny podmiot, z tym że na rzecz tej jednostki.

W tym kontekście przypadek opisany w punkcie 2) problemu jednostki (jednostka ma swoje konto i zakup jest od razu dokonywany na fakturę na jednostkę) spełnia kryterium ujęcia w CRU JSFP, jeśli potwierdzeniom zakupu/fakturom towarzyszą inne oświadczenia woli odpowiednio udokumentowane, np. e-maile, w których deklaruje się zawarcie danej umowy.

Bardziej problematyczna może być ocena przypadku opisanego w punkcie 1) problemu jednostki (pracownik dokonuje zakupu samodzielnie, na siebie, i rozlicza w ramach zakupów pracowniczych), aczkolwiek tylko z pozoru, bowiem jak wcześniej podano – umowa może być również zawarta **na rzecz jednostki**, co oznacza, że również pracownik dokonujący zakupów i rozliczający się z jednostką **w istocie rzeczy działa na rzecz jednostki, a nie we własnym interesie.** Przy ocenie tego przypadku należy czynić pewne założenie, że pracownik dokonujący zakupu za pośrednictwem portalu występuje wobec sprzedawcy jako kupujący i otrzymuje fakturę wystawioną na własne dane, przy czym nie przesądza to samodzielnie, że zakup został dokonany na jego własną rzecz.

Jeżeli przed dokonaniem zakupu pracownik został zobowiązany przez jednostkę do nabycia określonego towaru dla jednostki, a jednostka zobowiązała się do poniesienia ostatecznego ciężaru ekonomicznego tego zakupu, możliwe jest zakwalifikowanie działania pracownika jako wykonania czynności prawnej dla jednostki, we własnym imieniu, lecz na jej rachunek.

© Ⓟ

Podstawa prawna

- art. 77[2] ustawy z 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 795)
- art. 34a ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 1483; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 912)
- art. 7 pkt 32 ustawy z 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 793)

Powołane orzecznictwo

- wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach z 17 listopada 2020 r. (sygn. akt III Ca 1062/20)

MARCIN NAGÓREK
radca prawny, były pracownik banku państwowego, obecnie pracownik jednostki budżetowej

Klasyfikacja budżetowa faktury za zastępstwo procesowe przed KIO

NOWA KLASYFIKACJA BUDŻETOWA

Jednostka obsługująca szkoły publiczne otrzymała fakturę z kancelarii prawnej dotyczącą jednej z obsługiwanych szkół za „zastępstwo procesowe przed Krajową Izbą Odwoławczą" w sprawie odnoszącej się do przetargu na kwotę 3600 zł netto. Jaki paragraf klasyfikacji budżetowej należy zastosować do tego wydatku?

eprasa.pl 8a33d0a32e

Wstępnie należy przypomnieć, że dla wykonania budżetu za 2026 r. zastosowanie mają nadal przepisy dotychczasowego rozporządzenia Ministra Finansów z 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych. Nowe rozporządzenie Ministra Finansów i Gospodarki z 20 kwietnia 2026 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (dalej: nowe rozporządzenie w sprawie klasyfikacji budżetowej) co prawda weszło w życie 29 kwietnia 2026 r., jednak nie stosuje się go do zmian w budżecie na 2026 r., a do sprawozdań z wykonania budżetu za 2026 r. stosuje się przepisy dotychczasowe.

W ocenie prawnej należy uwzględnić zasadniczo **§ 461 „Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego”.** Zgodnie z jego objaśnieniami, obejmuje on w szczególności m.in. „koszty zastępstwa prawnego i procesowego” oraz „koszty związane z postępowaniem arbitrażowym”. Katalog wydatków objętych tym paragrafem ma charakter otwarty.

W podanym stanie faktycznym zapewne nie mamy do czynienia z ogólną, bieżącą obsługą prawną szkoły, a przedmiot faktury został określony jako: *zastępstwo procesowe przed Krajową Izbą Odwoławczą* – a więc dotyczy **konkretnego postępowania odwoławczego związanego z przetargiem.**

W tych okolicznościach wydatkiem jest wynagrodzenie pełnomocnika za udział w konkretnym postępowaniu odwoławczym, a więc koszt zastępstwa procesowego. To zaś determinuje wybór wspomnianego § 461.

Z objaśnień do tego paragrafu wynika zaś, że ustawodawca nie ograniczył go wyłącznie do kosztów zastępstwa procesowego wykonywanego przez radcę prawnego, zatrudnionego przez jednostkę albo wyłącznie do wynagrodzenia wypłacanego na podstawie umowy cywilnoprawnej. Istotne jest również, że w § 461 wymieniono koszty związane z postępowaniem arbitrażowym. Wskazuje to na funkcjonalny charakter tego paragrafu – obejmuje on wydatki związane z określonymi postępowaniami o charakterze spornym, w tym koszty profesjonalnego zastępstwa prawnego i procesowego.

Charakter postępowania prowadzonego przed KIO

Okoliczność tego rodzaju, że postępowanie przed KIO nie jest postępowaniem sądowym czy arbitrażowym, nie przesądza o wyłączeniu § 461. Krajowa Izba Odwoławcza jest wyspecjalizowanym organem rozpoznającym spory związane z udzielaniem zamówień publicznych, a postępowanie przed Izbą ma charakter sporny i sformalizowany. Orzeczenia KIO podlegają kontroli sądu w postępowaniu skargowym. Co istotne, **Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z 13 grudnia 2012 r. w sprawie C-465/11 uznał KIO za „sąd” w rozumieniu art. 267 TFUE** przy wykonywaniu jej kompetencji w zakresie rozpoznawania sporów pomiędzy wykonawcami a instytucjami zamawiającymi. Nie należy więc utożsamiać określenia „sądowe” użytego w nazwie § 461 wyłącznie z postępowaniem przed sądem powszechnym.

Wypada również dodać, że wynagrodzenie pełnomocnika jest traktowane przez KIO jako koszt postępowania odwoławczego. W aktualnych orzeczeniach KIO kwota 3600 zł jest wprost zaliczana do kosztów postępowania jako wynagrodzenie pełnomocnika zamawiającego. Przykładowo w wyroku KIO z 24 marca 2026 r. (sygn. akt KIO 574/26) Izba zaliczyła do kosztów postępowania odwoławczego kwotę 3600 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika zamawiającego.

Oznacza to, że od strony materialnej i procesowej wynagrodzenie kancelarii za reprezentowanie zamawiającego przed KIO stanowi koszt związany z konkretnym postępowaniem odwoławczym.

Abonament 2027

Przedłuż abonament Rachunkowości Budżetowej i wybierz jeden z prezentów!

Zobacz więcej:
oferta2027.infor.pl

22 761 30 30, 801 626 666
bok@infor.pl
sklep.infor.pl

eprasa.pl 8a33d0a32e

Zatem, skoro w analizowanym przypadku mamy do czynienia z usługą o bardziej szczegółowo określonym charakterze – **zastępstwem procesowym w konkretnym postępowaniu odwoławczym**, to dla takiego wydatku istnieje szczegółowa podziałka – § 461.

Czy koszt zastępstwa procesowego może być ujęty w § 417

W pewnych okolicznościach można by rozważyć zasadność zastosowania § 417 „Wynagrodzenia bezosobowe", dotyczy to jednak sytuacji, w której wynagrodzenie za czynności radcy prawnego jest wypłacane jako wynagrodzenie wynikające z odpowiedniej umowy cywilnoprawnej. Potwierdza to stanowisko RIO w Kielcach, która odróżniła dodatkowe wynagrodzenie radcy prawnego z tytułu zastępstwa procesowego wypłacane na podstawie umowy cywilnoprawnej od kosztów zastępstwa procesowego ujmowanych w § 461 (pismo RIO w Kielcach z 16 sierpnia 2024 r., znak WI.54.33.2024).

Koszty zastępstwa procesowego w nowej klasyfikacji budżetowej

Rozpatrując podany stan faktyczny z uwzględnieniem nowego rozporządzenia w sprawie klasyfikacji budżetowej, istnieją uzasadnione przesłanki do zastosowania § 676 „Koszty postępowań sądowych". Z opisu paragrafu wynika m.in., że obejmuje on koszty postępowań ponoszone przez ich uczestników, w szczególności koszty zastępstwa prawnego i procesowego lub koszty związane z postępowaniem arbitrażowym oraz zwroty z tych tytułów.

© Ⓟ

Podstawa prawna

- załącznik nr 4 do rozporządzenia Ministra Finansów z 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych. (j.t. Dz.U. z 2022 r. poz. 512; ost.zm. Dz.U. z 2025 r. poz. 1241)
- załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów i Gospodarki z 20 kwietnia 2026 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 582)

Powołane orzecznictwo

- wyrok KIO z 24 marca 2026 r. (sygn. akt KIO 574/26)

Powołane piśmiennictwo

- pismo RIO w Kielcach z 16 sierpnia 2024 r. (znak WI.54.33.2024)

MARCIN NAGÓREK
radca prawny, były pracownik banku państwowego, obecnie pracownik jednostki budżetowej

Odpłatność za pobyt w DPS w nowej klasyfikacji budżetowej

NOWA KLASYFIKACJA BUDŻETOWA

Zobacz więcej inforlex.pl

Odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej (DPS) obecnie klasyfikowana jest do § 083 „Wpływy z usług". W jaki sposób odpłatność taką należy ująć w nowej klasyfikacji budżetowej? Czy całość powinna być ujęta w § 693 „Usługi świadczone przez jednostki samorządu terytorialnego na rzecz innych jednostek samorządu terytorialnego"? Czy odpłatność gmin powinna być w tym paragrafie, a odpłatność od mieszkańca w innym?

Odpłatność za pobyt osób skierowanych do domów pomocy społecznej, zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia Ministra Finansów i Gospodarki z 20 kwietnia 2026 r. w sprawie

eprasa.pl 8a33d0a32e

szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (dalej: nowe rozporządzenie w sprawie klasyfikacji budżetowej), powinna być ujęta w rozdziale 85202 „Domy pomocy społecznej".

W omawianym przypadku wybór prawidłowego paragrafu nie budzi wątpliwości, problemy pojawiają się natomiast przy wyborze prawidłowego paragrafu klasyfikacji budżetowej.

Zgodnie z załącznikiem nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, odpłatność za pobyt osób skierowanych do domu pomocy społecznej ujmowana jest w § 083 „Wpływy z usług".

Zgodnie z załącznikiem nr 2 do nowego rozporządzenia w sprawie klasyfikacji budżetowej, w omawianej sytuacji należy zastosować dwa paragrafy:

- § 687 „Usługi pozostałe",
- § 693 „Usługi świadczone przez jednostki samorządu terytorialnego na rzecz innych jednostek samorządu terytorialnego".

Paragraf 687 „Usługi pozostałe" stosuje się, gdy **opłatę tę wnosi osoba fizyczna** (członek rodziny lub sam podopieczny). Zgodnie z objaśnieniami, paragraf ten obejmuje wydatki na zakup oraz wpływy z usług niewymienionych w innych paragrafach.

Paragraf 693 „Usługi świadczone przez jednostki samorządu terytorialnego na rzecz innych jednostek samorządu terytorialnego" jest prawidłowy, **jeżeli kwotę tę wpłaca jednostka samorządu terytorialnego do innej jednostki samorządu terytorialnego**. Zgodnie z objaśnieniami do tego paragrafu, obejmuje on opłaty za pobyt w DPS oraz wydatki gmin na opiekę i wychowanie dziecka w pieczy zastępczej.

© Ⓟ

Podstawa prawna

- załącznik nr 1, załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów i Gospodarki z 20 kwietnia 2026 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz.U. z 2026 r. poz. 582)

MARZENA WOJTYŁA

absolwentka Wyższej Szkoły Bankowości i Finansów w Bielsku-Białej, magister rachunkowości i finansów. Posiada 30-letnie doświadczenie w pracy na stanowisku głównego księgowego w jednostkach pomocy społecznej. Jako główny księgowy jednostki oraz główny księgowy jednostki obsługiwanej zarządza kompleksowo prowadzeniem rachunkowości i gospodarki finansowej. Ceniony prelegent szkoleń z zakresu rachunkowości, sprawozdawczości i gospodarki finansowej w instytucji pomocy społecznej

Prawidłowe ujęcie VAT w nowej klasyfikacji budżetowej

Ministerstwo Finansów

NOWA KLASYFIKACJA BUDŻETOWA

Redakcja „Rachunkowości Budżetowej" zwróciła się do Ministerstwa Finansów z wnioskiem o udzielenie odpowiedzi na następujące pytania: Jak będzie ujmowany podatek VAT należny i naliczony w urzędzie gminy lub w jednostce budżetowej według nowej klasyfikacji budżetowej? Czy od 2027 r. dochody należy ujmować w kwocie brutto czy w kwocie netto (VAT) i jak należy je wykazywać w sprawozdaniach budżetowych? Jaki paragraf według nowej klasyfikacji budżetowej należy stosować dla wydatku z tytułu zapłaty VAT do urzędu skarbowego? Czy VAT na fakturze należy klasyfikować oddzielnie od 2027 r. do § 101 „Podatek od towarów i usług (VAT)"?

eprasa.pl 8a33d0a32e

Ministerstwo Finansów wyjaśnia

Ministerstwo Finansów

Pani Redaktor,

zarówno dochody, jak i wydatki związane z realizacją określonych zadań powinny być ujmowane w podziałkach możliwie najlepiej oddających charakter/przeznaczenie ewidencjonowanych środków w sposób jednolity dla wszystkich stosujących ją jednostek.

W nowej klasyfikacji budżetowej określonej rozporządzeniem Ministra Finansów i Gospodarki z dnia 20 kwietnia 2026 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. poz. 582) nie zmieniono podejścia do zasad ewidencjonowania przepływów dotyczących podatku VAT. W związku z tym nadal pozostają aktualne wyjaśnienia dotyczące centralizacji VAT w jednostkach samorządu terytorialnego (*https://podatki-arch.mf.gov.pl/vat/wyjasnienia/centralizacja-rozliczen-vat-w-jst-dodatkowe-wyjasnienia*)

W jednostkach budżetowych podatek VAT zawierający się w cenie zakupu towaru lub usługi klasyfikowany jest w paragrafie właściwym dla danego towaru/usługi.

Nowy paragraf „101 Podatek od towarów i usług (VAT)", będący, odpowiednikiem dotychczasowego paragrafu wydatkowego „453 Podatek od towarów i usług" ma zastosowanie do ewidencjonowania wydatku dotyczącego zapłaty podatku VAT należnego, kiedy VAT należny jest wyższy od VAT naliczonego. Natomiast odsetki od nieterminowych wpłat podatku VAT klasyfikowane powinny być w nowym paragrafie „102 Odsetki od nieterminowych wpłat podatku od towarów i usług (VAT)".

Dochody państwowych jednostek budżetowych należy wykazywać w sprawozdaniach Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych zgodnie z instrukcją stanowiącą załącznik nr 36 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 stycznia 2025 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. poz. 133, z późn. zm.). Ze względu na to, że państwowe jednostki budżetowe nie są organami podatkowymi, sporządzając sprawozdanie Rb-27 nie wykazują danych z tytułu podatku VAT. Oznacza to, że dochody tych jednostek powinny być wykazywane w sprawozdaniach budżetowych za okresy sprawozdawcze 2027 r., tak jak obecnie, tj. w kwotach netto, czyli bez podatku VAT.

Ponadto w katalogu źródeł dochodów jednostek samorządu terytorialnego, określonym w Ustawie z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, podatek VAT nie stanowi dochodu jednostek samorządu terytorialnego, zatem w sprawozdaniu Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych, jednostki te ujmują dochody w kwotach netto.

Podatek VAT jest w całości dochodem budżetu państwa, który rejestruje urząd skarbowy.

Ministerstwo Finansów
Wydział Prasowy
Biuro Komunikacji i Promocji
dziennikarze@mf.gov.pl
gov.pl/finanse

eprasa.pl 8a33d0a32e

Prawa i obowiązki dyrektora szkoły

Zarządzanie szkołą to zadanie wymagające połączenia dwóch ról: mentora kadry pedagogicznej oraz skutecznego zarządcy jednostki budżetowej. Złożoność prawna tej pozycji – obejmująca zarówno przepisy dotyczące kierowania placówką, jak i prawo pracy – często stanowi największe wyzwanie dla praktyków. Publikacja „Prawa i obowiązki dyrektora szkoły" jest odpowiedzią na te potrzeby. To swoisty przewodnik po obowiązkach i uprawnieniach dyrektora szkoły w obecnych czasach.

W publikacji **„Prawa i obowiązki dyrektora szkoły"** przedstawiono problematykę kompetencji i obowiązków **dyrektora szkoły lub placówki oświatowej**. Szczegółowo wyjaśniono kwestie związane z **powierzeniem stanowiska dyrektora** – w tym w kontekście kontroli sądowej, z uwzględnieniem bogatego orzecznictwa sądowego, zadań organu prowadzącego, praw i obowiązków uczestników konkursu. Przedstawiono również sposób realizacji zadań związanych z powierzonym stanowiskiem – także w zakresie ochrony sygnalistów, problematykę **czasu pracy**, a ponadto zagadnienia związane **z odwołaniem** z zajmowanego stanowiska i jego możliwymi podstawami.

W opracowaniu **„Prawa i obowiązki dyrektora szkoły"** poruszono ponadto problematykę:

- **powierzenia stanowiska dyrektora osobie niebędącej nauczycielem** oraz pojawiające się w tym zakresie wątpliwości natury praktycznej, w szczególności dotyczące statusu takiej osoby,
- **rozgraniczenia kompetencji między dyrektorem szkoły a dyrektorem jednostki obsługującej**, jeżeli taka została powołana przez organ prowadzący.

Atutem publikacji **„Prawa i obowiązki dyrektora szkoły"** jest zaprezentowane w niej bogate orzecznictwo sądowe w zakresie przedstawianych zagadnień. W opracowaniu ujęto również przydatne **wzory dokumentów** związane z omawianą tematyką.

Szczególną uwagę zwrócono na bieżące problemy wynikające ze zmieniających się przepisów, które wpływają na sytuację faktyczną i prawną przedszkoli, szkół i placówek oświatowych. Do kwestii tych należą m.in.:

- **jawność wynagrodzeń**,
- obowiązki dyrektora w zakresie **oceny pracy nauczyciela**, również po ustaniu zatrudnienia,
- zmiany w zakresie **awansu zawodowego** nauczycieli, **godzin ponadwymiarowych i zastępstw**, **odpraw i nagród jubileuszowych** oraz **urlopów dla poratowania zdrowia**,
- standardy **ochrony małoletnich**,
- nauczanie prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Publikacja **„Prawa i obowiązki dyrektora szkoły"** adresowana jest przede wszystkim do dyrektorów szkół i placówek, jak również do organów prowadzących szkoły i placówki, w tym do podmiotów prywatnych. Autorka zwraca uwagę na pojawiające się niejasności i zagrożenia, a także wiążące się z tymi okolicznościami konsekwencje prawne.

REDAKCJA RB

WSZYSTKO O PRAWACH I OBOWIĄZKACH DYREKTORA SZKOŁY LUB PLACÓWKI OŚWIATOWEJ – NAJNOWSZE REGULACJE

INFORMACJE I ZAMÓWIENIA:

bok@infor.pl 22 761 30 30 www.sklep.infor.pl

eprasa.pl 8a33d0a32e

Czy od biletów do kina lub do teatru trzeba zapłacić składki społeczne

PROBLEM

Osiedlowy dom kultury kupuje i przekazuje swoim pracownikom bilety do kina i teatru. Czy od takiego świadczenia rzeczowego trzeba naliczyć składki na ubezpieczenia społeczne?

RADA

To zależy przede wszystkim od źródła finansowania zakupu biletów. Najkorzystniejszym rozwiązaniem dla pracodawcy jest sfinansowanie ich ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych (dalej: ZFŚS/fundusz). W takim przypadku wartość przekazanych pracownikom biletów jest wyłączona z podstawy wymiaru składek ZUS. Nieco inaczej będzie wyglądać sytuacja w przypadku zakupu biletów ze środków obrotowych danej instytucji.

UZASADNIENIE

Najbardziej optymalna jest opcja zakupu przez pracodawcę (dom kultury) biletów do kina czy do teatru ze środków ZFŚS. Przy ich rozdzielaniu pomiędzy pracowników pracodawca nie musi wówczas stosować kryterium socjalnego, tj. sprawdzać sytuacji materialnej, rodzinnej i życiowej pracownika oraz jego rodziny, co jest obowiązkową procedurą przy przyznawaniu ulgowych świadczeń i usług finansowanych z funduszu (art. 8 ust. 1 ustawy z 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych; dalej: ustawa o ZFŚS). Może je rozdawać podwładnym na równych warunkach dostępności.

Na odstępstwo od badania w tym przypadku kryteriów socjalnych pozwala orzecznictwo – zob. wyrok Sądu Najwyższego z 23 października 2008 r., sygn. akt II PK 74/08. Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z 26 września 2013 r. (sygn. akt III AUa 307/13) wprost uznał, że przy zapewnianiu pracownikom dostępu do kultury powszechnej (jak np. imprezy kulturalne, zakup biletów do kina, teatru czy operetki) pracodawca nie musi badać dochodów pracownika i jego bliskich.

Wolne od składek są świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach ZFŚS (§ 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe; dalej: rozporządzenie składkowe).

Zakup biletów ze środków obrotowych

Jednak jeśli zaoferowane pracownikom bilety nie pochodzą z ZFŚS, lecz ze środków obrotowych domu kultury, są szanse na skorzystanie, w zależności od okoliczności, albo z preferencji składkowych, albo z ulg w podatku dochodowym. Z tych pierwszych można skorzystać wtedy, gdy możliwość przyznania biletów do kina lub teatru zostanie określona np. w regulaminie wynagradzania. Zgodnie bowiem z § 2 ust. 1 pkt 26 rozporządzenia składkowego, **do podstawy wymiaru składek pracownika nie wchodzą m.in. korzyści materialne wynikające z układów zbiorowych pracy (te w instytucjach kultury są rzadkością), regulaminów wynagradzania lub przepisów o wynagradzaniu, a polegające na uprawnieniu do zakupu po cenach niższych niż detaliczne niektórych artykułów, przedmiotów lub usług.** W tym przypadku beneficjent musi jednak minimalnie partycypować w cenie biletu, np. ponosić odpłatność w kwocie 1 zł.

Żeby móc zastosować § 2 ust. 1 pkt 26 rozporządzenia składkowego, bilety do kina albo teatru muszą zatem spełniać łącznie wymogi:

1) muszą wynikać z regulaminu płac, układu zbiorowego pracy lub przepisów o wynagradzaniu,

eprasa.pl 8a33d0a32e

2) powinny mieć charakter niepieniężny i polegać na umożliwieniu pracownikowi skorzystania z usługi na preferencyjnych zasadach, po cenie niższej od tej, jaką pracownik musiałby ponieść w przypadku komercyjnego, niezwiązanego z zatrudnieniem nabycia biletu,
3) zostały też choćby symbolicznie sfinansowane przez pracownika (partycypacja w kosztach zakupu).

Potwierdzenie tej tezy można odnaleźć w interpretacji lubelskiego oddziału ZUS z 16 kwietnia 2026 r. (nr DI/200000/43/1333/2026).

Z tytułu przekazanych pracownikom biletów do kina lub teatru ze środków obrotowych zakładu pracy, do których uprawnienie zostało określone w regulaminie płac, układzie zbiorowym pracy albo przepisach o wynagradzaniu, raczej nie przysługuje żadne zwolnienie podatkowe. Fakt uregulowania takiego świadczenia w przepisach zakładowych nasuwa bowiem oczywisty wniosek o ich związku z zatrudnieniem i czyni z nich rekompensatę lub nagrodę za dobre wyniki w pracy albo przynajmniej formę benefitu pracowniczego. W takim przypadku stanowią one opodatkowany przychód obdarowanego pracownika ze stosunku pracy.

Gdyby jednak prawo do biletów nie zostało nigdzie określone, straciłyby one możliwość objęcia ulgą składkową, a mogłyby zyskać preferencje podatkowe (por. np. interpretację Dyrektora KIS z 23 stycznia 2026 r., nr 0111-KDIB-2-2.4015.194.2025.5.MM).

© Ⓟ

Podstawa prawna

- art. 8 ust. 1 ustawy z 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (j.t. Dz.U. z 2024 r. poz. 288; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 1123)
- art. 21 ust. 1 pkt 67 ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 592; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 1123)
- art. 9 ust. 1 pkt 3, art. 15 ust. 1 pkt 3 ustawy z 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 478; Dz.U. z 2026 r. poz. 775)
- § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 316)

Powołane orzecznictwo

- wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 26 września 2013 r. (sygn. akt III AUa 307/13)
- wyrok Sądu Najwyższego z 23 października 2008 r. (sygn. akt II PK 74/08)

Powołane piśmiennictwo

- interpretacja Dyrektora KIS z 23 stycznia 2026 r. (nr 0111-KDIB2-2.4015.194.2025.5.MM)
- interpretacja ZUS w Lublinie z 16 kwietnia 2026 r. (nr DI/200000/43/1333/2026)

RENATA MAJEWSKA

prawnik, ekspert z prawa pracy wynagrodzeń i ubezpieczeń społecznych, autorka licznych książek z tych dziedzin, doświadczony wykładowca

INFORAKADEMIA

Największa baza certyfikowanych wideoszkoleń

dla księgowych, kadrowych i biur rachunkowych

Sprawdź na stronie **inforakademia.pl**

Biuro Obsługi Klienta: 22 761 30 30 bok@infor.pl

eprasa.pl 8a33d0a32e

Czy faktury z użyciem skróconej nazwy gminy uprawniają gminę do odliczania VAT

PROBLEM

Czy faktury wystawione w KSeF na rzecz gminy z użyciem skróconej nazwy „Gmina Miasto (…)", zamiast nazwy „Gmina Miasto (…) na prawach powiatu", przy jednoczesnym wskazaniu prawidłowego numeru NIP, uprawniają gminę do odliczenia VAT, czy też wymagają skorygowania?

RADA

Tak, faktury o wskazanej treści uprawniają gminę do odliczania na ich podstawie podatku naliczonego. Jest tak niezależnie od tego, czy zostaną skorygowane, czy nie.

UZASADNIENIE

Kwotę podatku naliczonego stanowią kwoty wskazane przepisami art. 86 ust. 2 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (dalej: ustawa o VAT), w tym suma kwot podatku wynikających z faktur otrzymanych przez podatnika z tytułu nabycia towarów i usług (zob. art. 86 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy o VAT). W konsekwencji faktury są podstawowym dokumentem, na podstawie którego podatnicy mogą odliczać kwoty podatku naliczonego.

Jeżeli przy tym otrzymana przez podatnika faktura dokumentuje rzeczywistą transakcję, kwota podatku wynikająca z faktury stanowi kwotę podatku naliczonego, jeżeli łącznie są spełnione dwa warunki:

1) faktura wystawiona została prawidłowo, tj. zawiera wymagane przepisami elementy; istotne błędy w treści faktury powodują bowiem, że przestaje ona być – przynajmniej do czasu jej skorygowania – dokumentem pozwalającym na odliczenia podatku na niej naliczonego (zob. przykładowo wyrok NSA z 22 października 2015 r. – sygn. akt I FSK 1131/14),
2) faktura nie należy do wymienionych przez ustawodawcę faktur, które nie stanowią podstawy do odliczenia podatku na nich naliczonego.

Nie wszystkie jednak braki i błędy w treści faktur uniemożliwiają odliczanie podatku naliczonego. Jak czytamy w wyroku WSA w Łodzi z 27 lutego 2008 r. (sygn. akt I SA/Łd 1136/07), *pozbawienie podatnika prawa do odliczenia dotyczyć może jedynie takich wad i braków faktury, które wyłączają identyfikację podmiotów oraz przedmiotu transakcji, jak również ustalenie poprawności określenia podatku od wartości dodanej. Powyższe uwagi pozwalają na sformułowanie tezy, iż wady faktury muszą być na tyle poważne, aby wykluczały możliwość traktowania tego dokumentu, jako fakturę VAT*.

WAŻNE

Nie każdy błąd na fakturze pozbawia prawa do odliczenia VAT. Istotne są tylko takie wady, które uniemożliwiają identyfikację stron transakcji, przedmiotu sprzedaży lub kwoty podatku.

Błędy, które nie dyskwalifikują faktur jako dokumentów stanowiących podstawę do odliczenia podatku naliczonego, są nazywane błędami mniejszej wagi (patrz: **INTERPRETACJA**).

INTERPRETACJA

(…) o prawidłowości faktur wystawianych i otrzymywanych przez podatników powinny decydować przede wszystkim ustalenia, czy dokumenty te potwierdzają rzeczywiste transakcje handlowe. A zatem jeżeli w fakturach dokumentujących transakcje występują tzw. wadliwości mniejszej wagi, należy uznać, że nie ma podstawy do kwestionowania faktur, w tym prawa do odliczenia podatku naliczonego, wyłącznie z powodu ww. braków. Są to tego rodzaju wadliwości, które co prawda powodują, że faktura nie odpowiada wymogom określonym w przepisach, jednakże same w sobie nie wpływają na przedmiot i podstawę opodatkowania.

Interpretacja indywidualna Dyrektora KIS z 29 lipca 2026 r., nr 0113-KDIPT1-2.4012.381.2026.2.SM

Mając to na uwadze, wskazać należy, że faktury wystawiane ze wskazaniem skróco-

eprasa.pl 8a33d0a32e

nej nazwy „Gmina Miasto (…)", zamiast nazwy „Gmina Miasto (…) na prawach powiatu" niekoniecznie są fakturami nieprawidłowymi. Jak bowiem wyjaśnił Dyrektor KIS w interpretacji indywidualnej z 21 maja 2026 r. (nr 0114-KDIP-4-1.4012.214.2026.1.MK), *w przedmiotowej sytuacji, gdy w zgłoszeniu rejestracyjnym dla celów podatku VAT została wskazana nazwa pełna i nazwa skrócona umożliwiająca jednoznaczną identyfikację podatnika, a faktura dokumentuje rzeczywiste zdarzenie gospodarcze, to wskazanie na fakturach zamiennie nazw „Gmina Miasto (...)" jak również „Gmina Miasto (...) na prawach powiatu" jest/będzie prawidłowe*.

Nawet jednak w sytuacji, gdy skrócona nazwa nie została wskazana w zgłoszeniu rejestracyjnym VAT, to podawanie tej skróconej nazwy „Gmina Miasto (…)" zamiast „Gmina Miasto (…) na prawach powiatu" jest – zwłaszcza przy prawidłowym NIP i adresie gminy – błędem mniejszej wagi. Dotyczy to również faktur ustrukturyzowanych wystawianych za pośrednictwem Krajowego Systemu e-Faktur.

W konsekwencji faktury zawierające wskazaną różnicę w nazwie uprawniają gminę do odliczenia podatku naliczonego, niezależnie od tego, czy zostaną skorygowane.

Podstawa prawna

- art. 86 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 775; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 846)

Powołane orzecznictwo

- wyrok WSA w Łodzi z 27 lutego 2008 r. (sygn. akt I SA/Łd 1136/07)

Powołane piśmiennictwo

- interpretacja indywidualna Dyrektora KIS z 29 lipca 2026 r. (nr 0113-KDIPT1-2.4012.381.2026.2.SM)
- interpretacja indywidualna Dyrektora KIS z 21 maja 2026 r. (nr 0114-KDIP4-1.4012.214.2026.1.MK)

TOMASZ KRYWAN
prawnik, doradca podatkowy, właściciel kancelarii doradztwa podatkowego, autor wielu publikacji z zakresu podatków

MDR w samorządach – zmiany obowiązujące od 1 października 2026 r.

Od 1 października 2026 r. weszły w życie przepisy w istotny sposób modyfikujące zasady raportowania schematów podatkowych (MDR). Zmiany są daleko idące i w niektórych obszarach porównywalne skalą do tych, na podstawie których pierwotnie wprowadzono raportowanie MDR. W tej grupie z pewnością znajdują się również jednostki samorządu terytorialnego (JST). Wynika to ze specyfiki takich podmiotów skonfrontowanej z faktem, iż z reżimu MDR zniknął obowiązek stosowania regulacji dotyczących krajowych uzgodnień, które nie spełniają warunków uznania ich za schemat podatkowy transgraniczny. Oznacza to nie tylko brak obowiązku raportowania MDR zdarzeń o charakterze wyłącznie krajowym, ale również brak konieczności analizy pod tym kątem (przy bezwzględnym przekonaniu o braku transgraniczności). Nie oznacza to jednak podmiotowego wyłączenia JST z reżimu MDR. W zakresie, w jakim podmioty te uczestniczą w zdarzeniach transgranicznych przedstawiających „potencjał" na schemat podatkowy, w dalszym ciągu konieczne jest prowadzenie analizy, a docelowo również raportowanie.

Co się zmienia od 1 października 2026 r. i przepisy przejściowe

Od 1 października 2026 r. nie obowiązuje już ustawowy obowiązek posiadania i stosowania wewnętrznej procedury MDR. Nie powinno to być jednak odczytywane jako bezwzględna rekomendacja rezygnacji z wewnętrznych regulacji dotyczących identyfikowania i raportowania schematów podatkowych. **Na szczególną**

eprasa.pl 8a33d0a32e

uwagę zasługują przejściowe regulacje, które mają istotne znaczenie praktyczne dla podatników, w tym JST, i ograniczają możliwość prostego zastosowania nowych zasad do wszystkich spraw pozostających w toku.

Podstawą zmian jest ustawa z 29 maja 2026 r. o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw (dalej: nowelizacja). Istotna część tej nowelizacji dotyczy nowych regulacji w zakresie MDR, które – co do zasady – weszły w życie 1 października 2026 r.

Koniec raportowania schematów krajowych

Od 1 października 2026 r. obowiązuje **nowa definicja schematu podatkowego**. Jest to fundamentalna zmiana. W konsekwencji schematem jest podlegające zgłoszeniu **uzgodnienie transgraniczne**, posiadające ogólną albo szczególną cechę rozpoznawczą i spełniające ustawowe warunki związane z występowaniem elementu obejmującego więcej niż jedno państwo.

To oznacza, że pojęcie schematu podatkowego nie obejmuje uzgodnień wewnątrzkrajowych, zatem nie występuje już taka instytucja jak krajowy schemat podatkowy. W praktyce od 1 października 2026 r. reżim MDR obejmuje wyłącznie uzgodnienia spełniające ustawową definicję schematu podatkowego, która została oparta na transgranicznym charakterze uzgodnienia.

WAŻNE

Od początku czwartego kwartału 2026 r. schemat podatkowy = transgraniczny schemat podatkowy.

Zatem nie ma już mowy o obowiązkach, w tym raportowania MDR zdarzeń wyłącznie krajowych. **Nie oznacza to jednak, że każda czynność mająca element zagraniczny automatycznie jest schematem podatkowym. Konieczne jest bowiem również spełnienie pozostałych przesłanek ustawowych, w szczególności dotyczących wystąpienia cechy rozpoznawczej.**

Chodzi o wskazanie transgraniczne, czyli sytuację, w której spełniony jest co najmniej jeden z następujących warunków:

1) nie wszyscy uczestnicy uzgodnienia mają miejsce zamieszkania, siedzibę lub zarząd na terytorium tego samego państwa,
2) co najmniej jeden uczestnik uzgodnienia ma miejsce zamieszkania, siedzibę lub zarząd na terytorium więcej niż jednego państwa,
3) co najmniej jeden uczestnik uzgodnienia prowadzi działalność na terytorium innego państwa za pośrednictwem zagranicznego zakładu w tym państwie, a uzgodnienie stanowi część albo całość działalności gospodarczej tego zagranicznego zakładu,
4) co najmniej jeden uczestnik uzgodnienia prowadzi działalność na terytorium innego państwa, nie mając miejsca zamieszkania ani siedziby na terytorium tego państwa oraz nie posiadając zagranicznego zakładu na terytorium tego państwa,
5) uzgodnienie może mieć wpływ na automatyczną wymianę informacji, o której mowa w dziale III ustawy z 9 marca 2017 r. o wymianie informacji podatkowych z innymi państwami, lub na wskazanie beneficjenta rzeczywistego w rozumieniu przepisów ustawy z 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

Taka zmiana powoduje, że w zdecydowanej większości przypadków, w których do końca września JST były zobligowane do analizy pod kątem wystąpienia schematu podatkowego, a nawet raportowania MDR, podmioty te nie są już objęte żadnymi obowiązkami. Wystarczy jedynie wykluczyć aspekt transgraniczny. Dla JST jest to znaczące uproszczenie.

W konsekwencji od 1 października 2026 r. wyłącznie krajowy charakter uzgodnienia co do zasady prowadzi do pozostawienia go

Więcej on line

DZIAŁ
„Tylko w e-wydaniu”

Dodatkowe artykuły i materiały specjalne dostępne po zalogowaniu na **inforlex.pl**

eprasa.pl 8a33d0a32e

poza zakresem MDR. Należy jednak w każdym przypadku dokładnie zweryfikować, czy nie wystąpiła któraś z wymienionych powyżej przesłanek transgraniczności.

Jednocześnie zastrzec trzeba, że niezasadne jest automatyczne przyjmowanie, iż **samo zawarcie umowy z zagranicznym kontrahentem lub dokonanie płatności na jego rzecz oznacza wystąpienie schematu podatkowego podlegającego raportowaniu**. Przesłanek normatywnych jest przecież więcej.

Nie zmienia to faktu, że od października dla JST kluczowym praktycznym punktem weryfikacji jest przede wszystkim ustalenie, czy występuje rzeczywisty, normatywny wymiar międzynarodowy, skutkujący objęciem zdarzenia regulacjami normującymi MDR.

VAT przestał być przedmiotem MDR

O ile niewątpliwie to wprowadzenie kryterium transgranicznego jako elementu koniecznego dla wystąpienia schematu podatkowego ma najważniejsze znaczenie, o tyle drugą niezwykle ważną zmianą, modyfikacją o podstawowym znaczeniu dla JST, jest wyłączenie z MDR uzgodnień dotyczących podatku od wartości dodanej, w tym polskiego VAT, a także podatku akcyzowego. Dlaczego zmiana dotycząca podatków pośrednich ma tak istotne znaczenie dla samorządów? Otóż, w praktyce to w przypadku VAT jednostce samorządu terytorialnego najłatwiej jest wejść w relację międzynarodową, w ramach której spełnione może być kryterium transgraniczne.

Prowadzone inwestycje publiczne, ale również dokonywane bieżące zakupy, w tym służące realizacji zadań publicznych, niejednokrotnie kierują takie podmioty ku zagranicznym kontrahentom i obowiązkowi rozliczenia importu towarów, wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów, czy naprawdę często występującego importu usług.

Stąd właśnie trudno jest przecenić fakt, że w swoim nowym brzmieniu art. 86a § 1 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (dalej: Ordynacja podatkowa) wprost wskazuje, iż przepisów rozdziału dotyczącego schematów podatkowych nie stosuje się do tych podatków.

Tak więc od 1 października 2026 r., jeżeli dane uzgodnienie dotyczy wyłącznie VAT, nie podlega raportowaniu na podstawie przepisów MDR.

Warto przy tym pamiętać, że jeżeli dane działanie wpływa na kilka podatków, w VAT schemat na pewno nie wystąpi, ale nie wyklucza to obowiązku raportowania MDR w innym podatku.

Nowa rola promotora, modyfikacja w zakresie MDR-3

W ramach nowelizacji doprecyzowane, ale i poszerzone zostały przesłanki, których wystąpienie skutkuje uzyskaniem statusu promotora. W konsekwencji tego promotorem jest podmiot opracowujący, wdrażający lub udostępniający schemat, ale również – przy spełnieniu dodatkowych przesłanek normatywnych zapisanych w art. 86a § 2 pkt 11 lit. b Ordynacji podatkowej – podmiot wykonujący wobec schematu podatkowego czynności wspomagające.

Jeżeli chodzi o promotora, z perspektywy pracownika istotne jest to, że obowiązuje zasada, wedle której, jeżeli czynności nadające status promotora, o których mowa w art. 86a § 2 pkt 11 lit. a i b Ordynacji podatkowej, wykonywane są jako obowiązki służbowe pracownika w ramach umowy o pracę, za promotora uzna się pracodawcę. **Należy jednak pamiętać, że zastrzeżenie takie odnosi się wyłącznie do przypadków relacji tworzących stosunek pracy. Nie obejmuje ono natomiast innych podstaw prawnych wykonywania czynności, które nie tworzą stosunku pracy, np. umów cywilnoprawnych.** Zatem jeżeli czynności właściwe promotorowi wykonywane są jako obowiązki służbowe pracownika w ramach umowy o pracę, za promotora uznaje się pracodawcę. W przypadku innej relacji prawnej konieczne będzie natomiast odrębne ustalenie podmiotu, który spełnia ustawową definicję promotora.

Oczywiście, nie można pomijać szczególnego zastrzeżenia dotyczącego osób wykonujących zawody zaufania publicznego objęte tajemnicą zawodową. Otóż z obowiązku przekazania informacji o schemacie podatkowym zwolniony będzie promotor będący adwokatem, radcą prawnym, doradcą podatkowym, rzecznikiem patentowym lub osobą, która wykonuje swoją działalność zawodową zgodnie z jednym z tytu-

eprasa.pl 8a33d0a32e

łów zawodowych wymienionych w art. 1 ust. 2 lit. a dyrektywy 98/5/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 16 lutego 1998 r. mającej na celu ułatwienie stałego wykonywania zawodu prawnika w Państwie Członkowskim innym niż państwo uzyskania kwalifikacji zawodowych, w przypadku gdy raportowanie MDR naruszałoby obowiązek zachowania prawnie chronionej tajemnicy zawodowej. W takim przypadku promotor niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od dnia rozpoczęcia biegu terminu do raportowania MDR, informuje na piśmie zlecającego mu wykonanie czynności promotora, a jeżeli taki nie występuje, to zlecającego mu wykonanie czynności korzystającego, o obowiązku przekazania informacji o schemacie podatkowym Szefowi KAS oraz o tym, że nie przekaże tej informacji wraz z danymi ze względu na obowiązek zachowania prawnie chronionej tajemnicy zawodowej.

Należy jednak pamiętać, że dotyczy to konkretnych osób, gdy te są promotorami, a nie ich pracodawców pełniących funkcję promotora (o ile sami nie są objęci obowiązkiem zachowania tajemnicy).

Dla JST ważna może okazać się zmiana, w wyniku której nie jest już konieczne wdrożenie wewnętrznej procedury MDR. Zdaniem autora, jednak co najmniej nierozsądne byłoby całkowite odejście od wewnętrznego uregulowania kwestii schematów w JST.

WAŻNE

Rekomendowane jest raczej dostosowanie dotychczasowej procedury do nowego zakresu MDR niż jej całkowita derogacja.

Zmianie uległy zasady informowania o stosowaniu schematu podatkowego. Korzystający, który dokonywał czynności będących elementem schematu albo uzyskiwał wynikającą z niego korzyść podatkową, przekazuje informację do końca czwartego miesiąca następującego po zakończeniu roku podatkowego, a w przypadku korzystającego niebędącego podatnikiem PIT lub CIT – po zakończeniu roku kalendarzowego. Informację składa się odrębnie dla każdego schematu.

Zlikwidowany został obowiązek składania MDR-2, co jest konsekwencją wskazanych modyfikacji.

Szczególna uwaga na przepisy przejściowe

Zadowolenie z zakresu zmian dotyczących MDR, wprowadzanych od 1 października 2026 r., zakłócić może nieco późny termin wejścia w życie przepisów oraz wskazanie w przepisach przejściowych, które nie wprowadzają żadnej formy abolicji dla sprawców ewentualnych wcześniejszych uchybień, a wprost przeciwnie. **Jeżeli termin wykonania obowiązku wynikającego z dotychczasowych art. 86b § 1 albo art. 86c § 1 i 2 Ordynacji podatkowej upływa 30 października 2026 r., do jego wykonania stosuje się przepisy dotychczasowe.**

Przy czym prawodawca zastrzegł, że jeżeli przed wejściem w życie nowelizacji została już złożona informacja o schemacie innym niż transgraniczny, po wejściu w życie nowych przepisów nie składa się informacji o stosowaniu tego schematu.

Jak jednostka samorządu powinna przygotować się do zmian

Ponad wszelką wątpliwość zalecane jest przeprowadzenie analizy dotychczasowych procesów MDR pod kątem transgraniczności oraz nowych przesłanek ustawowych. Warto sprawdzić, które z dotychczas zgłoszonych MDR spełnią nowe warunki identyfikacji jako schemat podatkowy.

Rekomendowane działania to m.in:

- **przeprowadzenie analizy dotychczasowych procesów MDR** pod kątem transgraniczności oraz nowych przesłanek ustawowych,
- **weryfikacja dotychczas zgłoszonych MDR** pod kątem tego, które z nich spełnią nowe warunki identyfikacji jako schemat podatkowy,
- **analiza spraw pozostających w toku na przełomie września i października 2026 r.**, z uwzględnieniem przepisów przejściowych,
- **nowelizacja wewnętrznej procedury MDR** i dostosowanie jej do nowego stanu prawnego. Pomimo usunięcia ustawowego obowiązku stosowania procedury rekomendowane jest utrzymanie takich wewnętrznych regulacji, a nie ich całkowite uchylenie.

eprasa.pl 8a33d0a32e

Podkreślić bowiem należy, że zmiany w zakresie MDR to nie eliminacja tego zagadnienia z obszaru funkcjonowania JST, a jedynie przeformatowanie obowiązku, z oczywistym ograniczeniem przypadków, w których informacje o schematach będą składane przez taki podmiot i wobec niego.

PODSUMOWANIE

1. **Od 1 października 2026 r. reżim MDR obejmie wyłącznie uzgodnienia spełniające warunki dotyczące ich transgranicznego charakteru.**
2. **Uzgodnienia wyłącznie krajowe wyłącza się z zakresu MDR.**
3. **Jednostki samorządu terytorialnego nie zostają całkowicie wyłączone z MDR – w przypadku uzgodnień transgranicznych nadal konieczna jest analiza, a w określonych przypadkach również raportowanie.**
4. **Zniesiony zostaje ustawowy obowiązek stosowania wewnętrznej procedury MDR, jednak rekomendowane jest utrzymanie i dostosowanie wewnętrznych regulacji.**
5. **Szczególnej uwagi wymagają przepisy przejściowe, zwłaszcza w odniesieniu do spraw pozostających w toku na przełomie września i października 2026 r.**
6. **Jednostki samorządu terytorialnego powinny zweryfikować dotychczasowe procesy i zgłoszone MDR pod kątem nowych przesłanek uznania uzgodnienia za schemat podatkowy.**

© Ⓟ

Podstawa prawna

- art. 86a, art. 86b, art. 86c, 86da, art. 86f, art. 86g ustawy z 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 622; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 1098)

RADOSŁAW KOWALSKI
prawnik, doradca podatkowy, wykładowca i szkoleniowiec, autor licznych publikacji z zakresu prawa gospodarczego i podatkowego

Jakie skutki podatkowe wiążą się z udzieleniem pożyczki mieszkaniowej sędziemu przez Skarb Państwa

PROBLEM

W świetle art. 96 ustawy z 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (dalej: Prawo o ustroju sądów powszechnych) sędzia wystąpił z wnioskiem o udzielenie pomocy finansowej na zaspokojenie swoich potrzeb mieszkaniowych.
Czy Skarb Państwa – reprezentowany przez Prezesa Sądu – podlega wyłączeniu z VAT z punktu widzenia art. 15 ust. 6 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (dalej: ustawa o VAT), czy zwolnieniu od tego podatku na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 38 ustawy o VAT?

RADA

W odniesieniu do omawianej sytuacji można spotkać dwa stanowiska, które – mimo odmiennej kwalifikacji na gruncie VAT – prowadzą do zbliżonych skutków podatkowych.

Zgodnie z pierwszym stanowiskiem, udzielenie pomocy finansowej podlega VAT, ale korzysta ze zwolnienia na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 38 ustawy o VAT. Stanowisko to potwierdzają interpretacje indywidualne Dyrektora KIS z 17 kwietnia 2026 r. (nr 0111-KDIB3-1.4012.28.2026.4.MG i nr 0111-KDIB-2-2.4014.1.2026.3.MM). Przy takim podejściu

eprasa.pl 8a33d0a32e

czynność jest zwolniona z VAT i wyłączona z PCC.

Według drugiego stanowiska, czynność ta pozostaje poza zakresem VAT i jest zwolniona z PCC. Przykładem takiego podejścia jest interpretacja ogólna Ministra Finansów z 27 maja 2013 r. (nr PT1/033/20/831/KSB/12/RD5085910).

W rezultacie, niezależnie od przyjętej kwalifikacji na gruncie VAT, w obu przypadkach czynność nie powoduje obowiązku zapłaty VAT ani PCC.

UZASADNIENIE

Charakter czynności decyduje o skutkach VAT

Zasadniczo, stosownie do treści art. 15 ust. 6 ustawy o VAT, nie uznaje się za podatnika organów władzy publicznej oraz urzędów obsługujących te organy w zakresie realizowanych zadań, nałożonych odrębnymi przepisami prawa, dla realizacji których zostały one powołane, z wyłączeniem czynności wykonywanych na podstawie zawartych umów cywilnoprawnych.

WAŻNE

Organy władzy publicznej są traktowane jako podatnicy VAT w zakresie czynności wykonywanych na podstawie umów cywilnoprawnych. Są to czynności realizowane przez te podmioty w sferze ich aktywności cywilnoprawnej, takie jak m.in. sprzedaż, najem czy dzierżawa.

Według pierwszego poglądu, czynność udzielenia pożyczki, o której mowa w art. 96 Prawa o ustroju sądów powszechnych, to świadczenie usług, o którym mowa w art. 8 w zw. z art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o VAT. Wynagrodzeniem z tytułu udzielenia pożyczki są należne odsetki.

Skarb Państwa nie działałby w tym ujęciu jako organ władzy publicznej, lecz jako podatnik VAT.

Nie zmienia tego fakt, że sąd w tym stosunku zobowiązaniowym jest podmiotem publicznym, a kwestia pożyczki jest uregulowana w ustawie.

Zwolnienie z VAT zamiast wyłączenia z opodatkowania

Zgodnie z art. 43 ust. 1 pkt 38 ustawy o VAT, zwalnia się od podatku usługi udzielania kredytów lub pożyczek pieniężnych oraz usługi pośrednictwa w świadczeniu usług udzielania kredytów lub pożyczek pieniężnych, a także zarządzanie kredytami lub pożyczkami pieniężnymi przez kredytodawcę lub pożyczkodawcę.

Pogląd o zwolnieniu z VAT, a nie wyłączeniu z art. 15 ust. 6 ustawy o VAT potwierdza m.in. interpretacja indywidualna Dyrektora KIS z 17 kwietnia 2026 r. (patrz: **INTERPRETACJA**).

INTERPRETACJA

(…) udzielenie pożyczki przez Skarb Państwa Panu (sędzia) na podstawie dyspozycji art. 96 ustawy prawo o ustroju sądów powszechnych mieści się w zakresie czynności podlegających opodatkowaniu podatkiem VAT, dla których znajdzie zastosowanie zwolnienie z podatku VAT z art. 43 ust. 1 pkt 38 ustawy [o VAT]. [przyp. red.]

Interpretacja indywidualna Dyrektora KIS z 17 kwietnia 2026 r., nr 0111-KDIB3-1.4012.28.2026.4.MG

Pożyczka a podatek od czynności cywilnoprawnych

Przy okazji warto zauważyć, że skoro ma miejsce zwolnienie z VAT, to stosownie do art. 2 pkt 4 lit. a i b ustawy z 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (dalej: ustawa o PCC), nie podlegają podatkowi czynności cywilnoprawne inne niż umowa spółki i jej zmiany:

1) w zakresie, w jakim są opodatkowane podatkiem od towarów i usług, z wyjątkiem umów sprzedaży, których przedmiotem jest lokal mieszkalny stanowiący odrębną nieruchomość, opodatkowanych zgodnie z art. 7a ustawy o PCC,
2) jeżeli przynajmniej jedna ze stron jest zwolniona od podatku od towarów i usług z tytułu dokonania tej czynności, z wyjątkiem:
   - umów sprzedaży i zamiany, których przedmiotem jest nieruchomość lub jej część, albo prawo użytkowania wieczystego, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, prawo do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej lub prawo do miejsca postojowego w garażu wielostanowiskowym lub udział w tych prawach,
   - umów sprzedaży udziałów i akcji w spółkach handlowych.

eprasa.pl 8a33d0a32e

Kwestię tę potwierdza z kolei interpretacja indywidualna Dyrektora KIS z 17 kwietnia 2026 r. (patrz: **INTERPRETACJA**).

INTERPRETACJA

A zatem, skoro udzielona Panu pożyczka stanowi czynność podlegającą opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług i jednocześnie korzystającą ze zwolnienia z tego podatku, to w omawianej sprawie ma zastosowanie art. 2 pkt 4 lit. b ustawy o podatku od czynności cywilnoprawnych. W rezultacie zawarta przez Pana umowa pożyczki jest wyłączona z opodatkowania podatkiem od czynności cywilnoprawnych.

Interpretacja indywidualna Dyrektora KIS z 17 kwietnia 2026 r., nr 0111-KDIB2-2.4014.1.2026.3.MM

Powołane stanowisko może jednak budzić pewne wątpliwości. Przykładowo bowiem z interpretacji ogólnej MF z 27 maja 2013 r. (nr PT1/033/20/831/KSB/12/RD5085910) – wydanej w zakresie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych (ZFŚS) – wynika, iż działania pracodawcy w ramach ZFŚS są podejmowane poza sferą prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, czyli pracodawca nie występuje w charakterze podatnika VAT.

Analogicznie można argumentować, że Skarb Państwa działałby więc jednak na gruncie przepisów prawa publicznego, realizując zadania socjalne czy pracownicze, nie zaś jako podmiot rynku finansowego, który mógłby „zaburzać konkurencję". Nie są to zatem działania komercyjne.

Wtedy jednak – z punktu widzenia PCC – ma zastosowanie zwolnienie przedmiotowe dla pożyczek przewidziane w art. 9 pkt 10 lit. e i f ustawy o PCC.

Zwalnia się bowiem z PCC m.in. pożyczki udzielane:

- z kas lub funduszów zakładowych, funduszów związków zawodowych, kas zapomogowo-pożyczkowych, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, koleżeńskich kas oszczędnościowo-pożyczkowych działających w wojsku oraz z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych,
- z utworzonych w drodze ustawy innych funduszów celowych.

© Ⓟ

Podstawa prawna

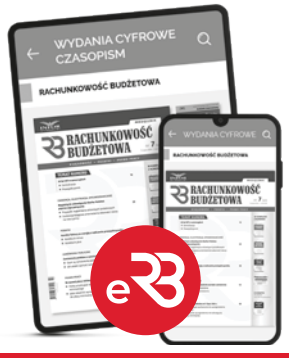
- art. 5 ust. 1 pkt 1, art. 8, art. 15 ust. 1, 2 i 6, art. 43 ust. 1 pkt 38 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 775; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 846)
- art. 96 ustawy z 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (j.t. Dz.U. z 2024 r. poz. 334; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 1123)
- art. 2 pkt 4, art. 9 pkt 10 ustawy z 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 191)

Powołane piśmiennictwo

- interpretacja ogólna MF z 27 maja 2013 r. (nr PT1/033/20/831/KSB/12/RD5085910)
- interpretacja indywidualna Dyrektora KIS z 17 kwietnia 2026 r. (nr 0111-KDIB3-1.4012.28.2026.4.MG)
- interpretacja indywidualna Dyrektora KIS z 17 kwietnia 2026 r. (nr 0111-KDIB2-2.4014.1.2026.3.MM)

ŁUKASZ MATUSIAKIEWICZ
radca prawny specjalizujący się w prawie podatkowym i administracyjnym

Abonament 2027

Przedłuż abonament
Rachunkowości Budżetowej
i wybierz jeden z prezentów!

Zobacz więcej:
oferta2027.infor.pl

22 761 30 30, 801 626 666 bok@infor.pl sklep.infor.pl

eprasa.pl 8a33d0a32e

Czy fakturę wystawioną poza KSeF można później wprowadzić do systemu

KSeF

PROBLEM

W toku prac wdrożeniowych zmierzających do integracji wewnętrznego systemu finansowo-księgowego z Krajowym Systemem e-Faktur (KSeF) wystąpiły nieprzewidziane i niezależne bariery techniczne.
Aktualnie wykorzystywane oprogramowanie nie posiada pełnej, stabilnej funkcjonalności, pozwalającej na bezbłędne generowanie i przesyłanie faktur ustrukturyzowanych.
Problemy techniczne systemu jednostki oznaczają w praktyce niemożność wystawienia faktury ustrukturyzowanej w ogóle.
Podatnik zamierza więc wystawiać faktury w formie elektronicznej lub papierowej.
Czy można więc wystawiać faktury papierowe i elektroniczne poza KSeF, bo działanie takie do końca 2026 r. nie będzie skutkowało nałożeniem na podatnika sankcji pieniężnych przewidzianych w art. 106ni ust. 1 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (dalej: ustawa o VAT)?
Czy w przypadku wystawienia faktury w formie elektronicznej i papierowej, z przyczyn technicznych leżących po stronie jednostki, będzie ona zobowiązana do późniejszego przesłania danych z tej faktury do systemu KSeF po ustąpieniu barier technicznych (w celu nadania jej numeru identyfikującego)?

RADA

Generalnie, skoro podatnik jest zobligowany do wystawiania faktur w postaci ustrukturyzowanej i nie zachodzą okoliczności wskazane w przepisach, umożliwiające wystawianie faktur w innej postaci, ustawa o VAT zawęziła możliwość stosowania faktur elektronicznych oraz faktur papierowych do ściśle określonych przypadków – **opisane działanie uznać należy za nieprawidłowe.**

Przepisy nie nakładają obowiązku późniejszego dosłania danych do KSeF. Tym bardziej, jeśli ustawa o VAT nie zawiera wyraźnego przepisu, nakazującego taką czynność w przypadkach innych niż awaria, niedostępność czy tryby offline.

UZASADNIENIE

Generalnie podatnicy są obowiązani wystawiać faktury ustrukturyzowane przy użyciu KSeF.

Ponadto jeżeli podatnik wbrew obowiązkowi:

- nie wystawił faktury ustrukturyzowanej przy użyciu KSeF,
- w okresie trwania awarii, o której mowa w art. 106ne ust. 1 lub ust. 3 ustawy o VAT, albo niedostępności, o której mowa w art. 106ne ust. 4 ustawy o VAT, albo w przypadku, o którym mowa w art. 106nda ust. 1 ustawy o VAT, wystawił fakturę niezgodnie z udostępnionym wzorem,
- nie przesłał w wymaganym terminie do KSeF faktury, o której mowa w art. 106nda ust. 1, art. 106nf ust. 1 lub art. 106nh ust. 1 ustawy o VAT

– naczelnik urzędu skarbowego nakłada, w drodze decyzji, na podatnika karę pieniężną w wysokości do 100% kwoty podatku wykazanego na tej fakturze wystawionej poza KSeF, a w przypadku faktury bez wykazanego podatku – karę pieniężną w wysokości do 18,7% kwoty należności ogółem wykazanej na tej fakturze, wystawionej poza KSeF.

Owszem, przewidziano przy tym swoistą „abolicję" do końca 2026 r., jeśli chodzi o karę pieniężną – ustawodawca wyłączył stosowanie sankcji pieniężnych przewidzianych w art. 106ni ustawy o VAT.

Przepisy nie nakładają obowiązku późniejszego „dosłania danych do KSeF", gdy jednak wystawiono fakturę poza tym systemem. Stanowisko to potwierdził Dyrektor KIS w interpretacji indywidualnej z 2 czerwca 2026 r. (patrz: **INTERPRETACJA**).

eprasa.pl 8a33d0a32e

INTERPRETACJA

(…) z przedstawionego przez Państwa stanu faktycznego wynika, że będą Państwo wystawiali faktury papierowe lub elektroniczne, które nie zostały wystawione zgodnie ze wzorem udostępnionym na podstawie art. 106gb ust. 8 ustawy o VAT. Faktury w postaci elektronicznej, bądź papierowej jako takie nigdy nie zostaną przesłane do KSeF, bo nie spełniają one wymogów technicznych – tzn. nie są wystawione zgodnie ze wzorem faktury ustrukturyzowanej. Mając na uwadze przedstawiony opis sprawy oraz powołany stan prawny, stwierdzić należy, że w przypadku wystawienia faktury w formie elektronicznej i papierowej, o której mowa w art. 2 pkt 31 i pkt 32 ustawy o VAT, z przyczyn technicznych leżących po Państwa stronie, nie będą Państwo zobowiązani do późniejszego przesłania danych z tej faktury do systemu KSeF po ustąpieniu barier technicznych (w celu nadania jej numeru identyfikującego).

Interpretacja indywidualna Dyrektora KIS z 2 czerwca 2026 r., nr 0111-KDIB3-1.4012.198.2026.1.IK

© Ⓟ

Podstawa prawna

- art. 2 pkt 31–32, art. 106ga, art. 106ni ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 775; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 846)

Powołane piśmiennictwo

- interpretacja indywidualna Dyrektora KIS z 2 czerwca 2026 r. (nr 0111-KDIB3-1.4012.198.2026.1.IK)

ŁUKASZ MATUSIAKIEWICZ
radca prawny specjalizujący się w prawie podatkowym i administracyjnym

eprasa.pl 8a33d0a32e

Różnice w poziomie zabezpieczenia wykonania umowy pomiędzy SWZ a projektem umowy

PROBLEM

Podczas kontroli wewnętrznej w urzędzie miasta okazało się, że w dokumentacji zamówienia podawano odmienne dane dotyczące zabezpieczenia wykonania umowy (tryb podstawowy zamówienia). W SWZ ustalono 5% ceny całkowitej brutto, zaś w projektowanych postanowieniach umownych (załącznik do SWZ) ustalono 2% wartości przedmiotu umowy z oferty. Czy komórka merytoryczna urzędu takim działaniem naruszyła przepisy ustawy z 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (dalej: Pzp)?

RADA

W podanym stanie faktyczno-prawnym działania komórki merytorycznej urzędu miasta należy ocenić zdecydowanie negatywnie. Odrębny parametr w zakresie wysokości zabezpieczenia należytego wykonania umowy formułowany, w ramach jednego postępowania zamówieniowego, narusza podstawowe zasady Prawa zamówień publicznych, wprowadzając w błąd również samych potencjalnych wykonawców.

UZASADNIENIE

Z racji zakresu przedmiotowego omawianej tematyki niezbędne jest przypomnienie znaczenia instytucji zabezpieczenia należytego wykonania umowy. W tym zakresie na uwagę zasługują przepisy zgrupowane w ramach art. 449–453 Pzp.

WAŻNE

Zabezpieczenie służy pokryciu roszczeń z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy.

W art. 450 Pzp wskazano, że zabezpieczenie może być wnoszone, według wyboru wykonawcy, w jednej lub w kilku następujących formach:

1) pieniądzu,
2) poręczeniach bankowych lub poręczeniach spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, z tym że zobowiązanie kasy jest zawsze zobowiązaniem pieniężnym,
3) gwarancjach bankowych,
4) gwarancjach ubezpieczeniowych,
5) poręczeniach udzielanych przez podmioty, o których mowa w art. 6b ust. 5 pkt 2 ustawy z 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości.

Natomiast w art. 452 Pzp postanowiono, że wysokość zabezpieczenia ustala się w stosunku procentowym do ceny całkowitej podanej w ofercie albo maksymalnej wartości nominalnej zobowiązania zamawiającego, wynikającego z umowy, jeżeli w ofercie podano cenę jednostkową lub ceny jednostkowe.

WAŻNE

Zabezpieczenie ustala się w wysokości nieprzekraczającej 5% ceny całkowitej podanej w ofercie albo maksymalnej wartości nominalnej zobowiązania zamawiającego wynikającego z umowy.

Zabezpieczenie można ustalić w wysokości większej niż określona w art. 452 ust. 2 Pzp, niewiększej jednak niż 10% ceny całkowitej podanej w ofercie albo maksymalnej wartości nominalnej zobowiązania zamawiającego wynikającego z umowy, jeżeli jest to uzasadnione przedmiotem zamówienia lub wystąpieniem ryzyka związanego z realizacją zamówienia, co zamawiający opisał w SWZ lub innych dokumentach zamówienia.

Zabezpieczenie pełni istotną funkcję, a to z tego względu, że zabezpiecza interes zamawiającego. Szczególnie ma to znaczenie w przypadku zamawiających o statusie jednostek samorządu terytorialnego choćby z punktu widzenia podstawowych zasad gospodarowania środkami publicznymi, w tym gospodarności.

Zabezpieczenie należytego wykonania umowy w SWZ

Z uwagi na podnoszone kwestie należy również wspomnieć o przepisach dotyczących SWZ. W tym

eprasa.pl 8a33d0a32e

zakresie odnotować należy art. 281 ust. 2 pkt 19 Pzp, z którego wynika, że w przypadkach, o których mowa w art. 275 pkt 1 i 2 Pzp, **SWZ zawiera również informacje dotyczące zabezpieczenia należytego wykonania umowy, jeżeli zamawiający je przewiduje.**

W kontekście poruszonej problematyki pomocne będą ustalenia zawarte w wystąpieniu pokontrolnym RIO w Bydgoszczy z 10 lipca 2026 r. (znak RIO-KF-4104-21/2026): *nierzetelne sporządzenie dokumentacji zamówienia poprzez zawarcie w Specyfikacji Warunków Zamówienia (dalej: SWZ) i w projektowanych postanowieniach umowy sprzecznych ze sobą informacji w zakresie wymaganej przez Zamawiającego wysokości zabezpieczenia należytego wykonania umowy (strona 109–110 protokołu kontroli, akta kontroli Nr 21/26/III.2/13–15).*

W dalszej części RIO wskazała, że kontrola wykazała w postępowaniu (przebudowa szkoły), w trybie podstawowym, że w dokumentacji zamówienia zawarte zostały zapisy dotyczące wysokości żądanego przez zamawiającego zabezpieczenia należytego wykonania umowy. Z treści SWZ wynikało jednak, że zamawiający żąda wniesienia zabezpieczenia należytego wykonania umowy w wysokości 5% ceny całkowitej brutto, wskazanej w ofercie, tj. ceny ryczałtowej brutto, natomiast w projektowanych postanowieniach umowy ustalono wysokość zabezpieczenia należytego wykonania umowy w wysokości 2% wartości przedmiotu umowy brutto (z VAT) przedstawionej w ofercie. Dodatkowo w umowie z wykonawcą wysokość zabezpieczenia należytego wykonania umowy określono na poziomie 2% kwoty wynagrodzenia brutto.

W ramach wniosku pokontrolnego nakazano jednostce, aby rzetelnie sporządzać dokumentację postępowania w sprawie zamówienia publicznego poprzez zapewnienie zgodności pomiędzy treścią SWZ a projektowanymi zapisami umowy w zakresie wysokości żądanego zabezpieczenia należytego wykonania umowy, stosownie do art. 281 ust. 2 pkt 19 Pzp, w celu zapewnienia realizacji zasady przejrzystości, wyrażonej w art. 16 pkt 2 Pzp.

© Ⓟ

Podstawa prawna

- art. 16 pkt 2, art. 275 pkt 1 i 2, art. 281 ust. 2 pkt 19, art. 449–453 ustawy z 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 793)

Powołane orzecznictwo

- wystąpienie pokontrolne RIO w Bydgoszczy z 10 lipca 2026 r. (znak RIO-KF-4104-21/2026)

MACIN NAGÓREK
radca prawny, były pracownik banku państwowego, obecnie pracownik jednostki budżetowej

Termin wykonania zamówienia – istotne kryterium przy ocenie ofert

PROBLEM

Podczas kontroli Regionalna Izba Obrachunkowa podważyła stosowanie w zamówieniu na instalacje ogniw fotowoltaicznych terminu jako kryterium oceny ofert (było 40%). Gminie zależy na czasie, więc możliwe, że ofertą najkorzystniejszą będzie ta, w której wykonawca wykona zamówienie szybciej o kilka tygodni (wyższa cena, ale skrócony termin wykonania zadania). Czy takie rozwiązanie jest faktycznie wadliwe?

RADA

W podanym stanie faktyczno-prawnym ustalenia kontrolne RIO są prawnie uzasadnione. Kryterium oceny ofert dotyczące terminu wykonania zamówienia w podanym stanie faktycznym nie wpisuje się w przesłanki tzw. oferty najkorzystniejszej.

UZASADNIENIE

Znaczenie kluczowe mają regulacje prawne zgrupowane w ramach rozdziału – wybór najkorzystniejszej oferty – ustawy z 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (dalej: Pzp). W art. 239 Pzp podano, że zamawiający wybiera najkorzystniejszą ofertę na podstawie kryteriów oceny ofert określonych w dokumentach zamówienia.

WAŻNE

Najkorzystniejsza oferta to oferta przedstawiająca najkorzystniejszy stosunek jakości

eprasa.pl 8a33d0a32e

do ceny lub kosztu lub oferta z najniższą ceną lub kosztem.

W art. 240 Pzp postanowiono, że zamawiający opisuje kryteria oceny ofert w sposób jednoznaczny i zrozumiały. Kryteria oceny ofert i ich opis nie mogą pozostawiać zamawiającemu nieograniczonej swobody wyboru najkorzystniejszej oferty oraz umożliwiają weryfikację i porównanie poziomu oferowanego wykonania przedmiotu zamówienia na podstawie informacji przedstawianych w ofertach. Z kolei w art. 241 Pzp podano, że kryteria oceny ofert muszą być związane z przedmiotem zamówienia. Związek kryteriów oceny ofert z przedmiotem zamówienia istnieje wówczas, gdy kryteria te dotyczą robót budowlanych, dostaw lub usług będących przedmiotem zamówienia w dowolnych aspektach oraz w odniesieniu do dowolnych etapów ich cyklu życia, w tym do elementów składających się na proces produkcji, dostarczania lub wprowadzania na rynek, nawet jeżeli elementy te nie są istotną cechą przedmiotu zamówienia. Kryteria oceny ofert nie mogą dotyczyć właściwości wykonawcy, w szczególności jego wiarygodności ekonomicznej, technicznej lub finansowej.

W orzecznictwie Krajowej Izby Odwoławczej (KIO) akcentowano m.in., że zamawiający wybiera najkorzystniejszą ofertę na podstawie kryteriów oceny ofert określonych w dokumentach zamówienia, zaś najkorzystniejsza oferta to oferta przedstawiająca najkorzystniejszy stosunek jakości do ceny lub kosztu lub oferta z najniższą ceną lub kosztem (por. wyrok KIO z 2 lutego 2026 r., sygn. akt KIO 5580/25). W innym wyroku KIO (z 8 maja 2023 r., sygn. akt KIO 1110/23) podano zaś, że kryteria oceny ofert ze swej natury – poprzez promowanie określonych cech lub funkcjonalności – prowadzą do zwiększenia szans na uzyskanie zamówienia przez jednych wykonawców, ograniczając te szanse innym wykonawcom.

WAŻNE

Dobór kryteriów oceny ofert, stosownie do art. 239 Pzp, ma umożliwić wybór oferty najkorzystniejszej.

Na kanwie podanego stanu faktycznego pomocne będą ustalenia zawarte w wystąpieniu pokontrolnym RIO w Łodzi z 24 marca 2025 r. (znak WK-602/15/2026): *W przedmiotowym postępowaniu jednym z kryteriów oceny ofert był termin wykonania zamówienia (waga – 40%). (…) Stosownie natomiast do art. 239 powołanej ustawy, zamawiający wybiera najkorzystniejszą ofertę na podstawie kryteriów oceny ofert określonych w dokumentach zamówienia. Najkorzystniejsza oferta to oferta przedstawiająca najkorzystniejszy stosunek jakości do ceny lub kosztu lub oferta z najniższą ceną lub kosztem.*

W dalszej kolejności RIO wskazała, że kryteria oceny ofert powinny odnosić się do przedmiotu zamówienia i poprzez to gwarantować jego określoną jakość, tak by została spełniona definicja najkorzystniejszej oferty – najkorzystniejszy stosunek jakości do ceny. Dalej podano, że zredukowanie terminu wykonania zamówienia o tydzień, czy też o dwa tygodnie, powinno skutkować bezpośrednio na jakość wykonania przedmiotu zamówienia. Wskazano również, że: **Przyjęcie przez zamawiającego możliwości, że jako najkorzystniejsza może być uznana oferta o wyższej cenie, dzięki krótszemu terminowi wykonania robót, nie wpisuje się w regułę definiującą najkorzystniejszą ofertę przez stosunek jakości do ceny lub kosztu**. *Skrócenie terminu wykonania przedmiotu zamówienia nie będzie miało wpływu na jego jakość.*

Regionalna Izba Obrachunkowa powołała się również na wyrok KIO z 10 listopada 2021 r. (sygn. akt KIO 2827/21), w którym m.in. stwierdzono, że kryteria oceny ofert powinny preferować rzeczy istotne dla zamawiającego, związane z przedmiotem zamówienia. Ustalone przez zamawiającego kryteria pozacenowe powinny być uzasadnione nie tylko z punktu widzenia preferencji zamawiającego, ale także jego uzasadnionych potrzeb.

© Ⓟ

Podstawa prawna

- art. 239, art. 240, art. 241 ustawy z 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 793)

Powołane orzecznictwo

- wyrok KIO z 2 lutego 2026 r. (sygn. akt KIO 5580/25)
- wyrok KIO z 8 maja 2023 r. (sygn. akt KIO 1110/23)
- wyrok KIO z 10 listopada 2021 r. (sygn. akt KIO 2827/21)
- wystąpienie pokontrolne RIO w Łodzi z 24 marca 2025 r. (znak WK-602/15/2026)

MARCIN NAGÓREK
radca prawny, były pracownik banku państwowego, obecnie pracownik jednostki budżetowej

eprasa.pl 8a33d0a32e

PRACA
I UBEZPIECZENIA

Ewa Drzewiecka
Dr nauk prawnych, specjalista prawa pracy z wieloletnim doświadczeniem praktycznym

Jak zatrudniać urzędnika z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności

Pracownik urzędu uzyskał orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Nie jesteśmy w stanie przystosować stanowiska pracy do jego potrzeb. Czy to oznacza, że należy wypowiedzieć mu umowę?

Niekoniecznie. Osoby z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności mogą pracować, jeżeli przystosuje się stanowisko pracy do ich potrzeb. Jeżeli pracodawca nie jest w stanie spełnić tego warunku, pozostaje jeszcze jedno rozwiązanie – osoba taka może pracować zdalnie.

Czy pracodawca musi zaakceptować wniosek pracownicy o rezygnacji z urlopu rodzicielskiego

Urzędniczka korzystała z urlopu rodzicielskiego. Teraz wystąpiła z wnioskiem, w którym z tego urlopu rezygnuje. Czy pracodawca ma obowiązek wyrazić na to zgodę?

Nie. Kodeks pracy przewiduje, co prawda, możliwość rezygnacji z urlopu rodzicielskiego i w dodatku może to nastąpić w każdym czasie, ale tylko z zastrzeżeniem, że pracodawca wyrazi na to zgodę. Bez tej zgody nie można zrezygnować z tego świadczenia.

Czy można dokonać potrącenia z wynagrodzenia pracownika na podstawie jego ustnego oświadczenia

Urzędnik wyraził ustną zgodę na dobrowolne potrącenie pewnych należności z jego wynagrodzenia. Czy jego oświadczenie jest dla pracodawcy skuteczne?

Nie. Zgoda pracownika na potrącenie należności z jego wynagrodzenia musi mieć formę pisemną. Albo więc pracodawca ma stosowny dokument z własnoręcznym podpisem pracownika, albo dysponuje dokumentem w formie elektronicznej opatrzonym kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Ustna zgoda pracownika nie wystarczy. Pracodawca dokonujący potrącenia na podstawie ustnej zgody zatrudnionego działa bezprawnie.

eprasa.pl 8a33d0a32e

Czy trzeba skierować na badania lekarskie pracownicę, która wróciła z urlopu macierzyńskiego

PROBLEM

Pracownica przebywała na urlopie macierzyńskim, a po jego zakończeniu wykorzystała zaległy urlop wypoczynkowy. Czy przed dopuszczeniem jej do pracy po takim okresie nieobecności trzeba ją skierować na badania lekarskie?

RADA

Pracodawca przed dopuszczeniem pracownicy do pracy musi skierować ją na badania w ramach profilaktycznej ochrony zdrowia. Ponadto, jeżeli przed urodzeniem dziecka pracownica chorowała ponad 30 dni i/lub w trakcie nieobecności wygasły jej badania okresowe, powinna odbyć zarówno badania okresowe, jak i kontrolne.

UZASADNIENIE

Profilaktyczna ochrona zdrowia przewiduje kierowanie pracowników na badania, które przeprowadza lekarz do tego uprawniony, m.in. posiadający specjalizację w dziedzinie medycyny pracy.

Pracownik podlega okresowym badaniom lekarskim, a w przypadku niezdolności do pracy trwającej dłużej niż 30 dni, spowodowanej chorobą, również kontrolnym badaniom lekarskim w celu ustalenia zdolności do wykonywania pracy na dotychczasowym stanowisku.

Okresowe i kontrolne badania lekarskie przeprowadza się na podstawie skierowania wydanego przez pracodawcę. Po wykonaniu badań lekarz wydaje orzeczenie stwierdzające:

1) brak przeciwwskazań do pracy na określonym stanowisku albo
2) istnienie przeciwwskazań do pracy na określonym stanowisku

– w warunkach pracy opisanych w skierowaniu na badania lekarskie.

Pracodawca nie może dopuścić do pracy pracownika bez aktualnego orzeczenia lekarskiego stwierdzającego brak przeciwwskazań do pracy na określonym stanowisku w warunkach pracy opisanych w skierowaniu na badania lekarskie.

Podsumowując, badania okresowe są wykonywane w wyznaczonych przez lekarza medycyny pracy terminach (są przeprowadzane np. co 2, 3 czy 5 lat, w zależności od warunków pracy na danym stanowisku), a badania kontrolne są badaniami dodatkowymi i mogą być przeprowadzane częściej, w zależności od tego, jak często pracownik długotrwale choruje. Jednak cel badania kontrolnego i okresowego jest taki sam. Oba badania są wykonywane po to, by ustalić zdolność pracownika do świadczenia pracy na zajmowanym stanowisku.

WAŻNE

Pracodawca nie może dopuścić do pracy pracownika bez aktualnego orzeczenia lekarskiego, stwierdzającego brak przeciwwskazań do pracy na określonym stanowisku.

Zbieg terminów badań

Może się zdarzyć, że obowiązek przeprowadzenia badania kontrolnego zbiegnie się w czasie z terminem kolejnych badań okresowych, których ważność upłynie w trakcie urlopu macierzyńskiego czy rodzicielskiego. Generalnie, powrót do pracy po urlopie związanym z rodzicielstwem nie musi być poprzedzony badaniami kontrolnymi. Jednak często w czasie ciąży orzekana jest niezdolność do pracy z powodu choroby. Jeśli taka niezdolność trwa nieprzerwanie ponad 30 dni i w czasie zwolnienia lekarskiego pracownica urodziła dziecko, to od dnia porodu rozpoczyna urlop macierzyński, a następnie może to być urlop uzupełniający, rodzicielski i potem wychowawczy. Oznacza to, że badanie kontrolne można przeprowadzić dopiero po zakończeniu wszystkich tych urlopów.

eprasa.pl 8a33d0a32e

Niemniej jednak, bezpośrednio po zakończeniu urlopu macierzyńskiego czy rodzicielskiego, pracownica może wnioskować o udzielenie jej urlopu wypoczynkowego, zgodnie z art. 163 § 3 ustawy z 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy. Pracodawca nie może takiego wniosku odrzucić. Jest to wyjątek od zasady, że urlopu wypoczynkowego udziela się zgodnie z planem urlopów lub – jeśli takiego planu nie ma – w terminie, który pracodawca ustala po porozumieniu z pracownikiem.

Zatem, bezpośrednio po zakończeniu urlopu macierzyńskiego/rodzicielskiego pracownica może od razu przejść na urlop wypoczynkowy i nie miałaby w praktyce możliwości wykonania badań kontrolnych. Powinna je przeprowadzić po zakończeniu tego urlopu, a przed podjęciem obowiązków służbowych.

Kiedy wydać skierowanie na badania

Pod koniec trwania urlopu wypoczynkowego lub w pierwszym dniu po takim urlopie pracodawca powinien przekazać pracownicy skierowanie na badania kontrolne (oczywiście pracownik powinien umówić się na te badania najwcześniej po zakończeniu urlopu). Podobnie jest z badaniami okresowymi. Jeżeli w trakcie urlopu związanego z macierzyństwem lub podczas urlopu wypoczynkowego przypadnie termin kolejnego badania okresowego, to takie badanie również może być przeprowadzone dopiero po zakończeniu ostatniego urlopu.

Jeśli po zakończeniu urlopu zbiegną się zarówno badania kontrolne, jak i okresowe, to pracodawca powinien zaznaczyć oba badania na jednym skierowaniu, by w ten sposób wypełnić swój obowiązek w zakresie profilaktycznej ochrony zdrowia. Lekarz, mając takie skierowanie, otrzymuje informację o rodzaju badań, jakie ma przeprowadzić, czyli kontrolne w kontekście przebytej choroby oraz okresowe, zgodnie ze wskazówkami metodycznymi zawartymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z 30 maja 1996 r. w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy. Rozporządzenie to określa również dwa wzory orzeczeń wydanych na podstawie skierowania na badania lekarskie:

1) orzeczenie, które m.in. może wskazywać brak przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na określonym stanowisku pracy,
2) orzeczenie o niezdolności do wykonywania dotychczasowej pracy ze względu na jej szkodliwy wpływ na zdrowie, podejrzenie powstania choroby zawodowej czy wypadek przy pracy.

W pierwszym orzeczeniu lekarz wpisuje również datę następnego badania okresowego.

Reasumując, na podstawie jednego skierowania i w jednym terminie pracownik może połączyć oba badania, w wyniku których zostanie orzeczona zdolność do pracy lub jej brak.

© Ⓟ

Podstawa prawna

- art. 229 § 2–4 ustawy z 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 277; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 473)
- § 2–9, załącznik 1–3a rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z 30 maja 1996 r. w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy (Dz.U. z 2023 r. poz. 607; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 726)

IZABELA NOWACKA

ekonomista, autor licznych publikacji z dziedziny prawa pracy i ubezpieczeń społecznych; od ponad 20 lat zajmuje się tematyką wynagrodzeniową i rozliczaniem płac

Pomagamy w rozwiązywaniu bieżących problemów na naszym profilu na portalu społecznościowym

facebook
www.facebook.com/rbinforpl

eprasa.pl 8a33d0a32e

Nagroda jubileuszowa po uzupełnieniu stażu pracy a okres przedawnienia

Nowe zasady zaliczania do stażu pracy okresów wykonywania umów zlecenia czy prowadzenia działalności gospodarczej sprawiły, że wielu pracowników sfery budżetowej uzyskało prawo do wyższych nagród jubileuszowych. W praktyce pojawiły się jednak wątpliwości, czy pracodawca powinien wypłacić świadczenie także wtedy, gdy wymagany staż został osiągnięty przed 1 stycznia 2026 r., oraz od kiedy należy liczyć termin przedawnienia roszczenia. Wyjaśniamy, jakie stanowisko zajmuje Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz jak problem ten ocenił sąd w jednym z pierwszych orzeczeń dotyczących nowych przepisów.

Zmiany dotyczące stażu pracy

Od 1 stycznia 2026 r. do pracowniczego stażu pracy można zaliczać szereg okresów aktywności zawodowej, które przed tym dniem nie miały wpływu na uprawnienia pracowników. Do najbardziej popularnych okresów w tym katalogu należą okresy świadczenia pracy na podstawie umowy zlecenia oraz okresy prowadzenia działalności gospodarczej. Ustalając nowe zasady, ustawodawca wprowadził również regulacje przejściowe (art. 6 ustawy z 26 września 2025 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw; dalej: ustawa nowelizująca), w których przewidział, że uprawnienia pracownicze wynikające z wliczenia nowych okresów do okresu zatrudnienia przysługują od dnia nabycia prawa do tych uprawnień, ale nie wcześniej niż od dnia:

- 1 stycznia 2026 r. w przypadku pracowników sfery budżetowej,
- 1 maja 2026 r. w przypadku pracowników sektora prywatnego.

Choć brzmienie tego przepisu wydaje się być proste, a intencja ustawodawcy czytelna, w praktyce na tle stosowania tej regulacji powstało wiele problemów.

WAŻNE

Od 1 stycznia 2026 r. do pracowniczego stażu pracy zalicza się m.in. okresy świadczenia pracy na podstawie umowy zlecenia oraz okresy prowadzenia działalności gospodarczej.

Wbrew temu, co wywnioskowali z przytoczonego przepisu pracodawcy, resort pracy w udzielanych wyjaśnieniach dotyczących zasad stosowania nowych regulacji wskazywał wielokrotnie, że pracodawcy mają obowiązek wypłacać pracownikom również nagrody jubileuszowe wyższego stopnia, do których na podstawie znowelizowanych przepisów uzyskali wymagany staż pracy przed dniem 1 stycznia 2026 r. Chodzi więc o sytuacje, w których na mocy przepisów obowiązujących od 1 stycznia 2026 r. pracownik zalicza do swojego stażu pracy dodatkowy, „nowy" okres aktywności zawodowej i okazuje się, że ma staż pracy wynoszący np. 26 lat. Oznacza to więc, że staż pracy o długości 25 lat, uprawniający do nagrody jubileuszowej, uzyskał przed 1 stycznia 2026 r.

Dlaczego resort pracy nakazywał wypłatę takich nagród? Bo jak wynika z art. 5 ustawy z 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (dalej: k.p.), jeżeli stosunek pracy określonej kategorii pracowników regulują przepisy szczególne, przepisy Kodeksu pracy stosuje się w zakresie nieuregulowanym tymi przepisami. Tymczasem przepisy wprowadzające prawo do nagrody jubileuszowej dla pracowników sfery budżetowej są przepisami szczególnymi w odniesieniu do przepisów Kodeksu pracy. Oznacza to, że mają one pierwszeństwo w stosowaniu przed przepisami kodeksowymi. Jeżeli ustawa nowelizująca nie stanowi inaczej, to regułę pierwszeństwa stosowania tych przepisów odnosi się również do przepisów przejściowych.

eprasa.pl 8a33d0a32e

Przedawnienie prawa do nagrody jubileuszowej

Obowiązek wypłaty pracownikom nagród jubileuszowych, do których uzyskali wymagany staż pracy przed 1 stycznia 2026 r., w praktyce zrodził kolejny problem. Jak daleko bowiem pracodawca powinien cofać się z wypłatą nagród? Zgodnie z ogólnymi zasadami, roszczenie pracownika o nagrodę jubileuszową staje się wymagalne od dnia nabycia do niej prawa. To ten dzień jest również początkiem biegu terminu przedawnienia, o którym mowa w art. 291 k.p. W pewnym uproszczeniu można więc powiedzieć, że po uzupełnieniu przez pracownika stażu pracy pracodawca ma co do zasady obowiązek wypłacić tylko te nagrody, do których pracownik nabył prawo w okresie trzech lat wstecz. Roszczenia o nagrody, do których nabył prawo, wcześniej uległy już bowiem przedawnieniu. Jednak czy tak samo jest w przypadku nagrody jubileuszowej wyższego stopnia, do której pracownik uzyskał wymagany staż pracy przed 1 stycznia 2026 r., ale na podstawie przepisów, które weszły w życie dopiero w tym dniu?

WAŻNE

Roszczenie pracownika o nagrodę jubileuszową staje się wymagalne od dnia nabycia do niej prawa.

Jak wyjaśnił resort pracy, choć przepisy jasno przewidują, że prawo do nagrody jubileuszowej danego stopnia nabywa się w dniu uzyskania wymaganego stażu pracy, to jednak nie ulega wątpliwości, że przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej, gdy przepisy nie przewidywały możliwości zaliczenia do niego określonych w niej okresów aktywności zawodowej, pracownik nie mógł nabyć takiego prawa. Wymagany staż zaczął posiadać w dniu, w którym przepis ustawy nowelizującej pozwolił na zaliczenie go do stażu, od którego zależą uprawnienia pracownicze. W przypadku pracowników zatrudnionych przez pracodawców sektora budżetowego był to więc 1 stycznia 2026 r. To w tym dniu roszczenie pracownika stało się wymagalne i ten dzień należy uznać za początek biegu terminu przedawnienia. Prawidłowość tego poglądu została potwierdzona również w wyroku Sądu Rejonowego w Łomży z 8 maja 2026 r. (sygn. akt IV P 31/26), w którym sąd potwierdził, że prawo podmiotowe nie może powstać przed wejściem w życie normy prawnej, która je kreuje. Przedstawił również argumenty systemowe i celowościowe przemawiające za przyjęciem takiej wykładni – patrz: **ORZECZNICTWO**.

ORZECZNICTWO

Nie budzi wątpliwości, iż w procesie wykładni prawa pierwszeństwo przysługuje wykładni językowej. Nie ma ona jednak charakteru absolutnego. W sytuacji, gdy prowadzi ona do rezultatów nieracjonalnych, niesprawiedliwych albo oczywiście sprzecznych z celem regulacji, konieczne jest sięgnięcie również do wykładni systemowej i celowościowej. Celem ustawy nowelizującej było niewątpliwie polepszenie sytuacji prawnej pracowników poprzez rozszerzenie katalogu okresów podlegających zaliczeniu do stażu pracy. Ustawodawca zmierzał do wyrównania sytuacji osób wykonujących pracę w różnych formach organizacyjno-prawnych i przyznania im uprawnień pracowniczych odpowiadających rzeczywistemu okresowi aktywności zawodowej. Przyjęcie interpretacji prezentowanej przez stronę pozwaną prowadziłoby natomiast do skutku odwrotnego do zamierzonego przez ustawodawcę. Pracownik, zamiast uzyskać korzyść wynikającą z nowelizacji, zostałby faktycznie pozbawiony uprawnienia. Taki rezultat należy uznać za oczywiście sprzeczny z celem ustawy i zasadą racjonalnego ustawodawcy.

Wyrok Sądu Rejonowego w Łomży z 8 maja 2026 r., sygn. akt IV P 31/26

© Ⓟ

Podstawa prawna

- art. 5, art. 291, art. 302[1], art. 302[2] ustawy z 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 277; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 473)
- art. 6 ustawy z 26 września 2025 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2025 r. poz. 1423)

Powołane orzecznictwo

- wyrok Sądu Rejonowego w Łomży z 8 maja 2026 r. (sygn. akt IV P 31/26)

Powołane piśmiennictwo

- odpowiedź Agnieszki Dziemianowicz-Bąk – Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, na zapytanie poselskie nr 3284 (https://sejm.gov.pl/INT10.nsf/klucz/ATTDTSHUK/%24FILE/z03284-o1.pdf)

MAŁGORZATA MASŁOWSKA

prawnik specjalizujący się w tematyce prawa podatkowego i prawa pracy, mediator stały dla obszaru właściwości Sądu Okręgowego w Łodzi specjalizujący się w mediacjach pracowniczych, redaktor i dziennikarz portalu INFOR.PL

eprasa.pl 8a33d0a32e

W jaki sposób pracodawca powinien publikować w BIP informacje, zapewniając jednocześnie ochronę danych osobowych

Pracodawcy z sektora publicznego często są zobowiązani publikować w Biuletynie Informacji Publicznej dokumenty związane z działalnością jednostki, w tym także dokumenty kadrowe dotyczące naborów, zatrudnienia czy realizacji zadań publicznych. Obowiązek zapewnienia jawności działania nie oznacza jednak pełnej swobody w ujawnianiu danych osobowych pracowników, kandydatów do pracy i innych osób wskazanych w dokumentach. Przed publikacją w BIP pracodawca musi każdorazowo ocenić, które informacje rzeczywiście podlegają udostępnieniu, a które powinny zostać usunięte lub zanonimizowane, zgodnie z zasadami RODO.

Przed opublikowaniem dokumentu w Biuletynie Informacji Publicznej pracodawca powinien każdorazowo ustalić, jakie informacje rzeczywiście podlegają udostępnieniu oraz czy zamieszczenie wszystkich zawartych w nim danych osobowych jest niezbędne. Sam fakt, że dokument ma charakter urzędowy albo dotyczy działalności podmiotu publicznego, nie oznacza jeszcze, że można go opublikować w całości, bez wcześniejszej analizy jego treści.

Anonimizacja

Zamieszczenie danych osobowych w BIP stanowi ich przetwarzanie, dlatego podlega przepisom RODO. Administrator musi mieć podstawę prawną do publikacji oraz przestrzegać m.in. zasady minimalizacji danych. Oznacza to, że ujawnieniu powinny podlegać wyłącznie dane adekwatne, stosowne i niezbędne do realizacji konkretnego obowiązku informacyjnego. Nie należy zatem publikować całego dokumentu tylko dlatego, że jego część stanowi informację publiczną. Jeżeli cel można osiągnąć przez udostępnienie dokumentu po anonimizacji, należy wybrać właśnie takie rozwiązanie.

Prawo do informacji publicznej podlega ograniczeniu ze względu na prywatność osoby fizycznej. Wyjątek dotyczy osób pełniących funkcje publiczne, ale wyłącznie w zakresie informacji związanych z wykonywaniem przez nie tych funkcji. Nie każda osoba zatrudniona w urzędzie, szkole, samorządowej jednostce organizacyjnej lub innym podmiocie publicznym automatycznie pełni funkcję publiczną. Trzeba uwzględnić charakter stanowiska, zakres kompetencji oraz rzeczywisty udział tej osoby w wykonywaniu zadań publicznych.

WAŻNE

Nie każda osoba pracująca w urzędzie lub innym podmiocie publicznym pełni funkcję publiczną.

Czego dotyczy jawność

W praktyce można pozostawić np. imię, nazwisko, stanowisko służbowe oraz informacje dotyczące czynności wykonanych przez dyrektora, kierownika, członka organu lub inną osobę podejmującą rozstrzygnięcia w sprawach publicznych, jeżeli dane te pozostają w bezpośrednim związku z pełnioną funkcją. Jawność nie obejmuje jednak automatycznie informacji z życia prywatnego takiej osoby, jej adresu zamieszkania, numeru PESEL, prywatnego numeru telefonu, adresu poczty elektronicznej, danych o stanie zdrowia czy sytuacji rodzinnej.

eprasa.pl 8a33d0a32e

Ochroną należy objąć przede wszystkim dane osób prywatnych, np. stron postępowania, skarżących, wnioskodawców, świadków, członków rodzin pracowników, osób korzystających ze świadczeń socjalnych, kandydatów do pracy czy osób podpisujących petycję. Samo to, że osoba zwróciła się do organu publicznego, nie powoduje utraty prawa do prywatności. Jeżeli ujawnienie jej tożsamości nie wynika jednoznacznie z przepisów i nie jest konieczne do przedstawienia sposobu działania podmiotu publicznego, dane powinny zostać zanonimizowane.

Jakie dane trzeba usuwać

Przed publikacją dokumentu należy usunąć w szczególności numery PESEL, numery i serie dokumentów tożsamości, adresy zamieszkania, prywatne dane kontaktowe, numery rachunków bankowych, informacje o wynagrodzeniu osób niepełniących funkcji publicznych, dane o stanie zdrowia, niepełnosprawności, sytuacji rodzinnej lub materialnej, a także inne informacje pozwalające na identyfikację osoby. Anonimizacji mogą wymagać również odręczne podpisy, zwłaszcza osób prywatnych. W przypadku podpisów osób działających w ramach funkcji publicznych należy natomiast ocenić, czy ich opublikowanie jest rzeczywiście konieczne. Zazwyczaj wystarczające będzie pozostawienie imienia, nazwiska i stanowiska osoby podpisującej dokument, bez udostępniania graficznego wzoru podpisu.

Indywidualna analiza

Anonimizacja nie może ograniczać się do mechanicznego usunięcia imienia i nazwiska. Należy sprawdzić, czy danej osoby nie można rozpoznać na podstawie innych informacji, np. nazwy stanowiska, miejsca pracy, opisu zdarzenia, daty, wieku, treści zarzutu albo informacji o wyjątkowej sytuacji rodzinnej. Jeżeli połączenie kilku pozostawionych elementów pozwala bez większego trudu ustalić tożsamość osoby, dokument nadal zawiera dane osobowe, mimo że nazwisko zostało usunięte. W ustawie z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej podkreślono, że skuteczna anonimizacja wymaga uwzględnienia całego kontekstu dokumentu, a nie tylko zasłonięcia najbardziej oczywistych danych.

Dane muszą zostać usunięte również od strony technicznej. Nie należy zakrywać tekstu czarnym prostokątem, zmieniać koloru czcionki na biały ani umieszczać nad danymi innej warstwy graficznej. W takich przypadkach pierwotna treść może pozostać w pliku i zostać odczytana po zaznaczeniu tekstu, skopiowaniu go albo usunięciu warstwy zasłaniającej. Dane należy trwale usunąć z dokumentu źródłowego albo użyć narzędzia przeznaczonego do redakcji i anonimizacji plików PDF.

WAŻNE

Dane podlegające ochronie należy trwale usunąć z dokumentu źródłowego albo użyć narzędzia przeznaczonego do redakcji i anonimizacji plików PDF. Nie wystarczy zakryć ich np. czarnym prostokątem.

Co jeszcze sprawdzić przed zamieszczeniem dokumentu w BIP

Przed zamieszczeniem pliku w BIP warto sprawdzić także jego metadane, komentarze, przypisy, historię zmian, ukryty tekst, nagłówki i stopki, nazwy użytkowników oraz właściwości dokumentu. W arkuszach kalkulacyjnych należy zweryfikować ukryte kolumny, wiersze i zakładki, natomiast w plikach PDF – warstwę tekstową, która może zawierać dane niewidoczne na ekranie. Po anonimizacji dobrze jest spróbować wyszukać usunięte nazwisko lub numer, zaznaczyć miejsce po usuniętym tekście oraz skopiować zawartość do innego programu. Dopiero taki test pozwala ocenić, czy dane rzeczywiście nie są dostępne.

Pracodawca powinien także określić wewnętrzną procedurę publikowania materiałów w BIP. Dokument przed zamieszczeniem powinien zostać zweryfikowany przez wyznaczoną osobę, a w przypadkach wątpliwych również przez inspektora ochrony danych lub prawnika. Warto dokumentować, dlaczego określone dane pozostawiono, a inne usunięto. Pozwala to wykazać, że administrator przeprowadził analizę i zastosował zasadę rozliczalności, zamiast publikować dokument automatycznie.

Terminowa publikacja

Raz opublikowane dane nie powinny pozostawać w BIP bezterminowo. Administrator powinien

eprasa.pl 8a33d0a32e

ustalić okres publikacji wynikający z przepisów szczególnych albo z celu udostępnienia informacji. Po jego upływie materiały należy usunąć, ograniczyć ich zakres lub ponownie zanonimizować. Prezes UODO wskazywał, że w BIP bywają przechowywane dane nadmiarowe, nieaktualne, a nawet nieprawdziwe, co może negatywnie wpływać na osoby, których dotyczą.

Ostatecznie zakres anonimizacji zależy od rodzaju dokumentu, podstawy prawnej jego publikacji, statusu osoby, której dane dotyczą, oraz celu udostępnienia informacji. Najbezpieczniejsza zasada polega na publikowaniu informacji o działalności podmiotu publicznego, a nie niepotrzebnych szczegółów dotyczących konkretnych osób. Jeżeli dokument można udostępnić w sposób pozwalający zrozumieć działanie pracodawcy bez ujawniania prywatnych danych, informacje te powinny zostać usunięte.

© Ⓟ

Podstawa prawna

- art. 5 ust. 2, art. 6, art. 8 ustawy z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (j.t. Dz.U. z 2022 r. poz. 902; ost.zm. Dz.U. z 2025 r. poz. 1844)
- art. 5 ust. 1 lit. a i c oraz ust. 2, art. 6 ust. 1 lit. c i e oraz ust. 3, art. 25 ust. 1 i 2, art. 32 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych oraz swobodnego przepływu takich danych i uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.Urz. UE z 2016 r. Nr 119, str. 1; ost.zm. Dz.Urz. UE L z 2021 r. Nr 74, poz. 35)
- § 4–7 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 18 stycznia 2007 r. w sprawie Biuletynu Informacji Publicznej (Dz.U. z 2007 r. Nr 10, poz. 68)

LESZEK JAWORSKI

prawnik, specjalista ds. prawa pracy, absolwent studiów doktoranckich na WPiA Uniwersytetu Warszawskiego

eprasa.pl 8a33d0a32e

Co zrobić, gdy pracownik otrzymał dofinansowanie z ZFŚS na podstawie nieprawdziwych danych

PROBLEM

Pracownik zaniżył dochody rodziny i otrzymał wyższe świadczenie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych (dalej: ZFŚS/fundusz). Gdyby podał prawdziwy dochód, dostałby świadczenie w niższej wysokości. Czy można od pracownika żądać zwrotu nienależnego świadczenia?

RADA

Tak, pracodawca może zażądać od pracownika zwrotu świadczenia w części nienależnej, jeśli na skutek podania nieprawdziwych danych pobrał on wyższe wsparcie niż przypadające dla jego kategorii dochodów.

UZASADNIENIE

Obowiązkiem pracodawcy jest zaspokajać w miarę posiadanych środków socjalne potrzeby pracowników. Więksi pracodawcy są obowiązani wspierać pracowników poprzez ZFŚS.

Zgodnie z przepisami ustawy z 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (dalej: ustawa o ZFŚS), fundusz ten tworzą pracodawcy zatrudniający według stanu na dzień 1 stycznia danego roku co najmniej 50 pracowników w przeliczeniu na pełne etaty.

Środki funduszu są przeznaczone na prowadzenie działalności, którą ustawa o ZFŚS definiuje jako usługi świadczone przez pracodawców na rzecz różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, opieki nad dziećmi w żłobkach, klubach dziecięcych, sprawowanej przez dziennego opiekuna lub nianię, w przedszkolach oraz innych formach wychowania przedszkolnego, udzielanie pomocy materialnej – rzeczowej lub finansowej, a także zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe na warunkach określonych umową.

Osobami uprawnionymi do korzystania z funduszu są nie tylko pracownicy i ich rodziny, ale także osoby będące byłymi pracownikami – emerytami lub rencistami wraz z rodzinami oraz inne osoby, którym pracodawca przyznał w regulaminie prawo korzystania ze świadczeń socjalnych finansowanych z tego źródła.

Istotą funduszu jest wspomaganie osób o niższych dochodach bądź znajdujących się w trudnej sytuacji ekonomicznej, rodzinnej. Stąd też zasada, że przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu.

Zgodnie z orzecznictwem sądowym (zob. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 14 czerwca 2023 r., sygn. akt III AUa 1407/22), fundusz świadczeń socjalnych jest instytucją prawną, która ma łagodzić różnice w poziomie życia pracowników i ich rodzin oraz emerytów i rencistów. Co więcej, jest on wyrazem funkcji społecznej zakładu pracy, zaś jego adresatami są zwłaszcza rodziny o najniższych dochodach.

Różnicowanie świadczeń

Ustawa o ZFŚS nie określa, w jaki sposób pracodawca jako gospodarz funduszu ma różnicować świadczenia wedle indywidualnego położenia osoby uprawnionej. Wskazuje jedynie, że zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z funduszu, z uwzględnieniem kryteriów socjalnych oraz zasad przetwarzania danych osobowych, zasady przeznaczania środków funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej określa pracodawca w regulaminie ustalanym zgodnie z przepisami ustawy z 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych. Pracodawca, u którego nie działa zakładowa organizacja związkowa, uzgadnia regulamin z pracownikami wybranymi przez załogę do reprezentowania jej interesów.

eprasa.pl 8a33d0a32e

Zatem to w gestii pracodawcy pozostaje opracowanie w regulaminie funduszu odpowiednich narzędzi, wskaźników, na podstawie których można byłoby dokonać weryfikacji wniosków o pomoc i jej wymierzenia.

W wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 25 kwietnia 2017 r. (sygn. akt III AUa 431/16) wskazano, iż *przyjęte przez płatnika kryteria w postaci progu finansowego, od którego uzależnione było przyznanie świadczenia (przeciętne miesięczne wynagrodzenie netto) oraz progu stanowiskowego, który różnicował wypłatę świadczeń, w zależności od finansowej rangi danego stanowiska, są kryteriami jasnymi, czytelnymi i weryfikowalnymi. Kryterium dochodowe poszczególnych grup pracowników stanowi realną i uchwytną przesłankę różnicowania świadczeń. Należy przy tym podkreślić, że nie można racjonalnie wartościować, które kryterium jest lepsze, czy też bardziej uprawnione do stosowania. Nie można bowiem stanowczo twierdzić, że jedynym słusznym kryterium jest dochód całej rodziny, czy też wielodzietność. Tego rodzaju wnioskowanie stanowiłoby niedopuszczalną prawnie nadinterpretację przepisów ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 2191 ze zm.) i wydawanych na jej podstawie aktów prawa wewnątrzzakładowego. Istotne jest, aby pracodawca, realizując cele socjalne świadczenia, przyjął jako przesłankę ich przyznania kryterium socjalne, a to może zostać wyznaczone również przez dochód osiągany przez uprawnionych pracowników na danym stanowisku pracy*.

Ocena sytuacji rodzinnej i materialnej pracownika

Do oceny sytuacji materialnej lub rodzinnej osoby uprawnionej pracodawcy najczęściej stosują dochód przypadający na członka rodziny, czyli uwzględniający oprócz dochodu, np. pracownika, także dochód innych jego członków rodziny pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym (w tym małżonka, dzieci).

Przyjęcie jako kryterium tylko zarobku pracownika osiąganego w zakładzie, nie odzwierciedla w pełni jego sytuacji materialnej. Pracodawca powinien wyznaczyć kilka progów tego dochodu. Im dochód niższy, tym wyższe świadczenia i odwrotnie – im wyższy dochód, tym niższa wartość wsparcia.

Nie wszyscy pracownicy muszą otrzymać w danym roku kalendarzowym świadczenia z ZFŚS. Mają one charakter wyłącznie uznaniowy i adresowane są w pierwszej kolejności do tych rodzin, które znajdują się w słabszej kondycji materialnej, np. wielodzietnych z niskimi dochodami. Nie wszyscy pracownicy znajdują się w takiej samej sytuacji materialnej czy życiowej. Przykładowo, niektórzy pracownicy mogą w ogóle nie otrzymywać świadczeń z funduszu, gdyż ich dochód przekracza określone w regulaminie progi, a z kolei nie doświadczyli innych zdarzeń, które pogorszyłyby ich położenie bytowe czy życiowe (klęska żywiołowa, zalanie mieszkania, śmierć członka rodziny).

Dokumentowanie sytuacji materialnej

W regulaminie funduszu powinna być również rozstrzygnięta kwestia sposobu dokumentowania przez osoby uprawnione do korzystania z niego swojej sytuacji materialnej i życiowej. Pracodawca musi bowiem rozpatrzeć na podstawie dowodów i oświadczeń, komu i w jakiej wysokości przyznać wsparcie. Może zażądać nawet przedłożenia np. zeznań podatkowych.

Jak bowiem wynika z przepisów ustawy o ZFŚS, udostępnienie pracodawcy danych osobowych osoby uprawnionej do korzystania z funduszu w celu przyznania ulgowej usługi i świadczenia oraz dopłaty z funduszu i ustalenia ich wysokości następuje w formie oświadczenia. Pracodawca może żądać udokumentowania danych osobowych w zakresie niezbędnym do ich potwierdzenia. Potwierdzenie może odbywać się w szczególności na podstawie oświadczeń i zaświadczeń o sytuacji życiowej (w tym zdrowotnej), rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej.

Wnioskodawca powinien w oświadczeniach podawać wyłącznie prawdziwe i wymagane regulaminem do rozpatrzenia wniosku dane osobowe. Oczywiście pracodawca powinien żądać przedstawienia tylko danych niezbędnych do oceny sytuacji materialnej, życiowej czy rodzinnej osoby uprawnionej (zasada minimalizacji danych). Jeżeli zainteresowany chce uzyskać pomoc, powinien ujawnić wszystkie informacje zgodnie z prawdą.

eprasa.pl 8a33d0a32e

Konsekwencje podania nieprawdziwych danych

Może się zdarzyć, że pracownik z premedytacją lub nieświadomie poda dane nieprawdziwe, np. nie uwzględni dochodów ze wszystkich swoich źródeł, zaniży dochód przypadający na członka rodziny, by uzyskać świadczenie lub uzyskać je w wyższej wysokości. Jeżeli pracodawca przyzna świadczenie na podstawie takich danych i je wypłaci, a potem nieprawidłowość wyjdzie na jaw, najpierw powinien ponownie ustalić, czy i jak te dane wpłynęły na decyzję o przyznaniu świadczenia lub jego wysokości. Jeżeli okaże się, że świadczenie w ogóle nie powinno być przyznane, ponieważ dochody pracownika przekroczyły nawet najwyższy próg lub mogło być przyznane, ale w niższym wymiarze, może zdecydować o zażądaniu od pracownika zwrotu całego świadczenia lub jego nienależnej części.

Trzeba bowiem pamiętać, że pracodawca jest administratorem funduszu i musi wydatkować środki na koncie socjalnym zgodnie z regulaminem. Pobieranie przez osoby uprawnione świadczeń nienależnie, na podstawie nieprawdziwych danych, ogranicza ich dostępność innym potrzebującym.

Stąd takie przypadki powinny być obarczone konsekwencjami dla osób wyłudzających świadczenia. Warto je zawrzeć w regulaminie funduszu.

Ciężar konsekwencji można uzależnić od kilku czynników, np. od tego, czy pracownik działał celowo, jaka była wysokość nienależnego świadczenia, czy jest to przypadek incydentalny, czy zdarzył się już kolejny raz.

Możliwe do zastosowania sankcje to np. odrzucenie wniosku o kolejną pomoc, wspomniane już żądanie zwrotu świadczenia, czasowe odcięcie pracownika od pomocy socjalnej, a nawet złożenie pracownikowi oświadczenia o wypowiedzeniu umowy o pracę.

© Ⓟ

Podstawa prawna

- art. 2, art. 8 ustawy z 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (j.t. Dz.U. z 2024 r. poz. 288; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 1123)
- art. 27 ust. 1, art. 30 ust. 6 ustawy z 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 549)

Powołane orzecznictwo

- wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 14 czerwca 2023 r. (sygn. III AUa 1407/22)
- wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 25 kwietnia 2017 r. (sygn. akt III AUa 431/16)

IZABELA NOWACKA

ekonomista, autor licznych publikacji z dziedziny prawa pracy i ubezpieczeń społecznych; od ponad 20 lat zajmuje się tematyką wynagrodzeniową i rozliczaniem płac

Abonament 2027

Przedłuż abonament
Rachunkowości Budżetowej
na 2027 rok

Zawsze aktualne i wiarygodne informacje na temat zmian przepisów znajdziesz na

inforlex.pl

22 761 30 30, 801 626 666 bok@infor.pl sklep.infor.pl

eprasa.pl 8a33d0a32e

POLECAMY

W następnych numerach Rachunkowości Budżetowej m.in.:

- Paragraf 443 „Różne opłaty i składki” w nowej klasyfikacji budżetowej
- Koszty przejazdu prywatnym samochodem elektrycznym w podróży służbowej – czy podlegają PIT
- Czy w komisji ZFŚS może zasiadać osoba spokrewniona z pracownikiem wnioskującym o pomoc

W INFORLEX:

- PORADNIK: Nowe paragrafy klasyfikacji budżetowej – klucze przejścia w praktyce
- NOWE WYDANIE KSIĄŻKI: Prawa i obowiązki dyrektora szkoły
- Dyskryminacja i mobbing – wszystko o zmianach przepisów z wykorzystaniem

PRENUMERATA

Rachunkowość Budżetowa
w wersji PREMIUM *(papier + e-wydanie)*

Abonament na 12 miesięcy
w cenie 1598 zł

POLECAMY RÓWNIEŻ miesięczniki:

PORADNIK Rachunkowości Budżetowej
w wersji PREMIUM *(papier + e-wydanie)*

Abonament na 12 miesięcy
w cenie 1479 zł

Gazeta Samorządu i Administracji
w wersji STANDARD *(e-wydanie)*

Abonament na 12 miesięcy
w cenie 1285 zł

www.sklep.infor.pl 801 626 666, 22 761 30 30 bok@infor.pl

INFOR
Zał. R. Pieńkowski w 1987 r.

Grupa INFOR PL

Właściciel i Prezes Zarządu
Ryszard Pieńkowski

INFOR PL Spółka Akcyjna
01-066 Warszawa, ul. Burakowska 14
www.infor.pl

Dyrektor Pionu Produktów Cyfrowych
Grzegorz Błażejczyk
e-mail: grzegorz.blazejczyk@infor.pl

Redaktor prowadzący
Magdalena Grotkiewicz
e-mail: magdalena.grotkiewicz@infor.pl
rb@infor.pl

Zespół redakcyjny
Anna Gnioska – redaktor merytoryczny
Elżbieta Marszalik – sekretarz redakcji
Anna Stefańska-Sulewska – redaktor graficzny
Dorota Waleszkiewicz – redaktor merytoryczny

Adres redakcji
01-066 Warszawa, ul. Burakowska 14
e-mail: rb@infor.pl
www.inforlex.pl/ewydania

Biuro Reklamy
Ewa Gromek-Tyburska
e-mail: ewa.gromek@infor.pl
tel. 510 024 764

Zamówienia na prenumeratę
Biuro Obsługi Klienta
01-066 Warszawa, ul. Burakowska 14
tel. 22 761 30 30, 801 626 666
e-mail: bok@infor.pl
www.sklep.infor.pl

Zamówienia na prenumeratę przyjmują również: Kolporter, Garmond Press, GLM, As Press oraz urzędy pocztowe.

Copyright by INFOR PL S.A.
Publikacja jest chroniona przepisami prawa autorskiego. Wykonywanie kserokopii lub powielanie inną metodą oraz rozpowszechnianie bez zgody Wydawcy w całości lub części jest zabronione i podlega odpowiedzialności karnej.

Ⓒ – znak zastrzeżenia praw autorskich

Ⓟ – znak odpłatności

Ⓒ Ⓟ – dwa znaki przy artykule oznaczają możliwość jego dalszego wykorzystania wyłącznie po uiszczeniu opłaty zgodnie z cennikiem (www.infor.pl/licencje) i w zgodzie z regulaminem korzystania z artykułów redakcyjnych.

Druk: VIVA

INFOR PL S.A. jest podatnikiem VAT, NIP 1180093066

Materiałów niezamówionych nie zwracamy, zachowując sobie prawo do skrótów i zmian tytułu. Nie ponosimy odpowiedzialności za treść reklam zamieszczonych na łamach.

Nakład: 2041 egz.

eprasa.pl 8a33d0a32e

INFOR
Zał. R. Pieńkowski w 1987 r.

RACHUNKOWOŚĆ BUDŻETOWA

INFOR akademia

SAMORZĄD 360°

KONGRES STACJONARNY

21–23.10.2026 r. HOTEL GRANO Gdańsk Riverside

ROZMAWIAMY O TYM, CO DLA NAS NAJWAŻNIEJSZE

Piotr Malinowski

Magdalena Grotkiewicz

Paweł Jędrzejak

Krystyna Gąsiorek

Artur Przyszło

Małgorzata Masłowska

Grzegorz Kubalski

Monika Majnert

Monika Polaczek

Waldemar Wawerski

Michał Kostrzewa

Krzysztof Drgas

Marcin Jakubowski

- Staż pracy
- KSeF w samorządzie – refleksje po wdrożeniu
- Klasyfikacja budżetowa w świetle nowelizacji ustawy o finansach publicznych
- AI, cyberbezpieczeństwo i sektor publiczny – jak bezpiecznie korzystać z nowych technologii

Szczegóły i zapisy na stronie Kongresu:
samorzad360.infor.pl

PATRONI WYDARZENIA

DZIENNIK WARTO WIEDZIEĆ

ZWIĄZEK WOJEWÓDZTW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

ZWIĄZEK POWIATÓW POLSKICH

PARTNERZY WYDARZENIA

SIGID®

eprasa.pl 8a33d0a32e

INFORLEX
KOMPLEKSOWA BAZA WIEDZY

Szybko i wiarygodnie

Teraz INFORLEX z **Asystentem AI**✨
dla księgowych, kadrowych, biur rachunkowych i JST

Nowość

INFORLEX Asystent AI✨ gwarantuje:

- Szybkie, precyzyjne i praktyczne odpowiedzi
- Odpowiedzi oparte na wiarygodnych źródłach INFORLEX
- Wygodę korzystania bez skomplikowanych promptów

Umów bezpłatną prezentację

eprasa.pl 8a33d0a32e

INFOR
Zał. R. Pieńkowski w 1987 r.

RACHUNKOWOŚĆ BUDŻETOWA nr 10 (610) 5 października 2026

DODATEK

KADRY I PŁACE W SFERZE BUDŻETOWEJ

nr 10

Mobbing, dyskryminacja i molestowanie – przygotowanie jednostki do nowych wymogów prawnych

Zmiany umacniające pozycję pracowników 2
Dyskryminacja i molestowanie 3
Mobbing po nowelizacji przepisów 6
Obowiązki pracodawcy i regulacje wewnątrzzakładowe 10
Przepisy przejściowe 11
Podsumowanie 11

9 771428 817662 41

www.sklep.infor.pl ■ 801 626 666 ■ 22 761 30 30 ■ bok@infor.pl
ebrasa.pl 3a33d0a52e

Mobbing, dyskryminacja i molestowanie – przygotowanie jednostki do nowych wymogów prawnych

Zmiana przepisów dotyczących dyskryminacji, molestowania i mobbingu jest jedną z najistotniejszych zmian wprowadzonych w ostatnich latach na gruncie prawa pracy. Wielu pracodawców nie dostrzega jej wagi i nie podejmuje działań niezbędnych do przygotowania zakładu pracy do nowej rzeczywistości prawnej. Dotyczy to niestety również jednostek budżetowych. Tymczasem znowelizowane przepisy nakładają na pracodawców nowe obowiązki i istotnie pogarszają ich pozycję procesową w ewentualnych postępowaniach sądowych w sprawie mobbingu. Jak przygotować jednostkę do dalszego funkcjonowania zgodnego z prawem? Jak zminimalizować ryzyko odpowiedzialności finansowej i wywiązać się z obowiązków obciążających pracodawcę? Na te i inne pytania odpowiadamy w artykule.

Zmiany umacniające pozycję pracowników

Od 5 listopada 2026 r. przepisy ustawy z 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (dalej: k.p.) będą obowiązywały w znowelizowanym brzmieniu. Choć o zmianach, które wprowadza ustawa z 19 czerwca 2026 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (dalej: ustawa nowelizująca) mówi się powszechnie jako o zmianach w zakresie mobbingu, warto pamiętać o tym, że ich zakres jest szerszy i obejmuje również tematykę dyskryminacji (równego traktowania) oraz molestowania. Zmiany te stanowią element większej całości zmian zachodzących w ostatnich latach na gruncie prawa pracy, których celem jest poprawa bezpieczeństwa i umocnienie sytuacji pracowników. Wśród tych, które weszły już w życie na przestrzeni ostatnich miesięcy (np. dotyczących kompetencji Państwowej Inspekcji Pracy) oraz tych, nad którymi prace jeszcze się toczą i na których wprowadzenie pracodawcy wciąż czekają (np. w zakresie równości i przejrzystości płac w trakcie zatrudnienia czy w zakresie minimalnego wynagrodzenia), zmiany dotyczące mobbingu pracodawcy wyraźnie ocenili jako te mniej istotne, co było widać podczas prowadzonej w przestrzeni publicznej dyskusji na temat ich zakresu i możliwych konsekwencji.

WAŻNE

Nowelizacja Kodeksu pracy wprowadzająca zmiany w zakresie mobbingu modyfikuje również zasady dotyczące dyskryminacji i molestowania.

Takie podejście może jednak pociągnąć za sobą poważne konsekwencje, a pracodawcy, którzy sądzą, że ta tematyka ich nie dotyczy, bo np. w ich zakładzie pracy mobbing nie występuje, mogą znaleźć się już niedługo w trudnej sytuacji procesowej i boleśnie odczuć finansowe skutki braku przygotowania zakładu pracy do nowych realiów prawnych. Dotyczy to również jednostek budżetowych, które podlegają w tym zakresie takim samym wymogom jak pracodawcy z sektora prywatnego.

Złym doradcą w zakresie zmian dotyczących dyskryminacji, molestowania i mobbingu mogą również być dotychczasowe doświadczenia pracodawców w tym zakresie. Regulacje dotyczące tej problematyki obowiązują już przecież od

eprasa.pl 8a33d0a32e

wielu lat i dotychczas nie sprawiały pracodawcom problemów. Funkcjonujące w tym zakresie w zakładach pracy procedury były często jedynie formalną podkładką i nie odgrywały w praktyce istotnej roli, a procesy sądowe dotyczące dyskryminacji, molestowania czy mobbingu zdarzały się rzadko, bo sytuacja procesowa pracowników w tego rodzaju sprawach była niekorzystna, a dochodzenie praw znacząco utrudnione. Pracownicy rzadko decydowali się więc na zrobienie takiego kroku, a wśród tych, którzy go zrobili, tylko niewielki procent uzyskiwał korzystne dla siebie rozstrzygnięcie sądu. To jednak właśnie się zmienia, bo znowelizowane przepisy wzmacniają sytuację procesową pracowników m.in. poprzez zmiany w zakresie zasad dochodzenia roszczeń i rozkładu ciężaru dowodów, nałożenie na pracodawców obowiązków w zakresie aktywnego i mierzalnego przeciwdziałania mobbingowi oraz reagowania na przejawy niepożądanych zachowań. I choć niektóre z wprowadzonych zmian mogą na pierwszy rzut oka sprawiać wrażenie zmian kosmetycznych czy redakcyjnych, to ich praktyczne znaczenie jest bardzo duże, a omawiana nowelizacja wprowadza na gruncie prawa pracy jedne z najistotniejszych zmian w ostatnich latach.

Dyskryminacja i molestowanie

Dyskryminacja bezpośrednia i pośrednia

Pracownicy powinni być równo traktowani w zakresie nawiązania i rozwiązania stosunku pracy, warunków zatrudnienia, awansowania oraz dostępu do szkolenia w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych, w szczególności bez względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną, zatrudnienie na czas określony lub nieokreślony, zatrudnienie w pełnym lub w niepełnym wymiarze czasu pracy (art. $18^{[3a]}$ k.p.). Równe traktowanie w zatrudnieniu oznacza niedyskryminowanie w jakikolwiek sposób, bezpośrednio lub pośrednio ze wskazanych w tym przepisie przyczyn. Czy to oznacza, że w praktyce wszystkich pracowników należy traktować jednakowo? Nie, ustawodawca wskazał wprost, że niejednakowe traktowanie jest dopuszczalne i nie stanowi dyskryminacji, gdy jest obiektywnie uzasadnione (patrz: **PRZYKŁAD 1**).

PRZYKŁAD 1

Ośrodek gminny prowadzi lekcje nauki języka angielskiego dla dzieci. Do prowadzenia zajęć dla starszych grup zatrudniono *native speakera*. W takiej sytuacji wybór dokonany ze względu na narodowość czy pochodzenie etniczne nie będzie przejawem dyskryminacji i będzie obiektywnie uzasadniony.

Jedna ze zmian, które wprowadzono w ramach omawianej nowelizacji, dotyczy definicji dyskryminacji bezpośredniej. Jak wynika z art. $18^{[3a]}$ § 3 k.p., istnieje ona wtedy, gdy pracownik jest traktowany w porównywalnej sytuacji mniej korzystnie, niż jest, był lub byłby traktowany inny pracownik. W regulacji tej wprowadzono tzw. **komparator hipotetyczny** (byłby), czyli teoretycznego pracownika, do którego można porównać sytuację poszkodowanego, jeśli w jednostce nie ma realnej osoby na analogicznym stanowisku (patrz: **PRZYKŁAD 2**).

PRZYKŁAD 2

Instytucja kultury działająca w niewielkiej gminie chce zatrudnić osobę na stanowisku specjalisty ds. social mediów. Ofertę złożyła tylko jedna osoba – kobieta, która spełnia wszystkie wymagania stawiane przez pracodawcę. Po przeprowadzeniu rozmowy rekrutacyjnej kierownik jednostki nabrał jednak wątpliwości co do zasadności zatrudnienia tej kandydatki. Miał bowiem obawy związane z tym, że może ona w najbliższej przyszłości zajść w ciążę i skorzystać z uprawnień związanych z rodzicielstwem, co nie pozwoliłoby na skuteczną realizację planów instytucji związanych z pracą na tym stanowisku. Mimo że w jednostce nie ma pracownika zatrudnionego na analogicznym stanowisku, zastosowanie komparatora hipotetycznego pozwala kandydatce stwierdzić, że odmowa nawiązania stosunku pracy jest w tym przypadku przejawem dyskryminacji ze względu na płeć.

Po nowelizacji **nie zmieniła się definicja dyskryminacji pośredniej**, a więc nadal mamy z nią do czynienia wtedy, gdy na skutek pozor-

eprasa.pl 8a33d0a32e

nie neutralnego postanowienia, zastosowanego kryterium lub podjętego działania występują lub mogłyby wystąpić niekorzystne dysproporcje albo szczególnie niekorzystna sytuacja w zakresie nawiązania i rozwiązania stosunku pracy, warunków zatrudnienia, awansowania oraz dostępu do szkolenia w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych wobec wszystkich lub znacznej liczby pracowników należących do określonej grupy. Chodzi więc o sytuację, w której dyskryminacji nie widać od razu, działanie pracodawcy wydaje się być neutralne, jednak jego skutek okazuje się być niekorzystny dla danej osoby (grupy osób). Również w tym przypadku ustawodawca poczynił zastrzeżenie, zgodnie z którym nie mamy do czynienia z dyskryminacją, jeśli postanowienie, kryterium lub działanie jest obiektywnie uzasadnione ze względu na zgodny z prawem cel, który ma być osiągnięty, a środki służące osiągnięciu tego celu są właściwe i konieczne.

PRZYKŁAD 3

W ogłoszeniu o naborze na wolne stanowisko pracy pracodawca wśród wymagań wskazał na konieczność posiadania prawa jazdy kategorii A uprawniającego do kierowania każdym motocyklem bez ograniczeń pojemności skokowej i mocy silnika. Co do zasady, aby je uzyskać, trzeba osiągnąć wymagany wiek – 24 lata. Jeśli posiadanie prawa jazdy tej kategorii byłoby niezbędne do wykonywania pracy na tym stanowisku ze względu na jej charakter, wymóg ten byłby obiektywnie uzasadniony. Jeśli jednak praca na wolnym stanowisku, na które prowadzony jest nabór, nie wymaga dla jej prawidłowego wykonywania kierowania motocyklem, zamieszczenie tego rodzaju wymogu może stać się podstawą zarzutu dyskryminacji ze względu na wiek.

Dyskryminacja przez założenie i przez skojarzenie

Nowością na gruncie Kodeksu pracy są definicje dyskryminacji przez założenie i przez skojarzenie. Z tą pierwszą mamy do czynienia, gdy pracownik z jednej lub z kilku przyczyn określonych przez ustawodawcę jest traktowany w porównywalnej sytuacji mniej korzystnie, niż jest, był lub byłby traktowany inny pracownik, choćby przyczyna ta była mylnie z nim wiązana (patrz: **PRZYKŁAD 4**). Z kolei z drugą, gdy z gorszym traktowaniem mamy do czynienia z uwagi na powiązanie z osobą, której ta przyczyna dotyczy (patrz: **PRZYKŁAD 4**).

PRZYKŁAD 4

Kandydat do pracy jest w gminie powszechnie znany z aktywnej działalności na rzecz społeczności mniejszości seksualnych. Choć sam jest osobą heteroseksualną, może zostać w procesie rekrutacyjnym potraktowany mniej korzystnie ze względu na przypisywaną mu orientację seksualną. W takiej sytuacji możemy mieć do czynienia zarówno z dyskryminacją przez założenie, jeśli pracodawca mylnie powiąże go z orientacją homoseksualną, jak i z dyskryminacją przez skojarzenie, gdy pracodawca odmówi zatrudnienia go z uwagi na powiązania ze środowiskiem mniejszości seksualnych.

Molestowanie proste i kwalifikowane

Choć molestowanie intuicyjnie kojarzy się większości osób z molestowaniem seksualnym, należy pamiętać, że przepisy przewidują również jego wersję prostą. W znowelizowanych przepisach ujednolicono zdefiniowane formy molestowania (prostego) i jego formy kwalifikowanej (molestowania seksualnego), przy czym wzorem były w tym zakresie przepisy dotyczące molestowania seksualnego.

Z przepisu wynika, że przejawem dyskryminowania jest także:

1) każde działanie polegające na zachęcaniu innej osoby do naruszenia zasady równego traktowania w zatrudnieniu lub nakazaniu jej naruszenia tej zasady,
2) każde niepożądane zachowanie, którego celem lub skutkiem jest naruszenie godności pracownika i stworzenie wobec niego zastraszającej, wrogiej, poniżającej, upokarzającej lub uwłaczającej atmosfery; na zachowanie to mogą się składać fizyczne, werbalne lub pozawerbalne elementy (molestowanie).

Nie zmieniły się regulacje przewidujące, że dyskryminowaniem ze względu na płeć jest

eprasa.pl 8a33d0a32e

także każde niepożądane zachowanie o charakterze seksualnym lub odnoszące się do płci pracownika, którego celem lub skutkiem jest naruszenie godności pracownika, w szczególności stworzenie wobec niego zastraszającej, wrogiej, poniżającej, upokarzającej lub uwłaczającej atmosfery; na zachowanie to mogą się składać fizyczne, werbalne lub pozawerbalne elementy (molestowanie seksualne). Podporządkowanie się przez pracownika molestowaniu lub molestowaniu seksualnemu, a także podjęcie przez niego działań przeciwstawiających się molestowaniu lub molestowaniu seksualnemu **nie może powodować jakichkolwiek negatywnych konsekwencji wobec pracownika**.

Roszczenia i ochrona pracownika w przypadku naruszenia zasady równego traktowania

Zadośćuczynienia i odszkodowanie

Artykuł 18[3d] k.p. dotyczący roszczeń pracownika w przypadku naruszenia zasady równego traktowania został istotnie rozbudowany. Przed nowelizacją przewidywał on prawo do odszkodowania, a po zmianach wynika z niego, że osoba, wobec której pracodawca naruszył zasadę równego traktowania w zatrudnieniu, ma prawo do:

1) **zadośćuczynienia** w wysokości nie niższej niż minimalne wynagrodzenie za pracę lub
2) **odszkodowania**.

W przypadku wielokrotnego naruszenia sąd ocenia rozmiar krzywdy wyrządzonej tej osobie i zasądza na jej rzecz zadośćuczynienie stanowiące kwotę odpowiednio wyższą, nie niższe niż trzykrotność minimalnego wynagrodzenia za pracę. Wielokrotne naruszenia należy w tej sytuacji rozumieć jako naruszenia powtarzalne z tej samej przyczyny, z wielu przyczyn lub naruszenie jednokrotne z wielu przyczyn jednocześnie (patrz: **PRZYKŁAD 5**).

PRZYKŁAD 5

Anna B. jest zatrudniona w urzędzie od 5 lat. Zdobyła już duże doświadczenie na stanowisku pracy, na którym jest zatrudniona i chciałaby awansować. Choć w jednostce kilkukrotnie były już prowadzone nabory na wolne stanowiska, które były przedmiotem jej zainteresowania, pracodawca za każdym razem wybierał innych kandydatów, choć mieli oni takie same lub mniejsze kwalifikacje i doświadczenie zawodowe. Powodem decyzji była obawa związana z tym, że pracownica, która niedawno wyszła za mąż, może w najbliższym czasie zajść w ciążę i tym samym w nieodległej przyszłości stanie się mniej dyspozycyjna. Biorąc pod uwagę fakt, że uczestniczyła ona w kilku procesach rekrutacyjnych, doszło w tej sytuacji do powtarzalnego naruszenia z tej samej przyczyny. Nawet gdyby pracownica uczestniczyła wyłącznie w jednej rekrutacji, to można by było uznać, że doszło do jednokrotnego naruszenia z wielu przyczyn **jednocześnie (ze względu na płeć, wiek i orientację seksualną).**

Abonament 2027

Przedłuż abonament
Rachunkowości Budżetowej
na 2027 rok

Zawsze aktualne i wiarygodne informacje na temat zmian przepisów znajdziesz na

inforlex.pl

22 761 30 30, 801 626 666 bok@infor.pl sklep.infor.pl

eprasa.pl 8a33d0a32e

Ochrona pracownika

W ramach nowelizacji istotnie rozszerzono zakres ochrony pracownika, który skorzystał z uprawnień przysługujących z tytułu naruszenia przepisów prawa pracy, w tym naruszenia zasady równego traktowania w zatrudnieniu. Ustawodawca wskazuje wprost, że nie może to być podstawą jakiegokolwiek niekorzystnego traktowania pracownika, a także nie może powodować jakichkolwiek negatywnych konsekwencji dla pracownika, zwłaszcza nie może stanowić przyczyny uzasadniającej wypowiedzenie stosunku pracy lub jego rozwiązanie bez wypowiedzenia przez pracodawcę. Jeżeli tego rodzaju działania zostaną wobec pracownika podjęte, będzie on miał prawo do zadośćuczynienia w wysokości nie niższej niż minimalne wynagrodzenie za pracę. Taką samą ochroną będzie objęty również ten pracownik, który udzieli wsparcia w jakiejkolwiek formie pracownikowi korzystającemu z omawianych uprawnień. Jednak, co istotne, osoby te nie będą mogły skorzystać z omawianej ochrony, jeśli wiedziały, że do naruszenia prawa pracy nie doszło.

Rozkład ciężaru dowodu i obowiązki pracodawcy

Jedną z najistotniejszych zmian w zakresie omawianej tematyki jest zmiana dotycząca rozkładu ciężaru dowodu w sprawach dotyczących naruszenia zasady równego traktowania. To ona sprawia, że uprawnienia przysługujące pracownikom nabierają większego praktycznego znaczenia, a skorzystanie z nich staje się bardziej realne.

Jak wynika z dodanego w ramach nowelizacji art. $18^{[3f]}$ k.p., w postępowaniach o naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu – zarówno tych toczących się na podstawie ustawy z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (dalej: k.p.c.), jak i tych toczących się na podstawie obowiązujących u danego pracodawcy przepisów lub postanowień wydanych w celu wykonania obowiązków wynikających z przepisów prawa powszechnie obowiązującego – osoba zarzucająca naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu uprawdopodobnia fakt jej naruszenia. Gdy to zrobi, pracodawca, któremu zarzucono naruszenie tej zasady, jest obowiązany wykazać, że nie dopuścił się jej naruszenia.

WAŻNE

W postępowaniu o naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu osoba zarzucająca takie naruszenie musi jedynie uprawdopodobnić fakt jej naruszenia, nie musi go udowodnić.

Jak z tego wynika, **pracownik nie musi już udowodnić tego, że był dyskryminowany, tak jak miało to miejsce przed nowelizacją**. Wystarczy, że to uprawdopodobni. To pracodawca, na podstawie obowiązujących w zakładzie pracy regulaminów i procedur, a także na podstawie innej dokumentacji wewnętrznej, potwierdzającej podejmowane przez niego działania, będzie musiał wykazać, że nie dopuścił się naruszenia zasady równości. Regulacja ta koreluje z postanowieniami również nowo dodanego art. $18^{[3g]}$ k.p., który przewiduje, że pracodawca jest obowiązany systematycznie przeciwdziałać naruszaniu zasady równego traktowania w zatrudnieniu w szczególności przez działania prewencyjne, wykrywanie naruszenia tej zasady oraz właściwe reagowanie na jej naruszenie, a także przez działania naprawcze i wsparcie osób dotkniętych nierównym traktowaniem.

Przed nowelizacją ustawodawca nie wskazywał konkretnych, sformalizowanych działań, które pracodawca ma obowiązek podejmować w zakresie przeciwdziałania zachowaniom niepożądanym. Po zmianie, choć obszary działania zostały wskazane, pracodawca zachował jednocześnie swobodę doboru odpowiednich narzędzi, przy wykorzystaniu których będzie przeciwdziałał naruszaniu zasady równego traktowania. Warunkiem jest jednak to, aby jego działania były efektywne, stałe i współgrały z realnymi potrzebami istniejącymi w zakładzie pracy.

WAŻNE

Pracodawca ma obowiązek systematycznie przeciwdziałać naruszaniu zasady równego traktowania w zatrudnieniu.

Mobbing po nowelizacji przepisów

Nowa definicja mobbingu

Definicja mobbingu po nowelizacji jest bardzo prosta – oznacza on **zachowanie polegające na uporczywym nękaniu pracownika**. Upor-

eprasa.pl 8a33d0a32e

czywość nękania polega na tym, że jest ono powtarzalne, nawracające lub stałe. Mobbingiem nie są jednak zachowania incydentalne, choćby stanowiły naruszenie dóbr osobistych pracownika.

Ustawodawca wskazał wprost, że przejawami mobbingu są – występujące samodzielnie lub łącznie – w szczególności:

1) upokarzanie,
2) uwłaczanie,
3) zastraszanie,
4) zaniżanie oceny przydatności zawodowej pracownika,
5) nieuzasadniona krytyka, poniżanie lub ośmieszanie pracownika,
6) utrudnianie funkcjonowania w środowisku pracy w zakresie możliwości osiągania efektów pracy, wykonywania zadań służbowych, wykorzystania posiadanych kompetencji, komunikacji ze współpracownikami lub dostępu do koniecznych informacji,
7) izolowanie pracownika lub eliminowanie go z zespołu

– gdy przyjmują postać uporczywego nękania.

Ustawodawca użył zwrotu „w szczególności", co oznacza, że **katalog zachowań jest katalogiem otwartym**, a wymienione w nim przejawy mobbingu mają jedynie charakter przykładowy. Na zachowania te mogą składać się fizyczne, werbalne lub pozawerbalne elementy, a co więcej, za mobbing uważa się także nakazanie podejmowania wobec pracownika takich zachowań lub zachęcanie do nich.

Wskazane zachowania wobec pracownika uważa się za mobbing, choćby ich celem nie było uporczywe nękanie. Oznacza to, że **zachowanie sprawcy może zostać uznane za mobbing niezależnie od intencji jego działania**.

Takie podejście ma swoje źródło w dorobku orzecznictwa, w którym od lat wskazywano, że uznanie określonego zachowania za mobbing nie wymaga ani stwierdzenia po stronie prześladowcy działania ukierunkowanego na osiągnięcie celu (zamiaru), ani wystąpienia skutku. Wystarczy, że pracownik był obiektem oddziaływania, które według obiektywnej miary może być ocenione za wywołujące jeden z tych skutków (patrz: wyrok Sądu Najwyższego z 7 maja 2009 r., sygn. akt III PK 2/09).

WAŻNE

Zachowanie sprawcy może zostać uznane za mobbing niezależnie od intencji jego działania.

Sprawca mobbingu

Kto może być sprawcą mobbingu w zakładzie pracy? Z art. $94^{[3]}$ § 8 k.p. jasno wynika, że **za mobbing uważa się zachowania, które pochodzą w szczególności od pracodawcy, przełożonego, osoby zajmującej równorzędne stanowisko, podwładnego, innego pracownika oraz osób wykonujących pracę na innej podstawie niż stosunek pracy** – zarówno od pojedynczej osoby, jak i grupy osób.

I znów – zwrot „w szczególności" wskazuje, że nie mamy do czynienia z katalogiem zamkniętym. To, na co trzeba zwrócić w tej sytuacji uwagę, to fakt, że na gruncie znowelizowanych przepisów nie ma już wątpliwości co do tego, że **z mobbingiem możemy mieć do czynienia zarówno w relacjach odgórnych, oddolnych, jak i poziomych**, które tworzą się między współpracownikami. Jego sprawcą może też być inna osoba niż pracownik. I choć myśląc o mobbingu, intuicyjnie zakładamy, że do niepożądanych zachowań dochodzi ze strony przełożonego w stosunku do podwładnego, to w praktyce do mobbingu może również dochodzić w relacji odwrotnej, a jego ofiarą może być przełożony.

WAŻNE

Za mobbing uważa się zachowania, które pochodzą w szczególności od pracodawcy, przełożonego, osoby zajmującej równorzędne stanowisko, podwładnego, innego pracownika oraz osób wykonujących pracę na innej podstawie niż stosunek pracy – zarówno od pojedynczej osoby, jak i grupy osób.

Jedną z wątpliwości najczęściej pojawiających się w kontekście mobbingu jest pytanie o to, czy przełożony rozliczający podwładnego z realizacji powierzonych mu zadań może czuć się bezpiecznie, czy też każda krytyka może wo-

eprasa.pl 8a33d0a32e

bec takiego brzmienia przepisów zostać uznana za przejaw mobbingu. Ustawodawca wskazał wprost, że **za mobbing nie mogą być uznane uzasadnione i wyrażone we właściwej formie zachowania wobec pracownika**, w szczególności rozliczanie z powierzonej pracy lub jej krytyka. Ocena, czy doszło do mobbingu, ma mieć charakter zindywidualizowany i uwzględniać okoliczności konkretnego przypadku zarówno co do rodzaju zachowań wobec pracownika, jak i jego sytuacji.

Roszczenia pracownika doznającego mobbingu

Pracownik, który doznał mobbingu, ma prawo dochodzić od pracodawcy zadośćuczynienia w wysokości nie niższej niż **sześciokrotność minimalnego wynagrodzenia za pracę** lub dochodzić odszkodowania od pracodawcy. Należy zwrócić uwagę na to, że pomimo stworzenia przez ustawodawcę przykładowego katalogu potencjalnych sprawców mobbingu, roszczenia pracownika nadal będą kierowane do pracodawcy. Nadal więc pracownik nie będzie dochodził roszczenia bezpośrednio od przełożonego czy współpracowników, którzy dopuszczali się wobec niego mobbingu.

Przed nowelizacją przepisy przewidywały, że pracownik, u którego mobbing wywołał rozstrój zdrowia, może dochodzić od pracodawcy odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, a także, że pracownik, który doznał mobbingu lub wskutek mobbingu rozwiązał umowę o pracę, ma prawo dochodzić od pracodawcy odszkodowania w wysokości nie niższej niż minimalne wynagrodzenie za pracę, ustalane na podstawie odrębnych przepisów. Jak z tego wynika, zmiana jest istotna – dla prawa do zadośćuczynienia nie tylko nie jest już wymagane, aby mobbing wywołał skutek w postaci rozstroju zdrowia, ale też określono jego minimalny próg, który istotnie odbiega od obowiązujących wcześniej w tym zakresie regulacji. Rozwiązanie to zostało oparte na poglądach wielokrotnie prezentowanych przez Sąd Najwyższy w wyrokach dotyczących problematyki mobbingu, w których wskazywano, że krzywdy, których doznaje pracownik, muszą być adekwatnie wynagradzane (patrz: **ORZECZNICTWO**).

ORZECZNICTWO

(…) zadośćuczynienie ma mieć przede wszystkim charakter kompensacyjny, wobec czego jego wysokość nie może stanowić zapłaty symbolicznej, lecz musi przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość.

Kwota przyznanego poszkodowanemu pracownikowi zadośćuczynienia za mobbing powinna być ustalona tak, by na przyszłość pracodawca wystrzegał się tolerowania niedopuszczalnych zachowań w zakładzie pracy.

Wyrok Sądu Najwyższego z 8 sierpnia 2017 r., sygn. akt I PK 206/16

Warto zwrócić uwagę również na to, że ustawodawca w znowelizowanych przepisach wyraźnie **zróżnicował wysokość minimalnego zadośćuczynienia** przysługującego w przypadkach wystąpienia poszczególnych zjawisk nie-

Więcej on-line

DZIAŁ
„Tylko w e-wydaniu”

Dodatkowe artykuły i materiały specjalne dostępne po zalogowaniu na **inforlex.pl**

eprasa.pl 8a33d0a32e

pożądanych, biorąc pod uwagę ich charakter i stopień uciążliwości dla pracownika. Jak już wskazywano, w przypadku naruszenia zasady równego traktowania, która najczęściej ma charakter jednorazowy, incydentalny, wysokość minimalnego zadośćuczynienia została określona jako jednokrotność minimalnego wynagrodzenia za pracę. Gdy do tego rodzaju dyskryminacji dochodzi wielokrotnie, minimalny poziom odszkodowania wzrasta do trzykrotności minimalnego wynagrodzenia za pracę, nadal jednak jest niższy niż w przypadku mobbingu, który mając charakter uporczywego nękania, z założenia jest zachowaniem wywołującym u ofiary najcięższe skutki.

Mówiąc o roszczeniach dostępnych dla pracownika, należy zwrócić uwagę na podstawowe różnice, które między nimi występują – celem zadośćuczynienia jest naprawienie krzywdy niemajątkowej, z kolei zadaniem odszkodowania jest zrekompensowanie szkody majątkowej poniesionej przez pracownika, np. w zakresie utraconego wynagrodzenia czy poniesionych kosztów leczenia. W praktyce możliwe będzie dochodzenie przez pracownika obu świadczeń, o ile dozna on w wyniku mobbingu różnych rodzajów uszczerbków.

Mówiąc o postępowaniu w sprawie roszczeń, trzeba zwrócić uwagę na jeszcze jedną istotną zmianę – ustawa nowelizująca wprowadziła art. $477^{[6a]}$ do k.p.c., zgodnie z którym w postępowaniu o zadośćuczynienie lub odszkodowanie z tytułu naruszenia dóbr osobistych, naruszenia zasady równego traktowania lub mobbingu nie jest dopuszczalne oddalenie powództwa, jeżeli ustalony stan faktyczny sprawy wskazuje na zasadność powództwa z tytułu innego niż wskazany przez pracownika.

Wyrównanie szkody poniesionej przez pracodawcę

Nowością jest wprowadzenie zasady, zgodnie z którą pracodawca, który wypłacił pracownikowi zadośćuczynienie lub odszkodowanie z tytułu mobbingu, ma prawo dochodzić od osoby, od której pochodziły zachowania stanowiące mobbing, wyrównania poniesionej szkody w wysokości odpowiadającej stopniowi winy tej osoby i pracodawcy w powstaniu szkody (art. $94^{[3]}$ § 12 k.p.).

Jak już wskazywano, z perspektywy pracownika, który doznaje zachowań niepożądanych, **podmiotem odpowiedzialnym jest zawsze pracodawca**. To do niego kieruje on swoje roszczenia. Jednak ustawodawca otworzył też pracodawcom drogę do zminimalizowania strat związanych z koniecznością wypłacenia pracownikowi należnych mu w tym zakresie świadczeń. Trzeba jednak zwrócić uwagę na to, że w przepisie tym wyraźnie wskazano na wyrównanie poniesionej szkody w wysokości odpowiadającej stopniowi winy osoby dopuszczającej się mobbingu i pracodawcy w powstaniu szkody. Oznacza to, że w gruncie rzeczy **warunkiem uzyskania świadczenia w odpowiedniej wysokości w ramach roszczenia regresowego będzie wykazanie braku winy lub jej minimalnego stopnia po stronie pracodawcy**. To zaś oznacza, że w praktyce, aby roszczenie regresowe mogło okazać się skuteczne i spełniło swoją rolę, środowisko pracy musi być odpowiednio zorganizowane, pracodawca musi sprawować nadzór nad wykonywaniem funkcji kierowniczych, w zakładzie pracy muszą działać mechanizmy umożliwiające wykrywanie nieprawidłowości, pracownicy muszą mieć dostęp do procedury umożliwiającej łatwe dokonywanie zgłoszeń o ich wystąpieniu, a pracodawca musi na te zgłoszenia skutecznie reagować.

Jeśli warunki te nie będą spełnione, niezależnie od tego, jaki podmiot dopuści się mobbingu wobec pracownika, stopień winy pracodawcy w powstaniu szkody będzie wysoki.

WAŻNE

Wyrównanie szkody poniesionej przez pracodawcę następuje w wysokości odpowiadającej stopniowi winy osoby dopuszczającej się mobbingu i pracodawcy w jej powstaniu.

Warto zwrócić uwagę również na to, że w zależności od tego, kto będzie sprawcą mobbingu, różna może być podstawa roszczenia regresowego pracodawcy.

Jak już wskazywano, niepożądane zachowania mogą pochodzić zarówno od pracowników,

eprasa.pl 8a33d0a32e

jak i od osób współpracujących z danym podmiotem na innej podstawie, w tym cywilnoprawnej. W konsekwencji pracodawca będzie mógł dochodzić wyrównania poniesionej szkody albo na podstawie przepisów działu piątego Kodeksu pracy o odpowiedzialności materialnej pracowników (gdy sprawcą będzie pracownik), albo na podstawie przepisów ustawy z 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (gdy sprawcą będzie inny podmiot niż pracownik).

Obowiązki pracodawcy i regulacje wewnątrzzakładowe

Jak już wskazywano, istotnym elementem zmian wprowadzonych w zakresie dyskryminacji, molestowania i mobbingu jest położenie nacisku na aktywne, systematyczne, skuteczne i mierzalne działania pracodawcy w zakresie przeciwdziałania występowaniu niepożądanych zachowań.

Nie wystarczy już samo posiadanie podkładki formalnej w postaci polityki antymobbingowej, która po jej stworzeniu została schowana głęboko do szuflady i nie przekłada się w żaden sposób na codzienne funkcjonowanie zakładu pracy. Nie będzie również wystarczające zdawkowe stwierdzenie w regulaminie pracy, że pracodawca stosuje zasadę równości w zatrudnieniu.

Za tymi deklaracjami będą musiały pójść konkretne działania, możliwe do zweryfikowania i „zmierzenia".

Regulamin

Jak wynika z art. 94[3a] k.p., pracodawca zatrudniający co najmniej 10 pracowników ustala reguły, procedury oraz częstotliwość działań w obszarach przeciwdziałania naruszaniu godności oraz innych dóbr osobistych pracownika, przeciwdziałania naruszaniu zasady równego traktowania w zatrudnieniu, przeciwdziałania dyskryminacji oraz przeciwdziałania mobbingowi w regulaminie, jeżeli te reguły, procedury oraz częstotliwość działań nie są określone w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie pracy.

Przepis ten koreluje ze zmianą wprowadzoną w art. 104[1] k.p., zgodnie z którą regulamin pracy powinien ustalać w szczególności reguły, procedury oraz częstotliwość działań w obszarach przeciwdziałania:

1) naruszaniu godności oraz innych dóbr osobistych pracowników,
2) naruszaniu zasady równego traktowania w zatrudnieniu oraz dyskryminacji w zatrudnieniu,
3) mobbingowi

– chyba że u pracodawcy wydany został regulamin, o którym mowa w art. 94[3a] k.p.

Treść regulaminu ustalanego przez pracodawcę należy uzgodnić z zakładową organizacją związkową, a w przypadku, gdy u pracodawcy działa więcej niż jedna zakładowa organizacja związkowa – z tymi organizacjami. Na ogólnych zasadach, jeżeli nie jest możliwe uzgodnienie jego treści ze wszystkimi organizacjami zakładowymi, pracodawca uzgadnia jego treść z organizacjami reprezentatywnymi.

Jeżeli w terminie 30 dni od dnia przedstawienia projektu regulaminu przez pracodawcę nie dojdzie do uzgodnienia, pracodawca ustala treść regulaminu, uwzględniając ustalenia podjęte z zakładowymi organizacjami związkowymi w toku uzgadniania treści regulaminu.

Jeżeli u danego pracodawcy nie działają zakładowe organizacje związkowe, nie wyklucza to udziału w całym procesie czynnika społecznego. W takim przypadku pracodawca uzgadnia treść regulaminu z przedstawicielami pracowników wyłonionymi w trybie przyjętym u danego pracodawcy.

Regulamin, o którym mowa, wchodzi w życie po upływie 2 tygodni od dnia podania go do wiadomości pracowników, w sposób przyjęty u danego pracodawcy.

A co z mniejszymi pracodawcami? Trzeba pamiętać, że określenie przez ustawodawcę warunku zatrudniania co najmniej 9 pracowników dla konieczności utworzenia regulaminu w żadnym razie nie oznacza, że regulacje dotyczące mobbingu nie znajdują zastosowania do mniejszych pracodawców.

Również oni muszą w tym zakresie wywiązać się z dokładnie takich samych obowiązków, jak podmioty zatrudniające 9 i więcej osób. Jedyny obowiązek, z którego są zwolnieni, to obowiązek wydania odrębnego regulaminu.

eprasa.pl 8a33d0a32e

Działania, które trzeba podjąć w jednostce krok po kroku

Żeby wywiązać się z obowiązujących przepisów, pracodawca powinien w szczególności:

1) zweryfikować, czy w jednostce obowiązuje procedura antymobbingowa;
2) jeśli procedura istnieje, sprawdzić, czy jej zapisy są zgodne z nową definicją mobbingu oraz znowelizowanymi regulacjami, dotyczącymi dyskryminacji, a następnie podjąć działania zmierzające do jej zaktualizowania w niezbędnym zakresie;
3) w przypadku braku procedury zainicjować niezwłocznie działania zmierzające do stworzenia w tym zakresie regulacji wewnątrzzakładowych spełniających wymagania dotyczące wielkości pracodawcy;
4) w ramach dostosowania jednostki do nowych wymogów prawnych zasygnalizować konieczność:
   a) przygotowania kanałów zgłaszania zachowań niepożądanych,
   b) powołania zespołów lub osób odpowiedzialnych za rozpatrywanie zgłoszeń (zespół antymobbinowy, zespół ds. równego traktowania),
   c) przeszkolenia kadry kierowniczej i pracowników,
   d) opracowania systemu dokumentowania prowadzonych działań prewencyjnych, reakcji na zgłoszenia, działań naprawczych.

Przepisy przejściowe

Choć ustawa nowelizująca wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, czyli 5 listopada 2026 r., to na podstawie jej art. 4 pracodawcy dostali **6 miesięcy od tego dnia na dostosowanie regulaminu pracy** do wymagań określonych w jej przepisach albo wydanie regulaminu antymobbingowego, o którym mowa w art. $94^{[3a]}$ § 1 k.p.

Przepisy Kodeksu pracy w znowelizowanym brzmieniu stosuje się również do zachowań polegających na:

1) wielokrotnym naruszeniu wobec pracownika zasady równego traktowania w zatrudnieniu,
2) uporczywym nękaniu pracownika

– które rozpoczęły się przed 5 listopada 2026 r. i trwały po dniu jej wejścia w życie.

PODSUMOWANIE

1. **Równe traktowanie w zatrudnieniu oznacza niedyskryminowanie w jakikolwiek sposób, bezpośrednio lub pośrednio, ze wskazanych przez ustawodawcę przyczyn.**
2. **Dyskryminacja bezpośrednia zachodzi, gdy pracownik jest traktowany w porównywalnej sytuacji mniej korzystnie, niż jest, był lub byłby traktowany inny pracownik.**
3. **Dyskryminacja pośrednia zachodzi, gdy w sytuacjach, w których nie widać jej od razu, działanie pracodawcy wydaje się być neutralne, jednak jego skutek okazuje się być niekorzystny dla danej osoby (grupy osób).**
4. **Dyskryminacja przez założenie zachodzi, gdy pracownik jest traktowany w porównywalnej sytuacji mniej korzystnie, niż jest, był lub byłby traktowany inny pracownik, ze względu na przyczynę, która jest z nim mylnie wiązana.**
5. **Dyskryminacja przez skojarzenie zachodzi, gdy do gorszego traktowania dochodzi z uwagi na powiązanie z osobą, której ta przyczyna dotyczy.**
6. **Molestowanie może mieć formę prostą i kwalifikowaną i mogą składać się na nie elementy fizyczne, werbalne lub pozawerbalne.**
7. **Osoba, wobec której pracodawca naruszył zasadę równego traktowania, ma prawo do zadośćuczynienia lub odszkodowania.**
8. **W postępowaniu o naruszenie zasady równego traktowania osoba zarzucająca naruszenie musi je jedynie uprawdopodobnić.**
9. **Pracodawca ma obowiązek systematycznie przeciwdziałać naruszaniu zasady równego traktowania w zatrudnieniu.**
10. **Mobbing to zachowanie polegające na uporczywym nękaniu pracownika.**
11. **Uporczywość nękania polega na tym, że jest ono powtarzalne, nawracające lub stałe.**

eprasa.pl 8a33d0a32e

12. Zachowanie sprawcy może zostać uznane za mobbing niezależnie od jego intencji.
13. Z mobbingiem możemy mieć do czynienia zarówno w relacjach odgórnych, oddolnych, jak i poziomych.
14. Za mobbing nie może być uznane uzasadnione i wyrażone we właściwej formie rozliczanie z powierzonej pracy lub jej krytyka.
15. Pracownik, który doznał mobbingu, ma prawo dochodzić od pracodawcy zadośćuczynienia lub odszkodowania.
16. Minimalna wysokość zadośćuczynienia z tytułu mobbingu wynosi sześciokrotność minimalnego wynagrodzenia za pracę.
17. Celem zadośćuczynienia jest naprawienie krzywdy niemajątkowej.
18. Zadaniem odszkodowania jest zrekompensowanie szkody majątkowej.
19. Pracodawcy przysługuje roszczenie regresowe wobec sprawcy mobbingu.
20. Nie każdy pracodawca ma obowiązek stworzyć regulamin antymobbingowy.

© Ⓟ

Podstawa prawna

- art. 18[3a]–18[3g], art. 94, art. 94[3]–94[3a], art. 104[1] ustawy z 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 277; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 1046)
- art. 477[6a] ustawy z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 468; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 1046)
- ustawa z 19 czerwca 2026 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2026 r. poz. 1046)

Powołane orzecznictwo

- wyrok SN z 8 sierpnia 2017 r. (sygn. akt I PK 206/16)
- wyrok SN z 7 maja 2009 r. (sygn. akt III PK 2/09)

MAŁGORZATA MASŁOWSKA

prawnik specjalizujący się w tematyce prawa podatkowego i prawa pracy, mediator stały dla obszaru właściwości Sądu Okręgowego w Łodzi specjalizujący się w mediacjach pracowniczych, redaktor i dziennikarz portalu INFOR.PL

eprasa.pl 8a33d0a32e

INFOR
Zał. R. Pieńkowski w 1987 r.

RACHUNKOWOŚĆ BUDŻETOWA nr 10 (610) 5 października 2026

DODATEK

RACHUNKOWOŚĆ W OŚWIACIE

nr 10

Boiska sportowe a podatek od nieruchomości – budowla czy obiekt rekreacji codziennej 2

Jak liczyć limit umów o pracę w szkole oraz jakie są skutki jego przekroczenia 4

Czy przeniesienie nauczyciela do innej szkoły wymaga wydania nowego aktu mianowania 6

Jak prawidłowo wystawiać faktury przez gminne szkoły i przedszkola w KSeF 8

Ewidencja i klasyfikacja opłat od mieszkania służbowego w szkole – czynsz oraz refaktury za media 9

KSeF

NOWA KLASYFIKACJA BUDŻETOWA

9 771428 817624 41

www.sklep.infor.pl ■ 801 626 666 ■ 22 761 30 30 ■ bok@infor.pl

Boiska sportowe a podatek od nieruchomości – budowla czy obiekt rekreacji codziennej

Czy boisko jest obiektem sportowym, który jako budowla podlega opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości, czy może należy je uznać za obiekt użytkowy służący rekreacji codziennej, wyłączony z opodatkowania? Odpowiedź na to pytanie nie jest oczywista, a do organów podatkowych trafiają wnioski o wydanie w tym zakresie interpretacji podatkowych.

Budowla w rozumieniu ustawy o podatkach i opłatach lokalnych

Jedną z kategorii obiektów, których opodatkowanie podatkiem od nieruchomości jako budowli budzi wiele wątpliwości, są boiska. Choć jednym z celów nowelizacji ustawy z 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (dalej: upol) było ułatwienie kwalifikacji obiektów na potrzeby opodatkowania tym podatkiem, to w wielu przypadkach tak niestety się nie stało. Problem ten nadal dotyczy między innymi różnego rodzaju obiektów sportowych.

Od 1 stycznia 2025 r. budowlą na potrzeby podatku od nieruchomości jest:

a) obiekt niebędący budynkiem, wymieniony w załączniku nr 4 do upol, wraz z instalacjami zapewniającymi możliwość jego użytkowania zgodnie z przeznaczeniem,
b) elektrownia wiatrowa, elektrownia jądrowa i elektrownia fotowoltaiczna, biogazownia, biogazownia rolnicza, magazyn energii, kocioł, piec przemysłowy, kolej linowa, wyciąg narciarski oraz skocznia, w części niebędącej budynkiem – wyłącznie w zakresie ich części budowlanych,
c) urządzenie budowlane – przyłącze oraz urządzenie instalacyjne, w tym służące oczyszczaniu lub gromadzeniu ścieków, oraz inne urządzenie techniczne, bezpośrednio związane z budynkiem lub obiektem, o którym mowa w lit. a, niezbędne do ich użytkowania zgodnie z przeznaczeniem,
d) urządzenie techniczne inne niż wymienione w lit. a–c – wyłącznie w zakresie jego części budowlanych,
e) fundamenty pod maszyny oraz pod urządzenia techniczne, jako odrębne pod względem technicznym części przedmiotów składających się na całość użytkową

– wzniesione w wyniku robót budowlanych, także w przypadku, gdy stanowią część obiektu niewymienionego w ustawie o podatkach i opłatach lokalnych.

WAŻNE

O opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości decyduje to, czy dany obiekt spełnia ustawową definicję budowli, określoną w ustawie o podatkach i opłatach lokalnych.

Obiekt sportowy czy obiekt rekreacji codziennej

W pozycji 1 załącznika nr 4 do upol zawierającego wykaz budowli ustawodawca wskazał, że należy do nich m.in. odkryty obiekt sportowy inny niż wymieniony w poz. 2. Z kolei w tejże pozycji 2 – że jest nią płyta stadionu, tunel dla zawodników, trybuny – wchodzące w skład stadionu. Powstaje zatem pytanie, czy pojęcia te obejmują również boiska. **Największym problemem praktycznym, związanym z udzieleniem odpowiedzi na to pytanie, jest bez wątpienia to, że pod pojęciem „boisko" mieszczą się bardzo różne rodzaje obiektów.** Może to być bowiem ogólnodostępny niewielki obiekt bez zaplecza socjal-

eprasa.pl 8a33d0a32e

nego, ale może również być to złożony obiekt, otoczony dodatkową niejednorodną infrastrukturą. Czy każdy z nich należy zakwalifikować tak samo? W takich przypadkach warto pamiętać o tym, że w przypadku obiektów o charakterze kompleksowym lub niejednorodnym opodatkowaniu podlegają ich poszczególne elementy, a nie te obiekty jako całość. Te elementy, które mają cechy budynku, należy w takich sytuacjach opodatkować jako budynek, a te, które są budowlami, jako budowle.

WAŻNE

W przypadku obiektów kompleksowych opodatkowaniu podlegają ich poszczególne elementy, a nie cały obiekt.

Oznacza to, że w praktyce otoczenie boiska nie ma znaczenia dla jego opodatkowania podatkiem od nieruchomości, a nadal kluczowe jest udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy obiekt, który podlega kwalifikacji, w konkretnym przypadku posiada cechy obiektu, o którym mowa w poz. 1 załącznika nr 4 do upol. I choć mogłoby się to wydawać w praktyce nieskomplikowane, to jednak w wielu przypadkach podatnicy zadają sobie jeszcze jedno pytanie – czy ze względu na swoje wymiary boisko nie jest przypadkiem obiektem służącym rekreacji codziennej, a nie obiektem sportowym?

Odpowiedź na nie ma istotne znaczenie, bo opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości podlegają co do zasady nieruchomości i obiekty budowlane, a jak wynika z art. 1a ust. 2a upol, obiekt budowlany to budynek lub budowla, z wyłączeniem wyrobisk górniczych, a także niewielkich obiektów stanowiących:

a) obiekty kultu religijnego – w szczególności kapliczki, krzyże przydrożne i figury,
b) obiekty architektury ogrodowej – w szczególności posągi i figurki ogrodowe, wodotryski, mostki, pergole, murowane grille i oczka wodne,
c) obiekty użytkowe służące rekreacji codziennej i utrzymaniu porządku – w szczególności śmietniki, wiaty na wózki dziecięce i rowery oraz obiekty stanowiące wyposażenie placów zabaw dla dzieci.

Jak z tego wynika, **jeśli uznamy boisko za obiekt użytkowy służący rekreacji codziennej, będzie ono wyłączone z opodatkowania, a jeśli za obiekt sportowy, trzeba będzie je opodatkować (oczywiście po spełnieniu pozostałych warunków).**

WAŻNE

O kwalifikacji boiska decyduje jego charakter – obiekt sportowy może zostać uznany za budowlę podlegającą opodatkowaniu, natomiast niewielki obiekt służący rekreacji codziennej korzysta z wyłączenia z opodatkowania.

W tego rodzaju sprawie wypowiedział się w interpretacji indywidualnej z 17 listopada 2025 r. Prezydent Miasta Rzeszowa (nr FN.310.5.2025). Wskazał w niej, że boisko do siatkówki wraz z nawierzchnią odpowiednią do kozłowania jest budowlą w rozumieniu ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, o której mowa w poz. 1 załącznika nr 4 do upol. Obiekt ten, zdaniem organu podatkowego, nie jest niewielkim obiektem użytkowym, służącym rekreacji codziennej. Bo choć ustawodawca nie zdefiniował „niewielkich obiektów", to jednak jako ich przykłady wskazał: śmietniki, wiaty na wózki dziecięce i rowery oraz obiekty stanowiące wyposażenie placów zabaw dla dzieci. Na pierwszy rzut oka widać więc, że

Abonament 2027

Przedłuż abonament Rachunkowości Budżetowej i wybierz jeden z prezentów!

Zobacz więcej:
oferta2027.infor.pl

22 761 30 30, 801 626 666 bok@infor.pl sklep.infor.pl

eprasa.pl 8a33d0a32e

różnica w wielkości tych obiektów jest na tyle duża, że nie pozwala zakwalifikować boiska do obiektów objętych tym pojęciem. To zaś oznacza, że o ile spełniają one warunek związania z prowadzeniem działalności gospodarczej, należy opodatkować je podatkiem od nieruchomości jako budowle.

© Ⓟ

Podstawa prawna

- art. 1a ust. 1 i 2a, załącznik nr 4 do ustawy z 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 707)

Powołane piśmiennictwo

- interpretacja indywidualna Prezydenta Miasta Rzeszowa z 17 listopada 2025 r. (nr FN.310.5.2025)

MAŁGORZATA CZOŁCZYŃSKA
prawnik, specjalista w zakresie prawa pracy i prawa podatkowego, autorka wielu publikacji dotyczących zatrudnienia i rozliczeń podatkowych w jednostkach budżetowych

Jak liczyć limit umów o pracę w szkole oraz jakie są skutki jego przekroczenia

Sposób liczenia limitu umów o pracę w szkole zależy od tego, czy zatrudniona osoba jest nauczycielem, czy pracownikiem administracji lub obsługi. W przypadku nauczycieli zastosowanie mają przepisy ustawy z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (dalej: Karta Nauczyciela), natomiast wobec pracowników niepedagogicznych obowiązują ogólne regulacje ustawy z 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (dalej: k.p.). Oznacza to, że w jednej szkole funkcjonują dwa odrębne systemy ograniczające możliwość zawierania umów o pracę na czas określony.

Nauczyciele i pracownicy niepedagogiczni

W odniesieniu do nauczycieli podstawowe znaczenie ma art. 10 Karty Nauczyciela. Co do zasady nauczyciele powinni być zatrudniani na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, a po spełnieniu ustawowych warunków – na podstawie mianowania.

Umowa na czas określony ma charakter wyjątkowy i może zostać zawarta wyłącznie w przypadkach przewidzianych w Karcie Nauczyciela. Jednym z nich jest potrzeba wynikająca z organizacji nauczania. Dotyczy to sytuacji, gdy ze względu na organizację pracy szkoły nie ma podstaw do nawiązania od razu trwałego stosunku pracy, np. z uwagi na zmieniającą się liczbę oddziałów, czasowe finansowanie zajęć lub niepewność co do organizacji nauczania w kolejnych latach szkolnych.

Natomiast wobec pracowników administracji i obsługi szkoły stosuje się art. $25^{[1]}$ k.p. W ich przypadku obowiązuje limit trzech umów o pracę na czas określony oraz 33 miesięcy zatrudnienia na ich podstawie.

Jak liczyć limit 36 miesięcy

W przypadku nauczycieli łączny okres zatrudnienia na podstawie umów o pracę na czas okre-

eprasa.pl 8a33d0a32e

ślony, zawartych z powodu potrzeb wynikających z organizacji nauczania, nie może przekroczyć 36 miesięcy. Do tego limitu zalicza się wszystkie takie umowy zawarte z tym samym pracodawcą. Nie ma przy tym znaczenia liczba zawartych umów – istotny jest łączny okres zatrudnienia.

Przy obliczaniu limitu należy również uwzględnić przerwy pomiędzy kolejnymi umowami. Jeżeli następna umowa zostanie zawarta po przerwie nieprzekraczającej trzech miesięcy, wcześniejsze okresy zatrudnienia nadal uwzględnia się przy obliczaniu limitu. Natomiast przerwa dłuższa niż trzy miesiące powoduje rozpoczęcie biegu nowego 36-miesięcznego okresu.

Do limitu nie wlicza się umów zawartych w celu zastępstwa nieobecnego nauczyciela ani umów, które zgodnie z Kartą Nauczyciela zostały wyłączone z tego ograniczenia, w szczególności dotyczących nauczycieli początkujących.

WAŻNE

Do limitu umów nie zalicza się umów zawartych na zastępstwo.

PRZYKŁAD

Nauczyciel matematyki został zatrudniony na podstawie umowy o pracę na czas określony od 1 września 2023 r. do 31 sierpnia 2024 r. z powodu potrzeb wynikających z organizacji nauczania. Następnie zawarto z nim kolejną umowę od 1 września 2024 r. do 31 sierpnia 2025 r., a po jej zakończeniu trzecią – od 1 września 2025 r. do 31 sierpnia 2026 r. Pomiędzy kolejnymi umowami nie wystąpiły przerwy przekraczające trzy miesiące. W takim przypadku łączny okres zatrudnienia na podstawie umów terminowych wynosi 36 miesięcy. Jeżeli szkoła chciałaby od 1 września 2026 r. nadal zatrudniać tego nauczyciela z powodu organizacji nauczania, nie będzie mogła zawrzeć kolejnej umowy na czas określony. Dalsze zatrudnienie powinno nastąpić na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony.

Skutki przekroczenia limitu umów

Przekroczenie 36-miesięcznego limitu zatrudnienia nauczyciela powoduje, że stosunek pracy z mocy prawa przekształca się w stosunek pracy na czas nieokreślony. Nie jest do tego potrzebne zawarcie nowej umowy ani podpisanie aneksu. Pracodawca powinien jednak potwierdzić zmianę rodzaju umowy na piśmie, aby dokumentacja pracownicza odpowiadała rzeczywistemu stanowi prawnemu.

Analogiczne skutki przewiduje Kodeks pracy dla pracowników administracji i obsługi. Jeżeli zostanie przekroczony limit trzech umów o pracę na czas określony albo 33 miesięcy zatrudnienia na ich podstawie, stosunek pracy również przekształca się z mocy prawa w umowę o pracę na czas nieokreślony.

O czym powinien pamiętać dyrektor szkoły

Przed zawarciem kolejnej umowy o pracę na czas określony warto każdorazowo przeanalizować historię zatrudnienia danego pracownika. W przypadku nauczycieli należy sprawdzić, czy wcześniejsze umowy były zawarte z powodu potrzeb wynikających z organizacji nauczania, jaki był ich łączny okres oraz czy pomiędzy nimi występowały przerwy przekraczające trzy miesiące. Należy również ustalić, czy dana umowa nie korzysta z ustawowego wyłączenia z limitu.

W odniesieniu do pracowników administracji i obsługi konieczne jest natomiast kontrolowanie zarówno liczby zawartych umów terminowych, jak i łącznego okresu zatrudnienia na ich podstawie. Pozwala to uniknąć sytuacji, w której zawarta jako terminowa umowa już z mocy prawa staje się umową na czas nieokreślony.

© Ⓟ

Podstawa prawna

- art. 10 ustawy z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 515)
- art. 25[1] ustawy z 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 277; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 473)

LESZEK JAWORSKI
prawnik, specjalista ds. prawa pracy, absolwent studiów doktoranckich na WPiA Uniwersytetu Warszawskiego

eprasa.pl 8a33d0a32e

Czy przeniesienie nauczyciela do innej szkoły wymaga wydania nowego aktu mianowania

PROBLEM

Nauczyciel mianowany zmienia szkołę. Czy dyrektor nowej placówki powinien wydać mu kolejny akt mianowania?

RADA

Nie. Przeniesienie nauczyciela zatrudnionego na podstawie mianowania do innej szkoły nie wymaga wydania mu nowego aktu mianowania. Przeniesienie dokonane na podstawie art. 18 ustawy z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (dalej: Karta Nauczyciela) nie prowadzi bowiem do rozwiązania dotychczasowego stosunku pracy i nawiązania kolejnego. Powoduje jedynie jego kontynuację u innego pracodawcy, ewentualnie na zmienionym stanowisku i w innym miejscu pracy. Należy jednak sporządzić pisemny dokument, potwierdzający przeniesienie i określający jego warunki.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 18 ust. 1 Karty Nauczyciela, nauczyciel zatrudniony na podstawie mianowania może zostać przeniesiony na własną prośbę albo z urzędu – za jego zgodą – na inne stanowisko w tej samej lub innej szkole, w tej samej albo innej miejscowości. Przeniesienie może nastąpić zarówno na takie samo, jak i na inne stanowisko nauczycielskie. Przepis ten przewiduje więc szczególny sposób zmiany warunków zatrudnienia nauczyciela mianowanego.

Istotne jest, że możliwość zastosowania tej procedury zależy nie tylko od posiadanego przez nauczyciela stopnia awansu zawodowego. Artykuł 18 Karty Nauczyciela odnosi się do nauczyciela zatrudnionego na podstawie mianowania. Nie wystarczy zatem, że dana osoba posiada stopień nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego, jeżeli jej stosunek pracy został nawiązany na podstawie umowy o pracę. W takim przypadku zmiana szkoły wymaga zasadniczo rozwiązania dotychczasowej umowy i zawarcia nowej albo zastosowania innej dopuszczalnej konstrukcji prawnej.

Przeniesienie na podstawie art. 18 Karty Nauczyciela nie jest jednak takim rozwiązaniem. Sąd Najwyższy w wyroku z 20 sierpnia 2001 r. (sygn. akt I PKN 591/00) wskazał, że jest ono zwykłym sposobem zmiany stosunku pracy nauczyciela mianowanego. Po przeniesieniu nauczyciel pozostaje z nowym pracodawcą w tym samym stosunku pracy, chociaż jego warunki – w szczególności miejsce wykonywania pracy lub zajmowane stanowisko – mogą ulec zmianie. Nie dochodzi więc do zakończenia jednego zatrudnienia i rozpoczęcia kolejnego.

Bez ponownego mianowania

Akt mianowania jest dokumentem, na podstawie którego następuje nawiązanie stosunku pracy. Stosownie do art. 13 Karty Nauczyciela, stosunek pracy na podstawie mianowania nawiązuje się z dniem określonym w tym akcie, a jeżeli takiego dnia nie wskazano – z dniem jego doręczenia. Akt powinien określać w szczególności stanowisko, miejsce pracy, termin jej rozpoczęcia oraz wynagrodzenie albo zasady jego ustalania.

Wydanie nowego aktu mianowania jest zatem właściwe wtedy, gdy dochodzi do nawiązania nowego stosunku pracy. Przy przeniesieniu taki skutek nie następuje. Pierwotny akt mianowania pozostaje podstawą zatrudnienia, a zmianę szkoły i ewentualnie stanowiska dokumentuje odrębne pismo o przeniesieniu. Wydanie kolejnego aktu mianowania mogłoby błędnie sugerować, że w nowej szkole nawiązano z nauczycielem nowy stosunek pracy.

Nie należy również utożsamiać aktu mianowania z aktem nadania stopnia awansu zawodowego. Akt nadania stopnia nauczyciela mia-

eprasa.pl 8a33d0a32e

nowanego potwierdza uzyskanie określonego stopnia awansu, natomiast akt mianowania jest podstawą nawiązania stosunku pracy. Przeniesienie do innej szkoły nie powoduje utraty ani ponownego uzyskania stopnia awansu, dlatego również z tego powodu nie wydaje się nowego aktu nadania stopnia.

WAŻNE

Aktu mianowania nie należy utożsamiać z aktem nadania stopnia awansu zawodowego.

Dokument przeniesienia

Karta Nauczyciela nie ustanawia urzędowego wzoru dokumentu przeniesienia. Z uwagi jednak na zmianę pracodawcy, miejsca pracy, a niekiedy także stanowiska, wymiaru zajęć lub innych warunków zatrudnienia, przeniesienie powinno zostać potwierdzone na piśmie. Dokument powinien sporządzić dyrektor szkoły, do której nauczyciel jest przenoszony.

Z art. 18 ust. 4 Karty Nauczyciela wynika bowiem, że przeniesienia do innej szkoły dokonuje dyrektor szkoły przyjmującej, po zasięgnięciu opinii organu prowadzącego tę szkołę oraz po uzyskaniu zgody dyrektora szkoły, w której nauczyciel jest dotychczas zatrudniony. Jeżeli przeniesienie nie następuje na wniosek nauczyciela, konieczna jest także jego zgoda.

WAŻNE

Przeniesienia do innej szkoły dokonuje dyrektor szkoły przyjmującej, po zasięgnięciu opinii organu prowadzącego tę szkołę oraz po uzyskaniu zgody dyrektora szkoły, w której nauczyciel jest dotychczas zatrudniony.

Pismo powinno wskazywać co najmniej:

1) podstawę prawną, czyli art. 18 Karty Nauczyciela,
2) szkołę, z której i do której nauczyciel zostaje przeniesiony,
3) datę, od której przeniesienie jest skuteczne,
4) stanowisko zajmowane w nowej szkole,
5) wymiar zatrudnienia i obowiązkowy wymiar zajęć,
6) wynagrodzenie lub zasady jego ustalania,
7) inne istotne warunki zatrudnienia, jeżeli ulegają zmianie.

W praktyce dokument ten może być nazwany „aktem przeniesienia", „pismem w sprawie przeniesienia" albo „informacją o przeniesieniu". Nie powinien być jednak traktowany jako nowy akt mianowania. Określenie go jako aneksu także nie jest najtrafniejsze, zwłaszcza gdy zmienia się pracodawca. Bezpieczniejszym rozwiązaniem jest wydanie przez dyrektora szkoły przyjmującej odrębnego pisma o przeniesieniu, poprzedzonego zgromadzeniem wymaganych zgód i opinii.

Skutki przeniesienia

Ponieważ stosunek pracy jest kontynuowany, szkoła, z której nauczyciel odchodzi, nie rozwiązuje z nim stosunku pracy i nie wydaje świadectwa pracy na dzień przeniesienia. Dokumentacja pracownicza powinna zostać przekazana do szkoły przejmującej, która od dnia wskazanego w piśmie staje się pracodawcą nauczyciela. Zachowana zostaje ciągłość zatrudnienia, co ma znaczenie m.in. dla ustalenia stażu pracy, uprawnień urlopowych, nagród jubileuszowych i innych świadczeń zależnych od okresu zatrudnienia.

Nie należy zatem sporządzać porozumienia o rozwiązaniu stosunku pracy w pierwszej szkole, a następnie wydawać nowego aktu mianowania w drugiej. Taki sposób postępowania oznaczałby w istocie zakończenie dotychczasowego zatrudnienia i nawiązanie nowego, a nie przeniesienie w rozumieniu art. 18 Karty Nauczyciela. Mógłby też wywołać niepotrzebne wątpliwości dotyczące ciągłości stosunku pracy oraz rozliczenia związanych z nim uprawnień.

Trzeba ponadto pamiętać, że przeniesienie może dotyczyć stanowiska nauczycielskiego odpowiadającego kwalifikacjom nauczyciela. Nie powinno służyć przenoszeniu nauczyciela mianowanego na stanowisko administracyjne lub inne stanowisko niepedagogiczne. Jeżeli w nowej placówce ma on zostać zatrudniony na zupełnie innej, nienauczycielskiej podstawie, konieczne będzie zakończenie stosunku pracy z mianowania i odrębne nawiązanie nowego zatrudnienia.

Podsumowując, dyrektor szkoły przyjmującej nie wydaje nauczycielowi nowego aktu miano-

eprasa.pl 8a33d0a32e

wania. Powinien natomiast wydać pisemny dokument o przeniesieniu, w którym zostaną określone: nowe miejsce pracy, stanowisko, data rozpoczęcia pracy i pozostałe warunki zatrudnienia. Pierwotny akt mianowania wraz z dokumentem przeniesienia tworzą wówczas podstawę do wykazania, że stosunek pracy nauczyciela jest nieprzerwanie kontynuowany.

© Ⓟ

Podstawa prawna

- art. 10 ust. 1 i 5, art. 11, art. 13, art. 14, art. 18 ustawy z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 515)
- wyrok Sądu Najwyższego z 20 sierpnia 2001 r. (sygn. akt I PKN 591/00)

LESZEK JAWORSKI
prawnik, specjalista ds. prawa pracy, absolwent studiów doktoranckich na WPiA Uniwersytetu Warszawskiego

Jak prawidłowo wystawiać faktury przez gminne szkoły i przedszkola w KSeF

KSeF

PROBLEM

W związku z obowiązkowym korzystaniem z Krajowego Systemu e-Faktur (KSeF) pojawiają się wątpliwości dotyczące prawidłowego sposobu uwierzytelniania wysyłki faktur wystawianych przez jednostki organizacyjne gminy. W praktyce zdarzają się sytuacje, w których jako sprzedawca na fakturze wskazana jest gmina będąca podatnikiem VAT, natomiast fakturę wystawia szkoła lub przedszkole będące jednostką budżetową gminy. Który podmiot powinien dokonywać uwierzytelnienia wysyłki faktury do KSeF – gmina jako podatnik VAT czy szkoła (przedszkole) jako jednostka faktycznie wystawiająca fakturę?

RADA

W celu wystawiania faktur ustrukturyzowanych przez daną szkołę lub przedszkole gmina powinna nadać (za pośrednictwem KSeF) wybranej osobie fizycznej uprawnienia administratora tej szkoły lub przedszkola, zaś osoba ta powinna wskazać (również przy użyciu KSeF) siebie lub inne osoby fizyczne jako uprawnione do wystawiania faktur ustrukturyzowanych dokumentujących sprzedaż dokonywaną przez daną szkołę lub przedszkole. Osoby uprawnione do wystawiania takich faktur logują się do KSeF w kontekście szkoły lub przedszkola (nie gminy).

UZASADNIENIE

Centralizacja rozliczeń VAT spowodowała, że podatnikami VAT z tytułu działalności samorządowych jednostek budżetowych oraz samorządowych zakładów budżetowych stały się macierzyste dla tych jednostek i zakładów jednostki samorządu terytorialnego. Oznacza to między innymi, że z punktu widzenia VAT sprzedaż dokonywana przez samorządowe jednostki budżetowe oraz samorządowe zakłady budżetowe jest sprzedażą dokonywaną przez macierzyste dla nich jednostki samorządu terytorialnego.

WAŻNE

Centralizacja rozliczeń VAT w jednostkach samorządu terytorialnego powoduje, że podatnikiem VAT z tytułu czynności wykonywanych przez jednostki organizacyjne jest jednostka samorządu terytorialnego.

W przedstawionej sytuacji podatnikiem z tytułu sprzedaży dokonywanej przez szkołę czy przedszkole jest gmina. To zatem gmina jest podmiotem, który bezpośrednio obciąża obowiązek wystawiania faktur dokumentujących tę sprzedaż.

eprasa.pl 8a33d0a32e

Nie ma jednak przeszkód, aby gmina upoważniła szkołę lub przedszkole do wystawiania w imieniu gminy faktur dokumentujących sprzedaż dokonywaną przez tę szkołę lub przedszkole. Przy czym w celu umożliwienia wystawiania takich faktur jako faktur ustrukturyzowanych konieczne jest nadanie przez gminę (lub przez osobę fizyczną wyznaczoną przez gminę) wybranej osobie fizycznej uprawnienia administratora danej szkoły lub przedszkola (uprawnienia takie nadawane są przy użyciu KSeF). Następnie taka osoba nadaje (również przy użyciu KSeF) sobie lub innym osobom fizycznym uprawnienia do wystawiania faktur ustrukturyzowanych dokumentujących sprzedaż dokonywaną przez daną szkołę lub przedszkole.

WAŻNE

Obowiązkowe korzystanie z KSeF wymaga właściwego określenia ról i uprawnień podmiotów uczestniczących w procesie wystawiania faktur.

W takim przypadku osoba fizyczna uprawniona do wystawiania faktur ustrukturyzowanych dokumentujących sprzedaż dokonywaną przez daną szkołę lub przedszkole logować się będzie w KSeF w kontekście szkoły lub przedszkola (nie gminy). Faktury ustrukturyzowane wystawiane w tym kontekście będą fakturami zawierającymi dane gminy w elemencie Podmiot1 oraz dane szkoły lub przedszkola w elemencie Podmiot3 (ze wskazaniem wartości „7” w polu Rola – JST wystawca).

WAŻNE

W strukturze faktury KSeF dane gminy wykazywane są w elemencie Podmiot1, natomiast dane szkoły lub przedszkola w elemencie Podmiot3 ze wskazaniem pozycji 7 – JST wystawca.

Podstawa prawna

- § 3 rozporządzenia Ministra Finansów i Gospodarki z 12 grudnia 2025 r. w sprawie korzystania z Krajowego Systemu e-Faktur (Dz.U. z 2025 r. poz. 1815; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 169)

TOMASZ KRYWAN
prawnik, doradca podatkowy, właściciel kancelarii doradztwa podatkowego, autor wielu publikacji z zakresu podatków

Ewidencja i klasyfikacja opłat od mieszkania służbowego w szkole – czynsz oraz refaktury za media

Szkoła dysponuje mieszkaniem służbowym (zasoby komunalne). Jak prawidłowo powinien być zaksięgowany czynsz za mieszkanie oraz media przy założeniu, że na wodę i ścieki naliczony jest ryczałt (mieszkanie nie ma liczników); c.o. wyliczone jest według kosztów z poprzedniego roku (później rozliczany według faktycznych danych); śmieci ujęte zostały w deklaracji szkolnej? Proszę o wskazanie również nowej klasyfikacji budżetowej.

Z tytułu oddania nieruchomości w najem właściciel ma prawo do uzyskania czynszu.

W tym zakresie można powołać się na art. 659 ustawy z 16 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (dalej: k.c.), w myśl którego **przez umowę najmu wynajmujący zobowiązuje się oddać najemcy rzecz do używania przez czas oznaczony lub nieoznaczony, a najemca zobowiązuje się płacić wynajmującemu umówiony czynsz.**

eprasa.pl 8a33d0a32e

Szkoła, jako jednostka budżetowa, zgodnie z art. 11 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (dalej: uofp), odprowadza otrzymane dochody do budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

W przypadku ujęcia dochodów realizowanych w ramach zawartych umów najmu istotne znaczenie ma rozstrzygnięcie, czy realizowane są one w ramach statutowej działalności jednostki, wówczas będą ujmowane na koncie 720, czy będą stanowić pozostałe przychody operacyjne ewidencjonowane z wykorzystaniem konta 760.

Konto 720 służy do ewidencji przychodów z tytułu dochodów budżetowych związanych bezpośrednio z podstawową działalnością jednostki, w szczególności dochodów, do których zalicza się podatki, składki, opłaty, inne dochody budżetu państwa, jednostek samorządu terytorialnego oraz innych jednostek, należne na podstawie odrębnych ustaw lub umów międzynarodowych.

Konto 760 służy do ewidencji przychodów niezwiązanych bezpośrednio z podstawową działalnością jednostki, w tym wszelkich innych przychodów niż podlegające ewidencji na kontach: 700, 720, 730, 750. W szczególności na stronie Ma konta 760 ujmuje się: przychody ze sprzedaży materiałów w wartości cen zakupu lub nabycia materiałów oraz przychody ze sprzedaży środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz środków trwałych w budowie.

Klasyfikacja budżetowa czynszu najmu oraz opłat za media

Czynsz najmu stanowi dochód, który powinien zostać odpowiednio ujęty w budżecie, czyli z uwzględnieniem zapisów załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych klasyfikacji budżetowej (dalej: rozporządzenie w sprawie klasyfikacji budżetowej). Zastosowanie ma w tym przypadku § 075 „Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze". Jednak paragraf ten nie będzie właściwy do ujęcia opłat za media. Wskazuje na to sam opis tego paragrafu, który wyraźnie nawiązuje do wpływów z najmu/dzierżawy, a nie innych należności ubocznych, związanych z zawarciem umowy najmu/dzierżawy. Adekwatnym paragrafem dochodowym do ujęcia wpływów za udostępnienie ogrzewania i innych usług będzie § 083 „Wpływy z usług".

Jeżeli umowa najmu obejmuje koszty, np. zużycia wody oraz prądu, wówczas dochody z tytułu najmu jednostka powinna ująć w § 075 „Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze".

W innym przypadku, **gdy najemca jest zobowiązany do regulowania czynszu najmu oraz dodatkowo do uregulowania należności za zużyte media (np. wodę, prąd), na podstawie np. wskazań liczników, wówczas jednostka powinna oddzielnie ujmować dochody z tytułu czynszu najmu oraz dochody z tytułu „sprzedaży" mediów.** W takim przypadku dochody z tytułu czynszu najmu jednostka powinna ująć w § 075 „Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze". Dochody uzyskiwane z tytułu zwrotu należności od najemców, np. za zużytą wodę oraz energię elektryczną, jednostka powinna natomiast ująć w § 083 „Wpływy z usług".

Księgowanie kosztów mieszkania służbowego w szkole wymaga rozbicia kwot z faktury lub rachunku na poszczególne rodzaje świadczeń (czynsz, media) i przypisania ich do właściwych paragrafów wydatków. Opłaty za c.o. i wodę w ryczałcie ujmuje się wstępnie jako zaliczki, a korekta następuje po rozliczeniu rocznym. Śmieci ujęte w deklaracji szkolnej rozlicza się odrębnie.

Opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi

Jeżeli opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi za mieszkanie służbowe jest ujęta w deklaracji złożonej przez szkołę, a szkoła następnie obciąża lokatora kosztami przypadającymi na mieszkanie, trzeba tę kwotę rozliczyć po stronie

eprasa.pl 8a33d0a32e

dochodów szkoły. Dlatego przy rozliczeniu lokatora należy przyjąć § 083 „Wpływy z usług", jeżeli opłata jest wyodrębniona na fakturze jako obciążenie za gospodarowanie odpadami.

Jeśli szkoła faktycznie zarządza całym budynkiem, w którym znajdują się mieszkania służbowe, to jako jednostka posiadająca nieruchomość w zarządzie ma obowiązek ująć te odpady we własnej deklaracji i odprowadzić opłatę, a kosztem obciążyć najemcę. Wówczas należy zastosować do 2026 r. § 083, natomiast w nowej klasyfikacji budżetowej – § 687.

Wyjątkiem są budynki jednorodzinne. W takiej sytuacji najemca musiałby złożyć deklarację osobiście tylko wtedy, gdyby wynajmował wydzielony, samodzielny dom jednorodzinny, należący do gminy (zarządzany przez szkołę), a zapisy w umowie najmu wprost przekazywałyby mu pełne władanie tą nieruchomością wraz z obowiązkiem rozliczania odpadów w imieniu właściciela, to wówczas stosowany byłby obecny § 049, od 2027 r. – § 177.

Ewidencja księgowa faktur za czynsz oraz media w szkole

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów i Gospodarki z 20 kwietnia 2026 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (dalej: nowe rozporządzenie w sprawie klasyfikacji budżetowej), od 2027 r. obowiązywać będzie nowa klasyfikacja budżetowa. Zastosowanie będzie miała po raz pierwszy do planowania na 2027 r., 2026 r. nadal rozlicza się według starej klasyfikacji (patrz: **TABELA 1**).

Stosując mapowanie paragrafów 2026 r. do 2027 r., trzeba brać pod uwagę klucze przejścia udostępnione przez Ministerstwo Finansów. Zgodnie z nimi, porównywalne nowe paragrafy należy stosować zgodnie ze wskazówkami w **TABELI 2.**

TABELA 1. Ewidencja księgowa faktury za czynsz oraz media

Lp.	Treść operacji	Rozdział	Klasyfikacja 2026 r.	Klasyfikacja 2027 r.	Konto	
					Wn	Ma
1	Faktura: przypis czynszu	80101	§ 075	§ 631	221	720/760
2	Przypis mediów				221	760
a	Energia		§ 083	§ 770		
b	Woda		§ 083	§ 771		
c	Ogrzewanie/energia cieplna		§ 083	§ 770		
d	Odpady komunalne		§ 083	§ 687		
3	Wpłata na rachunek dochodów szkoły				130 d	221
4	Odprowadzenie dochodów do jednostki nadrzędnej				222	130 d

eprasa.pl 8a33d0a32e

TABELA 2. Wyciąg z kluczy przejścia zamieszczonych na stronie internetowej Ministerstwa Finansów

Klasyfikacja na rok 2026		Klasyfikacja na rok 2027				
Dochody	Obecna nazwa paragrafu Dochody	Dochody/Wydatki	Nowa nazwa paragrafu oraz objaśnienia	Dochody (D)/Wydatki (W)	Symbol grupy wydatków BP	Symbol grupy wydatków JST
obecny		nowy				
075	Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	631	Najem i dzierżawa składników majątkowych	DW	3	035
083	Wpływy z usług	687	Usługi pozostałe	DW	3	035
		770	Energia	DW	3	035
		771	Woda	DW	3	035
049	Wpływy z innych lokalnych oplat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw	177	Opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi	DW	3	035

Ministerstwo Finansów na swojej stronie internetowej (https://www.gov.pl/web/finanse/budzet-panstwa) cyklicznie publikuje odpowiedzi na najczęściej pojawiające się pytania, dotyczące nowej klasyfikacji budżetowej. Wśród odpowiedzi pojawiły się również zagadnienia dotyczące usług dostarczania wody, które dotychczas były klasyfikowane w § 083.

PYTANIE SKIEROWANE DO MF:

Czy dochody z usług dostarczania wody (wodociągowej) przez jednostkę, które dotychczas były klasyfikowane w § „083 Wpływy z usług", powinny być klasyfikowane w nowym § „771 Woda"?

ODPOWIEDŹ MF:

Tak, w nowej klasyfikacji wyodrębniono nowy paragraf dochodowo-wydatkowy 771 „Woda", który obejmuje zarówno dochody, jak i wydatki dotyczące zakupu i sprzedaży wody wodociągowej."

© Ⓟ

Podstawa prawna

- art. 11 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 1483; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 912)
- art. 659 ustawy z 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 795)
- załącznik nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 909)
- załącznik nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (j.t. Dz.U. z 2022 r. poz. 513; ost.zm. Dz.U. z 2025 r. poz. 1241)
- załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów i Gospodarki z 20 kwietnia 2026 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 582)

IRENA BRUSZEWSKA

dr nauk inżynierii rolniczej, mgr nauk prawnych, ukończyła studia podyplomowe w zakresie: audytu wewnętrznego, finansów i rachunkowości oraz inne. Od 27 lat pracuje na stanowisku skarbnika gminy. Doświadczony wykładowca na studiach podyplomowych, szkoleniach oraz kursach, prelegent na konferencjach i warsztatach z zakresu finansów publicznych i rachunkowości. Autorka i współautorka wielu publikacji. Odpowiedzialna za prowadzenie gospodarki finansowej w jsfp

eprasa.pl 8a33d0a32e

INFOR
Zał. R. Pieńkowski w 1987 r.

RACHUNKOWOŚĆ BUDŻETOWA nr 10 (610) 5 października 2026

DODATEK

RACHUNKOWOŚĆ W INSTYTUCJACH POMOCY SPOŁECZNEJ

nr 10

Budynki służące realizacji zadań pomocy społecznej w deklaracji na podatek od nieruchomości 2

Gminy będą musiały monitorować jakość pomocy w miejscu zamieszkania 4

Ewidencja księgowa rozliczeń podopiecznego OPS skierowanego do schroniska dla bezdomnych 6

NOWA KLASYFIKACJA BUDŻETOWA

www.sklep.infor.pl ■ 801 626 666 ■ 22 761 30 30 ■ bok@infor.pl

eprasa.pl/3a33d0a52e

Budynki służące realizacji zadań pomocy społecznej w deklaracji na podatek od nieruchomości

Opodatkowanie podatkiem od nieruchomości obiektów związanych z realizacją zadań pomocy społecznej w praktyce budzi wątpliwości. Gdy chodzi o ich realizację przez samorządowe jednostki organizacyjne, pojawia się pytanie, kto powinien wykazać je do opodatkowania i czy w ogóle powinny one być opodatkowane, czy może jednak mogą korzystać ze zwolnienia z opodatkowania przewidzianego dla gmin? Problemem jest też to, jak prawidłowo wykazać w deklaracji budynki, w których jest sprawowana całodobowa opieka nad osobami starszymi lub osobami z niepełnosprawnościami – czy są one przeznaczone na cele mieszkalne, czy są to raczej budynki pozostałe? Do tego dochodzą też problemy związane z opodatkowaniem prywatnych domów opieki społecznej.

Jednostki samorządowe jako podatnicy podatku od nieruchomości

Gminy świadczą należące do ich zadań własnych usługi z zakresu pomocy społecznej poprzez swoje jednostki organizacyjne, w tym gminne (miejskie) ośrodki pomocy społecznej i centra usług społecznych. W swojej działalności wykorzystują one najczęściej nieruchomości stanowiące własność gminy, które zostały oddane im w trwały zarząd. To sprawia, że ich sytuacja na gruncie podatku od nieruchomości jest szczególna. **Gmina występuje w tej sytuacji w podwójnej roli – właściciela nieruchomości i organu podatkowego**. Na tym tle rodzą się wątpliwości co do konieczności ich opodatkowania i możliwości zastosowania zwolnienia od podatku od nieruchomości, którym są objęte grunty i budynki lub ich części stanowiące własność gminy (art. 7 ust. 1 pkt 15 ustawy z 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych; dalej: upol).

WAŻNE

Jednostki organizacyjne gmin najczęściej wykorzystują w prowadzonej działalności nieruchomości oddane im w trwały zarząd.

Podatnikami podatku od nieruchomości są m.in. osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki organizacyjne, w tym spółki nieposiadające osobowości prawnej, będące posiadaczami nieruchomości lub ich części albo obiektów budowlanych lub ich części, stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, jeżeli posiadanie wynika z umowy zawartej z właścicielem (art. 3 ust. 1 pkt 4 lit. a upol). Jednocześnie zwalnia się od podatku grunty i budynki lub ich części, stanowiące własność gminy, z wyjątkiem zajętych na działalność gospodarczą lub będących w posiadaniu innych niż gmina jednostek sektora finansów publicznych oraz pozostałych podmiotów.

Analizując tę regulację, nie można poprzestawać jedynie na jej pierwszej części odnoszącej się do prawa własności gminy. Trzeba zwrócić uwagę również na to, że jasno z niej wynika to, że w sytuacji, gdy nieruchomość przechodzi w posiadanie innej niż gmina jednostki sektora finansów publicznych, wskazane zwolnienie od podatku przestaje ją obejmować. **W konsekwencji taka jednostka, np. ośrodek pomocy społecznej czy centrum usług społecznych, jako posiadacz zależny nieruchomości staje się, na podstawie art. 3 ust. 1 pkt 4 lit. a upol, podatnikiem podatku od nieruchomości i ma obowiązek wykazać w składanej deklaracji nieruchomości oddane jej w trwały zarząd.**

eprasa.pl 8a33d0a32e

WAŻNE

Oddanie nieruchomości gminnej w trwały zarząd jednostce sektora finansów publicznych powoduje utratę zwolnienia z podatku od nieruchomości – podatnikiem staje się jednostka organizacyjna będąca jej posiadaczem.

Całodobowe zamieszkanie a cele mieszkalne

Jednostki organizacyjne są zobowiązane do składania na podatek od nieruchomości, w terminie do 31 stycznia, organowi podatkowemu właściwemu ze względu na miejsce położenia przedmiotów opodatkowania deklaracji na dany rok podatkowy. Sporządza się ją na formularzu według ustalonego wzoru, który od lipca 2019 r. jest jednolity dla wszystkich podatników i nie jest już odrębnie ustalany przez każdą gminę. **Na etapie przygotowywania deklaracji często pojawia się pytanie, jak właściwie wykazać w niej nieruchomości, którymi jednostka zarządza – czy w przypadku budynków domów opieki społecznej należy wykazać je jako budynki mieszkalne, czy jako pozostałe?** Niestety, na tak postawione pytanie nie ma uniwersalnej odpowiedzi. W zależności od okoliczności, poprawne może bowiem być zarówno wykazanie ich jako pozostałych, jak i jako mieszkalnych. Przyjmuje się bowiem, że jeżeli dom jest prowadzony w budynku mieszkalnym, opodatkowanie może nastąpić według stawek dla budynków mieszkalnych, bo jest on miejscem zamieszkania – w większości przypadków na stałe – dla osób tam przebywających. Jeśli jednak klasyfikacja takiego budynku jest inna niż mieszkalna, należy opodatkować go stawką właściwą dla budynków pozostałych i tak też wykazać w deklaracji na podatek od nieruchomości.

Prywatne domy opieki społecznej

Odrębnym problemem jest opodatkowanie prywatnych domów opieki prowadzonych przez inne podmioty niż samorządowe jednostki organizacyjne. Tematyka ta była wielokrotnie przedmiotem zainteresowania sądów administracyjnych, które zgodnie wskazują w wydawanych orzeczeniach, że w tego rodzaju przypadkach należy dokonywać opodatkowania według najwyższej stawki, właściwej dla nieruchomości związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Dla przykładu, Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gdańsku w wyroku z 22 lutego 2012 r. (sygn. akt I SA/Gd 1/12) wskazał, że budynek wykorzystywany przez przedsiębiorcę na cele prowadzenia prywatnego domu opieki społecznej nie może być opodatkowany jako budynek mieszkalny. Zajęcie tego budynku pod działalność gospodarczą skutkuje bowiem opodatkowaniem go według wyższej stawki podatku, mimo że zamieszkują w nim pensjonariusze. Również Wojewódzki Sąd Administracyjny we Wrocławiu wskazał w wyroku z 28 lipca 2017 r. (sygn. akt I SA/Wr 990/16), że część budynku mieszkalnego wykorzystywaną do prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie pomocy społecznej, w której to części pensjonariuszom udziela się zakwaterowania, wyżywienia oraz innych usług bytowych, opiekuńczych i wspomagających, należy traktować jako część budynku zajętego na prowadzenie działalności gospodarczej, a w konsekwencji część ta powinna być opodatkowana według stawki najwyższej, związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej. Jak z tego wynika, w przypadku prywatnych domów opieki właściwe jest zastosowanie stawki najwyższej podatku od nieruchomości, niezależnie od kwalifikacji budynku.

WAŻNE

Budynki prywatnych domów opieki społecznej podlegają opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości według najwyższej stawki, niezależnie od ich kwalifikacji w ewidencji gruntów i budynków.

© Ⓟ

Podstawa prawna

- art. 3 ust. 1 pkt 4 lit. a, art. 7 ust. 1 pkt 15 ustawy z 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 707)

Powołane orzecznictwo

- wyrok WSA we Wrocławiu z 28 lipca 2017 r. (sygn. akt I SA/Wr 990/16)
- wyrok WSA w Gdańsku z 22 lutego 2012 r. (sygn. akt I SA/Gd 1/12)

MAŁGORZATA MASŁOWSKA

prawnik specjalizujący się w tematyce prawa podatkowego i prawa pracy, mediator stały dla obszaru właściwości Sądu Okręgowego w Łodzi specjalizujący się w mediacjach pracowniczych, redaktor i dziennikarz portalu INFOR.PL

eprasa.pl 8a33d0a32e

Gminy będą musiały monitorować jakość pomocy w miejscu zamieszkania

Od 5 sierpnia 2026 r. obowiązują zmiany dotyczące usług opiekuńczych oraz usług sąsiedzkich. To efekt wejścia w życie ustawy z 11 czerwca 2026 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej (dalej: ustawa nowelizująca), która doprecyzowała zakres pomocy świadczonej osobom wymagającym wsparcia, wprowadziła dodatkowe wymagania wobec osób wykonujących usługi oraz nałożyła na gminy obowiązek monitorowania i oceny jakości udzielanej pomocy.

Ustawa nowelizująca zmieniła przede wszystkim art. 50 ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (dalej: ustawa o pomocy społecznej), który reguluje zasady przyznawania usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych. Zmiany mają uporządkować zasady organizowania pomocy osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub inne przyczyny wymagają wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Do ustawy o pomocy społecznej wprowadzono również nowy art. 50b, który określa obowiązki gmin związane ze standardem świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.

Jasne zasady przyznawania pomocy

Zgodnie z nowymi przepisami, osobie wymagającej pomocy z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych, jeżeli jest osobą samotną i jest pozbawiona niezbędnej pomocy. Pomoc taka może zostać przyznana także wtedy, gdy rodzina osoby wymagającej wsparcia, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni lub zstępni nie mogą zapewnić wymaganej pomocy.

Co obejmują usługi opiekuńcze po zmianach

Nowe przepisy wskazują, że usługi opiekuńcze obejmują:

1) pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych,
2) opiekę higieniczną,
3) zaleconą przez lekarza pielęgnację w zakresie niewymagającym specjalistycznej wiedzy i kompetencji,
4) w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Natomiast specjalistyczne usługi opiekuńcze nadal mają być dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności i świadczone przez osoby posiadające specjalistyczne przygotowanie zawodowe.

Nowe wymagania dla osób wykonujących usługi opiekuńcze

Jedną z ważniejszych zmian jest określenie wymagań wobec osób świadczących usługi opiekuńcze. Osoba wykonująca takie usługi musi:

1) być pełnoletnia,
2) nie być członkiem rodziny osoby korzystającej z usług,
3) nie być oddzielnie zamieszkującym małżonkiem, wstępnym ani zstępnym tej osoby,
4) złożyć oświadczenie o zdolności psychofizycznej do wykonywania usług,
5) ukończyć szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy.

Oznacza to, że ośrodki pomocy społecznej (OPS) i inne podmioty organizujące pomoc będą musiały zweryfikować, czy osoby już wykonujące usługi spełniają nowe wymagania.

eprasa.pl 8a33d0a32e

Usługi sąsiedzkie

Ustawa nowelizująca doprecyzowała również zasady wykonywania usług sąsiedzkich. Osoba wykonująca usługi sąsiedzkie musi m.in.:

1) być pełnoletnia,
2) nie być członkiem rodziny osoby korzystającej z pomocy,
3) złożyć oświadczenie o zdolności psychofizycznej,
4) zamieszkiwać w najbliższej okolicy osoby, której pomaga,
5) zostać zaakceptowana zarówno przez osobę korzystającą z usług, jak i organizatora usług sąsiedzkich.

Jeżeli osoba wykonująca usługi sąsiedzkie nie ukończyła szkolenia z pierwszej pomocy, organizator będzie zobowiązany takie szkolenie zapewnić.

Gmina będzie kontrolować jakość usług opiekuńczych

Zgodnie z dodanym do ustawy o pomocy społecznej art. 50b, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania mają być świadczone zgodnie ze standardem określonym w przepisach wykonawczych. Standard ma uwzględniać czynności wykonywane w ramach usług oraz indywidualne potrzeby osób korzystających z pomocy.

To oznacza również, że gmina będzie zobowiązana do:

1) monitorowania świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania,
2) zbierania i analizowania informacji dotyczących realizacji usług,
3) dokonywania oceny ich bezpieczeństwa, skuteczności i celowości.

Jeżeli zostaną stwierdzone nieprawidłowości, gmina będzie musiała podjąć działania wobec podmiotu świadczącego usługi w celu ich usunięcia.

Nowe obowiązki gminy oznaczają, że kontrola usług opiekuńczych nie będzie mogła ograniczać się wyłącznie do sprawdzenia, czy opiekun wykonał przyznaną liczbę godzin i czy dokumentacja finansowa jest prawidłowa. Konieczne będzie również ocenienie, czy pomoc rzeczywiście odpowiada potrzebom osoby korzystającej ze wsparcia.

Przykładowo, osoba starsza otrzymała decyzję o przyznaniu usług opiekuńczych obejmujących przygotowanie posiłków, pomoc w utrzymaniu higieny oraz wsparcie w codziennym funkcjonowaniu. Po kilku tygodniach realizacji usług OPS może przeprowadzić monitoring, np. poprzez rozmowę z podopiecznym, analizę dokumentacji osoby świadczącej usługi albo kontakt z podmiotem realizującym zadanie.

Jeżeli okaże się, że opiekun formalnie realizuje przyznane godziny, ale ogranicza pomoc wyłącznie do krótkiej wizyty i nie wykonuje czynności wynikających z decyzji administracyjnej, gmina powinna podjąć działania naprawcze. Może to oznaczać np. przekazanie zaleceń podmiotowi realizującemu usługę, zmianę sposobu organizacji pomocy albo ponowną ocenę potrzeb osoby korzystającej ze wsparcia.

Nowe przepisy wymagają więc od gmin nie tylko zapewnienia usług, ale także stworzenia mechanizmu sprawdzania, czy świadczona pomoc jest bezpieczna, skuteczna i dostosowana do sytuacji konkretnej osoby.

Czas na dostosowanie organizacji usług

Przepisy przejściowe przewidują rozwiązania dla osób, które już wykonywały usługi opiekuńcze przed wejściem w życie ustawy nowelizującej, ale nie spełniają nowych wymagań. Takie osoby muszą złożyć wymagane oświadczenie o zdolności psychofizycznej w terminie miesiąca od wejścia w życie ustawy nowelizującej i mogą wykonywać usługi przez okres 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy nowelizującej, jeżeli nie ukończyły wymaganego szkolenia z pierwszej pomocy.

Ustawa nowelizująca trafiła do Trybunału Konstytucyjnego

Nowe przepisy dotyczące usług opiekuńczych zostały podpisane przez Prezydenta RP, ale jednocześnie skierowane do Trybunału Konstytucyjnego w trybie kontroli następczej. Oznacza to,

eprasa.pl 8a33d0a32e

że Trybunał zbada już obowiązującą ustawę pod kątem jej zgodności z Konstytucją RP.

Prezydent wskazał, że sam kierunek zmian, czyli wprowadzenie jednolitych standardów usług opiekuńczych oraz mechanizmów kontroli ich jakości jest potrzebny. Wątpliwości dotyczą jednak sposobu finansowania nowych zadań nakładanych na jednostki samorządu terytorialnego. Zdaniem Prezydenta, nowe obowiązki powinny mieć zapewnione realne źródło finansowania z budżetu państwa.

Dla gmin i ośrodków pomocy społecznej oznacza to, że na moment wejścia w życie ustawy nowelizującej przepisy należy stosować, jednak w praktyce mogą pojawić się pytania dotyczące dalszego obowiązywania części regulacji, jeżeli Trybunał Konstytucyjny zakwestionuje określone rozwiązania.

© Ⓟ

Podstawa prawna

- art. 50, art. 50a, art. 50b ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 639; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 974)
- art. 1, art. 2 ustawy z 11 czerwca 2026 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej (Dz.U. z 2026 r. poz. 974)

ANNA GNIOSKA
redaktor merytoryczny z zakresu prawa pracy „Rachunkowości Budżetowej”

Ewidencja księgowa rozliczeń podopiecznego OPS skierowanego do schroniska dla bezdomnych

NOWA KLASYFIKACJA BUDŻETOWA

Podopieczny ośrodka pomocy społecznej (OPS) został skierowany do schroniska dla osób bezdomnych i na podstawie decyzji ponosi odpłatność za pobyt. Schronisko wystawiało dla OPS notę obciążeniową, pomniejszając kwotę do zapłaty o odpłatność wnoszoną przez podopiecznego. Jak prawidłowo zaksięgować takie rozliczenie?

Przedstawiony stan faktyczny dotyczy trójstronnych rozliczeń pomiędzy ośrodkiem pomocy społecznej, podmiotem prowadzącym schronisko dla osób bezdomnych oraz osobą skierowaną do tej placówki.

Praktyka polegająca na wystawianiu przez schronisko noty obciążeniowej opiewającej na kwotę pomniejszoną o odpłatność, wniesioną przez podopiecznego, jest niewątpliwie wygodna operacyjnie, jednak koliduje z fundamentalnymi zasadami gospodarki finansowej jednostek budżetowych i wymaga oceny zarówno na gruncie ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (dalej: ustawa o pomocy społecznej), jak i ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (dalej: uofp).

Charakter prawny odpłatności za pobyt w schronisku

Udzielanie schronienia osobom tego pozbawionym, zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej, stanowi zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym, realizowane m.in. w formie tymczasowej pomocy w postaci pobytu w schronisku dla osób bezdomnych, o którym mowa w art. 48a ustawy o pomocy społecznej. Skierowanie do schroniska oraz ustalenie wyso-

eprasa.pl 8a33d0a32e

kości odpłatności następuje w drodze decyzji administracyjnej wydawanej na podstawie art. 106 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, przy czym zasady ponoszenia odpłatności określa rada gminy w uchwale podjętej na podstawie art. 97 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej, z uwzględnieniem limitów wynikających z art. 97 ust. 1a ustawy o pomocy społecznej (opłata nie wyższa niż 30% dochodu osoby w przypadku schroniska dla osób bezdomnych oraz 50% w przypadku schroniska z usługami opiekuńczymi, jeżeli dochód nie przekracza kryterium dochodowego).

Z przedstawionej konstrukcji wynika wniosek o zasadniczym znaczeniu dla ewidencji: **odpłatność ustalona decyzją stanowi należność publicznoprawną i dochód budżetu gminy realizowany przez OPS jako jednostkę budżetową**. Nie jest ona wynagrodzeniem należnym schronisku od podopiecznego ani rabatem obniżającym cenę usługi świadczonej na rzecz gminy. Stronami stosunku zobowiązaniowego są tutaj: gmina (wierzyciel z tytułu opłaty ustalonej decyzją) i podopieczny (dłużnik) oraz – odrębnie – gmina (nabywca usługi schronienia) i podmiot prowadzący schronisko (usługodawca).

Zasada budżetowania brutto a kompensata w nocie

Stosownie do art. 11 ust. 1 uofp, jednostki budżetowe pokrywają swoje wydatki bezpośrednio z budżetu, a pobrane dochody odprowadzają na rachunek budżetu jednostki samorządu terytorialnego. Oznacza to obowiązek ujmowania dochodów i wydatków w pełnych kwotach, bez wzajemnych potrąceń (zasada budżetowania brutto). Rozliczanie się ze schroniskiem kwotą *per saldo* prowadzi do zaniżenia wydatków wykazywanych w sprawozdaniu Rb-28S o wartość odpłatności podopiecznego oraz do sytuacji, w której dochód z tytułu opłaty, mimo istnienia przypisanej należności, wynikającej z decyzji, w ogóle nie zostaje wykonany kasowo i nie znajduje odzwierciedlenia w sprawozdaniu Rb-27S. Praktyka taka jest konsekwentnie kwestionowana w wystąpieniach pokontrolnych regionalnych izb obrachunkowych jako naruszenie zasady budżetowania brutto.

Docelowo należy zatem zmienić zasady rozliczeń z podmiotem prowadzącym schronisko: nota (lub faktura) powinna opiewać na pełny koszt pobytu podopiecznego, natomiast odpłatność ustalona decyzją powinna być wnoszona przez podopiecznego na rachunek OPS i odprowadzana do budżetu gminy jako zrealizowany dochód. Warto zastrzec odpowiednie postanowienia w umowie ze schroniskiem.

Ewidencja księgowa i klasyfikacja budżetowa

Ewidencję w OPS prowadzi się zgodnie z załącznikiem nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (dalej: rozporządzenie w sprawie rachunkowości oraz planów kont). Należność od podopiecznego podlega przypisowi na koncie 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych" w korespondencji z kontem 720 „Przychody z tytułu dochodów budżetowych", a jej wpłata i odprowadzenie do budżetu przebiegają przez konto 130 „Rachunek bieżący jednostki" (subkonto dochodów) oraz konto 222 „Rozliczenie dochodów budżetowych". Pełny koszt pobytu w schronisku ujmuje się na koncie 402 „Usługi obce" w korespondencji z kontem 201 „Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami". Dochód z odpłatności klasyfikuje się w § 083 „Wpływy z usług", natomiast wydatek w zależności od statusu podmiotu prowadzącego schronisko w § 430 (zakup usługi od organizacji pozarządowej lub podmiotu prywatnego) albo w § 433 (pobyt w schronisku prowadzonym przez inną jednostkę samorządu terytorialnego). Zgodnie z opublikowanymi kluczami przejścia do nowej klasyfikacji budżetowej, odpowiednikiem § 083 w tym zakresie będzie § 687 „Usługi pozostałe", a usług świadczonych między jednostkami samorządu terytorialnego – § 693.

Odrębnie należy ocenić sytuację, w której gmina zleciła prowadzenie schroniska organi-

eprasa.pl 8a33d0a32e

zacji pozarządowej w trybie ustawy z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – wówczas finansowanie przybiera formę dotacji celowej (§ 236) rozliczanej na zasadach określonych w umowie o realizację zadania publicznego, a wystawianie not obciążeniowych w ogóle nie powinno mieć miejsca.

TABELA. Ewidencja księgowa odpłatności za pobyt w schronisku

Lp.	Treść operacji	Wn	Ma
1	Przypis należności od podopiecznego z tytułu odpłatności za pobyt w schronisku (decyzja administracyjna)	221	720
2	Wpłata odpłatności przez podopiecznego na rachunek OPS	130 (dochody)	221
3	Odprowadzenie zrealizowanych dochodów na rachunek budżetu gminy	222	130 (dochody)
4	Nota (faktura) schroniska – pełny koszt pobytu podopiecznego	402	201
5	Zapłata zobowiązania wobec schroniska w pełnej wysokości	201	130 (wydatki)

Rozliczenie not wystawionych w kwotach pomniejszonych

Jeżeli w dotychczasowej praktyce podopieczny wnosił odpłatność bezpośrednio do schroniska, a noty wpływały do OPS w kwotach pomniejszonych, księgi rachunkowe muszą mimo to odzwierciedlać operacje w kwotach brutto, zgodnie z zasadą rzetelnego i jasnego obrazu, wynikającą z art. 4 ust. 1 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości. Oznacza to ujęcie kosztu usługi w pełnej wysokości (Wn 402/Ma 201), dokonanie przypisu należności od podopiecznego (Wn 221/Ma 720) oraz rozliczenie wpłaty dokonanej do rąk schroniska zapisem kompensacyjnym Wn 201/Ma 221, zamykającym oba rozrachunki do wysokości wniesionej odpłatności.

Podkreślenia wymaga fakt, że jest to wyłącznie sposób prawidłowego domknięcia zaszłości – kasowe wykonanie dochodów i wydatków pozostaje w tym wariancie zniekształcone, dlatego rozwiązanie to nie może być stosowane jako model docelowy i powinno mu towarzyszyć niezwłoczne uzgodnienie ze schroniskiem rozliczeń w kwotach pełnych.

© Ⓟ

Podstawa prawna

- art. 17 ust. 1 pkt 3, art. 48a, art. 97 ust. 1a i 5, art. 106 ust. 1 ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 639; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 974)
- art. 11 ust. 1, art. 40 ust. 1 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 1483; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 912)
- art. 4 ust. 1 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 522; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 644)
- załącznik nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 909)
- rozporządzenie Ministra Finansów z 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (j.t. Dz.U. z 2022 r. poz. 513; ost.zm. Dz.U. z 2025 r. poz. 1241)

JAROSŁAW JURGA

ekonomista, certyfikowany księgowy posiadający wieloletnie doświadczenie w zakresie finansów publicznych, praktyk specjalizujący się w zagadnieniach rachunkowości budżetowej. Ukończył studia podyplomowe z zakresu polskich i międzynarodowych standardów rachunkowości oraz audytu wewnętrznego w jsfp. Szkoleniowiec, wykładowca na studiach podyplomowych z zakresu finansów i rachunkowości JST, autor i współautor kilkunastu publikacji książkowych oraz licznych publikacji z obszaru rachunkowości budżetowej oraz finansów publicznych

Abonament 2027

Przedłuż abonament **Rachunkowości Budżetowej** i wybierz jeden z prezentów!

Zobacz więcej:
oferta2027.infor.pl

22 761 30 30, 801 626 666
bok@infor.pl sklep.infor.pl

eprasa.pl 8a33d0a32e

INFOR
Zał. R. Pieńkowski w 1987 r.

RACHUNKOWOŚĆ BUDŻETOWA nr 10 (610) 20 października 2026

E-DODATEK

RACHUNKOWOŚĆ BUDŻETOWA W PYTANIACH I ODPOWIEDZIACH

KSIĘGOWOŚĆ • PODATKI • PRAWO PRACY

nr 6

SPIS TREŚCI

EWIDENCJA, KLASYFIKACJA, SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Do jakiego paragrafu nowej klasyfikacji budżetowej zaliczyć sprzedaż drewna pozyskanego z wycinki drzew w pasie drogowym ... NOWA KLASYFIKACJA BUDŻETOWA ... 2

Czy należy zachować ciągłość bilansową przy zmianie klasyfikacji budżetowej od 2027 r. ... NOWA KLASYFIKACJA BUDŻETOWA ... 3

Do którego paragrafu klasyfikacji budżetowej zaliczyć wydatki za wodę i kanalizację ... NOWA KLASYFIKACJA BUDŻETOWA ... 4

PODATKI

Czy błędnie wystawione i skorygowane do zera faktury z KSeF trzeba księgować dla celów VAT ... KSeF ... 5

Czy duplikat „zwykłej" faktury trzeba przesyłać do KSeF ... KSeF ... 6

Czy szkoła podstawowa powinna domagać się wystawienia faktur korygujących w przypadku błędnych danych odbiorcy faktury ... 7

PRAWO PRACY

Kto powinien wyrażać zgodę na urlop dyrektora samorządowego żłobka ... 9

Czy odprawa emerytalna przysługuje po ustaniu zatrudnienia ... 9

Jakie są zasady wynagradzania p.o. dyrektora i głównego księgowego w jednostce budżetowej ... 11

BĄDŹ eco KORZYSTAJ Z WYDAŃ CYFROWYCH

eprasa.pl 8a33d0a32e

Do jakiego paragrafu nowej klasyfikacji budżetowej zaliczyć sprzedaż drewna pozyskanego z wycinki drzew w pasie drogowym

NOWA KLASYFIKACJA BUDŻETOWA

PROBLEM

Do jakiego paragrafu nowej klasyfikacji budżetowej należy zaliczyć sprzedaż drewna pozyskanego z wycinki drzew w pasie drogowym? Jesteśmy powiatowym zarządem dróg. Do tej pory sprzedaż drewna była ujmowana w § 087 jako sprzedaż składników majątku.

RADA

W nowej klasyfikacji dochody ze sprzedaży drewna pozyskanego z wycinki drzew w pasie drogowym mieszczą się w § 779 „Sprzedaż wyrobów i towarów" albo, przy szerokim rozumieniu zasady dwustronności podziałek, po stronie dochodowej w § 778 „Materiały i wyposażenie". Rozwiązaniem prawidłowym, odpowiadającym brzmieniu objaśnień, jest § 779, natomiast § 778 może być rozważany wyłącznie wtedy, gdy jednostka traktuje wpływ jako odzyskanie wartości materiału uprzednio ujętego w tym paragrafie po stronie wydatków. Dotychczasowy § 087 nie ma odpowiednika obejmującego tę operację.

UZASADNIENIE

Zakres dotychczasowego § 087 „Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych" został opisany w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów i Gospodarki z 20 kwietnia 2026 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, rozdzielony pomiędzy § 701, § 702, § 703 i § 704, które zgodnie z objaśnieniami mają zastosowanie do zakupu i sprzedaży środków trwałych, zbiorów bibliotecznych oraz sprzętu i uzbrojenia. Drewno pozyskane z wycinki nie jest środkiem trwałym, lecz rzeczowym składnikiem aktywów obrotowych w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 19 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości, wobec czego żaden z paragrafów majątkowych nie może być podstawą ujęcia tych dochodów. Właściwy jest § 779 będący jedyną podziałką, której tytuł obejmuje wprost sprzedaż rzeczowych składników aktywów obrotowych, przy czym jego zakres jest szerszy od dotychczasowego § 084, ponieważ obok wyrobów obejmuje także towary. Drewno przeznaczone do zbycia jest towarem w rozumieniu art. 2 pkt 6 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, a jego sprzedaż stanowi odpłatną dostawę towarów.

Wariant oparty na § 778 wynika z tego, że paragraf ten oznaczono jako dwustronny, a drewno bywa ujmowane w ewidencji zapasów jako materiał, co pozwala uznać wpływ ze sprzedaży za dochód odpowiadający temu samemu tytułowi po stronie wydatków. Za takim ujęciem przemawia okoliczność, że tytuł § 779 wymienia wyroby i towary, pomijając materiały, oraz że zasada dwustronności ma w nowej klasyfikacji charakter systemowy. Przeciwko niemu przemawia jednak brzmienie objaśnień, które tam, gdzie prawodawca obejmuje jedną podziałką nabycie i zbycie, wskazują to wprost, jak w § 701 i § 702 mówiących o zakupie i sprzedaży oraz w § 631 obejmującym dochody i wydatki z umów najmu i dzierżawy, podczas gdy objaśnienie § 778 ogranicza zakres paragrafu do zakupu materiałów i wyposażenia związanego z utrzymaniem, funkcjonowaniem i działalnością jednostek. Drewno przeznaczone do zbycia nie służy zaś utrzymaniu ani funkcjonowaniu zarządu dróg, wobec czego strona dochodowa § 778 obejmuje refundacje i obciążenia kontrahentów kosztami materiałów, a nie przychód z ich sprzedaży. Do czasu zajęcia przez Ministerstwo Finansów stanowiska wprost odnoszącego się do zbycia za-

eprasa.pl 8a33d0a32e

pasów przyjęcie § 778 wymaga udokumentowania w polityce rachunkowości jednostki, że drewno jest ujmowane i rozliczane jako materiał, a nie jako składnik przeznaczony do sprzedaży.

© Ⓟ

Podstawa prawna

- art. 5 ust. 2 pkt 3 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 1483; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 912)
- art. 3 ust. 1 pkt 19 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 522; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 644)
- załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów i Gospodarki z 20 kwietnia 2026 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz.U. z 2026 r. poz. 582)

JAROSŁAW JURGA

ekonomista, certyfikowany księgowy posiadający wieloletnie doświadczenie w zakresie finansów publicznych, praktyk specjalizujący się w zagadnieniach rachunkowości budżetowej. Ukończył studia podyplomowe z zakresu polskich i międzynarodowych standardów rachunkowości oraz audytu wewnętrznego w jsfp. Szkoleniowiec, wykładowca na studiach podyplomowych z zakresu finansów i rachunkowości JST, autor i współautor kilkunastu publikacji książkowych oraz licznych publikacji z obszaru rachunkowości budżetowej oraz finansów publicznych

Czy należy zachować ciągłość bilansową przy zmianie klasyfikacji budżetowej od 2027 r.

NOWA KLASYFIKACJA BUDŻETOWA

PROBLEM

Na dzień 31 grudnia 2026 r. ewidencja księgowa prowadzona jest według starej klasyfikacji budżetowej, która nie obowiązuje od 1 stycznia 2027 r. (BZ powinien się równać BO). Jak należy postąpić z bilansem otwarcia w 2027 r.?

RADA

Zasada ciągłości bilansowej pozostaje zachowana: księgi roku 2027 otwiera się stanami aktywów i pasywów wykazanymi na 31 grudnia 2026 r. w niezmienionej wysokości, ponieważ zmiana klasyfikacji budżetowej nie dotyczy sald kont, lecz wyłącznie ewidencji szczegółowej. Pod datą 1 stycznia 2027 r. należy dokonać technicznego przeporządkowania ewidencji analitycznej prowadzonej według podziałek dotychczasowej klasyfikacji na podziałki nowej klasyfikacji, bez zmiany wartości sald kont syntetycznych.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości (dalej: uor), wykazane w księgach rachunkowych na dzień ich zamknięcia stany aktywów i pasywów ujmuje się w tej samej wysokości w otwartych na następny rok obrotowy księgach rachunkowych. Klasyfikacja budżetowa nie jest elementem wyceny ani wartości sald bilansowych, lecz wymiarem ewidencji szczegółowej prowadzonej do niektórych kont, wymaganej zgodnie z objaśnieniami załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, m.in. do kont 130, 221, 225, 226, 240 oraz 998 i 999. Konta wynikowe oraz konta rozliczeń dochodów i wydatków są przy tym zamykane w ramach czynności kończących 2026 r., więc problem przeniesienia podziałek dotyczy wyłącznie kont wykazujących salda na dzień bilansowy.

Rozporządzenie Ministra Finansów i Gospodarki z 20 kwietnia 2026 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych stosuje się po raz pierwszy do planowania i wykonania budżetów na 2027 r.,

eprasa.pl 8a33d0a32e

natomiast ewidencja roku 2026 oraz sprawozdania roczne za 2026 r. pozostają w podziałkach dotychczasowej klasyfikacji. Dlatego bilans otwarcia roku 2027 wprowadza się w wartościach bilansu zamknięcia 2026 r., a następnie pod datą 1 stycznia 2027 r. dowodem wewnętrznym PK przeporządkowuje się salda ewidencji szczegółowej (w tym należności na koncie 221, zobowiązania na kontach 225, 226 i 240 oraz zaangażowanie przenoszone z konta 999 na konto 998) z paragrafów dotychczasowych na paragrafy nowe, kierując się treścią objaśnień załącznika nr 2 do tego rozporządzenia. Operacja ta jest czynnością techniczną, nie stanowi zdarzenia gospodarczego i nie może zmienić wartości sald kont syntetycznych, dzięki czemu równość bilansu zamknięcia i bilansu otwarcia pozostaje nienaruszona. © Ⓟ

Podstawa prawna

- art. 5 ust. 1, art. 12 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 1 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 522; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 644)
- załącznik nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 909)
- załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów i Gospodarki z 20 kwietnia 2026 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz.U. z 2026 r. poz. 582)

JAROSŁAW JURGA

ekonomista, certyfikowany księgowy posiadający wieloletnie doświadczenie w zakresie finansów publicznych, praktyk specjalizujący się w zagadnieniach rachunkowości budżetowej. Ukończył studia podyplomowe z zakresu polskich i międzynarodowych standardów rachunkowości oraz audytu wewnętrznego w jsfp. Szkoleniowiec, wykładowca na studiach podyplomowych z zakresu finansów i rachunkowości JST, autor i współautor kilkunastu publikacji książkowych oraz licznych publikacji z obszaru rachunkowości budżetowej oraz finansów publicznych

Do którego paragrafu klasyfikacji budżetowej zaliczyć wydatki za wodę i kanalizację

NOWA KLASYFIKACJA BUDŻETOWA

PROBLEM

Jeżeli na fakturze widnieje opis „woda i kanalizacja”, to czy ujmujemy ją w całości w nowym § 771?

RADA

Nie. Faktura opisana jako „woda i kanalizacja” podlega podziałowi: wartość dostarczonej wody ujmuje się w § 771 „Woda”, natomiast opłatę za odprowadzenie (odbiór) ścieków w § 662 „Opłaty za wywóz odpadów stałych i odbiór ścieków”.

UZASADNIENIE

Nowa klasyfikacja rozdzieliła dotychczasowy § 426 „Zakup energii” na dwa odrębne paragrafy. Zgodnie z załącznikiem nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów i Gospodarki z 20 kwietnia 2026 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, wyodrębniono § 770 „Energia”, obejmujący – stosownie do objaśnień – opłaty za dostawę energii elektrycznej, cieplnej (ciepło sieciowe), innych rodzajów energii oraz gazu, a także § 771 „Woda”.

Zakres § 771 wyznacza jego nazwa i wynika z podziału zakresu przedmiotowego § 426: paragraf ten obejmuje wyłącznie wydatki z tytułu dostawy wody. Odprowadzanie ścieków nie stanowi dostawy wody, lecz odrębną usługę, świadczoną przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, rozliczaną według odrębnej pozycji taryfowej.

eprasa.pl 8a33d0a32e

Dla tej usługi ustawodawca przewidział w tym samym załączniku dedykowany § 662 „Opłaty za wywóz odpadów stałych i odbiór ścieków", którego objaśnienia obejmują wprost wydatki związane ze świadczeniem usług odbioru ścieków. Istnienie paragrafu przedmiotowo właściwego wyklucza ujmowanie tych wydatków w § 771, tak jak dotychczas wykluczało ujmowanie ich w § 426, gdzie klasyfikowano wyłącznie wodę, a odbiór ścieków ujmowano w § 430. Podstawą podziału kwoty faktury są wyodrębnione na niej pozycje rozliczeniowe, dotyczące – odpowiednio – ilości dostarczonej wody i ilości odprowadzonych ścieków wraz z właściwymi im cenami i stawkami opłat abonamentowych.

© Ⓟ

Podstawa prawna

- załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów i Gospodarki z 20 kwietnia 2026 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz.U. z 2026 r. poz. 582)

JAROSŁAW JURGA

ekonomista, certyfikowany księgowy posiadający wieloletnie doświadczenie w zakresie finansów publicznych, praktyk specjalizujący się w zagadnieniach rachunkowości budżetowej. Ukończył studia podyplomowe z zakresu polskich i międzynarodowych standardów rachunkowości oraz audytu wewnętrznego w jsfp. Szkoleniowiec, wykładowca na studiach podyplomowych z zakresu finansów i rachunkowości JST, autor i współautor kilkunastu publikacji książkowych oraz licznych publikacji z obszaru rachunkowości budżetowej oraz finansów publicznych

PODATKI

Czy błędnie wystawione i skorygowane do zera faktury z KSeF trzeba księgować dla celów VAT

KSeF

PROBLEM

Jesteśmy jednostką budżetową prowadzącą pełną księgowość; czynnym i zarejestrowanym podatnikiem VAT. W związku z licznymi błędami w fakturach otrzymywanych od kontrahentów za pośrednictwem Krajowego Systemu e-Faktur (KSeF) liczba księgowań znacząco wzrosła. W związku z tym pojawiają się dwie wątpliwości dotyczące sposobu postępowania z błędnie wystawionymi fakturami.

Po pierwsze, otrzymujemy faktury błędnie wystawione na nasz NIP wraz z korektami zerującymi je w całości – nie dotyczą one transakcji, w których jesteśmy stroną, dlatego nie ujmujemy ich w księgach. Czy takie postępowanie jest prawidłowe?

Po drugie, zdarzają się sytuacje, że otrzymujemy od kontrahenta drugą fakturę (z nowym numerem, z KSeF) dotyczącą tej samej transakcji lub usługi, która już została opłacona na podstawie prawidłowej, wcześniejszej faktury. Błędnie wystawiona, powtórna faktura została następnie skorygowana do zera fakturą korygującą. Czy taką omyłkowo wystawioną fakturę wraz z korektą należy zaksięgować? Pytanie dotyczy zarówno sytuacji, w której transakcja korzystałaby ze zwolnienia z VAT, jak i sytuacji, w której podlegałaby opodatkowaniu.

RADA

Faktury błędnie wystawione – zarówno te dotyczące transakcji niebędących sprzedażą jednostki, jak i te dokumentujące powtórne, omyłkowe zafakturowanie tej samej usługi, które zostały następnie skorygowane do zera, nie podlegają księgowaniu dla celów VAT. Zasada ta obowiązuje

eprasa.pl 8a33d0a32e

niezależnie od tego, czy transakcja, której faktury dotyczą, korzystałaby ze zwolnienia z VAT, czy podlegałaby opodatkowaniu.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 109 ust. 3 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (dalej: ustawa o VAT), **ewidencja VAT powinna zawierać dane pozwalające na prawidłowe rozliczenie podatku oraz sporządzenie informacji podsumowującej; to samo dotyczy części ewidencyjnej i deklaracyjnej pliku JPK_VAT**. Zarówno ewidencja VAT, jak i JPK_VAT służą zatem wykazywaniu rzeczywistej sprzedaży i zakupów podatnika, a nie wszystkich dokumentów, które zostały przez niego wystawione lub otrzymane.

W opisanej sytuacji miała miejsce tylko jedna sprzedaż – ta udokumentowana pierwotną, prawidłową fakturą. Faktury błędnie wystawione, dotyczące transakcji, w których jednostka nie jest stroną, nie odzwierciedlają żadnego rzeczywistego zdarzenia gospodarczego po jej stronie i z tego względu nie powinny być ujmowane w ewidencji VAT ani w JPK_VAT. Analogicznie należy ocenić fakturę omyłkowo wystawioną powtórnie na tę samą usługę, która została już rozliczona na podstawie poprzedniej, prawidłowej faktury – mimo skorygowania jej do zera sama faktura pierwotnie błędna nie dokumentuje odrębnej sprzedaży i nie wpływa na treść ewidencji ani deklaracji VAT. **Zasada ma zastosowanie zarówno wtedy, gdy transakcja korzystałaby ze zwolnienia z VAT, jak i wtedy, gdy podlegałaby opodatkowaniu – w obu przypadkach decydujące znaczenie ma bowiem to, że doszło tylko do jednej rzeczywistej sprzedaży, a nie sposób jej opodatkowania**. ©℗

Podstawa prawna

- art. 109 ust. 3 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 1263)

TOMASZ KRYWAN
prawnik, doradca podatkowy, właściciel kancelarii doradztwa podatkowego, autor wielu publikacji z zakresu podatków

Czy duplikat „zwykłej” faktury trzeba przesyłać do KSeF

KSeF

PROBLEM

Otrzymaliśmy duplikat faktury, wystawiony 20 sierpnia 2026 r., do faktury pierwotnej ze stycznia 2026 r., a więc sprzed wejścia w życie obowiązkowego Krajowego Systemu e-Faktur (KSeF). Czy taki duplikat powinien zostać przesłany do KSeF?

RADA

Duplikat dotyczy faktury „zwykłej” (niebędącej fakturą ustrukturyzowaną), więc nie musi zostać wystawiony jako faktura ustrukturyzowana ani przesłany do KSeF.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 106l ust. 2 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (dalej: ustawa o VAT), w przypadku gdy faktura elektroniczna ulegnie zniszczeniu albo zaginie, podatnik, na wniosek nabywcy, udostępnia ponownie tę fakturę albo wystawia ją ponownie zgodnie z danymi zawartymi na fakturze będącej w posiadaniu nabywcy. Analogicznie, na podstawie art. 106l ust. 3 ustawy o VAT, w przypadku faktury w postaci papierowej podatnik wystawia ją ponownie na wniosek nabywcy – zgodnie z danymi zawartymi na fakturze będącej w posiadaniu podatnika albo na fakturze będącej w posiadaniu nabywcy.

Z przytoczonych przepisów wynika, że **duplikaty „zwykłych” faktur (tj. faktur niebędących fakturami ustrukturyzowanymi) nie muszą być wystawiane jako faktury ustrukturyzowane, a zatem nie ma potrzeby przesyłania ich do KSeF**. Wskazany duplikat faktury – dotyczący, jak należy przyjąć, faktury „zwykłej”, a nie ustrukturyzowanej – nie musiał zatem zostać przesłany do KSeF.

Warto dodać, że kwestia ta nie ma dla nabywcy istotnego znaczenia praktycznego. **Faktury**

eprasa.pl 8a33d0a32e

wystawione z naruszeniem obowiązku wystawienia faktury ustrukturyzowanej przy użyciu KSeF mogą być bowiem rozliczane przez nabywców na zasadach ogólnych. Nawet gdyby zatem konieczne było wystawienie przedmiotowego duplikatu jako faktury ustrukturyzowanej, nie wpłynęłoby to na możliwość jego rozliczenia, w tym na rozpoznanie udokumentowanego nim kosztu.

© Ⓟ

Podstawa prawna

- art. 106l ust. 2 i 3 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 1263)

TOMASZ KRYWAN
prawnik, doradca podatkowy, właściciel kancelarii doradztwa podatkowego, autor wielu publikacji z zakresu podatków

Czy szkoła podstawowa powinna domagać się wystawienia faktur korygujących w przypadku błędnych danych odbiorcy faktury

PROBLEM

Jesteśmy szkołą podstawową – jednostką budżetową, dla której organem prowadzącym jest gmina miasto. Nabywcą faktur zakupowych jest gmina miasto z NIP gminy, a odbiorcą i płatnikiem jest szkoła podstawowa z NIP szkoły. Dane nabywcy są prawidłowe. Dane odbiorcy – jednostki podrzędnej JST są błędne. Występują następujące rodzaje błędów w danych odbiorcy: 1) prawidłowy NIP i nazwa odbiorcy, ale błędny adres, 2) prawidłowy NIP i nazwa odbiorcy, ale brak adresu, 3) brak NIP odbiorcy, 4) jako odbiorcę wskazano gminę miasto z NIP gminy oraz szkołę podstawową bez NIP szkoły. Wystawcy faktur odmawiają wystawienia faktur korygujących. Czy należy domagać się wystawienia faktur korygujących? Jeżeli istnieje konieczność sprostowania, to jakie pismo o korektę przygotować?

RADA

Nie ma podstaw do domagania się faktur korygujących: dane odbiorcy nie są obowiązkowym elementem faktury, a skoro dane nabywcy (gmina miasto z NIP gminy) są prawidłowe, faktury we wszystkich czterech opisanych wariantach są prawidłowe i stanowią pełnowartościowe dowody księgowe. Jeżeli jednostka chce jednak doprowadzić do sprostowania danych odbiorcy, jedyną drogą jest faktura korygująca wystawiona przez sprzedawcę na pisemny wniosek jednostki; od 1 lutego 2026 r. nabywca nie może już wystawić noty korygującej.

UZASADNIENIE

Obowiązkowe elementy faktury określa art. 106e ust. 1 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (dalej: ustawa o VAT); w zakresie oznaczenia stron są to wyłącznie nazwy podatnika i nabywcy, ich adresy oraz numery identyfikacji podatkowej, zgodnie z art. 106e ust. 1 pkt 3, 4 i 5 ustawy o VAT. Stosownie do art. 3 ustawy z 5 września 2016 r. o szczególnych zasadach rozliczeń podatku od towarów i usług oraz dokonywania zwrotu środków publicznych przeznaczonych na realizację projektów finansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej lub od państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu przez jednostki samorządu terytorialnego, po centralizacji nabywcą jest wyłącznie gmina miasto, a wskazanie szkoły jako odbiorcy i płatnika jest elementem dodatkowym. W fakturze ustrukturyzowanej dane te zamieszcza się w fakultatywnym polu Podmiot3

eprasa.pl 8a33d0a32e

wzoru FA(3). Błędny adres odbiorcy, brak adresu, brak NIP odbiorcy czy wskazanie w tym polu gminy nie czynią zatem faktury wadliwą i nie wpływają na rozliczenie podatku; potwierdza to interpretacja indywidualna Dyrektora KIS z 13 kwietnia 2026 r. (nr 0113-KDIPT1-3.4012.1091.2025.3.JM), zgodnie z którą **sprostowanie danych w polu Podmiot3 następuje fakturą korygującą wystawioną przez sprzedawcę, bez zerowania faktury pierwotnej i bez wykazywania korekty w JPK_VAT.**

Jednostka nie dysponuje środkiem przymuszającym sprzedawcę do korekty, ponieważ obowiązek z art. 106j ust. 1 pkt 5 ustawy o VAT obejmuje pomyłki w pozycjach faktury, a dane odbiorcy pozycją obowiązkową nie są; ponadto z dniem 1 lutego 2026 r. uchylony został art. 106k ustawy o VAT, więc jednostka nie może już samodzielnie sprostować tych danych notą korygującą. **Właściwym działaniem jest skierowanie do wystawcy pisma zawierającego sprostowanie błędnej treści wraz z uzasadnieniem, do czego uprawnia art. 22 ust. 2 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości (dalej: uor), połączonego z wnioskiem o wystawienie faktury korygującej w zakresie pola Podmiot3; pismo powinno wskazywać numer faktury i jej numer KSeF, treść błędną, treść prawidłową (pełne dane szkoły z jej NIP) oraz potwierdzenie, że dane nabywcy pozostają bez zmian.**

W razie dalszej odmowy sprzedawcy jednostka ujmuje fakturę w księgach, gdyż z prawidłowymi danymi nabywcy spełnia ona wymogi dowodu księgowego z art. 21 ust. 1 uor, a przypisanie operacji do szkoły zapewnia opis merytoryczny dowodu oraz zachowane w aktach pismo ze sprostowaniem.

Podstawa prawna

- art. 3 ustawy z 5 września 2016 r. o szczególnych zasadach rozliczeń podatku od towarów i usług oraz dokonywania zwrotu środków publicznych przeznaczonych na realizację projektów finansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej lub od państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu przez jednostki samorządu terytorialnego (j.t. Dz.U. z 2018 r. poz. 280)
- art. 106e ust. 1 pkt 3–5, art. 106j ust. 1 pkt 5 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 1263)
- art. 21 ust. 1, art. 22 ust. 2 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 522; ost.zm. Dz.U. z 2026 r. poz. 644)

Powołane piśmiennictwo

- interpretacja indywidualna Dyrektora KIS z 13 kwietnia 2026 r. (nr 0113-KDIPT1-3.4012.1091.2025.3.JM)

JAROSŁAW JURGA

ekonomista, certyfikowany księgowy posiadający wieloletnie doświadczenie w zakresie finansów publicznych, praktyk specjalizujący się w zagadnieniach rachunkowości budżetowej. Ukończył studia podyplomowe z zakresu polskich i międzynarodowych standardów rachunkowości oraz audytu wewnętrznego w jsfp. Szkoleniowiec, wykładowca na studiach podyplomowych z zakresu finansów i rachunkowości JST, autor i współautor kilkunastu publikacji książkowych oraz licznych publikacji z obszaru rachunkowości budżetowej oraz finansów publicznych

Abonament 2027

Przedłuż abonament
Rachunkowości Budżetowej
na 2027 rok

Zawsze aktualne i wiarygodne informacje na temat zmian przepisów znajdziesz na

inforlex.pl

22 761 30 30, 801 626 666 bok@infor.pl sklep.infor.pl

eprasa.pl 8a33d0a32e

Kto powinien wyrażać zgodę na urlop dyrektora samorządowego żłobka

PROBLEM

W gminie funkcjonuje żłobek samorządowy jako jednostka gminy. Dyrektor żłobka był wybrany w konkursie. Obsługą kadrowo-płacową zajmuje się Samorządowe Centrum Oświaty (dalej: SCO). Kto powinien wyrażać zgodę na urlop? Czy kierownik SCO może akceptować urlop dla dyrektora żłobka?

RADA

Czynności z zakresu prawa pracy wobec kierowników jednostek organizacyjnych gminy wykonuje wójt (burmistrz, prezydent miasta).

UZASADNIENIE

Wójt (burmistrz, prezydent miasta) wykonuje czynności w sprawach z zakresu prawa pracy wobec kierowników gminnych jednostek organizacyjnych. Nie oznacza to, że wójt jest pracodawcą wobec tych osób. Dla osób zatrudnionych na podstawie przepisów ustawy z 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (dalej: ustawa o pracownikach samorządowych), pracodawcą jest określona samorządowa jednostka organizacyjna, w której są one zatrudnione. Dotyczy to także kierowników tych jednostek. Wójt jedynie działa w imieniu pracodawcy, do czego jest wprost umocowany na podstawie art. 7 ustawy o pracownikach samorządowych.

Pojęcie czynności z zakresu prawa pracy obejmuje wszelkie polecenia służbowe, zgody, ustalenia itp. Wójt może upoważnić inną osobę do działania w tym zakresie w jego imieniu.

© Ⓟ

Podstawa prawna

- art. 7 ustawy z 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (j.t. Dz.U. z 2024 r. poz. 1135)

MAREK ROTKIEWICZ

prawnik, specjalista z zakresu prawa pracy, autor licznych publikacji prasowych oraz książkowych z tego zakresu, wykładowca, trener

Czy odprawa emerytalna przysługuje po ustaniu zatrudnienia

PROBLEM

W 2016 r. osoba rozpoczęła współpracę z jednostką samorządu terytorialnego w ramach działalności gospodarczej, świadcząc usługi poza stosunkiem pracy. W 2017 r., w trakcie prowadzenia tej działalności, osoba uzyskała prawo do emerytury i od tego momentu nieprzerwanie pobiera świadczenie emerytalne. Działalność gospodarcza była kontynuowana do 2019 r. W 2019 r. osoba została zatrudniona w naszej jednostce na podstawie umowy o pracę na stanowisku recepcjonisty, w pełnym wymiarze czasu pracy, pozostając przez cały ten okres emerytem pobierającym świadczenie. Stosunek pracy ustał z dniem 31 lipca 2026 r. wskutek wypowiedzenia złożonego przez pracownika, z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia. Po rozwiązaniu stosunku pracy były pracownik wystąpił z żądaniem wypłaty odprawy emerytalnej, wskazując, że w 2017 r., przechodząc na emeryturę w trakcie prowadzenia działalności gospodarczej, takiej odprawy nie otrzymał. Czy w tym stanie faktycznym pracownikowi przysługuje odprawa emerytalna, w szczególno-

eprasa.pl 8a33d0a32e

ści czy uzyskanie prawa do emerytury przed nawiązaniem stosunku pracy z naszą jednostką wyłącza to prawo, czy sposób rozwiązania stosunku pracy (wypowiedzenie złożone przez pracownika) ma na nie wpływ oraz czy istnieje podstawa do odmowy wypłaty świadczenia?

RADA

Tak, były pracownik nabył prawo do odprawy emerytalnej w związku z ustaniem stosunku pracy z dniem 31 lipca 2026 r. Okoliczność, że prawo do emerytury uzyskał wcześniej, w trakcie prowadzenia działalności gospodarczej, nie pozbawia go tego uprawnienia, skoro wcześniej z odprawy nie skorzystał.

UZASADNIENIE

Pracownikowi samorządowemu przechodzącemu na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości:

1) dwumiesięcznego wynagrodzenia po 10 latach pracy,
2) trzymiesięcznego wynagrodzenia po 15 latach pracy,
3) sześciomiesięcznego wynagrodzenia po 20 latach pracy.

Kluczowe znaczenie dla oceny niniejszej sprawy ma aktualne orzecznictwo Sądu Najwyższego, dotyczące pojęcia „przejścia na emeryturę". W wyroku z 11 czerwca 2024 r., sygn. akt II PSKP 28/23, Sąd Najwyższy wskazał, że zatrudnienie w ramach stosunku pracy przy jednoczesnym pobieraniu świadczenia emerytalno-rentowego nie przekreśla prawa do odprawy emerytalnej. Zamiana statusu pracownika (lub pracownika-emeryta) na status wyłącznie emeryta stanowi „przejście na emeryturę" w rozumieniu art. $92^{[1]}$ § 1 ustawy z 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (dalej: k.p.) i następuje zawsze przez ustanie stosunku pracy – dopóki bowiem stosunek pracy trwa, osoba pobierająca emeryturę nie przestaje być pracownikiem. Sąd Najwyższy podkreślił przy tym wprost, że dla tak rozumianego przejścia na emeryturę bez znaczenia pozostaje okoliczność nabycia uprawnień emerytalnych przed nawiązaniem stosunku pracy, chyba że pracownik wcześniej skorzystał już z prawa do odprawy z tego tytułu.

Odmienną sytuację – wyłączającą prawo do odprawy – opisuje wyrok Sądu Najwyższego z 26 marca 2025 r., sygn. akt II PSKP 66/23, zgodnie z którym prawa do odprawy nie nabywa pracownik, u którego ustanie stosunku pracy nie pozostaje w związku z definitywnym przejściem ze statusu pracownika-emeryta do statusu wyłącznie emeryta – związku takiego nie tworzy kontynuowanie lub zamierzone kontynuowanie zatrudnienia, w tym zwłaszcza jedynie krótkotrwała, wymuszona okolicznościami przerwa w pracy. W opisywanym stanie faktycznym nic nie wskazuje, by pracownik zamierzał kontynuować zatrudnienie u innego pracodawcy – przeciwnie, rozwiązanie stosunku pracy miało charakter definitywny, co przemawia za zastosowaniem linii orzeczniczej reprezentowanej przez wyrok II PSKP 28/23.

Stanowisko to potwierdza także doktryna, według której odprawa emerytalna i rentowa ma charakter świadczenia socjalnego, którego celem jest ułatwienie pracownikowi przystosowania się do nowych warunków, związanych z przejściem na emeryturę lub rentę; każdy pracownik powinien otrzymać je raz w życiu, w momencie utraty statusu pracowniczego na rzecz statusu wyłącznie emeryta lub rencisty. Związek, o którym mowa w art. $92^{[1]}$ § 1 k.p., istnieje nie tylko wtedy, gdy nabycie uprawnień emerytalnych następuje po rozwiązaniu stosunku pracy, ale także wtedy, gdy je wyprzedza.

A zatem uzyskanie prawa do emerytury w 2017 r., a więc przed nawiązaniem stosunku pracy z jednostką w 2019 r., nie wyłącza prawa do odprawy – decydujące znaczenie ma bowiem nie moment nabycia uprawnień emerytalnych, lecz fakt zakończenia zatrudnienia połączony z definitywną zmianą statusu na wyłącznie emeryta, przy czym pracownik nie skorzystał wcześniej z tego uprawnienia. Bez znaczenia pozostaje również sposób rozwiązania stosunku pracy – wypowiedzenie złożone przez pracownika nie stanowi przesłanki negatywnej wyłączającej prawo do odprawy, o ile ustanie zatrudnienia rzeczywiście wiąże się z przejściem na wyłączny status emeryta. Warto dodać, że odprawa emerytalno-rentowa z ustawy z 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych ma charakter

eprasa.pl 8a33d0a32e

odrębny od świadczeń przewidzianych innymi przepisami, co potwierdza orzecznictwo sądów powszechnych (wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z 1 grudnia 2017 r., sygn. akt VI Pa 148/17).

© Ⓟ

Podstawa prawna

- art. 38 ust. 3 ustawy z 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (j.t. Dz.U. z 2024 r. poz. 1135)
- art. 92[1] § 1 ustawy z 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (j.t. Dz.U. z 2026 r. poz. 1245)

Powołane orzecznictwo

- wyrok SN z 26 marca 2025 r. (sygn. akt II PSKP 66/23)
- wyrok SN z 11 czerwca 2024 r. (sygn. akt II PSKP 28/23)
- wyrok SO w Szczecinie z 1 grudnia 2017 r. (sygn. akt VI Pa 148/17)

MAREK ROTKIEWICZ

prawnik, specjalista z zakresu prawa pracy, autor licznych publikacji prasowych oraz książkowych z tego zakresu, wykładowca, trener

Jakie są zasady wynagradzania p.o. dyrektora i głównego księgowego w jednostce budżetowej

PROBLEM

Nowo powstała państwowa jednostka budżetowa ma zatrudnić głównego księgowego. Na okres 10 miesięcy ma być powołany p.o. dyrektora nieposiadający kwalifikacji pedagogicznych. Czy główny księgowy i p.o. dyrektora powinni być wynagradzani na podstawie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 30 kwietnia 2008 r. w sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników niebędących nauczycielami, zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez organy administracji rządowej oraz w niektórych innych jednostkach organizacyjnych (dalej: rozporządzenie w sprawie wynagradzania pracowników niebędących nauczycielami)?

RADA

Nie, główny księgowy oraz p.o. dyrektora w państwowej jednostce budżetowej powinni być wynagradzani na podstawie ustawy z 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (dalej: ustawa kominowa).

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 1 pkt 12 ustawy kominowej, jej przepisy stosuje się do państwowych jednostek budżetowych. Status p.o. dyrektora jako tymczasowego kierownika jest na gruncie tej ustawy tożsamy ze statusem dyrektora powołanego na stałe.

Wspomniane w pytaniu rozporządzenie w sprawie wynagradzania pracowników niebędących nauczycielami zawiera w § 1 ust. 2 wyraźne wyłączenie. Przepis ten stanowi, że przepisów rozporządzenia nie stosuje się do dyrektora, zastępcy dyrektora i głównego księgowego jednostek, z wyjątkiem regulacji dotyczących nagród jubileuszowych, odpraw emerytalno-rentowych oraz wymagań kwalifikacyjnych. Oznacza to, że w zakresie podstawowych składników płacowych (wynagrodzenie zasadnicze, dodatki funkcyjne) rozporządzenie to nie ma do nich zastosowania.

Konstrukcja wynagrodzenia osób podlegających ustawie kominowej opiera się na zasadzie jednoskładnikowości. Zgodnie z art. 5 ust. 1

eprasa.pl 8a33d0a32e

ustawy kominowej, osobom tym przysługuje wyłącznie wynagrodzenie miesięczne. Wyklucza to możliwość wyodrębnienia w umowie o pracę takich składników, jak dodatek funkcyjny czy dodatek specjalny, które mogą być standardem dla pozostałych pracowników.

Maksymalna wysokość tego wynagrodzenia w państwowej jednostce budżetowej nie może przekroczyć trzykrotności podstawy ustalanej corocznie. W 2026 r. podstawę tę stanowi kwota 6116,35 zł, co oznacza, że maksymalne wynagrodzenie miesięczne wynosi 18 349,05 zł.

Mimo rygorystycznej zasady ryczałtowego wynagrodzenia miesięcznego kadrze zarządzającej mogą przysługiwać określone świadczenia dodatkowe. Mogą one zostać przyznane na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy kominowej. Do świadczeń dodatkowych należą:

1) dodatek za wysługę lat – nie przysługuje automatycznie na podstawie rozporządzenia z 30 kwietnia 2008 r., gdyż przepisy te są wyłączone wobec kierownictwa. Może on jednak zostać przyznany jako „świadczenie dodatkowe" na podstawie ustawy kominowej, pod warunkiem wyraźnego ujęcia go w akcie nawiązującym stosunek pracy,
2) nagroda roczna – może być przyznana na podstawie art. 10 ustawy kominowej. Należy jednak podkreślić, że p.o. dyrektor zatrudniony na okres 10 miesięcy nie będzie uprawniony do jej otrzymania, ponieważ warunkiem ustawowym jest zajmowanie stanowiska przez cały rok obrotowy. Główny księgowy, o ile przepracuje pełny rok, będzie mógł ubiegać się o to świadczenie.

Dyrektorowi i księgowemu przysługują na zasadach ogólnych określonych w rozporządzeniu w sprawie wynagradzania pracowników niebędących nauczycielami:

1) nagroda jubileuszowa,
2) odprawa w związku z przejściem na emeryturę lub rentę.

© Ⓟ

Podstawa prawna

- art. 1 pkt 12, art. 2 pkt 1 i 4, art. 5 ust. 1–3, art. 8 pkt 6, art. 10 ust. 1b ustawy z 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (j.t. Dz.U. z 2019 r. poz. 2136)
- § 1 ust. 2, § 13, § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 30 kwietnia 2008 r. w sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników niebędących nauczycielami, zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez organy administracji rządowej oraz w niektórych innych jednostkach organizacyjnych (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 862)

BOŻENA GOLISZEWSKA-CHOJDAK

prawnik, ekonomista, specjalista i wieloletni praktyk, redaktor MONITORA prawa pracy i ubezpieczeń

Treści dostępne na **inforlex.pl**

INFOR
Zał. R. Pleńkowski w 1987 r.

Rachunkowość Budżetowa
wersja cyfrowa

Zawsze aktualne i wiarygodne informacje na temat zmian przepisów znajdziesz na

inforlex.pl

22 761 30 30, 801 626 666 bok@infor.pl sklep.infor.pl

eprasa.pl 8a33d0a32e

E-DODATEK

ŚCIĄGA KSIĘGOWEGO

INWENTARYZACJA krok po kroku

Działania związane z przeprowadzeniem inwentaryzacji można podzielić na etapy. Do każdego z etapów można przypisać określone czynności, uwzględniając przy tym procedurę zarówno prawną, jak i zwyczajową.

WAŻNE! Zakres poszczególnych etapów związanych z inwentaryzacją może się różnić w zależności od przeprowadzającej ją jednostki, dlatego też organizację inwentaryzacji należy dostosować do indywidualnych cech i warunków funkcjonowania jednostki.

CZYNNOŚCI PRZEDINWENTARYZACYJNE

Organizacja i dokumentacja inwentaryzacji

Czynności	Etap	Osoba odpowiedzialna	Termin realizacji	✓
Opracowanie instrukcji inwentaryzacyjnej lub zweryfikowanie jej treści w związku z: • uzyskaniem składników majątku, których do tej pory jednostka nie posiadała, • wdrożeniem w jednostce oprogramowania służącego do ewidencji wyposażenia, które umożliwia posługiwanie się kodami kreskowymi i czytnikami	wprowadzający	kierownik jednostki	IV kwartał roku bieżącego	☑
Powołanie komisji inwentaryzacyjnej i zespołów spisowych	wprowadzający	kierownik jednostki	IV kwartał roku bieżącego	☐
Opracowanie wstępnego planu inwentaryzacji; plan powinien zawierać (patrz: **Wzór 1**): • nazwę komórki podlegającej inwentaryzacji, • określenie składników podlegających inwentaryzacji, • określenie terminu inwentaryzacji, • określenie rzeczywistej daty inwentaryzacji i numer zarządzenia. Plan inwentaryzacji sporządzany jest odrębnie na każdy rok z podziałem na miesiące	wprowadzający	zgodnie ze wskazaniem instrukcji inwentaryzacyjnej, może to być: • kierownik jednostki, • kierownik komórki inwentaryzacyjnej, • przewodniczący komisji inwentaryzacyjnej	IV kwartał roku bieżącego	☐
Opracowanie harmonogramu z podziałem na pola spisowe (patrz: **Wzór 2**); harmonogram obejmuje wykaz poszczególnych czynności inwentaryzacyjnych, jakie kolejno mają być podejmowane, zarówno na etapach przygotowawczych, jak i na etapach wykonywania inwentaryzacji. W harmonogramie inwentaryzacji podaje się terminy, w tym dni i godziny przeprowadzenia czynności inwentaryzacyjnych, z wyszczególnieniem: • momentu rozpoczęcia i zakończenia czynności, • osób odpowiedzialnych za przeprowadzenie czynności, • miejsc realizacji tych czynności	wprowadzający	zgodnie ze wskazaniem instrukcji inwentaryzacyjnej, może to być: • kierownik jednostki, • kierownik komórki inwentaryzacyjnej, • przewodniczący komisji inwentaryzacyjnej	IV kwartał bieżącego roku	☐
Wydanie zarządzenia w sprawie przeprowadzenia inwentaryzacji zgodnie z harmonogramem	wprowadzający	kierownik jednostki	IV kwartał roku bieżącego	☐
Przeprowadzenie szkolenia zespołów spisowych z uwzględnieniem zasad wynikających z instrukcji inwentaryzacyjnej	wprowadzający	• członkowie komisji inwentaryzacyjnej, • główny księgowy	IV kwartał roku bieżącego	☐
Przygotowanie do inwentaryzacji: • uzgodnienie ewidencji pól spisowych z ewidencją księgową, • przygotowanie i uporządkowanie dokumentów, • przygotowanie pól spisowych poprzez ich uporządkowanie i oznakowanie – w zależności od techniki spisowej	wprowadzający	• osoba odpowiedzialna materialnie, • pracownicy księgowości	IV kwartał roku bieżącego	☐
Powołanie kontrolerów spisowych	wprowadzający	• komisja inwentaryzacyjna, • główny księgowy	IV kwartał roku bieżącego	☐

eprasa.pl 8a33d0a82

WZÓR 1. Plan inwentaryzacji

.....
Nazwa jednostki

Plan inwentaryzacji na rok .....

Lp.	Nazwa komórki organizacyjnej (wydziału/referatu) podlegającej inwentaryzacji	Planowa data inwentaryzacji	Określenie składników majątku podlegających inwentaryzacji	Data rzeczywista inwentaryzacji i numer zarządzenia

Wnioskuję o zatwierdzenie planu — Zatwierdzam

....
data — główny księgowy — data — kierownik jednostki

Otrzymują:
1. Przewodniczący komisji inwentaryzacyjnej
2. Główny księgowy

WZÓR 2. Harmonogram i terminarz inwentaryzacji

Harmonogram i terminarz inwentaryzacji na rok .....

Lp.	Czynności	Etapy inwentaryzacji	Termin od … do …	Osoba odpowiedzialna
1.	Powołanie komisji inwentaryzacyjnej	wprowadzający		kierownik jednostki
2.	Powołanie i przeszkolenie zespołu spisowego	wprowadzający		przewodniczący komisji inwentaryzacyjnej
3.	Przygotowanie dokumentów inwentaryzacyjnych	wprowadzający		przewodniczący komisji inwentaryzacyjnej
4.	Przygotowanie pola spisowego	wprowadzający		osoba odpowiedzialna materialnie
5.	Przeprowadzenie inwentaryzacji w drodze spisu z natury	realizacja		członkowie zespołu spisowego
6.	Wycena spisanych składników majątku	realizacja		pracownik działu księgowości
7.	Przeprowadzenie inwentaryzacji w drodze uzgodnienia sald	realizacja		pracownik działu księgowości
8.	Przeprowadzenie inwentaryzacji w drodze porównania z dokumentacją księgową	realizacja		pracownik działu księgowości
9.	Sporządzenie protokołu z wynikłych różnic inwentaryzacyjnych	analiza – opracowanie wyników		członkowie komisji inwentaryzacyjnej
10.	Wyjaśnienie przyczyn różnic inwentaryzacyjnych	analiza – opracowanie wyników		przewodniczący komisji inwentaryzacyjnej
11.	Protokół rozliczenia różnic inwentaryzacyjnych	sprecyzowanie wniosków		przewodniczący komisji inwentaryzacyjnej
12.	Podjęcie decyzji w sprawie rozliczenia różnic inwentaryzacyjnych	sprecyzowanie wniosków		kierownik jednostki
13.	Ujęcie różnic inwentaryzacyjnych i ich rozliczenie w księgach rachunkowych	realizacja wniosków		pracownik działu księgowości

ETAP I. Ustalenie stanu rzeczywistego – przeprowadzenie inwentaryzacji

Czynności	Osoba odpowiedzialna	Termin realizacji	✓
Zebranie oświadczeń wstępnych od osób odpowiedzialnych materialnie, które będą uczestniczyły przy spisie z natury	zespół spisowy	IV kwartał roku bieżącego	☑
Zabezpieczenie ewidencji inwentaryzowanych składników	• zespół spisowy lub • komisja inwentaryzacyjna	IV kwartał roku bieżącego	☐
Pobranie arkuszy spisowych i innych formularzy protokołów	• zespół spisowy lub • komisja inwentaryzacyjna	IV kwartał roku bieżącego	☐

epuap.gov.pl 8a33d0a32e

Przeprowadzenie spisów z natury: • środków pieniężnych w kasie, na rachunkach bankowych, • rzeczowych składników majątku obrotowego, w tym: materiałów i towarów odpisywanych w koszty w momencie ich zakupu lub wytworzenia, • papierów wartościowych w postaci materialnej, • łatwo dostępnych środków trwałych oraz nieruchomości zaliczonych do inwestycji, • zapasów materiałów, towarów, produktów gotowych i półproduktów znajdujących się na strzeżonych składowiskach i objętych ewidencją ilościowo-wartościową, • maszyn i urządzeń wchodzących w skład środków trwałych	• zespół spisowy, • osoby materialnie odpowiedzialne	• na ostatni dzień roku, • na ostatni dzień roku, • na ostatni dzień roku, • nie wcześniej niż 3 miesiące przed końcem roku obrotowego, a zakończona do 15. dnia roku następnego, • raz w ciągu dwóch lat, • nie rzadziej niż na cztery lata, niekoniecznie w terminie wcześniejszym niż 3 miesiące przed końcem roku obrotowego i 15 dni po zakończeniu roku	☐
Kontrola przebiegu inwentaryzacji	• komisja inwentaryzacyjna, • główny księgowy	IV kwartał roku bieżącego i do 15. dnia roku następnego	☐
Wysłanie potwierdzenia sald należności cywilnoprawnych do kontrahentów	pracownik działu księgowości	IV kwartał roku bieżącego	☐

ETAP II. Porównanie stanu rzeczywistego z ewidencją bilansową

Czynności	Osoba odpowiedzialna	Termin realizacji	✓
Porównanie i weryfikacja stanów ewidencyjnych z dokumentacją w odniesieniu do aktywów i pasywów nieobjętych spisem z natury lub potwierdzeniem sald: • środków trwałych, do których dostęp jest znacznie utrudniony, • gruntów, • praw zakwalifikowanych do nieruchomości, należności spornych i wątpliwych, • innych aktywów i pasywów, które nie mogły zostać spisane lub uzgodnione z kontrahentem	zespół spisowy	• na ostatni dzień każdego roku • na ostatni dzień każdego roku • IV kwartał roku bieżącego i do 15. dnia roku następnego, • na ostatni dzień każdego roku	☑
Pobranie od osób materialnie odpowiedzialnych oświadczeń końcowych	zespół spisowy	IV kwartał roku bieżącego	☐
Przekazanie dokumentacji inwentaryzacyjnej, w tym: • spisów, • protokołów, • oświadczeń – do komisji inwentaryzacyjnej	zespół spisowy	IV kwartał roku bieżącego/ /I kwartał roku następnego	☐
Przekazanie do działu księgowości: • spisów, • protokołów, • oświadczeń	komisja inwentaryzacyjna	IV kwartał roku bieżącego/ /I kwartał roku następnego	☐
Złożenie sprawozdań zespołów spisowych	zespół spisowy	IV kwartał roku bieżącego/ /I kwartał roku następnego	☐
Kontrola przebiegu inwentaryzacji	• komisja inwentaryzacyjna, • główny księgowy	IV kwartał roku bieżącego i do 15. dnia roku następnego	☐
Wysłanie potwierdzeń sald należności cywilnoprawnych do kontrahentów	pracownik działu księgowości	IV kwartał roku bieżącego	☐

ETAP III i IV. Wyjaśnienie i rozliczenie różnic inwentaryzacyjnych

Czynności	Osoba odpowiedzialna	Termin realizacji	✓
Dokonanie wyceny arkuszy spisowych	zespół spisowy lub – pracownicy działu księgowości	IV kwartał roku bieżącego/I kwartał roku następnego	☑
Ustalenie różnic inwentaryzacyjnych	pracownicy działu księgowości	IV kwartał roku bieżącego/I kwartał roku następnego	☐
Wyjaśnienie okoliczności i przyczyny powstania różnic	osoby materialnie odpowiedzialne i inne osoby	IV kwartał roku bieżącego/I kwartał roku następnego	☐
Zweryfikowanie różnic i przyczyny ich powstania	komisja inwentaryzacyjna lub specjalnie powołany zespół, pracownicy działu księgowości	IV kwartał roku bieżącego/I kwartał roku następnego	☐

eprasa.pl 8a33d0a82c

Przeszacowanie wartości składników niepełnowartościowych lub tych, które utraciły swoją wartość użytkową, w tym uzasadnienie dokonania odpisów z tytułu utraty wartości	zespół spisowy lub komisja inwentaryzacyjna, lub powołany specjalnie w tym celu zespół oraz pracownicy działu księgowości	IV kwartał roku bieżącego/I kwartał roku następnego	☐
Przygotowanie sprawozdania komisji inwentaryzacyjnej z weryfikacji różnic	komisja inwentaryzacyjna	I kwartał roku następnego	☐
Podjęcie decyzji o sposobie postępowania z różnicami inwentaryzacyjnymi	kierownik jednostki	I kwartał roku następnego	☐
Księgowanie różnic inwentaryzacyjnych	pracownicy działu księgowości	IV kwartał roku bieżącego – ujęcie i rozliczenie różnic inwentaryzacyjnych jednostki zobowiązane są ująć w księgach rachunkowych roku obrotowego, na który przypadł termin inwentaryzacji. Oznacza to, że skutki inwentaryzacji i rozliczenia różnic inwentaryzacyjnych mają zostać uwzględnione w sprawozdaniu finansowym za rok obrotowy, w którym przeprowadzono inwentaryzację	☐
Zarchiwizowanie dokumentacji inwentaryzacyjnej – dokumentacja inwentaryzacyjna przechowywana jest przez okres 5 lat, licząc od początku roku następującego po roku obrotowym, którego inwentaryzacja dotyczy	pracownik działu księgowości	I kwartał roku następnego	☐

ETAP V. PODSUMOWANIE – Udoskonalenia poinwentaryzacyjne

Czynności	Osoba odpowiedzialna	Termin realizacji	✓
Ocena wyników z zakresu: • przygotowania rozliczenia, • wielkości różnic inwentaryzacyjnych, • gospodarowania majątkiem, • windykacji należności, • realności sald, • przydatności majątku trwałego i obrotowego	• komisja inwentaryzacyjna, • pracownicy działu księgowości, • radca prawny, • inne komórki merytoryczne	I kwartał roku następnego	☑
Wydanie zarządzeń wewnętrznych doskonalących prawidłowość inwentaryzacji i zarządzenie działalnością jednostki	• kierownik jednostki, • główny księgowy, • komisja inwentaryzacyjna	I kwartał roku następnego	☐
Rozliczenie osób odpowiedzialnych materialnie	pracownik działu księgowości	I kwartał roku następnego	☐

Inwentaryzację przeprowadza się również na dzień:

- **zakończenia działalności przez jednostkę,**
- **poprzedzający postawienie jednostki w stan likwidacji lub wszczęcie postępowania upadłościowego.**

Inwentaryzację należy sporządzić także po zaistnieniu zdarzeń losowych oraz gdy dochodzi do zmiany osoby materialnie odpowiedzialnej za dany składnik/składniki majątku jednostki.

RENATA NIEMIEC

finansista, posiada długoletni staż pracy w jednostce samorządu terytorialnego oraz doświadczenie w zakresie finansów i rachunkowości jednostek sektora finansów publicznych, obecnie główny księgowy w jednostce budżetowej

Abonament 2027 Przedłuż abonament i odbierz prezent! oferta2027.infor.pl

ophasa.pl 8a33d0a32e

INFOR
Zał. R. Pieńkowski w 1987 r.

BĄDŹ eco KORZYSTAJ Z WYDAŃ CYFROWYCH

RACHUNKOWOŚĆ BUDŻETOWA nr 10 (610) 5 października 2026

e-dodatek

ŚCIĄGA KSIĘGOWEGO

MAKSYMALNE STAWKI PODATKÓW I OPŁAT LOKALNYCH W 2027 R.

Podatki i opłaty lokalne stanowią istotne źródło dochodów własnych gmin, a ich wysokość jest kształtowana w ramach tzw. władztwa podatkowego jednostek samorządu terytorialnego. Rady gmin mogą ustalać wysokość stawek poszczególnych podatków i opłat lokalnych, w szczególności:

- podatku od nieruchomości,
- podatku od środków transportowych,
- opłaty miejscowej,
- opłaty uzdrowiskowej,
- opłaty targowej,
- opłaty od posiadania psów,
- opłaty reklamowej

– jednak wyłącznie w granicach określonych przepisami ustawowymi. Oznacza to, że przy podejmowaniu uchwał rady gmin powinny uwzględniać zarówno lokalne potrzeby finansowe, jak i ustawowe limity stawek maksymalnych.

W 2027 r. maksymalne stawki podatków i opłat lokalnych wzrosną o 2,7% w stosunku do 2026 r. Ostatecznie to jednak rady gmin ustalą stawki i mogą przyjąć stawki niższe od maksymalnych, a w przypadku niektórych danin również różnicować ich wysokość lub wprowadzać przewidziane ustawą zwolnienia przedmiotowe.

Co ważne, jeżeli uchwała w sprawie stawek podatkowych nie zostanie podjęta, w kolejnym roku podatkowym co do zasady zastosowanie będą miały stawki obowiązujące w roku poprzednim (art. 20a ustawy z 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych; dalej: upol).

Przygotowując uchwały dotyczące stawek na 2027 r., gminy powinny uwzględnić obowiązujące limity ustawowe oraz zakres przyznanej im swobody w kształtowaniu lokalnej polityki podatkowej. Poniżej przedstawiono maksymalne stawki podatków i opłat lokalnych obowiązujące w 2027 r. ogłoszone przez Ministra Finansów i Gospodarki obwieszczeniem z 23 lipca 2026 r. w sprawie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych na 2027 r.

9771428817679 41

Podatek od nieruchomości

KATEGORIA	MAKSYMALNA STAWKA W 2027 R.
GRUNTY	
Grunty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej bez względu na sposób zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków	**1,49 zł** od 1 m^2 powierzchni
Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi lub wodami powierzchniowymi płynącymi jezior i zbiorników sztucznych od 1 ha powierzchni	**7,35 zł** od 1 m^2 powierzchni
Pozostałe grunty, w tym zajęte na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego	**0,80 zł** od 1 m^2 powierzchni
Grunty niezabudowane objęte obszarem rewitalizacji, o którym mowa w ustawie z 9 października 2015 r. o rewitalizacji, i położone na terenach, dla których miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przewiduje przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową, usługową albo zabudowę o przeznaczeniu mieszanym obejmującym wyłącznie te rodzaje zabudowy, jeżeli od dnia wejścia w życie tego planu w odniesieniu do tych gruntów upłynął okres 4 lat, a w tym czasie nie zakończono budowy zgodnie z przepisami ustawy z 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane	**4,85 zł** od 1 m^2 powierzchni
BUDYNKI I BUDOWLE	
Budynki mieszkalne lub ich części	**1,29 zł** od 1 m^2 powierzchni użytkowej
Budynki lub ich części związane z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz budynki mieszkalne lub ich części zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej	**36,49 zł** od 1 m^2 powierzchni użytkowej
Budynki lub ich części zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie obrotu kwalifikowanym materiałem siewnym	**17,09 zł** od 1 m^2 powierzchni użytkowej
Budynki lub ich części związane z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej, zajęte przez podmioty udzielające tych świadczeń	**7,47 zł** od 1 m^2 powierzchni użytkowej
Pozostałe budynki lub ich części, w tym zajęte na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego	**12,33 zł** od 1 m^2 powierzchni użytkowej
Budowle	**2%** wartości

eprasa.pl 8a33d0a32e

Podatek od środków transportowych

RODZAJ POJAZDU	KRYTERIUM	MAKSYMALNA STAWKA W 2027 R.
SAMOCHÓD CIĘŻAROWY	Samochód ciężarowy o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 tony i poniżej 12 ton, w zależności od dopuszczalnej masy całkowitej pojazdu:	
	a) powyżej 3,5 tony do 5,5 tony włącznie	**1293,09 zł**
	b) powyżej 5,5 tony do 9 ton włącznie,	**2157,14 zł**
	c) powyżej 9 ton	**2588,54 zł**
	Samochód ciężarowy o dopuszczalnej masie całkowitej równej lub wyższej niż 12 ton (z tym że w zależności od liczby osi, dopuszczalnej masy całkowitej pojazdu i rodzaju zawieszenia stawki podatku nie mogą być niższe od kwot określonych w załączniku nr 1 do upol)	**4939,57 zł**
CIĄGNIK SIODŁOWY LUB BALASTOWY	Ciągnik siodłowy lub balastowy przystosowany do używania łącznie z naczepą lub przyczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów od 3,5 tony i poniżej 12 ton	**3019,91 zł**
	Ciągnik siodłowy lub balastowy przystosowany do używania łącznie z naczepą lub przyczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów równej lub wyższej niż 12 ton, w zależności od dopuszczalnej masy całkowitej zespołu pojazdów:	
	a) do 36 ton włącznie	**3817,95 zł**
	b) powyżej 36 ton	**4939,57 zł**
	– z tym że w zależności od liczby osi, dopuszczalnej masy całkowitej pojazdu i rodzaju zawieszenia stawki podatku nie mogą być niższe od kwot określonych w załączniku nr 2 do upol	

eprasa.pl 8a33d0a32e

PRZYCZEPA LUB NACZEPA	Przyczepy lub naczepy, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą od 7 ton i poniżej 12 ton, z wyjątkiem związanych wyłącznie z działalnością rolniczą prowadzoną przez podatnika podatku rolnego	**2588,54 zł**
	Przyczepy lub naczepy, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą równą lub wyższą niż 12 ton, z wyjątkiem związanych wyłącznie z działalnością rolniczą prowadzoną przez podatnika podatku rolnego, w zależności od dopuszczalnej masy całkowitej zespołu pojazdów: a) do 36 ton włącznie b) powyżej 36 ton – z tym że w zależności od liczby osi, dopuszczalnej masy całkowitej pojazdu i rodzaju zawieszenia stawki podatku nie mogą być niższe od kwot określonych w załączniku nr 3 do upol	 **3019,91 zł** **3817,95 zł**
AUTOBUS	Autobus, w zależności od liczby miejsc do siedzenia poza miejscem kierowcy: a) mniejszej niż 22 miejsca b) równiej lub większej niż 22 miejsca	 **3056,57 zł** **3864,33 zł**

Opłaty lokalne

RODZAJ OPŁATY	MAKSYMALNA STAWKA W 2027 R.
Opłata od posiadania psów	**191,32 zł** rocznie od jednego psa
Opłata reklamowa	część stała **4,00 zł** dziennie
	część zmienna **0,37 zł** od 1 m^2 pola powierzchni tablicy reklamowej lub urządzenia reklamowego, służących ekspozycji reklamy

eprasa.pl 8a33d0a32e

Opłata targowa	**1208,45 zł** dziennie
Opłata miejscowa w miejscowościach posiadających korzystne właściwości klimatyczne, walory krajobrazowe oraz warunki umożliwiające pobyt osób w tych celach	**3,56 zł** dziennie
Opłata miejscowa w miejscowościach posiadających status obszaru ochrony uzdrowiskowej	**5,03 zł** dziennie
Opłata uzdrowiskowa	**6,86 zł** dziennie

© Ⓟ

Podstawa prawna

- art. 5, art. 10, art. 15, art. 17, art. 17a, art. 17b, art. 18a, art. 19, art. 20, załącznik nr 1, załącznik nr 2 do ustawy z 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (j.t. Dz.U. z 2025 r. poz. 707)
- obwieszczenie Ministra Finansów i Gospodarki z 23 lipca 2026 r. w sprawie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych na rok 2027 (M.P. z 2026 r. poz. 741)
- komunikat Prezesa GUS z 15 lipca 2026 r. w sprawie wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych w pierwszym półroczu 2026 r. (M.P. z 2026 r. poz. 704)

Opracowała

DOROTA WALESZKIEWICZ

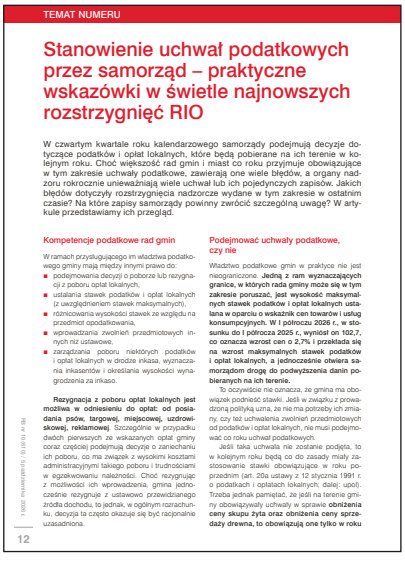
redaktor merytoryczny z zakresu podatków „Rachunkowości Budżetowej”

POLECAMY!

Uzupełnieniem „Ściągi Księgowego” jest temat numeru w głównym wydaniu „Rachunkowości Budżetowej” 10/2026.

W artykule omawiamy kluczowe zagadnienia, związane z podejmowaniem uchwał podatkowych oraz wskazujemy, na jakie zapisy powinny zwrócić szczególną uwagę rady gmin przy podejmowaniu uchwał podatkowych na 2027 r. w oparciu o najnowsze rozstrzygnięcia RIO.

Zapraszamy do lektury!

TEMAT NUMERU

Stanowienie uchwał podatkowych przez samorząd – praktyczne wskazówki w świetle najnowszych rozstrzygnięć RIO

W czwartym kwartale roku kalendarzowego samorządy podejmują decyzje dotyczące podatków i opłat lokalnych, które będą pobierane na ich terenie w kolejnym roku. Choć większość rad gmin i miast co roku przyjmuje obowiązujące w tym zakresie uchwały podatkowe, zawierają one wiele błędów, a organy nadzoru rokrocznie unieważniają wiele uchwał lub ich pojedynczych zapisów. Jakich błędów dotyczyły rozstrzygnięcia nadzorcze wydane w tym zakresie w ostatnim czasie? Na które zapisy samorządy powinny zwrócić szczególną uwagę? W artykule przedstawiamy ich przegląd.

Kompetencje podatkowe rad gmin

W ramach przysługującego im władztwa podatkowego gminy mają między innymi prawo do:

- podejmowania decyzji o poborze lub rezygnacji z poboru opłat lokalnych,
- ustalania stawek podatków i opłat lokalnych (z uwzględnieniem stawek maksymalnych),
- różnicowania wysokości stawek ze względu na przedmiot opodatkowania,
- wprowadzania zwolnień przedmiotowych innych niż ustawowe,
- zarządzania poboru niektórych podatków i opłat lokalnych w drodze inkasa, wyznaczania inkasentów i określania wysokości wynagrodzenia za inkaso.

Rezygnacja z poboru opłat lokalnych jest możliwa w odniesieniu do opłat: od posiadania psów, targowej, miejscowej, uzdrowiskowej, reklamowej. Szczególnie w przypadku dwóch pierwszych ze wskazanych opłat gminy coraz częściej podejmują decyzje o zaniechaniu ich poboru, co ma związek z wysokimi kosztami administracyjnymi takiego poboru i trudnościami w egzekwowaniu należności. Choć rezygnując z możliwości ich wprowadzenia, gmina jednocześnie rezygnuje z ustawowo przewidzianego źródła dochodu, to jednak, w ogólnym rozrachunku, decyzja ta często okazuje się być racjonalnie uzasadniona.

Podejmować uchwały podatkowe, czy nie

Władztwo podatkowe gmin w praktyce nie jest nieograniczone. **Jedną z ram wyznaczających granice, w których rada gminy może się w tym zakresie poruszać, jest wysokość maksymalnych stawek podatków i opłat lokalnych ustalana w oparciu o wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych. W I półroczu 2026 r., w stosunku do I półrocza 2025 r., wyniósł on 102,7, co oznacza wzrost cen o 2,7% i przekłada się na wzrost maksymalnych stawek podatków i opłat lokalnych, a jednocześnie otwiera samorządom drogę do podwyższenia danin pobieranych na ich terenie.**

To oczywiście nie oznacza, że gmina ma obowiązek podnieść stawki. Jeśli w związku z prowadzoną polityką uzna, że nie ma potrzeby ich zmiany, czy też uchwalenia zwolnień przedmiotowych od podatków i opłat lokalnych, nie musi podejmować co roku uchwał podatkowych.

Jeśli taka uchwała nie zostanie podjęta, to w kolejnym roku będą co do zasady miały zastosowanie stawki obowiązujące w roku poprzednim (art. 20a ustawy z 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych; dalej: upol). Trzeba jednak pamiętać, że jeśli na terenie gminy obowiązywały uchwały w sprawie **obniżenia ceny skupu żyta oraz obniżenia ceny sprzedaży drewna, to obowiązują one tylko w roku**

12

eprasa.pl 8a33d0a32e

INFOR
Zał. R. Pieńkowski w 1987 r.

BĄDŹ eco
KORZYSTAJ Z WYDAŃ CYFROWYCH

RACHUNKOWOŚĆ BUDŻETOWA nr 10 (610) 5 października 2026

E-DODATEK

DODATEK SPECJALNY

NOWA KLASYFIKACJA BUDŻETOWA

Ministerstwo Finansów

NOWA KLASYFIKACJA BUDŻETOWA

– najnowsze wyjaśnienia Ministerstwa Finansów

Stan na dzień 1 października 2026 r.

www.sklep.infor.pl ■ 801 626 666 ■ 22 761 30 30 ■ bok@infor.pl

Nowa klasyfikacja budżetowa – najnowsze wyjaśnienia MF

Rozporządzenie Ministra Finansów i Gospodarki z 20 kwietnia 2026 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych weszło w życie 29 kwietnia 2026 r. i już od pierwszych dni obowiązywania wywołuje wiele problemów i dyskusji.

Ministerstwo Finansów na swojej stronie internetowej (www.mf.gov.pl) regularnie zamieszcza odpowiedzi na najczęściej pojawiające się pytania, które mają ułatwić Państwu przejście ze starych paragrafów na nowe. Poniżej prezentujemy odpowiedzi, które zostały opublikowane przez MF do dnia oddania do druku „Rachunkowości Budżetowej" nr 10/2026. W kolejnych numerach RB na bieżąco będziemy uzupełniać „Dodatek specjalny" o najnowsze odpowiedzi MF.

WYDATKI MAJĄTKOWE

W obecnej klasyfikacji budżetowej, przy objaśnieniach do paragrafu 614 wskazano na odniesienie do art. 16f ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (10 000 zł), w nowej klasyfikacji brak jest takiego odniesienia.

W związku ze zmianą brzmienia art. 124 ust. 1 ustawy z dnia 27 lutego 2026 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 426), odchodzi się w klasyfikacji od kryterium wartości środka trwałego, stąd odniesienie do art. 16f ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych stało się bezprzedmiotowe. Konsekwencją tych zmian jest utworzenie nowych paragrafów, m.in.: 701 „Środki trwałe amortyzowane jednorazowo" oraz 711 „Wartości niematerialne i prawne amortyzowane jednorazowo", zaliczanych do grupy wydatków majątkowych.

Data publikacji: 21.05.2026

Czy w odniesieniu do wydatków majątkowych ujmowanych w nowych paragrafach 701 „Środki trwałe amortyzowane jednorazowo" i 711 „Wartości niematerialne i prawne amortyzowane jednorazowo" stosuje się próg wartościowy?

W nowej klasyfikacji odstąpiono od stosowania progu wynikającego z art. 16f ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, jako kryterium zakwalifikowania wydatków do kategorii wydatków majątkowych.

Klasyfikacja budżetowa nie przesądza o możliwości jednorazowego amortyzowania środków trwałych. Regulacja taka wynika z ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób

eprasa.pl 8a33d0a32e

prawnych (Dz. U. 2025 poz. 278). W nowej klasyfikacji przyjęto założenie ujmowania w ramach wydatków majątkowych pełnych nakładów na środki trwałe.

Podział na środki trwałe/wartości niematerialne i prawne amortyzowane jednorazowo i liniowo powinien być zgodny z przepisami i przyjętą polityką rachunkowości w jednostce.

Data publikacji: 22.06.2026

Jak stosować paragrafy dotyczące środków trwałych (ŚT) i wartości niematerialnych i prawnych (WNiP)? W jakim paragrafie nowej klasyfikacji należy ujmować środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne tzw. niskocenne?

Rozporządzenie Ministra Finansów i Gospodarki z dnia 20 kwietnia 2026 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 582), nie określa progów wartościowych dla środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych. Próg 10 tys. zł stanowiący limit wartości początkowej ŚT oraz WNIP określony jest w ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2026 poz. 554).

W paragrafach 701 „Środki trwałe amortyzowane jednorazowo" oraz 711 „Wartości niematerialne i prawne amortyzowane jednorazowo" ujmuje się, wydatki na nabycie ŚT i WNIP, które zgodnie z polityką rachunkowości jednostki, na mocy odrębnych przepisów, są amortyzowane jednorazowo.

Z kolei wydatki na zakup materiałów i wyposażenia (paragraf 778 „Materiały i wyposażenie") obejmują zakup towarów, które nie spełniają kryteriów zaliczenia ich do środków trwałych (np. przewidywany okres używania krótszy niż rok) lub na podstawie przepisów odrębnych nie podlegają ewidencjonowaniu na kontach środków trwałych.

Data publikacji: 07.07.2026

Czy zakupy licencji oprogramowania biurowego powinny być klasyfikowane w paragrafie 711 „Wartości niematerialne i prawne amortyzowane jednorazowo" czy w paragrafie 682 „Usługi informatyczne", który zgodnie z objaśnieniami obejmuje w szczególności wydatki związane z utrzymaniem i aktualizacją systemów?

Wydatki na zakup licencji oprogramowania biurowego stanowiących wartości niematerialne i prawne amortyzowane jednorazowo należy klasyfikować w paragrafie 711.

Usługi informatyczne, dla których wyodrębniono paragraf 682 obejmują szeroko rozumiane usługi związane ze sprzętem komputerowym i oprogramowaniem oraz usługi związane z przetwarzaniem danych.

Data publikacji: 30.07.2026

ŚRODKI DYDAKTYCZNE, KSIĄŻKI, ZBIORY BIBLIOTECZNE

Jak stosować paragraf 777 „Środki dydaktyczne i książki"?

Paragraf 777 „Środki dydaktyczne i książki" jest odpowiednikiem dotychczasowego paragrafu 424 „Zakup środków dydaktycznych i książek".

eprasa.pl 8a33d0a32e

W stosunku do dotychczasowego stanu zmianie uległy objaśnienia do paragrafu, zgodnie z którymi nie obejmuje on teraz książek stanowiących zbiory biblioteczne (zostały one ujęte w paragrafie 701 „Środki trwałe amortyzowane jednorazowo"). W pozostałym zakresie należy stosować go analogicznie do dotychczasowego paragrafu 424.

Paragraf 777 ma zastosowanie do zakupów środków dydaktycznych oraz książek służących procesowi dydaktyczno-wychowawczemu realizowanemu w szkołach i placówkach oświatowych. Jeżeli wydatek nie spełnia tych przesłanek, ale jest dokonywany na potrzeby funkcjonowania jednostki (np. w przypadku zakupu książek lub innych materiałów pomocniczych dla pracowników), powinien on być klasyfikowany w paragrafie 778 „Zakup materiałów i wyposażenia" (dotychczasowy paragraf 421 „Zakup materiałów i wyposażenia").

Zakup pomocy dydaktycznych – niezależnie od ich wartości – powinno klasyfikować się w paragrafie „Zakup środków dydaktycznych i książek" z odpowiednią czwartą cyfrą.

Data publikacji: 10.08.2026

Czy zakup książek do biblioteki szkolnej stanowiących zbiory biblioteczne bez względu na ich wartość zawsze powinien być zakwalifikowany do paragrafu 701 „Środki trwałe amortyzowane jednorazowo", dotychczas paragraf 424 „Zakup środków dydaktycznych i książek"?

Tak, zakup książek stanowiących zbiory biblioteczne klasyfikujemy w paragrafie 701 „Środki trwałe amortyzowane jednorazowo".

Data publikacji: 17.08.2026

USŁUGI DOSTĘPU DO PRASY, PORTALI BRANŻOWYCH, PLATFORM SZKOLENIOWYCH

Czy zakup usługi dostępu do zewnętrznych zasobów informacyjnych i baz danych podmiotu trzeciego np. dostępu do prasy, portali branżowych, klasyfikuje się w paragrafie 687 „Usługi pozostałe" czy paragraf 682 „Usługi informatyczne"?

Usługi informatyczne obejmują szeroko rozumiane usługi związane ze sprzętem komputerowym i oprogramowaniem oraz usługi przetwarzania danych.

Pojęcie świadczenia usług dostępu do treści i zasobów informacyjnych nie mieści się w tym obszarze, zatem wydatek ten powinien być klasyfikowany w paragrafie 687 „Usługi pozostałe".

Data publikacji: 17.08.2026

Czy dostęp do platformy szkoleniowej dla nauczycieli powinien być klasyfikowany w paragrafie 687 „Usługi pozostałe" czy w paragrafie 777 „Środki dydaktyczne i książki"? Obecnie (do roku 2026) wydatek jest ewidencjonowany w paragrafie 430 „Zakup usług pozostałych".

Jeśli dostęp ma charakter realizowanego szkolenia, to wydatki ewidencjonujemy w paragrafie 637 „Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej", natomiast jeżeli mamy

eprasa.pl 8a33d0a32e

do czynienia z dostępem do szeroko rozumianego zasobu informacyjnego (na co wskazuje dotychczasowy sposób klasyfikowania w paragrafie 430), wówczas wydatek klasyfikujemy w paragrafie 687 „Usługi pozostałe".

Data publikacji: 17.08.2026

W jakim paragrafie ująć dostęp do portalu szkoleniowego dla nauczycieli? Aktualnie wydatki z tego tytułu ewidencjonuje się w rozdziale 80146, w paragrafie 430 „Zakup usług pozostałych"? Czy od 2027 roku właściwy będzie paragraf 682 „Usługi informatyczne", czy paragraf 687 „Usługi pozostałe"?

Usługi dostępu do treści drogą elektroniczną nie mieszczą się w pojęciu „usług informatycznych" (usługi informatyczne obejmują szeroko rozumiane usługi związane ze sprzętem komputerowym i programowaniem oraz usługi przetwarzania danych).

Zatem wydatek ten może być klasyfikowany w paragrafie 687 „Usługi pozostałe" lub w przypadku, kiedy spełnia przesłanki do zaliczenia do szkoleń pracowników w paragrafie 637 „Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej".

Data publikacji: 17.08.2026

ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE, REFUNDACJE, EKWIWALENTY

Jaki paragraf jest właściwy dla refundacji studiów?

W nowej klasyfikacji został wyodrębniony paragraf 639 „Opłaty i refundacje za studia organizowane przez uczelnie w zakresie dokształcania kadr" właściwy do ujmowania wydatków z tego tytułu.

Data publikacji: 21.05.2026

W jakim paragrafie zakwalifikować refundacje za zakup okularów dla pracownika?

Refundacje za zakup okularów należy klasyfikować w paragrafie dotyczącym wydatków osobowych niezaliczonych do wynagrodzeń właściwym dla danej grupy pracowników tj. np. w paragrafach 234 „Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń", 236 „Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń przysługujące członkom korpusu służby cywilnej", 237 „Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń przysługujące nauczycielom".

Data publikacji: 30.07.2026

W jakim paragrafie będzie klasyfikowany ekwiwalent za odzież dla nauczycieli WF?

Ekwiwalenty pieniężne dla nauczycieli należy klasyfikować w paragrafie 237 „Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń przysługujące nauczycielom".

Data publikacji: 17.08.2026

eprasa.pl 8a33d0a32e

Czy wydatki z tytułu wypłaty ekwiwalentów pieniężnych za używanie własnej odzieży i obuwia roboczego oraz ekwiwalentów za pranie tej odzieży, realizowane na rzecz wszystkich grup pracowników, należy w całości ujmować w paragrafie 233 „Świadczenia w naturze niezaliczone do wynagrodzeń”?

Wypłaty ekwiwalentów pieniężnych za używanie własnej odzieży i obuwia roboczego oraz ekwiwalentów za pranie tej odzieży realizowane w ramach świadczeń związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy (bhp) na rzecz wszystkich grup pracowników należy ujmować odpowiednio w paragrafach:

- 234 „Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń”,
- 235 „Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń przysługujące sędziom i prokuratorom oraz asesorom i aplikantom”,
- 236 „Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń przysługujące członkom korpusu służby cywilnej”,
- 237 „Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń przysługujące nauczycielom”.

Paragraf 233 „Świadczenia w naturze niezaliczone do wynagrodzeń” obejmuje świadczenia o charakterze rzeczowym lub ich ekwiwalenty również o charakterze rzeczowym. Należy więc klasyfikować w nim wydatki na zakup przez jednostkę, np.: odzieży/obuwia roboczego, posiłków, napojów lub innych produktów przekazywanych pracownikom w ramach świadczeń bhp. W paragrafie tym mieści się także indywidualny zakup odzieży roboczej na miarę i dla konkretnego pracownika (np. nauczyciela).

Data publikacji: 28.09.2026

SKŁADKI NA UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE OD UMOWY ZLECENIA

W jakim paragrafie należy klasyfikować składki na ubezpieczenia społeczne od umowy zlecenia? W paragrafie 242 czy 621?

W paragrafie 621 „Składki na ubezpieczenia społeczne związane z zatrudnieniem” powinny być klasyfikowane wszystkie składki na ubezpieczenie społeczne związane z zatrudnieniem oraz stosunkiem pracy. W związku z tym wydatki z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne od umowy zlecenia można ujmować w paragrafie 621 „Składki na ubezpieczenia społeczne związane z zatrudnieniem”.

Natomiast w paragrafie 242 „Składki na ubezpieczenia społeczne finansowane ze środków publicznych” należy ujmować składki na ubezpieczenie społeczne opłacane za uprawnione osoby/grupy osób, na mocy przepisów odrębnych niezwiązane z zatrudnieniem.

Data publikacji: 29.07.2026

NAGRODY KONKURSOWE (VOUCHERY/KARTY PODARUNKOWE)

Czy nagroda konkursowa w postaci voucherów (np. uprawnienie do zakupu konkretnej usługi lub towaru) lub karta podarunkowa (zasilenie karty podarunkowej środkami pieniężnymi, do zakupu w konkretnym sklepie lub sieci sklepów),

eprasa.pl 8a33d0a32e

powinna być zaklasyfikowana do § 450 „Pieniężne nagrody konkursowe” czy też do § 683 „Rzeczowe nagrody konkursowe”?

W nowej klasyfikacji do ewidencjonowania wydatków na nagrody konkursowe przewidziane zostały dwa paragrafy: 450 „Pieniężne nagrody konkursowe” oraz 683 „Rzeczowe nagrody konkursowe”.

Nagrody konkursowe w postaci voucherów lub kart podarunkowych (uprawnienie do zakupu towaru/usługi lub zakupów w konkretnym sklepie) mają charakter rzeczowy (końcowy odbiorca nie otrzymuje fizycznie środków pieniężnych), zatem należy je ujmować w paragrafie 683 „Rzeczowe nagrody konkursowe”.

Paragraf 450 „Pieniężne nagrody konkursowe” znajdzie zastosowanie w przypadku wypłaty nagrody w postaci pieniężnej.

Data publikacji: 19.06.2026

KOSZTY SĄDOWE, PROKURATORSKIE I ADMINISTRACYJNE

Jakie wydatki ujmować w paragrafie 675, a jakie w paragrafie 676 oraz 649?

Paragraf 649 obejmuje koszty sądowe oraz inne opłaty uiszczane na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego, prokuratorskiego i administracyjnego, których zasady ponoszenia regulują przepisy właściwe dla każdego rodzaju postępowania (np. cywilnego, karnego, administracyjnego).

Z kolei paragraf 675 obejmuje koszty postępowań sądowych, prokuratorskich i administracyjnych, które są ponoszone przez organy prowadzące postępowania np. sądy. Przykładowe rodzaje kosztów wskazano w objaśnieniach do paragrafu.

Natomiast w paragrafie 676 należy ujmować koszty postępowań ponoszone przez ich uczestników, inne niż koszty sądowe oraz opłaty, o których mowa w paragrafie 649.

Data publikacji: 30.07.2026

Czy od 2027 r. zapłata przez JST kosztów upomnienia na rzecz wierzyciela powinna być klasyfikowana w nowym paragrafie 650 „Koszty egzekucyjne, opłaty komornicze i koszty upomnień”?

Tak, zapłata przez JST kosztów upomnienia na rzecz wierzyciela powinna być klasyfikowana w nowym paragrafie 650 „Koszty egzekucyjne, opłaty komornicze i koszty upomnień”.

Data publikacji: 18.09.2026

OPŁATY

Czy opłata za wydanie interpretacji, pobierana przez państwową jednostkę budżetową i odprowadzana do budżetu państwa, powinna być ujmowana po stronie dochodów w § 182 „Różne opłaty”, czy w § 171 „Opłaty na rzecz budżetu państwa”?

eprasa.pl 8a33d0a32e

W państwowych jednostkach budżetowych wpływy z tytułu opłaty za wniosek o wydanie interpretacji indywidualnej, stanowią dochód budżetu państwa zgodnie z art. 14f ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa.

W nowej klasyfikacji utworzono nowy paragraf dochodowy 179 „Opłaty wnoszone na podstawie przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa" przeznaczony do ujmowania dochodów z tytułu opłat wnoszonych na podstawie Ordynacji podatkowej. Zatem dochody, o których mowa w zapytaniu należy klasyfikować w tym paragrafie – zgodnie z zasadą stosowania podziałki najlepiej oddającej charakter ewidencjonowanych zdarzeń.

W przypadku braku paragrafu wprost przypisanego do określonego tytułu dochodów/wydatków należy stosować jeden z paragrafów „zbiorczych" najlepiej oddający charakter należności głównej, np.: w przypadku opłat może być to np. paragraf 171 lub 182. Dla tytułów dochodów nie znajdujących odzwierciedlenia w szczegółowych paragrafach znajdzie zastosowanie paragraf 186 „Różne dochody". Paragraf wydatkowy 171 „Opłaty na rzecz budżetu państwa" należy stosować do ujmowania przez jednostki opłat na rzecz budżetu państwa, dla których nie przewidziano innego szczegółowego paragrafu. Natomiast w paragrafie 182 „Różne opłaty" klasyfikowane są dochody/wydatki z tytułu opłat, które nie wpisują się w inne bardziej szczegółowe tytuły.

Data publikacji: 07.07.2026

W jakim paragrafie od 2027 r. należy ewidencjonować opłatę za pozwolenie na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym?

Opłaty za pozwolenie na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym należy klasyfikować w paragrafie 167 „Opłaty za zezwolenia, akredytacje oraz opłaty ewidencyjne".

Data publikacji: 28.09.2026

ZAKUP ARKUSZY TESTÓW PEDAGOGICZNYCH I PSYCHOLOGICZNYCH

W jakim paragrafie należy ewidencjonować wydatek na arkusze testów pedagogicznych i psychologicznych do badań dzieci w poradni? Czy paragraf 778 „Materiały i wyposażenie" będzie prawidłowy?

Tak, prawidłowy paragraf to 778 „Materiały i wyposażenie".

Data publikacji: 17.08.2026

OPŁATY ZA POBYT W BURSIE

Do jakiego paragrafu zaklasyfikować dochody za pobyt w bursie? Nie jest to bursa przy szkole. Jest to odrębna jednostka.

Dochody za pobyt w bursie należy klasyfikować w paragrafie 663 „Opłaty rodziców za pobyt i utrzymanie dzieci".

Data publikacji: 17.08.2026

eprasa.pl 8a33d0a32e

KURSY ZAWODOWE DLA UCZNIÓW

W jakim paragrafie wydatkowym ująć opłacenie przez szkołę faktury za kursy zawodowe uczniów prowadzone przez ośrodki kształcenia zawodowego?

Wydatki związane z zapłatą za kursy zawodowe uczniów szkół należy ewidencjonować w paragrafie 687 „Usługi pozostałe".

Data publikacji: 17.08.2026

WYŻYWIENIE, ZAKUP ŻYWNOŚCI

Jak klasyfikować dochody (wpływy) z tytułu opłat za wyżywienie pracowników placówek oświatowych, w tym nauczycieli?

Wszystkie opłaty za wyżywienie należy ujmować w jednolity sposób, włącznie z opłatami za wyżywienie pracowników placówek oświatowych, w tym nauczycieli (paragraf 664 nowej klasyfikacji).

Data publikacji: 21.05.2026

W jakim paragrafie sklasyfikować na 2027 r. wydatek dotyczący zakupu artykułów spożywczych do przygotowania posiłku na stołówce ośrodka pomocy społecznej w ramach „Programu Posiłek w szkole i w domu", który jest następnie wydany uprawnionej osobie na podstawie decyzji administracyjnej? Czy będzie to paragraf 215 „Świadczenia w naturze"?

Tak, wydatek obejmujący zakup artykułów spożywczych w związku z przygotowaniem posiłków, które wydawane są nieodpłatnie (tj. stanowią pomoc w naturze) na stołówce ośrodka pomocy społecznej w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu" należy klasyfikować zgodnie z objaśnieniem w paragrafie 215 „Świadczenia w naturze".

Data publikacji: 25.08.2026

OPŁATY ZA POBYT W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ I USŁUGI OPIEKUŃCZE

W jakim paragrafie należy ująć wpływy z tytułu opłat za pobyt w domu pomocy społecznej? Dotychczas wpływy były klasyfikowane w paragrafie 083 „Wpływy z usług".

Wpływy z opłat od rodziny (lub osób zobowiązanych) za pobyt w domu pomocy społecznej należy klasyfikować w paragrafie 687 „Usługi pozostałe".

Paragraf ten znajduje zastosowanie do ewidencjonowania wpływów z usług, dla których nie przewidziano bardziej szczegółowego paragrafu.

Data publikacji: 17.08.2026

eprasa.pl 8a33d0a32e

W jakim paragrafie DPS winien klasyfikować w dochodach opłatę za pobyt wpłacaną przez rodzinę? Czy właściwy jest paragraf 687 „Usługi pozostałe”? Czy też właściwy będzie inny paragraf?

Tak, opłata za pobyt w DPS wpłacana przez rodzinę powinna być klasyfikowana w 687 „Usługi pozostałe”.

Data publikacji: 17.08.2026

W jakim paragrafie należy ująć wpływy z tytułu opłaty za świadczenie usług opiekuńczych? Dotychczas wpływy były klasyfikowane w paragrafie 083 „Wpływy z usług”.

Wpływy powinny być klasyfikowane w paragrafie 687 „Usługi pozostałe”.

Paragraf ten znajduje zastosowanie do ewidencjonowania wpływów z usług, dla których nie przewidziano bardziej szczegółowego paragrafu.

Data publikacji: 17.08.2026

Jak zaewidencjonować dochody z tytułu usług opiekuńczych wpłacanych do GOPS. Do końca roku 2026 dochody z tego tytułu ewidencjonowane są w paragrafie 083 „Wpływy z usług”. Czy od 2027 właściwy będzie paragraf 687 „Usługi pozostałe”?

Tak, paragraf 687 „Usługi pozostałe” będzie właściwy. Tak jak dotychczas w paragrafie tym ujmowane powinny być dochody i wydatki dotyczące usług, dla których nie przewidziano bardziej szczegółowych podziałek.

Data publikacji: 17.08.2026

Czy wydatki na zapewnienie tymczasowego schronienia osobom bezdomnym (opłata za pobyt w schronisku, noclegowni lub schronisku z usługami opiekuńczymi) ponoszone przez gminę na podstawie faktury wystawionej przez podmiot prowadzący placówkę, powinna być klasyfikowana w paragrafie 215 „Świadczenia w naturze”, czy w paragrafie 687 „Usługi pozostałe”?

Opłata za pobyt w schronisku, noclegowni lub schronisku z usługami opiekuńczymi, ponoszona przez gminę na podstawie faktury wystawionej przez podmiot prowadzący placówkę, powinna być klasyfikowana w paragrafie 687 „Usługi pozostałe”.

Data publikacji: 18.09.2026

WYWÓZ ODPADÓW I ODBIÓR ŚCIEKÓW

Czy opłaty za wywóz odpadów należy klasyfikować w paragrafie 662?

Paragraf 662 „Opłaty za wywóz odpadów stałych i odbiór ścieków” został wyodrębniony z dotychczasowego paragrafu 430 „Zakup usług pozostałych”, w którym ewidencjonowane mogły być wydatki dotyczące odbioru odpadów nieobjętych gminnym systemem odbioru odpadów komunalnych

eprasa.pl 8a33d0a32e

(np. budowlanych) na podstawie zawartych umów cywilnoprawnych lub odpadów, które na mocy odrębnych przepisów podlegają szczególnym zasadom utylizacji przez wyspecjalizowane firmy (np. odpady medyczne). Natomiast opłaty uiszczane na rzecz gminy za odbiór odpadów komunalnych ujmowane dotychczas w paragrafie 452 „Opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego" zostały wyodrębnione do paragrafu 177 „Opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi".

Data publikacji: 30.07.2026

Czy wpływy z refakturowania kosztów odbioru ścieków należy klasyfikować w paragrafie D/W 687 „Usługi pozostałe"?

Tak, w przypadku, kiedy wpływy te stanowią dochód, właściwy będzie paragraf 687 „Usługi pozostałe".

Data publikacji: 17.08.2026

WODA, ENERGIA, MEDIA

Czy dochody z usług dostarczania wody (wodociągowej) przez jednostkę, które dotychczas były klasyfikowane w paragrafie 083 „Wpływy z usług", powinny być klasyfikowane w nowym paragrafie 771 „Woda"?

Tak, w nowej klasyfikacji wyodrębniono nowy paragraf dochodowo-wydatkowy 771 „Woda", który obejmuje zarówno dochody, jak i wydatki dotyczące zakupu i sprzedaży wody wodociągowej.

Data publikacji: 22.06.2026

Co należy ujmować w paragrafie 770 „Energia"?

W paragrafie 770 „Energia" należy ujmować wszystkie dochody i wydatki bieżące związane z dostawą, sprzedażą lub wytworzeniem energii np. zakup materiałów opałowych, faktury za energię, wpływy ze sprzedaży energii elektrycznej wyprodukowanej przez własne instalacje odnawialnych źródeł energii (fotowoltaika) do sieci dystrybucyjnej.

Data publikacji: 30.07.2026

Czy w nowym paragrafie 770 „Energia" po stronie dochodów należy ujmować refundację kosztów energii w przypadku wystawienia refaktury przez jednostkę? Czy w paragrafie tym należy również klasyfikować sprzedaż nadwyżki energii elektrycznej z instalacji fotowoltaicznej, wprowadzonej do sieci dystrybucyjnej i dokumentowanej fakturą wystawioną przez jednostkę?

Paragraf 770 „Energia" jest paragrafem dochodowo-wydatkowym i zgodnie z treścią tytułu paragrafu obejmuje dochody i wydatki dotyczące zakupu, sprzedaży i odsprzedaży energii.

W tym przypadku uzyskiwania przez jednostkę dochodów z tytułu refakturowania wydatków na energię czy sprzedaży nadwyżki energii elektrycznej z instalacji fotowoltaicznej, wprowadzonej do sieci dystrybucyjnej i udokumentowanej fakturą wystawioną przez jednostkę, powinny być one ujmowane w paragrafie 770 „Energia".

Data publikacji: 07.07.2026

eprasa.pl 8a33d0a32e

Czy paragrafy dochodów 770 „Woda” i 771 „Energia” dotyczą zwrotów za energię, wodę? Czy tylko sprzedaży przez Zakłady Budżetowe lub jednostki zajmujące się sprzedażą?

Paragrafy 770 i 711 stosujemy po stronie dochodowej dla wszystkich realizowanych dochodów z tych tytułów (w tym także zwrotów, o ile stanowią one dochód jednostki).

Data publikacji: 17.08.2026

UBEZPIECZENIA

W jakim paragrafie, począwszy od 2027 r., należy ujmować ubezpieczenie pracowników na czas podróży służbowej?

Wydatki z tytułu ubezpieczenia pracownika w przypadku podróży służbowych należy klasyfikować odpowiednio w paragrafach 640 „Podróże służbowe krajowe” lub 641 „Podróże służbowe zagraniczne”.

Data publikacji: 28.09.2026

ZWROTY DOTACJI ORAZ PŁATNOŚCI A ZWROTY POZOSTAŁYCH TRANSFERÓW BIEŻĄCYCH

Jakie kryteria decydują o wyborze paragrafu 392 „Zwrot dotacji oraz płatności” bądź paragrafu 483 „Zwroty pozostałych transferów bieżących” przy zwrotach środków otrzymanych od podmiotów spoza sektora finansów publicznych?

O wyborze właściwego paragrafu dla zwrotu decyduje charakter ekonomiczny środków, jakie były przekazane. Środki przekazywane i zaklasyfikowane po stronie wydatków jako dotacje lub płatności będą, w przypadku zwrotu ujmowane w 392 „Zwrot dotacji oraz płatności”.

Data publikacji: 17.08.2026

ZWROTY DOTACJI, TRANSFERÓW, ŚWIADCZEŃ

W jakim paragrafie ujmować zwroty otrzymane od komornika z tytułu zaliczki alimentacyjnej? W paragrafie 217 „Świadczenia z funduszu alimentacyjnego”, czy w paragrafie 244 „Zwroty pozostałych świadczeń”?

Zwrot dotyczący zaliczki alimentacyjnej powinien być ewidencjonowany w paragrafie 244 „Zwroty pozostałych świadczeń”.

Data publikacji: 17.08.2026

eprasa.pl 8a33d0a32e

USŁUGI ŚWIADCZONE PRZEZ JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA RZECZ INNYCH JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Co należy ujmować w paragrafie 693 „Usługi świadczone przez jednostki samorządu terytorialnego na rzecz innych jednostek samorządu terytorialnego”?

Brzmienie i zakres tego paragrafu nie uległ zmianie w stosunku do poprzednio obowiązującego.

Przykładowe zdarzenia, które winny być zaklasyfikowane w tym paragrafie:

- opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej,
- wydatki gmin na opiekę i wychowanie dziecka w pieczy zastępczej,
- dochody/wydatki z tytułu uczęszczania dzieci niebędących mieszkańcami gminy dotującej przedszkole do przedszkoli niepublicznych w tej gminie. W tym przypadku porozumienie między JST nie jest wymagane, gdyż obowiązek zwrotu dotacji wynika wprost z przepisów prawa.

Data publikacji: 17.08.2026

ROZDZIAŁY

Jakie wydatki mają być ponoszone w ramach nowego wydzielonego rozdziału 40022 „Odnawialne źródła energii”?

W rozdziale 40022 „Odnawialne źródła energii” mogą być planowane wydatki na realizację zadań w zakresie prac planistycznych i koncepcyjnych w obszarze transformacji energetycznej związanej z OZE, w tym na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej określone ustawą z dnia 9 października 2025 r. o zmianie ustawy o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1535).

Rozdział „Odnawiane źródła energii” dotyczy realizacji przedsięwzięć – realizowanych w związku z transformacją energetyczną – ukierunkowanych wprost na wytwarzanie i zaopatrywanie w energię odnawialną np. budowa farm fotowoltaicznych. Nie wpływa na ujmowanie w budżecie wydatków np. na panele fotowoltaiczne, które są elementem inwestycji np. oświatowych.

Data publikacji: 21.05.2026

eprasa.pl 8a33d0a32e

INFOR
Zał. R. Pieńkowski w 1987 r.

BĄDŹ eco
KORZYSTAJ Z WYDAŃ CYFROWYCH

E-DODATEK

ZBIÓR PRAW

nr 3

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 10 stycznia 2013 r.

w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego

(Dz.U. z 2013 r. poz. 86; ost.zm Dz.U. z 2026 r. poz. 1029) 2

www.sklep.infor.pl ■ 801 626 666 ■ 22 761 30 30 ■ bok@infor.pl

AKT PRAWNY OBOWIĄZUJĄCY

Dziennik Ustaw rok **2021** poz. **83**
Wersja aktualna od **2026.08.01**

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 10 stycznia 2013 r.

w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego

z dnia 10 stycznia 2013 r. (Dz.U. z 2013 r., poz. 86)

t.j. z dnia 19 stycznia 2015 r. (Dz.U. z 2015 r., poz. 92)

t.j. z dnia 14 stycznia 2021 r. (Dz.U. z 2021 r., poz. 83)

(ostatnia zmiana: **Dz.U. z 2026 r., poz. 1029**) Pokaż wszystkie zmiany

Na podstawie art. 230b ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869, z późn. zm.) zarządza się, co następuje:

§ 1.[Wieloletnia prognoza finansowa jednostki samorządu terytorialnego] Rozporządzenie określa:

1) wzór wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego oraz załącznika, o których mowa w art. 226 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, zwanej dalej „ustawą";

2) sposób przekazywania przez jednostkę samorządu terytorialnego regionalnej izbie obrachunkowej:

a) projektów uchwał w sprawie wieloletniej prognozy finansowej lub jej zmian, o których mowa w art. 230 ust. 2 ustawy,

b) uchwał i zarządzeń w sprawie wieloletniej prognozy finansowej;

3) sposób i terminy przekazywania przez regionalne izby obrachunkowe *Ministrowi Finansów* [1] :

a) projektów wieloletnich prognoz finansowych, o których mowa w art. 230 ust. 2 ustawy, wraz z wynikami opinii,

b) wieloletnich prognoz finansowych wraz z wynikami rozstrzygnięć nadzorczych.

§ 2.[Wzór wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego] Określa się wzór wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego, o której mowa w art. 226 ust. 1 ustawy, stanowiący załącznik nr 1 do rozporządzenia.

eprasa.pl 8a33d0a32e

§ 3.[Wzór załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego] Określa się wzór załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego, o którym mowa w art. 226 ust. 3 ustawy, stanowiący załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 4.[Forma przekazania projektu uchwały] 1. Projekt uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej lub jej zmiany, o których mowa w art. 230 ust. 2 ustawy, oraz uchwały i zarządzenia w sprawie wieloletniej prognozy finansowej, jednostka samorządu terytorialnego przekazuje do regionalnej izby obrachunkowej w formie dokumentu elektronicznego z wykorzystaniem aplikacji wskazanej przez *Ministra Finansów*[2)] w Biuletynie Informacji Publicznej.

2. Dokumenty elektroniczne, o których mowa w ust. 1, opatruje się kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

3. Struktury danych przekazywanych za pomocą aplikacji, o której mowa w ust. 1, publikuje *Minister Finansów* w Biuletynie Informacji Publicznej.

§ 5.[Terminy przekazania prognoz finansowych oraz ich projektów przez regionalne izby obrachunkowe] 1. Regionalne izby obrachunkowe *przekazują Ministrowi Finansów*, za pomocą aplikacji, o której mowa w § 4 ust. 1:

1) projekty wieloletnich prognoz finansowych jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 230 ust. 2 ustawy, wraz z wynikami opinii - w terminie do dnia 31 grudnia roku poprzedzającego rok budżetowy;

2) wieloletnie prognozy finansowe jednostek samorządu terytorialnego wraz z wynikami rozstrzygnięć nadzorczych - w terminie do 5 dni roboczych od dnia wydania tych rozstrzygnięć.

2. W przypadku braku możliwości przekazania wieloletnich prognoz finansowych oraz ich projektów w terminach, o których mowa w ust. 1, spowodowanego nieprawidłowym działaniem aplikacji, o której mowa w § 4 ust. 1, wieloletnie prognozy finansowe oraz ich projekty przekazuje się najpóźniej pierwszego dnia roboczego następującego po dniu usunięcia awarii.

§ 6. (pominięty).

§ 7.[Wejście w życie] Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lutego 2013 r.

eprasa.pl 8a33d0a32e

Załączniki do rozporządzenia Ministra Finansów
z dnia 10 stycznia 2013 r.

Załącznik nr 1

WZÓR - WIELOLETNIA PROGNOZA FINANSOWA JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO [2]

Wieloletnia prognoza finansowa jednostki samorządu terytorialnego[1)]

Wyszczególnienie		rok n	rok n + 1	rok n + 2	rok n + 3[2)]
1. Dochody ogółem[3]					
1.1	Dochody bieżące[4], z tego:				
1.1.1	dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych				
1.1.2	dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób prawnych				
1.1.3	z subwencji ogólnej				
1.1.4	z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące[5), 3)]				
1.1.5	pozostałe dochody bieżące[6)], w tym:				
1.1.5.1	z podatku od nieruchomości				
1.2	Dochody majątkowe[3], w tym:				
1.2.1	ze sprzedaży majątku[3]				
1.2.2	z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje				
2. Wydatki ogółem[3]					
2.1	Wydatki bieżące[4], w tym:				
2.1.1	na uposażenia i wynagrodzenia oraz składki od nich naliczane				
2.1.2	z tytułu poręczeń i gwarancji[7], w tym:				
2.1.2.1	gwarancje i poręczenia podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy[8]				
2.1.3	wydatki na obsługę długu[9], w tym:				
2.1.3.1	odsetki i dyskonto podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy, w terminie nieduższym niż 90 dni po zakończeniu programu, projektu lub zadania i otrzymaniu refundacji z tych środków (bez odsetek) dyskonta od zobowiązań na wkład krajowy[3]				
2.1.3.2	odsetki i dyskonto podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy, z tytułu zobowiązań zaciągniętych na wkład krajowy[8]				
2.1.3.3	pozostałe odsetki i dyskonto podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy[8]				
2.2	Wydatki majątkowe[3], w tym:				
2.2.1	nakłady na niefinansowe aktywa trwałe (wydatki inwestycyjne) obejmujące wydatki, o których mowa w art. 124 ust. 6 pkt 1 ustawy				
2.2.2	transfery majątkowe obejmujące przepływy, o których mowa w art. 124 ust. 7 ustawy				

1) Wzór może być stosowany także w układzie pionowym, w którym poszczególne pozycje są przedstawione w kolumnach, a lata w wierszach.
2) Zgodnie z art. 227 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1483, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą", wieloletnia prognoza finansowa obejmuje okres roku budżetowego oraz co najmniej trzech kolejnych lat. W przypadku dłuższego okresu prognozowania finansowego wzór stosuje się dla lat wykraczających poza minimalny (4-letni) okres prognozy wynikający z art. 227 ustawy.
3) W pozycji wykazuje się dochody o charakterze celowym, które jednostka samorządu terytorialnego otrzymuje od podmiotów zewnętrznych. W szczególności pozycja obejmuje dotacje celowe z budżetu państwa na zadania bieżące oraz dotacje i środki na finansowanie wydatków bieżących na realizację zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy. W pozycji nie wykazuje się natomiast dochodów związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego wynikającymi z odrębnych ustaw, o których mowa w art. 237 ust. 1 ustawy.
4) W pozycji wykazuje się pozostałe dochody bieżące, w szczególności kwoty podatków i opłat lokalnych.

3. Wynik budżetu[3]					
3.1	Kwota prognozowanej nadwyżki budżetu przeznaczana na spłatę kredytów, pożyczek i wykup papierów wartościowych[3)]				
4. Przychody budżetu[3]					
4.1	Kredyty, pożyczki, emisja papierów wartościowych[4], w tym:				
4.1.1	na pokrycie deficytu budżetu[3]				
4.2	Nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych[5, 3)], w tym:				
4.2.1	na pokrycie deficytu budżetu[3]				
4.3	Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy[6], w tym:				
4.3.1	na pokrycie deficytu budżetu[3]				
4.4	Spłaty udzielonych pożyczek w latach ubiegłych lub środków z lokat dokonanych w latach ubiegłych[3], w tym:				
4.4.1	na pokrycie deficytu budżetu[3]				
4.5	Inne przychody niezwiązane z zaciągnięciem długu[4, 7)], w tym:				
4.5.1	na pokrycie deficytu budżetu[3]				
5. Rozchody budżetu[3]					
5.1	Spłaty rat kapitałowych kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych[4], w tym:				
5.1.1	łączna kwota przypadających na dany rok kwot ustawowych wyłączeń z limitu spłaty zobowiązań[3], z tego:				
5.1.1.1	kwota przypadających na dany rok kwot wyłączeń określonych w art. 243 ust. 3 ustawy[8]				
5.1.1.2	kwota przypadających na dany rok kwot wyłączeń określonych w art. 243 ust. 3a ustawy[8]				
5.1.1.3	kwota wyłączeń z tytułu wcześniejszej spłaty zobowiązań, określonych w art. 243 ust. 3b ustawy, z tego:				
5.1.1.3.1	środkami pochodzącymi z nowego zobowiązania				
5.1.1.3.2	wolnymi środkami, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy				
5.1.1.3.3	innymi środkami				
5.1.1.4	kwota przypadających na dany rok kwot pozostałych ustawowych wyłączeń z limitu spłaty zobowiązań[8]				
5.2	Inne rozchody niezwiązane ze spłatą długu[4]				
6.	**Kwota długu[3], w tym:**				
6.1	kwota długu, którego planowana spłata dokona się z wydatków[9]				
7. Relacja zrównoważenia wydatków bieżących, o której mowa w art. 242 ustawy					
7.1	Różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi[8]				
7.2	Różnica między dochodami bieżącymi, skorygowanymi o środki[10], a wydatkami bieżącymi[8]				

3) Inne przeznaczenie nadwyżki budżetowej wymaga określenia w objaśnieniach do wieloletniej prognozy finansowej.
4) W pozycji należy ująć środki pieniężne znajdujące się na rachunku budżetu pochodzące z nadwyżek poprzednich budżetów, łącznie z niewykorzystanymi środkami, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy.
5) W pozycji należy ująć w szczególności przychody pochodzące z prywatyzacji majątku jednostki samorządu terytorialnego.
6) Skorygowanie o środki dotyczy określonego w art. 242 ustawy powiększenia o odpowiednie dla roku prognozy przychody wskazane w art. 217 ust. 2 ustawy. Skutki finansowe wyłączeń ograniczenia, o którym mowa w art. 242 ustawy, zawarte w innych ustawach należy ująć w objaśnieniach dołączanych do wieloletniej prognozy finansowej zgodnie z art. 226 ust. 2a ustawy.

eprasa.pl 8a33d0a32e

8. Wskaźnik spłaty zobowiązań					
8.1	Relacja określona po lewej stronie nierówności we wzorze określonym w art. 243 ust. 1 ustawy (po uwzględnianiu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń przypadających na dany rok)[8]				
8.2	Relacja określona po prawej stronie nierówności we wzorze określonym w art. 243 ust. 1 ustawy, ustalona dla danego roku (wskaźnik jednoroczny)[8]				
8.3	Dopuszczalny limit spłaty zobowiązań określony po prawej stronie nierówności we wzorze określonym w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczony w oparciu o plan 3 kwartału roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy (wskaźnik ustalony w oparciu o średnią arytmetyczną z poprzednich lat)[8]				
8.3.1	Dopuszczalny limit spłaty zobowiązań określony po prawej stronie nierówności we wzorze określonym w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczony w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy (wskaźnik ustalony w oparciu o średnią arytmetyczną z poprzednich lat)[8]				
8.4	Informacja o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczonego w oparciu o plan 3 kwartałów roku poprzedzającego rok budżetowy[8]	tak/nie*	tak/nie*	tak/nie*	tak/nie*
8.4.1	Informacja o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ustawy, po uwzględnianiu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczonego w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego rok budżetowy[8]	tak/nie*	tak/nie*	tak/nie*	tak/nie*
9. Finansowanie programów, projektów lub zadań realizowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy					
9.1	Dochody bieżące na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy[8]				
9.1.1	Dotacje i środki o charakterze bieżącym na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy[8], w tym:				
9.1.1.1	środki określone w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy				
9.2	Dochody majątkowe na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy				
9.2.1	Dochody majątkowe na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy, w tym:				
9.2.1.1	środki określone w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy				
9.3	Wydatki bieżące na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy[8]				
9.3.1	Wydatki bieżące na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy[8], w tym:				
9.3.1.1	finansowane środkami określonymi w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy				
9.4	Wydatki majątkowe na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy				
9.4.1	Wydatki majątkowe na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy, w tym:				
9.4.1.1	finansowane środkami określonymi w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy				
10. Informacje uzupełniające o wybranych kategoriach finansowych					
10.1	Wydatki objęte limitem, o którym mowa w art. 226 ust. 3 pkt 4 ustawy, z tego:				
10.1.1	bieżące				
10.1.2	majątkowe				
10.2	Wydatki bieżące na pokrycie ujemnego wyniku finansowego samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej				
10.3	Wydatki na spłatę zobowiązań przejmowanych w związku z likwidacją lub przekształceniem samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej				
10.4	Kwota zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego przypadających do spłaty w danym roku budżetowym, podlegająca doliczeniu zgodnie z art. 244 ustawy[8]				
10.5	Kwota zobowiązań wynikających z przejęcia przez jednostkę samorządu terytorialnego zobowiązań po likwidowanych i przekształcanych samorządowych osobach prawnych				
10.6	Spłaty, o których mowa w poz. 5.1, wynikające wyłącznie z tytułu zobowiązań już zaciągniętych[8]				

10.7	Wydatki zmniejszające dług[9], w tym:				
10.7.1	spłata zobowiązań wymagalnych z lat poprzednich, innych niż w poz. 10.7.3[8]				
10.7.2	spłata zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego – kredyt i pożyczka[8], w tym:				
10.7.2.1	zobowiązań zaciągniętych po dniu 1 stycznia 2019 r.[8], w tym:				
10.7.2.1.1	dokonywana w formie wydatku bieżącego[8]				
10.7.3	wypłaty z tytułu wymagalnych poręczeń i gwarancji[8]				
10.8	Kwota wzrostu(-) spadku(-) kwoty długu wynikająca z operacji niekasowych (m.in. umorzenia, różnice kursowe)				
10.9	Wcześniejsza spłata zobowiązań, wyłączona z limitu spłaty zobowiązań, dokonywana w formie wydatków budżetowych				
10.10	Wykup papierów wartościowych, spłaty rat kredytów i pożyczek wraz z należnymi odsetkami i dyskontem, odpowiednio emitowanych lub zaciągniętych do równowartości kwoty ubytku w wykonanych dochodach jednostki samorządu terytorialnego będącego skutkiem wystąpienia COVID-19[8]				
10.11	Wydatki bieżące podlegające ustawowemu wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań[9]				
11. Dane dotyczące emitowanych obligacji przychodowych[10]					
11.1	Środki z przedsięwzięcia gromadzone na rachunku bankowym, w tym:				
11.1.1	środki na zaspokojenie roszczeń obligatariuszy[8]				
11.2	Wydatki bieżące z tytułu świadczenia emitenta należnego obligatariuszom, nieuwzględniane w limicie spłaty zobowiązań[8]				
12. Stopnie niezachowania relacji określonych w art. 242–244 ustawy w przypadku określonym w …. ** ustawy[11]					
12.1	Stopień niezachowania relacji zrównoważania wydatków bieżących, o której mowa w poz. 7.2				
12.2	Stopień niezachowania wskaźnika spłaty zobowiązań, o którym mowa w poz. 8.4[8]				
12.3	Stopień niezachowania wskaźnika spłaty zobowiązań, o którym mowa w poz. 8.4.1[8]				

* Informacje zawarte w tej części wieloletniej prognozy finansowej, w tym o spełnieniu relacji określonej w art. 243 ustawy, zostaną automatycznie wygenerowane przez aplikację wskazaną przez Ministra Finansów, o której mowa w § 4 ust. 1 rozporządzenia, na podstawie danych historycznych oraz prognozowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego. Automatyczne wyliczenia danych na podstawie wartości historycznych i prognozowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego dotyczą w szczególności także pozycji 8.3, 8.3.1 i pozycji z sekcji 12.

** Należy wykazać jedną z podstaw prawnych: art. 240a ust. 4 / art. 240a ust. 8 / art. 240b ustawy, określającej procedurę, jaką jest objęta jednostka samorządu terytorialnego.

[8] pozycje oznaczone symbolem „X" sporządza się na okres prognozy kwoty długu, zgodnie z art. 227 ust. 2 ustawy. Okres ten nie podlega wydłużeniu w sytuacji planowania wydatków z tytułu niewymagalnych poręczeń i gwarancji. W przypadku planowania wydatków z tytułu niewymagalnych poręczeń i gwarancji w okresie dłuższym niż okres, na który zaciągnięto oraz planuje się zaciągnąć zobowiązania dłużne, informację o wydatkach z tytułu niewymagalnych poręczeń i gwarancji, wykraczających poza wspomniany okres, należy zamieścić w objaśnieniach do wieloletniej prognozy finansowej.

[9] W pozycji należy ująć kwoty wydatków bieżących, o które zostają pomniejszone wydatki bieżące budżetu przy wyliczaniu limitu spłaty zobowiązań określonego po prawej stronie nierówności we wzorze określonym w art. 243 ustawy, na podstawie odrębnych ustaw, bez wydatków bieżących na obsługę długu. W szczególności należy ująć wydatki poniesione w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19.

[10] Pozycje sekcji 11 wykazują wyłącznie jednostki samorządu terytorialnego emitujące obligacje przychodowe.

[11] Pozycje sekcji 12 wykazują wyłącznie jednostki samorządu terytorialnego objęte procedurą wynikającą z art. 240a lub art. 240b ustawy.

eprasa.pl 8a33d0a32e

Załącznik nr 2

WZÓR - WYKAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ WIELOLETNICH

Wykaz przedsięwzięć wieloletnich

kwoty w zł

Lp.	Nazwa i cel	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca program	Okres realizacji programu		Łączne nakłady finansowe	Limity wydatków w poszczególnych latach (wszystkie lata)					Limit zobowiązań
			od	do		rok n*	rok n+1*	rok n+2*	rok n+3*	rok n+.....*	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Wydatki na przedsięwzięcia - ogółem (1.1. + 1.2. + 1.3) z tego:										
1.a	- wydatki bieżące										
1.b	- wydatki majątkowe										
1.1.	Wydatki na programy, projekty lub zadania związane z programami realizowanymi z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869, z późn. zm.) z tego:										
1.1.1.	- wydatki bieżące										
1.1.1.1	..... (określenie nazwy i celu programu)										
1.1.1.2	..... (określenie nazwy i celu programu)										
...	..... (określenie nazwy i celu programu)										
1.1.2.	- wydatki majątkowe										
1.1.2.1	..... (określenie nazwy i celu programu)										
1.1.2.2	..... (określenie nazwy i celu programu)										
...	..... (określenie nazwy i celu programu)										
1.2.	Wydatki na programy, projekty lub zadania związane z umowami partnerstwa publiczno-prywatnego. z tego:										
1.2.1.	- wydatki bieżące										
1.2.1.1	..... (określenie nazwy i celu programu)										
1.2.1.2	..... (określenie nazwy i celu programu)										
...	..... (określenie nazwy i celu programu)										
1.2.2.	- wydatki majątkowe										
1.2.2.1	..... (określenie nazwy i celu programu)										
1.2.2.2	..... (określenie nazwy i celu programu)										
...	..... (określenie nazwy i celu programu)										
1.3.	Wydatki na programy, projekty lub zadania pozostałe (inne niż wymienione w pkt 1.1 i 1.2) z tego:										
1.3.1.	- wydatki bieżące										
1.3.1.1	..... (określenie nazwy i celu programu)										
1.3.1.2	..... (określenie nazwy i celu programu)										
...	..... (określenie nazwy i celu programu)										
1.3.2	- wydatki majątkowe										
1.3.2.1	..... (określenie nazwy i celu programu)										
1.3.2.2	..... (określenie nazwy i celu programu)										
...	..... (określenie nazwy i celu programu)										

*) **n** - rok budżetowy; **n+1** - rok następny po roku budżetowym; **n-2** dwa lata po roku budżetowym; **n+3** - trzy lata po roku budżetowym; **n+...** - kolejny rok po roku budżetowym

eprasa.pl 8a33d0a32e

[1] Obecnie: Minister Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej na podstawie rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 6 października 2020 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej (Dz. U. poz. 1719).

[2] Załącznik nr 1 w brzmieniu ustalonym przez § 1 rozporządzenia Ministra Finansów i Gospodarki z dnia 27 lipca 2026 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego (Dz.U. poz. 1029). Zmiana weszła w życie 1 sierpnia 2026 r.

Na podstawie § 2 rozporządzenia Ministra Finansów i Gospodarki z dnia 27 lipca 2026 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego (Dz.U. poz. 1029) wzór wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego określony w załączniku nr 1 w brzmieniu ustalonym przez ww. rozporządzenie, ma zastosowanie po raz pierwszy do opracowania projektu uchwały, o którym mowa w art. 230 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, przedstawionego wraz z projektem uchwały budżetowej na rok 2027.

Źródło: **INFORLEX**

Copyright © 2026 INFOR PL S.A. Wszelkie prawa zastrzeżone.

eprasa.pl 8a33d0a32e